Biblioteca Polirom

Jonathan Coe

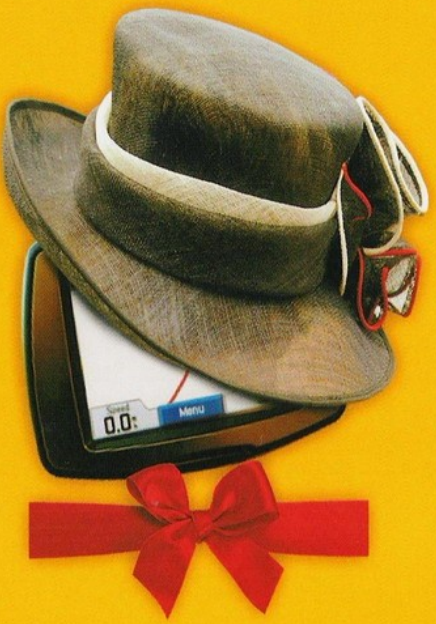

Înspăimântătoarea viaţă personală a lui Maxwell Sim

POLIROM

Biblioteca Polirom

PROZĂ XXI

„Speram să fac din eroul romanului meu, Maxwell Sim, un om obişnuit; mă întreb însă dacă, în lumea contemporană, fracturată de tot soiul de ambiţii politice, aşa ceva mai e posibil. Oricum, am vrut să fac din el un personaj fără nimic ieşit din comun: un om obişnuit, cu un serviciu obişnuit, într-un oraş obişnuit. De fapt, cred că asta e marea ambiţie a romanului: să găsească misterul, fiorul amorului, stranietatea pornirilor neaşteptate în cel mai comun loc cu putinţă."

Jonathan Coe

„Ca întotdeauna la Coe, simţul realităţii respiră din fiecare rând şi face din lectura fiecărei pagini o rară plăcere."

The Guardian

„Construit după bine-cunoscutul reţetar al lui Coe, Maxwell Sim este ca un explorator pentru care lumea nu trebuie să aibă nici un fel de secrete: curajos, spiritual şi lipsit de complexe."

The Evening Standard

„Coe ştie să gestioneze fără efort o abordare plină de riscuri a unei realităţi în aparenţă fără prea multe promisiuni."

The Times

EDITURA POLIROM

ISBN 978-973-46-1862-0

www.polirom.ro

Foto copertă: © iStockphoto/Daniel Padavona; Gvision/Dreamstime.com, Juri Samsonov/Dreamstime.com

PROZĂ XXI

Colecţia BIBLIOTECA POLIROM este coordonată
de Bogdan-Alexandru Stănescu.

Jonathan Coe, *The Terrible Privacy of Maxwell Sim*

Copyright © Jonathan Coe, 2010
All rights reserved

© 2011 by Editura POLIROM, pentru prezenta traducere

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, sector 4, B-dul Splaiul Unirii nr. 6, bl. 3A,
et. 1, cam. 4, O.P. 53, 040031, P.O. BOX 1-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:

COE, JONATHAN
Înspăimântătoarea viaţă personală a lui Maxwell Sim / Jonathan Coe; trad. şi note de Luminiţa Gavrilă. – Iaşi: Polirom, 2011

ISBN 978-973-46-1862-0

I. Gavrilă, Luminiţa (trad.)

821.111-31=135.1

Printed in ROMANIA

Jonathan Coe

Înspăimântătoarea viaţă personală a lui Maxwell Sim

Traducere din limba engleză şi note
de Luminiţa Gavrilă

POLIROM
2011

Jonathan Coe, născut în 1961 la Birmingham, a studiat la Trinity College, Cambridge, luându-şi apoi doctoratul la Warwick University. Primele sale romane – *Femeia întâmplătoare* (1987), *Un strop de dragoste* (1989) şi *Piticii morţii* (1990; Polirom 2006) impun o nouă voce a literaturii britanice contemporane. Pentru romanul *Ce hăcuială!* (1994; Polirom, 2008) i se decernează John Llewelyn Rhys Prize în Anglia şi Le Prix du Meilleur Livre Étranger în Franţa, iar pentru *Casa somnului* (1997; Polirom, 2001), considerată capodopera sa, Writers' Guild Award şi Prix Médicis Étranger. La Editura Polirom au mai apărut *Clubul putregaiurilor* (2004), *Cercul închis* (2006) şi *Ploaia înainte să cadă* (2009).

Înspăimântătoarea viaţă personală a lui Maxwell Sim este cel mai recent roman al lui Jonathan Coe, publicat în 2010. Maxwell Sim, protagonistul romanului, se află într-un moment de criză existenţială acută. Proaspăt divorţat, incapabil să comunice cu fiica sa, înstrăinat de toţi prietenii, nu îşi poate mărturisi nimănui angoasele. Atunci cînd primeşte o bizară propunere de afaceri care implică o lungă călătorie din Londra în insulele Shetland, Maxwell nu poate decât să accepte, pornind la drum cu inima deschisă, însoţit doar de vocea prietenoasă a sistemului de navigare prin satelit. Nu peste mult timp însă, călătoria ia o turnură ceva mai serioasă, purtându-l nu doar în cel mai îndepărtat punct al regatului, cât şi într-unul din cele mai întunecate unghere ale propriei sale vieţi. Romanul examinează noţiunile de identitate şi izolare, explorând paradoxul singurătăţii într-un timp în care tehnologia înlesneşte contactul între oameni mai mult ca niciodată.

„Omul este o pârghie ale cărei lungime şi tărie singur trebuie să le hotărască."

Donald Crowhurst

(citat din *Ciudata călătorie a lui Donald Crowhurst*, de Nicholas Tomalin şi Ron Hall)

„Geografia nu mai contează deoarece nu mai există aproape sau departe, pătura monetară care acoperă tot globul a distrus geografia distanţelor."

Alasdair Gray, *1982, Janine*

„Într-o zi voi muri şi pe mormântul meu va scrie «Aici zace Reginald Iolanthe Perrin; nu ştia numele florilor şi copacilor, dar ştia câte plăcinte cu rubarbă s-au vândut în Schleswig-Holstein»."

David Nobbs, *Înălţarea şi prăbuşirea lui Reginald Perrin*

„Prin cuvinte, ea ne face dezvăluiri ruşinoase.
Prin cuvinte, ne dezvăluie înspăimântătorul ei secret."

James Wood despre Toni Morrison, în *The Guardian*, 18 aprilie 1992

Agent comercial găsit dezbrăcat în maşină

O maşină a poliţiei din Grampian care patrula joi noaptea pe drumul înzăpezit A 93, între Braemar şi Spittal of Glenshee, a găsit un autoturism ce părea abandonat la marginea drumului, în apropierea staţiunii de schi Glenshee.

La o inspecţie mai atentă, s-a constatat că şoferul se afla încă în maşină, în stare de inconştienţă. Bărbatul, în vârstă de patruzeci-cincizeci de ani, era aproape dezbrăcat, iar hainele lui erau împrăştiate prin maşină. Pe scaunul din stânga au fost găsite două sticle de whisky goale.

Misterul s-a adâncit şi mai mult când poliţiştii au controlat portbagajul maşinii, unde au găsit două cutii de carton ce conţineau peste 400 de periuţe de dinţi şi un sac negru din plastic, plin cu cărţi poştale din Orientul Îndepărtat.

Bărbatul suferea de hipotermie severă şi a fost transportat cu elicopterul la Spitalul Regal din Aberdeen. Ulterior a fost identificat ca fiind domnul Maxwell Sim, în vârstă de 48 de ani, din Watford, Anglia.

Domnul Sim lucra ca agent comercial cu contract de colaborare la Guest Toothbrushes din Reading, o firmă specializată în produse ecologice pentru igienă orală. Chiar în dimineaţa respectivă, firma intrase în lichidare.

Domnul Sim şi-a revenit complet şi se pare că s-a întors acasă, în Watford.

Poliţia nu a confirmat încă dacă va fi pus sub acuzare pentru conducerea maşinii sub influenţa băuturilor alcoolice.

Aberdeenshire Press and Journal

Luni, 9 martie 2009

Sydney – Watford

1

Când am văzut-o pe chinezoaică jucând cărți cu fetița ei la masa din restaurant, cu apele și luminile portului Sydney licărind în spatele lor, mi-am adus aminte de Stuart și de motivul pentru care a renunțat să mai conducă mașina.

Era să zic „prietenul meu Stuart", dar nu cred că pot să-l mai numesc așa. Se pare că am pierdut mulți prieteni în ultimii ani. Nu au fost niște despărțiri dramatice. Pur și simplu am decis să nu mai ținem legătura. Până la urmă asta a fost: o decizie, o decizie luată cu bună știință, pentru că altminteri nu e deloc greu să păstrezi legătura cu oamenii în ziua de azi, când dispunem de atâtea mijloace de comunicare. Dar, după părerea mea, pe măsură ce înaintezi în vârstă, unele prietenii încep să ți se pară inutile. Ajungi să te întrebi „ce rost mai are asta?". Și atunci le pui capăt.

Dar să revenim la Stuart și la șofat. A trebuit să renunțe să mai conducă din cauza atacurilor de panică. Era un șofer foarte bun, prudent și conștiincios, și niciodată nu a fost implicat în vreun accident. Dar uneori, când se așeza la volan, făcea atacuri de panică și cu timpul acestea s-au agravat și au devenit tot mai frecvente. Îmi aduc aminte când mi-a vorbit de ele prima dată: era pauza de prânz și ne aflam în cantina magazinului din Ealing unde am lucrat împreună timp de un an sau doi. Cred că nu l-am ascultat cu foarte mare atenție, deoarece Caroline stătea la aceeași masă cu noi, iar între mine și ea lucrurile

tocmai începeau să ia o turnură interesantă, aşa că nu prea îmi ardea să-l aud pe Stuart povestind despre nevroza lui. Probabil de aceea nu m-am mai gândit la lucrul ăsta decât după ani de zile, la restaurantul din portul Sydney, când mi-a venit din nou în minte. Problema lui, din câte îmi amintesc, era următoarea: în timp ce majoritatea oamenilor, dacă se uită la maşinile care circulă în sensuri opuse pe o şosea aglomerată, nu văd decât un sistem de trafic perfect normal şi funcţional, Stuart le percepea ca pe o succesiune interminabilă de accidente iminente. Vedea numai maşini gonind una spre alta cu o viteză nebună, evitându-se la milimetru – iar asta se repeta întruna, la interval de câteva secunde, cât era ziua de lungă. „*Doar* printr-o minune", îmi zicea el, „nu se ciocnesc maşinile astea. Nu ştiu cum suportă alţii." Până la urmă el n-a mai suportat şi a renunţat să mai conducă.

Cum de discuţia respectivă îmi revenise în minte tocmai în seara asta? Era 14 februarie 2009. A doua sâmbătă din februarie. Ziua Sfântului Valentin, dacă nu v-aţi dat seama. Apele şi luminile portului Sydney licăreau în spatele meu, iar eu stăteam singur la masă, deoarece tata, din diverse motive cunoscute doar de el, refuzase să iasă cu mine, deşi era ultima mea seară în Australia şi, mai mult, singurul motiv pentru care venisem acolo era să-l văd şi să încerc să restabilesc relaţia cu el. De fapt, în clipa asta mă simţeam mai singur ca niciodată şi ce mă făcea să simt şi mai acut acest lucru era imaginea chinezoaicei jucând cărţi cu fetiţa ei. Păreau atât de fericite că sunt împreună! Apropierea dintre ele era vizibilă. Nu vorbeau foarte mult, iar când schimbau câteva cuvinte, acestea se refereau la jocul de cărţi, din câte mi-am dat eu seama, dar nu asta contează.

Apropierea era vizibilă în ochii lor, în zâmbetele lor, în felul cum râdeau, cum se tot aplecau una spre alta. În comparaţie cu ele, oamenii de la celelalte mese din restaurant păreau să nu se simtă cine ştie cât de bine. Sigur, şi ei discutau şi râdeau. Dar nu păreau să fie *absorbiţi* unul de celălalt aşa cum erau chinezoaica şi fetiţa ei. La o masă din faţa mea stătea un cuplu de tineri care, după toate aparenţele, îşi dăduseră întâlnire de Ziua Îndrăgostiţilor: el se uita întruna la ceas, ea îşi tot verifica telefonul mobil să vadă dacă a primit vreun mesaj. În spatele meu era o familie de patru persoane: cei doi băieţi se jucau pe console Nintendo DS, iar soţul şi soţia nu mai schimbaseră nici un cuvânt de vreo zece minute. În stânga mea, blocându-mi întru câtva vederea asupra portului, era un grup de şase prieteni: doi dintre ei erau implicaţi într-o dispută aprinsă care începuse cu un schimb de impresii despre încălzirea globală şi acum părea că ajunsese la economie; nici unul nu voia să cedeze, iar ceilalţi patru asistau plictisiţi la discuţie. De cealaltă parte a mea, un cuplu de bătrânei se aşezaseră la masă unul lângă altul şi nu faţă în faţă, ca să poată admira priveliştea în loc să vorbească. Nimic din toate astea nu mă deprima, la drept vorbind. Ba chiar aş zice că oamenii aceştia se vor întoarce acasă convinşi că au petrecut o seară cât se poate de reuşită. Doar chinezoaica şi fetiţa ei îmi stârneau invidia. Se vedea că între ele era ceva deosebit: ceva ce eu îmi doream cu disperare. Ceva ce voiam şi eu să împărtăşesc.

De unde ştiam că era chinezoaică? N-aveam de unde să ştiu. Însă mi se părea că arată ca o chinezoaică. Avea părul lung şi negru, uşor răvăşit. Faţa îngustă, cu pometi proeminenţi. (Scuze, nu prea mă pricep să descriu oameni.) Un ruj roşu

aprins, care mi s-a părut cam extravagant. Un zâmbet minunat, uşor reţinut, dar tocmai de aceea atât de frumos. Purta haine scumpe şi un fel de eşarfă neagră din şifon (nici haine nu prea mă pricep să descriu – chiar vreţi să citiţi următoarele 400 de pagini?), prinsă cu o broşă mare de aur. Deci era bogată. Elegantă – ăsta ar fi cuvântul potrivit pentru a o descrie. Foarte elegantă. Şi fiica ei era frumos îmbrăcată, avea şi ea părul negru (că doar nu s-au mai pomenit chinezoaice blonde, nu?) şi părea să aibă opt sau nouă ani. Avea un râs frumos: începea înfundat, gutural, apoi creştea şi se revărsa într-o cascadă de chicoteli care în final se domolea asemeni unui pârâiaş rostogolindu-se de pe panta unui deal într-un iaz. (Exact cum era cel pe care îl vedeam când ieşeam la plimbare cu mama pe Lickey Hills, cu ani în urmă, în spatele localului Rose and Crown, la marginea terenului municipal de golf. Cred că de asta îmi amintea râsul ei şi poate acesta era încă un motiv pentru care micuţa chinezoaică şi mama ei m-au impresionat atât de mult în seara aceea.) Nu ştiu ce anume o făcea să râdă aşa: ceva în legătură cu jocul de cărţi, care nu era unul dintre jocurile acelea stupide pentru copii, gen război, dar nici nu părea a fi unul foarte serios, ca pentru adulţi. Poate că jucau whist sau altceva asemănător. Indiferent ce era, pe fetiţă o făcea să râdă, iar maică-sa se juca cu râsul ei, îl încuraja, râdea şi ea, se lăsa în voia cascadei lui. Era o plăcere să le vezi, dar încercam să nu mă uit prea insistent, ca să nu observe că le privesc şi chinezoaica să creadă că sunt cine ştie ce ciudat. O dată sau de două ori m-a surprins uitându-mă la ea şi m-a privit câteva secunde, dar nu îndeajuns ca să citesc în ochii ei vreo invitaţie şi, după acele câteva secunde, şi-a

văzut mai departe de treabă, a început iar să vorbească şi să râdă cu fetiţa ei, refăcând rapid acel zid de intimitate, acel paravan protector.

Chiar în momentul acela aş fi vrut să-i trimit un SMS lui Stuart, dar nu mai aveam numărul lui de mobil. Mi-ar fi plăcut să-i trimit un mesaj şi să-i spun că am înţeles, în sfârşit, ce încercase el să-mi explice despre maşini. Maşinile sunt ca oamenii. Ne învârtim unii pe lângă alţii în fiecare zi, alergăm încolo şi-ncoace, aproape că ne lovim unii de alţii, dar de fapt intrăm prea puţin în contact. Toate acele întâlniri ratate. Toate acele ocazii pierdute. E înspăimântător, dacă stai să te gândeşti. Poate că e mai bine să nu te gândeşti prea mult.

Mai ştiţi unde eraţi în ziua când a murit John Smith? Cred că mulţi oameni nu-şi mai amintesc. De fapt cred că mulţi oameni nu-şi mai amintesc nici cine era John Smith. Desigur, au existat mai mulţi John Smith de-a lungul timpului, dar cel la care mă refer eu a fost liderul Partidului Laburist şi a murit în urma unui atac de cord în 1994. Ştiu că moartea lui nu are rezonanţa mondială a morţii lui JFK sau a prinţesei Diana, dar eu îmi aduc aminte perfect unde eram. Mă aflam în cantina magazinului universal din Ealing, luam masa de prânz. Eram împreună cu Stuart şi cu încă doi-trei tipi, dintre care unul pe nume Dave, un individ cumplit de enervant. Lucra la raionul de produse electrice şi era exact genul pe care nu-l suport. Gălăgios, plictisitor şi foarte îngâmfat. La masa de alături stătea o femeie drăguţă de vreo douăzeci şi ceva de ani, cu părul şaten deschis şi lung până la umeri, care se vedea că se simte singură şi stingheră şi se tot uita spre noi. O chema Caroline (aşa cum aveam să aflu foarte curând).

Lucram la magazin abia de vreo lună sau două. Înainte de asta, aproape trei ani de zile făcusem muncă de teren ca distribuitor de jucării pentru o firmă cu sediul în St. Albans. Într-un fel, a fost o slujbă destul de bună. M-am împrietenit cu Trevor Paige, celălalt agent comercial pentru zona de sud-est, şi ne-am înţeles foarte bine în acei doi-trei ani, dar mie nu-mi plăcea să fiu mereu pe drumuri la fel de mult cum îi plăcea lui şi, nu după mult timp, deplasările şi-au pierdut farmecul noutăţii. Am început să caut să mă stabilesc undeva. De curând depusesem avansul pentru o căsuţă frumoasă în Watford (întâmplător, nu foarte departe de Trevor) şi căutam un alt loc de muncă. Magazinul din Ealing fusese unul dintre clienţii mei obişnuiţi, iar eu îmi propusesem să mă împrietenesc cu Stuart, şeful raionului de jucării. Cred că prieteniile bazate pe interese de serviciu au întotdeauna ceva artificial, dar eu şi Stuart ne simpatizam sincer şi, după o vreme, am încercat să fac în aşa fel încât să-mi închei ziua de preluare a comenzilor la Ealing, ca să putem ieşi la o bere după întâlnirea de afaceri. Apoi, într-o seară, Stuart m-a sunat acasă după orele de serviciu, să-mi spună că urma să fie promovat pe un post în birourile de la etaj şi m-a invitat să candidez pentru postul lui de la raionul de jucării. La început am ezitat, neştiind cum va reacţiona Trevor; dar până la urmă n-a avut nimic împotrivă. Ştia că era exact ceea ce căutam. Aşa se face că, două luni mai târziu, lucram deja cu normă întreagă la Ealing şi mâncam zilnic la cantină împreună cu Stuart şi colegii lui şi atunci am început s-o văd pe tânăra şatenă şi drăguţă de douăzeci şi ceva de ani care întotdeauna lua prânzul singură la masa de alături.

Mi se pare că a trecut foarte mult timp de atunci. Pe vremea aceea totul părea posibil. Absolut orice. Mă întreb dacă voi mai avea vreodată acel sentiment.

Dar mai bine să nu discutăm despre asta.

Aşadar: moartea lui John Smith. În ziua aceea eram la cantină cu un grup de prieteni şi mâncam de prânz la una din mesele acelea cu tăblie laminată. Era pe la începutul verii anului 1994. Nu mă întrebaţi dacă era soare sau ploua, pentru că din locul acela slab luminat nu puteai să-ţi dai seama cum era vremea afară. Acolo luam masa într-un fel de crepuscul permanent. Îmi amintesc totuşi ziua aceea pentru că Dave – individul ăla antipatic de la produse electrice, pe care eu nu-l suportam – o invitase pe Caroline să vină la masa noastră. Era clar că avea de gând să intre în vorbă cu ea, dar a fost o situaţie absolut penibilă, pentru că a făcut numai gafe. Cum n-a reuşit s-o impresioneze vorbind despre maşina sport pe care o deţinea şi minunăţia de combină muzicală din bârlogul lui cochet de burlac din Hammersmith, a schimbat subiectul, trecând la moartea lui John Smith – care fusese anunţată la radio în dimineaţa aceea – şi a început să facă tot felul de glume proaste pe tema atacurilor de cord. Ceva de genul: se pare că, după primul atac de cord suferit de Smith la sfârşitul anilor '80, doctorii au reuşit să-i resusciteze inima, dar nu şi creierul – şi-atunci, mai era oare de mirare că l-au ales liderul Partidului Laburist? Reacţia lui Caroline la aceste tentative de poante a fost să păstreze o tăcere dispreţuitoare pe toată durata mesei; şi, în afară de câteva râsete timide, nimeni n-a mai reacţionat în nici un fel până când m-am pomenit eu zicând – spre propria-mi surprindere – „Nu e de râs, Dave. Nu-i nimic de râs". Ceilalţi terminaseră

deja de mâncat şi, nu după multă vreme, au început să se ridice de la masă şi să plece, mai puţin eu şi Caroline: nici unul dintre noi n-a zis nimic, dar am rămas amândoi să ne terminăm budinca, de parcă ne-am fi înţeles dinainte. Timp de un minut sau două după aceea, am stat într-o tăcere stingheră, fiecare aşteptând să vorbească celălalt, până când eu am comentat jenat că sensibilitatea nu este unul dintre punctele forte ale lui Dave, şi-atunci a început şi Caroline să vorbească.

Cred că acela a fost momentul când m-am îndrăgostit de ea. Ştiţi, mi-a plăcut vocea ei. Mă aşteptasem să aibă o voce bine timbrată, ultrarafinată, dacă era să mă iau după înfăţişarea ei, dar când colo, ea avea un foarte pronunţat accent de Lancaster. Am fost atât de surprins – atât de fascinat – încât la început am uitat să ascult ce spunea şi m-am lăsat învăluit de vocea ei, de parcă ar fi vorbit cine ştie ce grai dulce şi nemaiauzit. Totuşi, înainte să fac o impresie proastă, mi-am revenit repede, am început să fiu atent la ce spune şi mi-am dat seama că mă întreba de ce nu mi-au plăcut glumele lui. Voia să ştie dacă eram un simpatizant al laburiştilor, dar eu am zis că nu, n-avea nici o legătură cu asta. I-am spus că pur şi simplu mi se părea deplasat să glumeşti pe seama cuiva care a murit atât de curând, mai ales că mi se păruse întotdeauna un om cumsecade şi în urma lui rămâneau o soţie şi o familie îndoliată. Caroline a fost de acord cu mine în privinţa asta, dar se pare că ea mai avea un motiv pentru care regreta moartea lui: credea că s-a întâmplat într-un moment greu pentru clasa politică britanică şi zicea că John Smith probabil ar fi câştigat următoarele alegeri şi s-ar fi dovedit un excelent prim-ministru.

Ei bine, recunosc că nu prea auzeai astfel de discuţii în cantina magazinului universal, ca să

nu mai zic că nici eu nu prea vorbeam despre așa ceva. Niciodată nu m-a interesat politica. (De fapt, nici măcar nu m-am dus la vot la ultimele două alegeri, deși în 1997 l-am votat totuși pe Tony Blair, mai mult pentru că așa am crezut că dorea Caroline să fac.) Și când am aflat, nu după multă vreme, că ea lucra temporar la raionul de articole pentru gravide și începuse să scrie primul ei roman, m-am simțit și mai copleșit. Eu nici nu citesc cărți, darămite să scriu. Într-un fel, asta n-a făcut decât să-mi stârnească și mai mult curiozitatea. Știți, nu înțelegeam care-i treaba cu Caroline. După atâția ani de muncă de teren, în căutare de potențiali clienți cărora încercam să le vând diverse produse, eram foarte mulțumit de capacitatea mea de a înțelege oamenii și de a afla în doar câteva secunde ce anume îi interesează. Dar nu mai întâlnisem pe nimeni cum era Caroline. Nu făcusem nici o facultate (ea absolvise istoria la Manchester) și, ca adult, îmi petrecusem tot timpul în compania bărbaților – a oamenilor de afaceri. Oameni care niciodată nu vorbeau prea mult despre ei și care, în general, luau lucrurile ca atare. În comparație cu ei, Caroline era pentru mine o mare necunoscută. N-aveam nici cea mai vagă idee cum de ajunsese aici.

Explicația mi-a dat-o chiar ea la prima noastră întâlnire și s-a dovedit a fi o poveste foarte tristă. Ne aflam la Spaghetti House (unul din restaurantele mele favorite pe vremea aceea, deși azi nu prea le mai găsești) și, în timp ce ciugulea din porția ei de *tagliatelle carbonara*, Caroline mi-a povestit că, pe vremea când era studentă la universitatea din Manchester, s-a îndrăgostit foarte tare de un tip de la engleză, din același an cu ea. Apoi el s-a angajat la o companie de televiziune

din Londra, aşa că s-au mutat amândoi în Ealing, unde şi-au găsit împreună un apartament. Visul lui Caroline era să scrie cărţi – romane şi povestiri – şi de aceea şi-a luat temporar această slujbă la magazin, pentru a putea să scrie seara şi în weekenduri. Între timp, prietenul ei a cunoscut pe altcineva la compania de televiziune, s-a îndrăgostit nebuneşte şi, după câteva săptămâni, a părăsit-o pe Caroline şi s-a mutat, iar ea a rămas singură într-un oraş unde nu avea prieteni, cu o slujbă care n-o interesa.

Acum se vede destul de clar cum au stat lucrurile, nu-i aşa? Există şi o frază, un clişeu care defineşte starea lui Caroline din momentul acela: era *singură şi neconsolată*. I-a plăcut de mine pentru că mă purtam frumos cu ea şi pentru că o prinsesem într-un moment de slăbiciune, pentru că nu eram grosolan şi insensibil ca alţi tipi din cantină. Dar nu încape nici o îndoială, dacă stau acum să mă gândesc, că nu eram de nasul ei. Într-un fel, mă mir că am rămas împreună atâta timp. Dar bineînţeles că n-aveam de unde să ştiu ce va fi în viitor. De regulă, mi-e greu să-mi dau seama ce va fi peste două săptămâni, darămite peste cincisprezece ani. Pe vremea aceea eram tineri şi naivi şi, la sfârşitul serii de la Spaghetti House, când am întrebat-o dacă vrea să mergem cu maşina la ţară în weekend, nici unul dintre noi nu bănuia unde vom ajunge şi nu-mi amintesc acum decât sclipirea de recunoştinţă din ochii ei când a spus da.

Acum cincisprezece ani. Sunt mulţi, sunt puţini? Presupun că totul e relativ. În comparaţie cu istoria omenirii, cincisprezece ani sunt doar o clipită, dar totodată mi se părea că parcursesem un drum lung, incredibil de lung, de la speranţa

şi emoţia acelei prime întâlniri de demult, de la Spaghetti House, şi până în seara din urmă cu câteva luni, pe 14 februarie 2009, când (la vârsta de patruzeci şi opt de ani) stăteam singur într-un restaurant din Australia, cu apele şi luminile portului Sydney licărind în spatele meu, şi nu-mi puteam lua ochii de la frumoasa chinezoaică şi fetiţa ei care jucau cărţi la masa lor. Pe-atunci Caroline plecase deja de acasă. Adică se mutase. Plecase de şase luni şi o luase cu ea şi pe fiica noastră, Lucy. Se mutaseră în nord, la Kendal, în Lake District. Ce anume o îndemnase să plece până la urmă? Cred că nemulţumirile care s-au acumulat în timp. În afară de venirea pe lume a lui Lucy, ultimii cincisprezece ani nu-i aduseseră lui Caroline nimic din ce sperase. Marele roman rămăsese nescris. Nu reuşise să termine nici măcar o povestire, din câte ştiu eu. Venirea pe lume a lui Lucy a pus capăt acestor speranţe. La urma urmei, e foarte greu să fii mamă. Dar n-am înţeles deloc de ce faptul că era căsătorită cu mine ar fi împiedicat-o să scrie, dacă asta îşi dorea. Mă mai gândesc că poate lui Caroline, în adâncul sufletului ei (şi mă doare să recunosc acest lucru), i-a fost ruşine cu mine. Cu ocupaţia mea, mai bine zis. Mă mutasem la unul dintre cele mai mari şi mai prestigioase magazine din centrul Londrei, unde lucram ca responsabil pentru relaţia cu clienţii post-vânzare. Era un loc de muncă excelent, după părerea mea. Dar poate că, în sinea ei, considera că soţul unei scriitoare aspirante ar trebui să se ocupe cu ceva mai... nu ştiu – artistic? Intelectual? Poate vă gândiţi că am discutat despre problemele astea, dar cel mai trist lucru din căsnicia noastră în ultimii ani a fost tocmai o acută lipsă de comunicare. Parcă nu mai ştiam să vorbim unul cu altul decât prin

țipete însoțite de schimburi de insulte dureroase și de azvârlit cu obiecte casnice. N-am să repet toate detaliile, dar îmi amintesc un schimb de replici de la penultima noastră ceartă sau poate de la cea de mai înainte. Începuserăm prin a ne ciondăni dacă să folosim un burete abraziv sau unul moale pentru a curăța aragazul de inox și, în nici treizeci de secunde, m-am pomenit spunându-i lui Caroline că era clar că nu mă mai iubește. Când ea nu a negat lucrul ăsta, am spus „Uneori cred că nici măcar nu mă *placi*" și știți ce-a zis ea? A zis „Cui să-i placă un om care în primul rând nu se place pe el?".

Dacă avea de gând să vorbească în șarade, nu ajungeam nicăieri.

Chinezoaica și fetița ei au stat mult timp la restaurant. Având în vedere vârsta fetiței, era de mirare că se mai aflau acolo la ora zece și jumătate. Terminaseră de mult de mâncat și doar jocul de cărți le mai reținea. Aproape toate mesele erau goale și în curând trebuia să mă întorc și eu la apartamentul tatălui meu. Mai aveam de discutat unele lucruri, căci a doua zi după-amiază urma să iau avionul spre casă. Am simțit nevoia să urinez înainte să plec, așa că m-am ridicat de la masă și m-am îndreptat spre toaleta pentru bărbați, la subsol.

Nu-mi place să urinez din picioare. Nu mă întrebați de ce. Din câte știu, n-am avut parte de nici un incident nefericit în copilărie, n-am fost molestat într-o toaletă publică sau așa ceva. De fapt, nu-mi place să urinez din picioare chiar dacă nu e nimeni în toaletă, pentru că oricând ar putea intra cineva și m-ar întrerupe, făcându-mă să opresc jetul așa cum aș închide un robinet și să plec plin de nervi, de jenă și cu vezica doar pe

jumătate golită. Aşa că am intrat într-o cabină, m-am aşezat – după obişnuitele pregătiri, şters colacul şi aşa mai departe – şi atunci m-a frapat un lucru. Cât de singur eram. Iată-mă stând într-o cutiuţă la subsol, la zeci de mii de kilometri depărtare de casă. Dacă aş face un atac de cord chiar acum, când stau pe closet, ce s-ar întâmpla după aceea? Probabil că m-ar găsi careva din personalul restaurantului înainte de închidere. Ar anunţa poliţia, s-ar uita la paşaportul meu şi la cărţile de credit, apoi, accesând o bază de date internaţională, i-ar găsi pe taică-meu şi pe Caroline, le-ar telefona şi i-ar anunţa. Cum ar primi Caroline vestea? La început ar fi foarte tristă, dar nu ştiu dacă ar marca-o profund. Eu nu mai făceam parte din viaţa ei. Ar fi mai rău pentru Lucy, desigur, dar şi ea se îndepărtase de mine din ce în ce mai mult: de mai bine de o lună nu mai primisem veşti de la ea. În rest, cine ar mai fi? Poate doi-trei prieteni sau colegi de serviciu, care ar avea o senzaţie pasageră de tremur interior, dar nu cine ştie ce. Chris, fostul meu coleg de şcoală, s-ar putea să simtă... ceva, un fior de regret că ne-am îndepărtat unul de altul şi nu ne-am mai văzut de atâta timp. Lui Trevor Paige chiar i-ar părea rău, sincer rău. La fel şi lui Janice, soţia lui. Dar în afară de ei, moartea mea n-ar mai tulbura pe nimeni. Contul meu de pe Facebook ar deveni inactiv – dar oare chiar ar observa prietenii mei de pe Facebook? Mă îndoiesc. Eram singur pe lume, cumplit de singur. A doua zi urma să plec cu avionul spre casă şi acolo nu mă aştepta decât un apartament pustiu, plin cu mobilă Ikea şi un maldăr de facturi, extrase de cont şi fluturaşi despre pizza la domiciliu care s-au adunat de trei săptămâni încoace. Iar acum stăteam singur într-o cabină din lemn, la subsolul unui

restaurant din portul Sydney, în timp ce sus, la doar câțiva metri deasupra mea, erau două ființe care – oricât de singure ar fi pe lume, în alte feluri – măcar se aveau una pe cealaltă; măcar între ele exista o legătură atât de puternică și de profundă încât putea s-o vadă oricine. Le invidiam din tot sufletul pentru asta. Gândul acesta mi-a stârnit brusc dorința copleșitoare de a le cunoaște pe frumoasa chinezoiacă și pe fetița ei care se iubeau atât de mult. Gândul de a pleca de la restaurant fără să încerc să mă prezint – să le arăt cumva că existam – mi s-a părut insuportabil.

Surprinzător este că, cu cât mă gândeam mai mult, cu atât îmi dădeam mai bine seama că nu aveam de ce să n-o fac. Chiar așa, ce mai așteptam? Doar era exact lucrul la care mă pricepeam cel mai bine. Până la despărțirea de Caroline și de Lucy, care mi-a dat viața peste cap și m-a transformat involuntar într-un soi de pustnic, întreaga mea carieră se clădise pe abilitatea de a mă înțelege cu oamenii. La urma urmei, cu ce altceva credeți că se ocupă un responsabil pentru relația cu clienții post-vânzare? Mai mult sau mai puțin, în asta constă slujba mea. Puteam să fiu fermecător dacă voiam. Știam cum să fac o femeie să se simtă în largul ei. Știam că, de regulă, politețea, bunele maniere și un ton blând l-ar dezarma și pe cel mai încrâncenat necunoscut.

Așa că în seara aceea – pentru prima oară în șase luni de zile, de când mă părăsise Caroline – am ajuns, în sfârșit, la o hotărâre: una foarte fermă. Fără să mă mai gândesc la ce aveam să spun, am ieșit din cabină, m-am spălat grăbit pe mâini și am urcat repede scările, cu pași hotărâți. Gâfâiam și eram încordat din cauza emoției, dar mă simțeam liber și ușurat.

Însă chinezoaica și fetița ei achitaseră nota de plată și plecaseră.

2

Tata dormea când m-am întors de la restaurant, aşa că a trebuit să aştept până a doua zi la micul dejun ca să reluăm cearta din cauza apartamentului din Lichfield.

De fapt, „ceartă" este un cuvânt prea dur pentru a defini confruntările cu taică-meu. La fel şi „confruntări", dacă-i vorba pe-aşa. Tata şi cu mine n-am ridicat niciodată tonul unul la altul. Dacă unul dintre noi nu e de acord cu ceva sau se supără, pur şi simplu se retrage într-o tăcere ofensată – tăcere care, se ştie, în unele situaţii a durat ani de-a rândul. Într-un fel, metoda asta a funcţionat întotdeauna în cazul nostru, deşi ştiu că altora li se pare ciudat. Caroline, de pildă, mă boscorodea mereu pe tema asta.

— De ce tu şi taică-tău nu staţi de vorbă ca oamenii? mă întreba ea. Când ai discutat cu el ultima dată?

Îi reaminteam că ei îi era uşor să spună asta. Nu ştia ce om dificil e taică-meu. De fapt, nici nu-l cunoştea prea bine, îl întâlnise o singură dată, când Lucy avea doi ani şi am luat-o cu noi în Australia. (Taică-meu nu venise în Anglia la nunta mea şi nici când s-a născut singura lui nepoată.) Întâmplarea face că atât el, cât şi Caroline erau scriitori aspiranţi – deşi, în cazul lui taică-meu, forma preferată de exprimare a fost întotdeauna poezia, vă rog frumos –, aşa că ea spera ca această coincidenţă de interese să-i apropie; însă a fost nevoită să recunoască după câteva zile că tata nu era o persoană cu care să discuţi sau să te

înțelegi ușor. Cu toate astea, faptul că relația cu tatăl meu era atât de proastă a rămas între mine și Caroline ca un măr al discordiei în următorii câțiva ani. Am fost singur la părinți, iar mama a murit când aveam douăzeci și patru de ani, așa că nu-mi mai rămăsese decât el. Iar când Caroline m-a părăsit, cadoul ei de despărțire (dacă îi pot spune așa) a fost această călătorie în Australia, pe care o plătise fără să-mi pomenească nimic de treaba asta: am aflat abia când am primit un e-mail de la agenția de turism Expedia, chiar cu o zi înainte de Crăciun, în care îmi reaminteau să solicit online viza turistică. Îmi făcuse rezervare la un avion care decola din Heathrow la exact șase luni după plecarea ei – gândindu-se probabil că mai devreme nu voi fi pregătit să fac această călătorie și că abia atunci puteam spera să ies din butoiul de depresie la care știa că mă condamnă. Și, în privința asta, calculele ei (într-un fel, expresia mi se pare potrivită) s-au dovedit corecte. Asta arată că, după atâția ani, mă cunoștea ca pe buzunarul ei.

Ei bine, dragă Caroline, a fost frumos din partea ta. Să-l îmbărbătezi pe soțul tău abandonat trimițându-l într-o vizită de trei săptămâni la tatăl lui înstrăinat, ca să-i faci să-și vorbească din nou. Necazul e că îți trebuie mai mult decât bunăvoință și un bilet de avion cu preț redus pentru a înfăptui un astfel de miracol. A doua zi dimineață, în timp ce luam micul dejun într-o liniște aproape desăvârșită, mi-am dat seama că eu și tata eram la fel de distanți ca întotdeauna. Pe o scară a apropierii dintre oameni, chinezoaica și fetița ei ar fi fost la o extremă, iar noi la cealaltă. Dacă stau să mă gândesc, erau destule lucruri care ne-ar fi putut apropia. Faptul că partenerele noastre de viață ne-au părăsit, de

exemplu. În ultimii douăzeci de ani, adică de când se mutase în Australia, tata avusese mai multe relaţii călduţe: eu n-o cunoscusem decât pe una dintre femeile cu care se cuplase şi care l-a părăsit acum cinci sau şase ani. După aceea a trăit cu o farmacistă pensionară într-o suburbie din Mosman, dar se despărţiseră de câteva săptămâni şi fusese nevoit să-şi găsească un alt apartament, care deocamdată nu era amenajat şi mobilat. Am fi putut vorbi despre lucrurile astea; dar n-am făcut-o. Am revenit la subiectul apartamentului său din Lichfield. Îl cumpărase pe la mijlocul anilor '80, chiar după moartea mamei – din dorinţa nemărturisită, îmi închipui, de a se întoarce în oraşul său natal –, şi în tot acest timp eu am crezut că îl vânduse înainte să se mute în Australia. Dar se pare că nu. Se pare că rămăsese neocupat în ultimii douăzeci de ani. Îmi dau seama că orice copil s-ar fi supărat pe părintele lui dacă ar fi aflat că o valoroasă proprietate a familiei a fost neocupată timp de douăzeci de ani şi lăsată să se deterioreze. Dar eu n-am zis decât „Mi se pare o risipă". Iar el a zis doar „Da, probabil că ar trebui să fac ceva în privinţa asta". Apoi m-a întrebat dacă vreau să trec pe la apartament când mă întorc în Anglia. Am crezut că vrea să-l scoată la vânzare şi am început să-i spun că în Marea Britanie nu era momentul să vinzi o proprietate, criza bancară începuse să-şi arate colţii, oamenii îşi pierdeau slujbele şi economiile, toată lumea trăia într-o incertitudine financiară, iar preţurile caselor scădeau de la o lună la alta. La care tata mi-a răspuns că nu intenţiona să vândă apartamentul. Zicea că vrea doar să trec pe-acolo, să caut în bibliotecă un biblioraft albastru care avea scris pe cotor *Două duete* şi să i-l trimit. L-am întrebat de ce-i trebuie biblioraftul albastru şi

mi-a zis că are în el niște poezii „importante", plus alte lucrări, și îl voia pentru că fosta lui parteneră (farmacista din Mosman) îi aruncase celălalt exemplar în urmă cu câteva săptămâni, când se despărțiseră. A mai zis că ar trebui să-l citesc înainte să i-l trimit, deoarece explica, printre altele, cum am ajuns să mă nasc eu; apoi s-a lansat într-o lungă și bizară divagație despre cum eu nu m-aș fi născut dacă în Londra n-ar fi existat două localuri apropiate care se numeau amândouă Rising Sun, pe la sfârșitul anilor '50. Și de această dată, probabil că un alt fiu ar fi insistat pe lângă tatăl lui să dezvolte subiectul, dar eu nu m-am gândit decât că „Of, Doamne, iar începe tata să bată câmpii cu ale lui" și l-am întrebat unde anume se găsea biblioraftul și ce nuanță de albastru avea. Și uite așa, deși am avut ocazia să orientăm discuția într-o direcție ce putea fi interesantă, către istoria noastră comună, am ajuns să vorbim despre obiecte de birotică. Așa se întâmpla tot timpul. După aceea m-am dus în celălalt dormitor să-mi fac bagajul.

În taxi, în drum spre aeroport, nu m-am gândit la tata. M-am pomenit gândindu-mă la chinezoaică și la fetița ei, și ce păcat era că plecaseră de la restaurant înainte să apuc să vorbesc cu ele. Nu era totul pierdut, ce-i drept, deoarece după ce am urcat am reușit să-l iau deoparte pe chelner, iar el mi-a zis câte ceva despre ele, ceva ce putea fi de folos. Nu știa cine sunt și de unde vin, dar un lucru știa sigur: veneau periodic la restaurant, în a doua sâmbătă seara, în fiecare lună, negreșit; și întotdeauna veneau singure, niciodată însoțite de un bărbat. Nu știu de ce – deși îmi dau seama că sună aiurea –, dar m-am liniștit când am aflat lucrurile astea. O fi fost restaurantul la zece mii de mile depărtare de

casa mea, dar lumea e mică în ziua de azi și se face tot mai mică și cel puțin știam că, oricând voiam, aș fi putut să iau avionul până la Sydney, să mă duc la restaurantul acela în a doua sâmbătă din lună și să le găsesc acolo, jucând cărți și distrându-se împreună. Așteptându-mă pe mine. (Știu că sună aiuristic, dar deja începusem să gândesc așa.) Și, mai mult decât atât, vor fi singure. Nu va mai exista nimeni altcineva, nici un rival care să încerce să le intre în grații. De fapt îmi dădusem seama din felul în care se purtau una cu alta. Nu mai era loc pentru altcineva în relația aceea. Prezența unui bărbat ar fi întinat-o. Doar dacă, bineînțeles, bărbatul acela nu eram eu.

Așadar, m-am lăsat în voia imaginației. M-am lăsat pradă închipuirilor. Dar poate că asta, în sine, era un lucru bun. De șase luni de zile nu mai vorbisem cu nimeni. În tot acest timp nu mă dusesem la serviciu, stătusem acasă singur, mai mult în pat și uneori în fața televizorului sau a calculatorului. În ce privește contactul cu ceilalți, îmi pierise cheful cu totul. Oamenii au devenit, poate ați observat și voi, extrem de inventivi în a scorni noi mijloace de a evita să mai vorbească unii cu alții, iar eu profitam din plin de cele mai noi dintre ele. Mai bine trimiteam un SMS decât să vorbesc cu cineva la telefon. Decât să mă întâlnesc cu prietenii, mai degrabă postam pe Facebook niște mesaje vesele, ironic ticluite, ca să le arăt tuturor ce viață ocupată am. Și presupun că oamenilor le plăceau, deoarece mi-am făcut peste șaptezeci de prieteni pe Facebook, majoritatea persoane total necunoscute. Dar un contact real, față în față, de genul hai-să-ne-întâlnim-la-o-cafea-și-să-mai-vorbim? Parcă uitasem de tot cum era. Uitasem, cel puțin până când mi-au reamintit chinezoaica și fetița ei. Poate sună

ciudat ceea ce spun, dar apropierea lor, intimitatea lor, a fost primul lucru pe care l-am văzut şi care mi-a dat speranţe după şase luni de zile. M-a făcut să simt că va ieşi soarele şi pe strada mea.

Pe urmă, chiar a doua zi la aeroport, s-a mai întâmplat un lucru care mi-a dat exact acelaşi sentiment. Stăteam la rând pentru formalităţile de *check-in*, sperând că voi nimeri la un anume ghişeu, unde funcţionara era o femeie cu înfăţişare prietenoasă, o brunetă cu ochi căprui şi zâmbet natural. Voiam să nimeresc la ea deoarece părea genul de persoană care, probabil – doar probabil –, ţi-ar oferi un loc la o clasă mai bună dacă ai şti s-o rogi frumos. Dar n-am ajuns la ea. M-am pomenit în faţa unui tip cu părul grizonant, foarte bronzat, cam de aceeaşi vârstă cu mine, poate chiar mai în vârstă, care nu părea dispus să stea la discuţii şi care abia dacă ridica ochii din hârtii ca să te privească. Îmi era foarte clar că la el n-aveam nici o şansă. Dar tot nu m-am putut abţine să nu încerc.

— Avionul e plin? m-am pomenit întrebând.

— Destul de plin, a răspuns el.

— Nici o şansă la un loc mai bun? am zis eu şi el a pufnit pe nas.

— Dacă aş primi câte un dolar de câte ori mi se pune întrebarea asta...

— Se întâmplă des, nu?

— Tot timpul, prietene. Tot timpul.

— Şi cum hotărăşti?

— Ce? a zis el ridicând privirea.

— Cum hotărăşti cui să-i dai un loc mai bun?

— Cred că, a zis el uitându-se ţintă la mine şi cântărindu-mă din priviri, apoi lăsând capul în jos, dacă îmi place faţa celui care-ntreabă.

N-a mai zis nimic, iar eu m-am simţit redus la tăcere. Abia după ce am terminat formalităţile

de *check-in*, după ce mi-am văzut bagajul dispărând pe banda rulantă şi m-am îndepărtat câţiva metri de ghişeu, m-am uitat pe cele două tichete de îmbarcare (câte unul pentru fiecare zbor al călătoriei) şi am văzut că îmi dăduse totuşi un loc la o clasă mai bună – la ceea ce se chema Premium Economy Class. M-am uitat din nou spre bărbatul acela ca să-i arăt că îi mulţumesc. Era ocupat cu următorul pasager, dar tot a avut timp să se uite spre mine. Avea aceeaşi figură inexpresivă – ostilă chiar –, dar mi-a făcut cu ochiul, apoi şi-a întors privirea spre ecranul calculatorului.

Două ore mai târziu, la patru şi jumătate după-amiaza, ora din Sydney, eram deja la al doilea pahar de şampanie şi aşteptam decolarea, anticipând plăcerea călătoriei ce mă aştepta.

Aveam locul dinspre culoar; cel de lângă mine, de la fereastră, era deocamdată liber. Scaunele erau spaţioase şi frumos capitonate şi aveai destul loc să-ţi întinzi picioarele. Am simţit un val de plăcere aproape senzuală gândindu-mă la răsfăţul ce mă aştepta. Treisprezece ore până la Singapore, în care erau incluse cina stropită cu alte pahare de şampanie, peste cinci sute de filme şi programe TV pe consola de pe speteaza scaunului din faţă şi poate un pui de somn la un moment dat. Apoi o escală de două ore pe aeroportul din Singapore, îmbarcarea într-un alt avion, un whisky mare, nişte pastile pentru somn şi am să dorm buştean până la sosirea pe aeroportul Heathrow, în dimineaţa următoare. Nici că se putea mai bine.

Cel puţin aşa ar fi trebuit să fie. Problema este că, după cum spuneam, imaginea chinezoaicei şi a fetiţei ei îmi trezise brusc nevoia de

a fi în contact cu oamenii. Voiam să vorbesc. Doream cu disperare să vorbesc.

Nu e de mirare, deci, că în momentul când un tip spelb şi supraponderal, îmbrăcat într-un costum gri deschis, s-a strecurat cu greu pe lângă mine, dând din cap a scuză pentru deranj, şi s-a aşezat pe locul de la geam, am simţit o dorinţă copleşitoare de a intra în vorbă cu el. A fost o dorinţă neinspirată, trebuie să recunosc. Dacă învăţasem ceva din experienţa mea în materie de vânzări după atâţia ani, atunci acel lucru era să citesc chipurile oamenilor; prin urmare ar fi trebuit să-mi fie clar că individul acesta cu un aer plictisit şi obosit n-avea nici un chef să pălăvrăgească cu mine şi că mai degrabă ar fi vrut să fie lăsat în pace cu ziarele şi laptopul lui. Adevărul e că am înţeles foarte bine lucrul ăsta, însă am preferat să-l ignor.

Bărbatului îmbrăcat în costum i-a trebuit un minut sau două ca să se instaleze comod pe locul lui. După ce s-a instalat, şi-a dat seama că îşi lăsase laptopul în compartimentul pentru bagaje de deasupra, aşa că iar a trebuit să se ridice şi iar ne-am vânzolit până a scos bagajul, l-a băgat înapoi şi în cele din urmă ne-am aşezat la locurile noastre. Apoi el şi-a deschis laptopul şi imediat a început să tasteze cu înverşunare. După cinci minute, s-a oprit din tastat, s-a uitat rapid peste textul de pe ecran, a apăsat în final pe buton cu un gest hotărât şi aproape teatral, apoi a oftat şi s-a lăsat pe speteaza scaunului, suflând uşor pe nas şi aşteptând să se închidă calculatorul. A întors capul spre mine fără să mă privească; dar gestul a fost de ajuns. L-am luat ca pe o invitaţie la conversaţie, deşi el nu asta intenţionase.

— Gata treaba? am zis eu.

Mi-a aruncat o privire inexpresivă, evident surprins că l-am abordat. O clipă am crezut că nu va zice nimic, apoi a mormăit:

— Îhâm.

— E-mailuri urgente? am continuat eu.

— Mda.

După accent părea că e australian, deşi era greu să-ţi dai seama numai după „îhâm" şi „mda".

— Ştiţi de ce-mi plac mie avioanele? am continuat eu fără să mă descurajez. Sunt singurul loc unde putem fi total inaccesibili. Absolut liberi. Nimeni nu poate să te sune sau să-ţi trimită un SMS când eşti în avion. Când eşti în aer, nimeni nu poate să-ţi trimită e-mailuri. Măcar pentru câteva ore eşti rupt de toate astea.

— Adevărat, a zis el, dar n-o să mai fie mult timp aşa. Deja unele companii aeriene îţi permit să trimiţi e-mailuri şi să foloseşti internetul pe laptopul tău în timpul zborului. Şi se pare că în curând le vor permite pasagerilor să-şi utilizeze telefoanele mobile. Eu, personal, abia aştept. Ceea ce dumneavoastră vă place la avioane este exact ce nu-mi place mie. E un timp mort. Absolut mort.

— Nu-i chiar aşa, am zis eu. Înseamnă că, dacă vrei să comunici cu cineva în timpul zborului, trebuie s-o faci în mod direct. Adică să vorbeşti, înţelegeţi? E o ocazie de a cunoaşte alţi oameni. Oameni noi.

M-a privit pieziş când am zis asta. Ceva din privirea lui îmi spunea că putea foarte bine să treacă peste ocazia de a mă cunoaşte pe mine, fără prea multe regrete. Dar nu mi-a dat cu flit, cum mă aşteptam. În schimb, a întins mâna şi a spus cu o voce aspră:

— Mă cheamă Charles. Charles Hayward. Prietenii îmi zic Charlie.

— Maxwell, am zis la rândul meu. Pe scurt, Max. Maxwell Sim. Sim, ca şi actorul.

Aşa ziceam întotdeauna când mă prezentam, dar dacă persoana cu care vorbeam nu era un britanic de o anumită vârstă, de regulă nu pricepea remarca, iar eu adăugam: „Sau ca la cartela SIM".

— Mă bucur să te cunosc, Max, a zis Charlie; apoi a deschis ziarul, mi-a întors spatele şi s-a pus pe citit, începând cu paginile financiare.

Ei, asta nu se face. Nu se poate să stai lângă cineva timp de treisprezece ore şi să-l ignori total, nu? De fapt, nu doar treisprezece ore, ci douăzeci şi patru de ore – deoarece am văzut pe tichetul de îmbarcare de pe măsuţă că eu şi Charlie urma să stăm împreună şi la al doilea zbor. Pur şi simplu ar fi inuman să stăm fără să vorbim în tot acest timp. Eram sigur că, dacă mă străduiam mai mult, voi reuşi să-l fac să vorbească cu mine. Acum, după ce apucaserăm să schimbăm câteva cuvinte, mi-am dat seama că nu era chiar atât de neprietenos, ci doar stresat şi epuizat. Probabil că avea în jur de cincizeci şi cinci de ani şi în timpul mesei mi-a povestit că a copilărit în Brisbane şi în prezent deţinea o funcţie de conducere destul de importantă la reprezentanţa din Sydney a unei multinaţionale care începuse să aibă dificultăţi financiare. (Presupun că acesta era motivul pentru care nu zbura la Business Class.) Acum se ducea la Londra să se consulte şi cu alte persoane din conducere despre această situaţie de criză: n-a spus despre ce dificultăţi financiare era vorba, bineînţeles (de ce i-ar spune tocmai unuia ca mine?), dar se pare că aveau legătură cu leverajul, un fel de pârghie financiară. Compania la care lucra contractase nişte împrumuturi cu un leveraj prea ridicat sau prea scăzut, n-am prea înţeles. La un moment dat,

când se străduia să-mi explice, chiar se însufleţise şi am crezut că poate a prins chef de vorbă, dar când şi-a dat seama că habar n-aveam ce-i ăla leveraj şi nu deţineam cunoştinţe despre instrumente financiare mai complicate decât o descoperire de cont sau un depozit bancar, şi-a pierdut interesul şi din acel moment a fost din ce în ce mai greu să scot de la el câteva cuvinte. N-a ajutat cu nimic nici faptul că la masă a băut câteva pahare de şampanie şi mai multe beri, apoi a început să arate şi mai obosit ca înainte. O altă problemă era că, în timp ce el devenea tot mai taciturn, eu, dimpotrivă, vorbeam din ce în ce mai mult şi – îngrozit parcă de liniştea ce s-ar fi putut aşterne între noi – am devenit logoreic şi am slobozit asupra acestui om pe care abia îl cunoscusem un potop de mărturisiri şi confidenţe care sunt convins că i se păreau plictisitoare, dacă nu chiar puţin jenante.

Totul a început când i-am spus:

— Eşti atât de norocos că locuieşti în Sydney! Ce oraş extraordinar! Atât de diferit de cel în care locuiesc eu...

Am făcut o mică pauză pe care în final el a întrerupt-o cu întrebarea de rigoare:

— Înseamnă că nu locuieşti în Londra?

— Nu, nu chiar în Londra. În Watford.

— Ah, Watford, a repetat el.

Nu mi-am dat seama ce valenţă atribuise cuvântului, dacă era curiozitate, dispreţ, simpatie sau altceva.

— Ai fost vreodată în Watford?

A clătinat din cap că nu.

— Nu cred. Am fost în oraşe din astea mari. Paris. New York. Buenos Aires. Roma. Niciodată în Watford.

— Sunt multe lucruri bune de spus despre Watford, am insistat eu pe un ton uşor defensiv.

Puţini ştiu că este înfrăţit cu Pesaro, un orăşel italian extrem de atractiv de pe coasta adriatică.

— Sunt convins că se potrivesc de minune.

— Uneori, am continuat eu, mă întreb cum de am ajuns să locuiesc în Watford. Ştii, eu sunt din Birmingham. Cred că e din pricina faptului că acum câţiva ani m-am angajat la o companie de jucării din St. Albans, iar Watford e în apropiere, după cum probabil ştii. Sau poate că nu. În fine, cele două oraşe sunt aproape unul de altul. Nici nu se putea mai bine, dacă era nevoie să mergi dintr-unul în celălalt. Dar să vezi, la scurt timp după ce m-am mutat în Watford, n-am mai lucrat la compania respectivă, ceea ce a fost culmea ironiei, dacă stai să te gândeşti, pentru că după aceea am început să lucrez la magazinul universal din Ealing, care de fapt e mai departe de Watford decât St. Albans. Nu cu *mult* mai departe, înţelegi, doar cu... să zicem zece-cincisprezece minute de mers cu maşina. Şi de obicei mă duceam cu maşina, deoarece e foarte dificil să ajungi de la Watford la Ealing cu transportul în comun. De fapt, chiar surprinzător de dificil. Dar în nici un caz nu regret că mi-am găsit slujba asta – cea din Ealing, adică – fiindcă aşa am cunoscut-o pe soţia mea, Caroline. Mă rog, fosta mea soţie. Presupun că va fi în curând fostă, deoarece ne-am despărţit acum câteva luni. Zic eu că ne-am despărţit, dar de fapt ea mi-a spus că nu mai vrea să fie cu mine. De acord, mă rog, doar e dreptul ei, trebuie să respecţi o astfel de decizie, nu? Iar ea... ştii, ea e foarte fericită acum, stă împreună cu fiica noastră, Lucy, s-au mutat în nord şi se pare că le convine, pentru că, nu ştiu de ce, dar Caroline nu s-a acomodat niciodată în Watford, n-a părut niciodată foarte mulţumită acolo şi cred că e păcat, pentru că, ştii, în orice loc găseşti

ceva să-ţi placă, nu-i aşa? Bine, asta nu înseamnă că, dacă locuieşti în Watford, te trezeşti în fiecare dimineaţă şi-ţi zici, mă, o fi viaţa asta de rahat, dar hai să vedem partea bună a lucrurilor, bine că sunt în Watford, adică nu înseamnă neapărat că Watford e un loc unde tocmai faptul că trăieşti acolo îţi dă un motiv să *continui* să trăieşti, să nu exagerăm. Watford nu e un astfel de loc, dar are o bibliotecă excelentă, de exemplu, şi un nou centru comercial, Arlechinul, unde găseşti nişte lichidări de stocuri... nemaipomenite, chiar că nemaipomenite, şi mai există un – uite că acum mi-a venit în minte şi asta o să te amuze – mă rog... (observând expresia lui rece, nu mai eram atât de sigur) ...s-ar putea să te amuze, în fine, mai există şi un mare bar cu specific australian, Walkabout, cu un panou imens la intrare, care promite să-ţi ofere „Măreţul spirit al Australiei", deşi, dacă mă gândesc mai bine, când eşti înăuntru nu ai deloc impresia că te afli în Australia, ţi se pare că eşti tot în Watford, să fim cinstiţi, dar dacă eşti ca mine şi-ţi place totuşi să trăieşti în Watford, ce-i rău în asta?, adică unii oameni sunt chiar mulţumiţi cu ce li se oferă, nu-i aşa? şi nu văd nimic rău în asta, adică n-aş zice că *ambiţia* mea dintotdeauna a fost să locuiesc în Watford, nu-mi amintesc ca tata să mă fi luat pe genunchi şi să mă fi întrebat, fiule, te-ai gândit ce vrei să te faci când o să fii mare, iar eu să-i răspund, păi, tată, asta nu mă preocupă prea mult, dar îmi doresc să trăiesc în Watford – e-adevărat, nu-mi amintesc să se fi întâmplat aşa ceva, pentru că, în primul rând, taică-meu nu prea era genul ăsta, nu m-a luat niciodată pe genunchi, din câte îmi amintesc, n-a fost niciodată foarte apropiat de mine, afectuos sau foarte... *prezent* în viaţa mea, la propriu şi la figurat, de

la vârsta de – în fine, cred că de când mă ştiu –, dar oricum, numai pentru că Watford nu e genul de oraş în care să visezi să locuieşti toată viaţa nu înseamnă că e un loc din care abia aştepţi să te muţi, de fapt am şi discutat pe tema asta în urmă cu câţiva ani cu prietenul meu Trevor, Trevor Paige, unul dintre cei mai vechi prieteni ai mei, pe care l-am cunoscut în anii '90, când eram reprezentant de vânzări la firma aceea de jucării despre care îţi spuneam, el se ocupa de Essex şi coasta de est, iar eu făceam Londra şi zonele limitrofe, dar am plecat de-acolo după un an sau doi, cum ţi-am zis, şi m-am mutat la magazinul universal din Ealing, dar Trevor a rămas acolo, am continuat să fim prieteni, mai ales că el locuia la câteva străzi de mine, în Watford, până acum doi ani, deoarece acum doi ani, când eram împreună să bem ceva la Yates Wine Lodge din cartier, mă pomenesc că zice, ştii ce, Max, m-am săturat, chiar că mi s-a acrit, iar eu am zis, ţi s-a acrit? de ce ţi s-a acrit? iar el a zis, de Watford, iar eu am zis, de Watford?, iar el a zis, da, m-am săturat până-n gât de oraşul ăsta, locuiesc în Watford de optsprezece ani şi, sincer să fiu, cred că am văzut tot ce poate să-mi ofere şi vreau să spun că nu mai are cu ce să mă surprindă sau să mă încânte, ba mai mult decât atât, vreau să spun că dacă nu plec mai repede din Watford, cred că am să mă sinucid sau am să mor de plictiseală sau nemulţumire, ceea ce a fost o imensă surpriză pentru mine, trebuie să recunosc, deoarece am trăit întotdeauna cu impresia că lui Trevor şi lui Janice – aşa o cheamă pe nevastă-sa, Janice – le convenea de minune în Watford şi, de fapt, ăsta a fost unul dintre punctele noastre comune, pe bune, faptul că amândoi aveam o slăbiciune pentru Watford,

ba chiar eram îndrăgostiți de Watford, înțelegi? Cele mai frumoase amintiri și cele mai prețioase... momente petrecute împreună de-a lungul prieteniei noastre se legau de Watford, de exemplu faptul că ne-am căsătorit în Watford, iar copiii noștri s-au născut în Watford și, sincer să fiu, credeam că Trevor doar se pierduse cu firea în seara aia, vorbea băutura din el, îmi amintesc că m-am și gândit, nu, Trevor nu va pleca niciodată din Watford, așa zice el că pleacă, dar nu pleacă, în orice caz, nu credeam că-și va duce planul până la capăt, însă trebuie să recunosc, l-am subestimat pe Trevor, n-a fost doar gura de el, chiar voia să-și încheie conturile în Watford și asta a și făcut, iar după șase luni el și Janice s-au mutat în Reading, unde și-a găsit o slujbă nouă – o slujbă foarte bună, din câte se pare – la o firmă care face periuțe de dinți, sau le importă, nu mai știu, mi se pare că le importă de peste ocean, dar le distribuie în Marea Britanie, și nu doar periuțe obișnuite, ci și periuțe speciale cu design inovator, ață dentară, apă de gură și multe alte produse de igienă orală, și se pare că merge din ce în ce mai... Mă scuzați, ce este?

Mi-am dat seama că mă bătea cineva pe umăr. M-am întors și am văzut că era o stewardesă.

— Domnule? a zis ea. Domnule, trebuie să vorbim despre prietenul dumneavoastră.

— Prietenul meu?

La început n-am înțeles la cine se referea. Apoi mi-am dat seama că se referea la Charlie Hayward. Mai era o stewardesă lângă ea și încă un însoțitor de bord. Nu păreau prea veseli. Mi-am amintit că mai devreme cu câteva minute fusese o oarecare vânzoleală, când una dintre ele venise să ia tava din fața lui Charlie, dar eu eram ocupat să povestesc și nu prea am dat

importanţă. În orice caz, după cum îmi spuneau acum, le era imposibil să-şi dea seama când anume s-a întâmplat – dacă nu cumva se afla vreun doctor la bord –, dar se pare că Charlie murise de cel puţin cinci sau zece minute.

A făcut atac de cord, bineînţeles. De obicei asta e.

Compania aeriană s-a ocupat de problemă cu multă delicateţe, trebuie să recunosc. La o săptămână după ce am ajuns acasă, mi-au trimis o scrisoare cu detalii suplimentare care m-au liniştit, m-au liniştit teribil. Spuneau că Charlie Hayward suferea de inimă de mai mult timp – acesta era al treilea atac, ziceau ei, din ultimii zece ani –, aşa că vestea nu a luat-o chiar prin surprindere pe soţia lui, care, desigur, a fost distrusă când a auzit. Avea două fete, amândouă de douăzeci şi ceva de ani. Corpul neînsufleţit al lui Charlie a fost trimis acasă cu avionul de la Singapore şi a fost incinerat la Sydney. Însă până la Singapore n-au avut încotro şi au trebuit să-l lase acolo unde era, pe scaunul de lângă mine. L-au acoperit cu o pătură şi mie mi-au zis că pot să vin să stau cu ei dacă doresc, pe unul din locurile rezervate personalului de zbor, lângă cabină, dar eu am zis nu, mulţumesc, e în regulă. Am considerat că ar fi o lipsă de politeţe şi de respect din partea mea. Puteţi să mă credeţi un pic sărit, dar mie mi s-a părut că s-ar fi bucurat să-i ţin companie.

Bietul Charlie Hayward! El a fost prima persoană cu care am reuşit să stau de vorbă de când m-am decis să reiau legătura cu lumea. N-a fost un început prea fericit.

Dar lucrurile aveau să meargă mai bine.

3

Am coborât ultimul din avion când am ajuns la Singapore. Cât timp au ridicat corpul neînsufleţit al lui Charlie şi l-au scos de acolo, eu m-am mutat pe un alt scaun şi am mai rămas puţin după ce au coborât toţi pasagerii. M-a cuprins depresia. O simţeam. Mă obişnuisem cu ea şi ştiam s-o recunosc. Îmi amintea de un film de groază pe care îl văzusem la televizor când eram copil. Un om era blocat într-o cameră secretă dintr-un vechi castel, iar tipul cel rău trăgea de o manetă care făcea ca plafonul camerei să coboare încet peste acesta. Tot mai jos, tot mai jos, până ajungea să-l zdrobească. Aşa o simţeam eu. Nu m-a zdrobit niciodată, desigur, dar s-a apropiat îndeajuns ca s-o simt apăsându-mi umerii, limitându-mi libertatea de mişcare, paralizându-mă. De câte ori se întâmpla chestia asta, un timp nici nu mai aveam puterea fizică să mă ridic, voinţa să mă urnesc din loc. Şi niciodată nu ştiai ce anume avea s-o declanşeze. Putea fi orice. În cazul de faţă, cred că a fost un fel de recădere: faptul că i-am povestit atâtea lui Charlie, că m-am descărcat cu atâta neruşinare de atâtea cuvinte, un potop de cuvinte care a rupt în final zăgazurile după luni întregi de izolare de restul lumii, luni îndelungate de tăcere, lipsite de contactul cu oamenii (contact real, nu prin intermediul tehnologiei) – după toate astea, plus dezastrul pe care tocmai îl provocaseră (indirect sau altfel), sufeream deja de un fel de reacţie nervoasă. Am

căzut într-o tăcere încremenită şi nu eram deloc conştient de ce se întâmplă în jurul meu. Într-un târziu, mi-am dat seama că o stewardesă (cred că era aceeaşi stewardesă) mă scutura uşor de umăr.

— Domnule, a zis ea cu blândeţe pe un ton scăzut. Domnule, trebuie să coborâţi din avion. Personalul pentru curăţenie aşteaptă să urce la bord.

Somnoros, mi-am înclinat capul spre ea şi, fără să scot o vorbă, m-am ridicat în picioare cu mişcări lente, de parcă eram în transă. Am luat-o încet pe culoarul dintre scaune, am trecut pe la Business Class, apoi am ieşit pe pasarela ce ducea spre sala de sosiri. Cred că stewardesa m-a însoţit o bună bucată de drum. Mi se pare că zicea ceva de genul:

— Vă simţiţi bine, domnule? Doriţi să vină cineva cu dumneavoastră?

Probabil că răspunsul pe care i l-am dat a fost destul de convingător încât să mă lase în plata Domnului.

Au trecut câteva minute. Nu ştiu ce-am făcut în tot acest timp, dar la un moment dat am realizat că stăteam la o măsuţă într-o cafenea, conştient de căldura umedă şi apăsătoare, înconjurat de magazine cu nume de branduri cunoscute, prin care o mulţime de călători obosiţi din cauza schimbării fusului orar mişunau năuci, cu privirea goală şi sticloasă, strecurându-se printre rafturi, standuri şi suporturi rotative cu mersul automat al unor somnambuli. M-am uitat la lichidul din ceaşca mea şi mi-am dat seama că era un cappuccino. Presupun că îl comandasem şi îl plătisem. Mi-am vârât un deget sub gulerul cămăşii ca să mă şterg de transpiraţia ce se adunase acolo, de jur împrejurul gâtului. Chiar atunci privirea

mi-a fost atrasă de o figură din mulţimea de cumpărători somnambulici. Era o tânără de vreo douăzeci şi cinci de ani, la care m-a frapat ceva. Nu sunt o persoană cu acuitate mintală deosebită, dar primul lucru pe care l-am observat la ea – sau mi s-a părut că-l observ – a fost faptul că purta o bluză foarte colorată. De fapt, cred că tocmai explozia aceea de culoare care o făcea să iasă în evidenţă ca un bec aprins mi-a atras atenţia la început şi m-a făcut să ies din acest episod depresiv. Dar când m-am uitat mai atent, am văzut că hainele ei nu aveau o culoare ieşită din comun şi probabil altceva mi se păruse colorat la ea, ceva ce venea din interior, un fel de aură luminoasă şi strălucitoare. Înţelegeţi ce vreau să spun? În timp ce o priveam, aura din jurul ei a început să licărească tot mai slab şi până la urmă s-a stins, dar ea tot avea ceva fascinant şi irezistibil. În primul rând pentru că, dacă mulţimea din jur se mişca haotic şi tot mai lent, ca într-o profundă stare de hipnoză, tânăra aceasta părea să aibă un scop anume. Un scop ascuns, ce-i drept. Trecea de la un magazin la altul, încercând să se poarte cu nonşalanţă, dar se uita în jurul ei atât de des şi cu atâta îngrijorare încât la început am crezut că vrea să fure ceva. Întrucât nu intra niciodată în vreun magazin, am renunţat la această idee. Era îmbrăcată destul de masculin, cu o jachetă albastră din denim, absolut inutilă pe o asemenea căldură, avea părul tuns scurt şi o înfăţişare băieţoasă care întotdeauna mi s-a părut foarte sexy. (De exemplu, aşa arăta Alison – sora lui Chris, Alison Byrne –, deşi ultima dată când am văzut-o, cu cincisprezece ani în urmă, îşi lăsase părul lung.) Părul acestei tinere ar fi putut fi descris ca roşcăţiu sau poate blond-zmeuriu. Părea vopsit cu henna. În orice

caz, pe noi ne interesează jacheta, deoarece, după un timp, am început să bănuiesc că o poartă doar pentru a ascunde ceva sub ea. Am ajuns la această concluzie după ce am urmărit-o cu destulă insistență, un minut sau poate mai mult, timp în care m-a observat și ea și mi-a aruncat de câteva ori niște priviri neliniștite și iritate. Rușinat, mi-am ferit privirea, m-am uitat în ceașca mea acum goală și am încercat să fiu atent la altceva – în cazul de față, la un anunț făcut prin stația de amplificare a aeroportului: *Bine ați venit la Singapore. Le reamintim pasagerilor aflați în tranzit că fumatul este interzis în clădirea terminalului. Vă mulțumim pentru înțelegere și vă dorim călătorie plăcută în continuare.* Apoi, când m-am uitat din nou la ea, iar mi-a surprins privirea și de data asta a pornit spre mine, croindu-și drum prin mulțimea de călători ce roiau în jur, până a ajuns la masa mea și s-a oprit lângă mine.

— Ești cumva polițist? m-a întrebat.

Avea accent britanic. Foarte chic, dar cu acea tentă de cockney[1] afectat pe care tinerii la modă din ziua de azi simt nevoia să-l afișeze.

— Nu, am spus eu. Nu sunt polițist.

Ea n-a zis nimic, ci a continuat să stea în picioare lângă mine, privindu-mă cu un aer suspicios, așa că am adăugat:

— Ce te face să crezi că sunt polițist?

— Mă priveai insistent.

— Așa e, am recunoscut eu după un moment de gândire. Îmi cer scuze. Sunt foarte obosit și sunt abia la jumătatea unei călătorii stresante. N-am făcut-o cu intenție.

S-a gândit puțin la ce am spus, apoi a zis pe un ton mai nesigur:

---

1. Dialect din estul Londrei, caracteristic persoanelor puțin educate.

— OK. Deci nu lucrezi la... aeroport sau ceva de genul ăsta?

— Nu, am spus, nu lucrez la aeroport.

Ea a încuviinţat din cap, aparent mulţumită. Apoi, chiar înainte să se întoarcă şi să plece, a adăugat:

— Să ştii că nu fac nimic ilegal.

Din nou avea un ton şovăielnic, de parcă nici ea n-ar fi ştiut prea bine dacă era aşa sau nu. Am încercat să o liniştesc, zicându-i:

— Nici nu mi-a trecut prin cap una ca asta.

Mă străduiam să văd ce ascunde sub jachetă, deoarece acolo se zărea un fel de umflătură, dar mi-a fost imposibil să-mi dau seama ce era. Ea a dat din nou să plece, dar parcă o reţinea ceva. M-am gândit că poate era obosită şi dorea să se aşeze.

— Pot să-ţi ofer o cafea? am întrebat eu.

Ea s-a aşezat imediat pe scaunul de lângă mine.

— Ar fi minunat, a zis. Sunt varză!

— De care vrei?

A vrut o *skinny latte* cu puţin sirop de arţar, iar eu m-am dus să-i cumpăr. Când m-am întors la masă cu cafelele, nu mai avea umflătura aceea sub jachetă. Orice ar fi fost acolo mutase acum în geantă, o chestie largă şi încăpătoare, şi tocmai închidea fermoarul – cu acelaşi aer secretos ce părea să-i însoţească toate mişcările.

M-am decis să nu-mi manifest curiozitatea şi am păstrat conversaţia la nivel de banalităţi.

— Mă cheamă Max, am zis eu. Maxwell Sim. Sim ca... (m-am uitat la ea şi am ezitat) ...precum cartela din telefonul mobil.

După ce a închis fermoarul genţii, mi-a întins mâna.

— Poppy, a zis ea. Tu unde mergi?

— Mă întorc la Londra. Aici fac doar o escală. De două ore. Mâine-dimineaţă ar trebui să ajung la Heathrow. Vin din Australia.

— Ce drum lung! Cu afaceri? De plăcere?

— De plăcere. Teoretic. Apoi am luat o gură de cafea şi am murmurat: Conform unor planuri perfecte. Dar tu?

— Nu, eu sunt în interes de serviciu.

— Serios? Am încercat să nu par surprins. De când începuserăm să vorbim, mi se părea mai tânără decât la început – era probabil studentă – şi nu prea mi-o imaginam călătorind în interes de serviciu. N-ai fi zis.

— Da, a răspuns ea. Călătoresc mult în interes de serviciu. De fapt, în asta constă serviciul meu. În deplasări.

— Şi mai devreme... lucrai? m-am pomenit întrebând. Cred că a fost o întrebare impertinentă, dar ei nu i s-a părut aşa.

— Când mă urmăreai?

Am dat din cap.

— Păi, să ştii că da.

Mi s-a părut că n-o să-mi mai spună nimic.

— Desigur, am zis eu, nu e treaba mea să ştiu cu ce te ocupi.

— Chiar nu e, a zis Poppy. În fond, abia ne cunoaştem. Eu nu ştiu nimic despre tine.

— Păi, eu mă ocup cu...

— Stai, nu-mi spune, a zis Poppy ridicând mâna ca să mă oprească. Lasă-mă să încerc de trei ori să ghicesc.

— OK.

S-a lăsat pe speteaza scaunului, cu braţele încrucişate şi m-a cântărit din priviri, cu o sclipire răutăcioasă în ochi.

— Concepi programe pentru o firmă de jocuri pe calculator, renumite pentru groaznice violenţe misogine.

— Nu, în nici un caz. Eşti foarte departe.

— Foarte bine. Atunci te ocupi cu creşterea puilor organici într-o fermă din Cotswolds.

— Nici asta.

— Eşti *hair-stylist*-ul unor celebrităţi. Îi faci şuviţe Keirei Knightly.

— Mă tem că nu.

— Lucrezi într-un atelier de croitorie pentru bărbaţi, în Cheltenham. Faci costume din trei piese şi pantaloni cu croieli îngrozitor de precise.

— Nu, şi asta e a patra încercare. Dar eşti pe-aproape.

— Atunci pot să mai încerc una?

— Bine.

— Ce-ai zice de... profesor de modă contemporană la Universitatea din Ashby-de-la-Zouch?

La drept vorbind, mă consider o persoană care se îmbracă foarte modern şi, deoarece a făcut această sugestie uitându-se insistent la tricoul meu Lacoste şi blugii Hugo Boss, m-am simţit foarte flatat. Dar, cu toate astea, am clătinat din cap că nu.

— Deci, te dai bătută?

— Cred că da.

I-am spus adevărul: că sunt responsabil de relaţia cu clienţii post-vânzare la un magazin universal din centrul Londrei. La care ea m-a întrebat imediat:

— Ce naiba mai înseamnă şi asta?

Mi-am zis că nu e momentul să intru în prea multe detalii.

— Treaba mea este să-i ajut pe clienţi, am explicat eu, când au probleme cu marfa cumpărată. Poate un prăjitor de pâine nu funcţionează. Nişte perdele nu pică bine.

— Înţeleg, a zis Poppy. Deci lucrezi la serviciul de returnări.

— Cam aşa ceva, am încheiat eu, cât pe ce să adaug „de fapt *lucram*" şi să-i explic că nu mai lucrez de aproape şase luni, dar ceva m-a oprit.

Pe bietul Charlie îl copleşisem cu destăinuirile mele şi uite ce ieşise din asta. Deci, acum e rândul meu?

A zâmbit.

— N-ar fi cinstit. N-o să ghiceşti cu ce mă ocup. Nici într-o mie de ani.

Avea un zâmbet frumos, care îi dezvăluia dinţii albi, drepţi, uşor neregulaţi. Mi-am dat seama că o priveam mai atent şi mai insistent decât s-ar fi cuvenit. Oare câţi ani *avea* tipa asta? Mă simţeam bine stând de vorbă cu ea, mai bine decât mă simţisem de multă vreme încoace, şi totuşi trebuie să fi fost cu cel puţin douăzeci de ani mai tânără decât mine. Gândul ăsta mi-a trezit un sentiment ciudat: pe jumătate de nelinişte, pe jumătate de bucurie.

Între timp, Poppy a deschis fermoarul genţii şi a desfăcut-o cât să văd înăuntru ceva la care nu mă aşteptasem: un fel de dispozitiv digital de înregistrare – unul profesionist, după cum arăta, cel puţin de mărimea unei cărţi cu coperte tari – şi un microfon imens, care părea şi el genul folosit de profesionişti, solid, butucănos şi acoperit cu un înveliş din poliester de culoare gri. După ce m-am uitat cu atenţie la acest echipament, ea a închis fermoarul la loc.

— Poftim, a zis. Un indiciu.

— Ştiu şi eu... Probabil că eşti un fel de sunetist.

A clătinat din cap că nu.

— Asta este doar o parte din ceea ce fac.

Mi-am ţuguiat buzele, concentrat să ghicesc.

— Zici că trebuie să călătoreşti mult? am mai încercat eu.

— Da. În toată lumea. Săptămâna trecută am fost în São Paolo.

— Iar săptămâna asta în Singapore?

— Exact. Deşi – uite încă un indiciu – nu am ieşit niciodată din aeroport.

— Înţeleg... Deci faci înregistrări de sunet în aeroporturi?

— Şi asta e adevărat.

Oricât mă străduiam, tot nu reuşeam să înţeleg încotro bate.

— Dar pentru ce? am fost nevoit să întreb până la urmă.

Poppy şi-a aşezat cu grijă ceaşca de cafea pe masă şi s-a aplecat spre mine, sprijinindu-şi bărbia în căuşul palmelor.

— Uite care-i treaba. Lucrez la o firmă care prestează servicii preţioase şi discrete pentru o clientelă exclusivistă.

— Ce fel de servicii?

— Nu am o denumire pentru jobul meu, deoarece, în mod normal, nu le spun oamenilor despre ce este vorba. Dar, ca să fac o excepţie pentru tine, să zicem că sunt... facilitator junior de adultere.

M-a străbătut un fior de plăcere perversă auzind aceste cuvinte.

— Facilitator junior de adultere? m-am mirat eu. Numai repetând fraza şi mă simţeam incitat.

— OK, a zis Poppy. Să-ţi explic. Patronul meu – pe care n-am voie să spun cum îl cheamă – a înfiinţat această agenţie. A înfiinţat-o pentru oamenii care au legături extraconjugale – mai ales bărbaţi, dar nu întotdeauna – şi care vor ca lucrurile să decurgă frumos şi fără complicaţii. E foarte greu să comiţi un adulter în ziua de azi. Tehnologia a complicat foarte mult lucrurile. Mereu se găsesc alte şi alte mijloace de a ţine legătura cu cineva, dar toate lasă urme. Altădată scriai cuiva o scrisoare de dragoste şi singurul martor era persoana care ar fi putut să te vadă punând-o în cutia poştală. În ziua de azi, trimiţi două SMS-uri şi te pomeneşti că ţi le-a şi contorizat pe factura telefonului. Poţi să ştergi din calculator

câte e-mailuri vrei, că ele tot rămân stocate pe undeva, pe vreun server de te miri unde. Ai nevoie de strategii tot mai sofisticate dacă vrei să nu fii prins. Aici – şi a bătut uşurel cu palma peste geantă – este doar una dintre ele.

— Şi cum funcţionează?

— E foarte simplu. Mai întâi călătoresc prin diverse locuri, în diferite aeroporturi, fac nişte înregistrări, apoi, când ajung acasă, le compilez pe un CD. CD pe care apoi îl vindem clienţilor noştri ca parte din pachetul de servicii. Să presupunem că eşti un client. (Deşi trebuie să spun că nu pari a fi genul de bărbat care îşi înşală nevasta.) Eşti plecat într-o călătorie de afaceri în Asia. Dar te hotărăşti să-ţi scurtezi călătoria şi să petreci o noapte sau două la Paris, cu amanta. Evident, soţia ta nu trebuie să afle. Ei bine, iată un mod de a o linişti. Chiar înainte să te întorci acasă, îi telefonezi din camera de hotel din Paris. Iubita tocmai s-a dus la baie să facă un duş, iar tu pui CD-ul pe sistemul stereo, îţi suni nevasta şi ce aude ea în fundal cât timp vorbiţi?

Şi-a deschis geanta, a apăsat pe butonul „Play" al casetofonului şi din difuzor am auzit exact înregistrarea anunţului pe care îl ascultasem şi eu cu câteva minute mai devreme: *Bine aţi venit la Singapore. Le reamintim pasagerilor aflaţi în tranzit că fumatul este interzis în clădirea terminalului. Vă mulţumim pentru înţelegere şi vă dorim călătorie plăcută în continuare.* Poppy îmi zâmbi triumfătoare.

— Iată alibiul tău. Cine s-ar mai îndoi că nu suni de unde suni după ce ar auzi asta?

Am clătinat încet din cap ca să arăt că sunt impresionat.

— Şi oamenii plătesc pentru aşa ceva?

— Oh, da, a zis Poppy. Bani muuulţi. Pe bune, ai fi surprins să afli.

— Ce fel de oameni?

— De toate felurile. Oameni căsătoriţi şi nefericiţi sunt peste tot. Şi totuşi, preţurile sunt destul de piperate, aşa că atragem o anumită clientelă. Bancheri de investiţii, fotbalişti profesionişti, oameni de genul ăsta.

Am fost uluit de nonşalanţa cu care îmi spunea toate lucrurile astea. Pe cât de incitantă mi se părea ideea de facilitator de adultere, pe atât de şocantă o găseam.

— Cum rămâne cu... problemele de conştiinţă? am întrebat eu, încercând să-mi aleg cu grijă cuvintele.

— Cu ce? a zis Poppy.

— Mă întrebam dacă ai remuşcări. Înţelegi... faptul că îi ajuţi pe unii să-i înşele pe alţii. Nu te mustră conştiinţa?

— Ah, la asta te referi. Poppy şi-a amestecat spuma de cafea de pe fundul ceştii, apoi a supt cu nonşalanţă linguriţa de plastic. Am trecut de faza în care mă stresam pentru chestia asta. Ştii, eu am terminat facultatea de istorie la Oxford. Şi ştii ce fel de joburi am avut de atunci? Cele mai naşpa din câte există. Cel mai bun job a fost ca asistentă personală a directorului unui club de dansuri erotice. Cel mai nasol a fost... În fine, nu cred că vrei să auzi care a fost cel mai nasol. Şi asta fără să mai pun la socoteală lunile de şomaj dintre ele. Cu jobul ăsta câştig bani uşor, am o activitate regulată şi îmi rămâne timp berechet să stau să citesc, să mă uit la filme, să vizitez galerii, adică exact ceea ce-mi place să fac.

— Da, e adevărat că peste tot situaţia e... dificilă deocamdată. Dar mă gândeam că...

— Ştii ceva, începi să vorbeşti precum Clive. Exact aşa mi-a zis şi el când i-am spus de jobul ăsta. Şi ştii ce replică i-am dat?

Bineînțeles că nu știam ce replică i-a dat. Nici măcar nu știam cine era Clive. Dar primul meu gând – și singurul – a fost că nu mă încânta deloc să aud menționându-se numele altui bărbat în discuția noastră.

— Păi m-a și enervat, a zis Poppy, ceea ce mi se întâmplă foarte rar când e vorba de Clive. I-am zis: Tu nu-ți dai seama că singurul lucru pe care nu-l suportă cei de vârsta mea este să-i audă pe cei de vârsta ta dându-le lecții de moralitate. Uită-te la lumea din jurul tău. Lumea pe care *voi* ne-ați lăsat-o moștenire. Crezi că ne mai lasă loc să acționăm pe baza unor principii? M-am săturat să tot aud că generația mea nu are valori morale. Că suntem materialiști. Că ne lipsește simțul practic. Și știi de ce e așa? Ia ghicește. Exact – pentru că așa ne-ați crescut voi! Poate că suntem copiii doamnei Thatcher, din punctul vostru de vedere, dar *voi* ați votat-o, o dată și încă o dată, apoi ați continuat să-i votați pe toți cei care au venit după ea și i-au călcat pe urme întocmai. Voi ne-ați crescut și ne-ați transformat în acești zombi consumeriști. Voi ați aruncat toate celelalte valori pe fereastră, nu crezi? Creștinismul? N-am nevoie. Responsabilitatea colectivă? Uite unde ne-a adus. Să produci? Să construiești lucruri? Asta e pentru fraieri. Chiar așa, să adunăm toți fraierii ăștia și să-i ducem în Asia să facă totul în locul nostru, iar noi să privim cum se duce lumea de râpă, stând cu burta-n sus la televizor – televizoare cu ecrane plate și HD, desigur.

S-a lăsat pe speteaza scaunului, ușor jenată că vorbise cu atâta însuflețire.

— Cam așa i-am zis lui Clive când mi-a spus că n-ar trebui să-mi iau jobul ăsta.

Ei bine, tot ce spusese era desigur foarte interesant. Poppy ridicase o serie de probleme și-mi

dăduse mult de gândit. De fapt, atinsese atâtea subiecte serioase, că nici nu mai ştiam de unde să încep.

— Cine e Clive? am întrebat eu.

— Clive? Clive e unchiu-meu. Fratele maică-mii.

Am respirat uşurat şi am spus:

— Mă bucur să aud asta.

Mi-o luase gura pe dinainte.

— Te bucuri? s-a mirat Poppy. Da' de ce te bucuri? Te bucuri că maică-mea are un frate?

— Păi... da, m-am bâlbâit eu. Nu-i bine când eşti singur la părinţi. Adică, eu sunt singur la părinţi şi nu doresc nimănui...

Era penibil. Trebuia să schimb subiectul cât mai repede.

— Bănuiesc că agenţia voastră are tarife foarte ridicate, am zis eu, dacă îşi permit să-ţi plătească biletul de avion peste tot pe unde te duci în fiecare săptămână.

— Sunt ridicate, a zis Poppy. Dar nu din cauza asta. De fapt, pe mine nu mă costă atât de mult ca să zbor până aici şi înapoi. Mă trec pe listele de aşteptare, înţelegi? E o chestie de noroc, pentru că nu ştii niciodată dacă apare vreun loc disponibil – câteodată te pomeneşti că trebuie să dormi în aeroport, ceea ce nu e tocmai plăcut –, dar de obicei se rezolvă.

— Şi de data asta ai avut noroc?

— La fix. Am pus ochii pe cursa BA...

— 7371? am întrebat eu plin de speranţă.

— Da, asta. E cursa ta?

— Da. Ai reuşit să prinzi loc?

— Nu credeam că o să reuşesc. La început mi-au spus că e plin. Dar se pare că s-a eliberat un loc, nu ştiu cum.

Brusc am simţit că o minunată certitudine a pus stăpânire pe mine.

— Ți-au dat un loc la Premium Economy?
— Exact. De ce întrebi?
— Cred că vei sta lângă mine.
— Ce te face să crezi asta?

Să-i explic împrejurările în care tocmai decedase Charlie Hayward? Ar însemna să-i spun că urma să stea pe locul unui mort. Oare era genul care să se oripileze de acest lucru? Nu voiam să risc – nu voiam să fac ceva care să arunce vreo umbră asupra călătoriei spre casă de care aveam să ne bucurăm amândoi, unul lângă altul. Din senin, soarta mi-o scosese în cale pe tânăra asta drăguță, iar acum se pare că urma să ne apropiem și mai mult. Ca s-o spun pe șleau, în următoarele douăsprezece ore aveam să dormim împreună. Și încă de la prima întâlnire!

4

În a doua şi ultima parte a călătoriei, Charlie trebuia să stea pe locul dinspre culoar, iar eu să stau pe locul de la geam. Poppy a zis că îi este indiferent unde stă, dar eu nu am crezut-o. Ştiu că oricine preferă locul de la geam. Aşa că am insistat să stea ea la geam. Eram hotărât să fac în aşa fel încât să se simtă cât mai bine în timpul călătoriei. Eram hotărât să fac totul pentru a-i produce cea mai bună impresie. Eram hotărât s-o fac să mă placă.

— Apropo, sufăr de depresie clinică, am zis imediat ce ne-am instalat.

Spre uşurarea mea, Poppy n-a părut tulburată. Doar s-a uitat la mine câteva clipe şi a zis:

— Da – mă gândeam eu că trebuie să fie ceva de genul ăsta.

— Serios? m-am mirat eu. E chiar atât de evident?

— Să zicem că am nasul fin.

În sfârşit am spus-o; şi cu asta am lămurit un lucru între noi. Ea era prima persoană (în afară de şefii mei, medicul de familie şi responsabila cu sănătatea în muncă – primul prieten, asta vreau să spun) căreia am avut curajul să-i mărturisesc acest secret ruşinos. Şi dacă la început mă aşteptasem să se îndepărteze de mine, să se retragă într-o tăcere precaută, s-o întrebe pe stewardesă dacă poate să se mute pe un alt loc sau ceva de genul acesta, ei bine, mă înşelasem. Se pare că asta nu i-a schimbat părerea despre mine. M-am simţit profund recunoscător şi parcă

imediat s-a creat între noi un fel de intimitate – o intimitate liniştită, confortabilă –, în sensul că dialogul nostru, care crezusem că va fi nervos şi forţat, s-a desfăşurat din acel moment într-un mod absolut firesc. Sincer să fiu, în următoarele ore nu am vorbit chiar atât de mult pe cât credeam. În cea mai mare parte a timpului am stat într-un soi de tăcere prietenească pe care te-ai aştepta s-o întâlneşti la doi oameni în vârstă, căsătoriţi de treizeci de ani – exact cum erau cei pe care îi văzusem în Sydney, la restaurantul din port, care se aşezaseră de aceeaşi parte a mesei ca să poată admira priveliştea în loc să vorbească. După vreo două ore de la decolare (cred că la două dimineaţa, după ora oficială din Singapore), iată ce făceam: eu mă uitam la micul ecran de pe speteaza scaunului din faţă şi baleiam de zor canalele de filme, făcând câte o remarcă din când în când, dar fără să mă hotărăsc pentru unul din ele, în timp ce Poppy, după ce a stat câteva minute să scrie un scurt raport la laptopul ei, îşi omora timpul cu un fel de Sudoku tridimensional extrem de complicat.

Însă, lucru şi mai important, atunci când nu eram ocupaţi cu altceva, vorbeam.

— Dar oboseala din cauza diferenţei de fus orar? am întrebat-o eu la un moment dat.

— Mmm?

— Vorbeam de serviciul ăsta al tău. Desigur, trebuie să-ţi adaptezi ritmul biologic oriunde te duci. Nu ţi-e greu?

Poppy a ridicat din umeri.

— Nu prea. Câteodată, când sunt acasă, mă trezesc un pic mai devreme. Altă dată, un pic mai târziu. Nu-i cine ştie ce.

Am suspinat cu invidie.

— Ce-nseamnă să fii tânăr!

— Las' că nici tu nu eşti un tataie în cărucior.

— Precis că eu voi avea nevoie de o zi sau două să-mi revin după călătoria asta. Şi trebuie să-mi revin cât mai repede, deoarece la sfârşitul săptămânii am de luat o decizie.

— Serios?

— Serios. Se fac şase luni de când n-am mai fost la serviciu. Trebuie să mă duc la magazin să mă întâlnesc cu responsabila cu sănătatea şi securitatea în muncă şi să-i spun dacă sunt gata să mă întorc la lucru. Şi chiar dacă eu spun că mă întorc, ea s-ar putea să decidă că nu m-am însănătoşit încă, ceea ce probabil pentru ei va fi un pretext să... (mi-a luat ceva timp să-mi amintesc eufemismul)... să mă pună pe liber. Poate că tocmai asta aşteaptă.

— Dar tu?

— Eu? Eu ce?

— Vrei să te întorci?

M-am gândit câteva clipe, dar mi s-a părut o întrebare prea grea ca să-i dau un răspuns direct. Gândurile îmi fugeau înainte, la tot ce mă aştepta când ajungeam acasă: la vremea de februarie, închisă şi nesuferită, la apartamentul pustiu, la maldărul de materiale publicitare de cealaltă parte a uşii. O, da, avea să fie rău. Pe moment, simţeam că nu voi fi în stare să fac faţă singurătăţii la întoarcerea acasă, ca să nu mai spun că trebuia să iau şi o decizie după aceea.

— Ştii, am zis eu în cele din urmă, tot am impresia că atunci când voi ajunge acasă o voi găsi acolo, aşteptându-mă. Pe Caroline. Încă mai are cheia, ştii, aşa că n-ar fi exclus. Să deschid uşa şi, de îndată ce-o deschid, să-mi dau seama că s-a întors. La început n-o văd, dar ştiu că e cineva acasă – radioul e pornit, în bucătărie miroase a cafea proaspătă. În casă e cald şi curat. Apoi o

văd pe ea, așezată pe canapea, citind o carte și așteptându-mă... M-am întors din nou spre Poppy. N-o să se întâmple asta, nu-i așa?

— Sunt convinsă că mergi la un psiholog, dar mai ai pe altcineva cu care să discuți despre lucrurile astea? Vreo rudă, să zicem.

Am clătinat din cap că nu.

— Mama a murit. A murit de tânără – acum douăzeci și ceva de ani. Tata e o cauză pierdută. Nu prea vorbim. Frați nu am, nici surori.

— Ai prieteni?

M-am gândit la cei șaptezeci de prieteni de pe Facebook. Însă m-am simțit nevoit să recunosc cu onestitate:

— Nu prea. Am avut un prieten, Trevor. Locuia aproape de mine, dar s-a mutat. În afară de asta... N-am mai continuat, simțind brusc dorința de a schimba subiectul sau cel puțin centrul atenției. Dar tu? Tu ai frați?

— Nu. O am pe mama, dar ea e cam... preocupată de viața ei, ca să zic așa. Nu prea o interesează problemele altora. Iar tata a plecat mai demult, când l-a prins că avea o amantă. A râs din nou – cu amărăciune de data asta. Dacă stau să mă gândesc, i-ar fi prins bine serviciile unui facilitator de adultere. Ce păcat că nu existau pe vremea aia!

— Să-nțeleg că și tu ești ca mine? am zis eu grăbit – poate cam prea grăbit. Nici tu nu ai cu cine să vorbești.

— Nu-i chiar așa, a zis Poppy. Îl am pe unchiul meu. Unchiul Clive.

A renunțat la Sudoku și a închis programul, așa încât puteam să văd acum imaginea de fond de pe desktop, care, lucru bizar, părea a fi fotografia unui catamaran foarte vechi, pe jumătate putrezit, o epavă cu lemnăria distrusă și vopseaua

scorojită, zăcând abandonată pe o plajă tropicală. M-am uitat curios la fotografie cât timp ea mi-a povestit despre unchiul ei și de ce îi place atât de mult de el. Mi-a povestit că, la vârsta de treisprezece ani, mama ei a trimis-o la o școală modernă, cu internat, din Surrey; că stătea la internat în cursul săptămânii și venea acasă în fiecare vineri seara, dar maică-sa era mereu plecată din țară, așa că ea se ducea să stea cu unchiul ei; cum a început să îndrăgească aceste vizite și să le aștepte cu nerăbdare; cum Clive (care locuia în Kew) o ducea aproape în fiecare weekend la cinema, la teatru, la concerte sau galerii de artă, introducând-o într-o lume care până atunci îi fusese străină. Și că, dacă nu se vedeau în weekend, el îi scria lungi scrisori pline de noutăți, de umor, de lucruri amuzante, informații, anecdote și, mai ales, dragoste.

— Știi ceva? mi-a zis ea. Și-acum recitesc scrisorile alea. Și-acum le iau cu mine peste tot pe unde mă duc.

— Peste tot?

— Da. Chiar și în călătoriile astea. Le am chiar aici. A bătut cu degetul arătător în laptop. Le-am scanat pe toate. Și toate fotografiile pe care mi le-a trimis. Asta, de exemplu, este de la Clive. A arătat spre fotografia cu vasul acela vechi. Nu a făcut-o el, a explicat ea. A fost făcută de o artistă pe nume Tacita Dean. Vasul se cheamă *Teignmouth Electron*.

— Teignmouth? am întrebat eu. E în Devon, nu?

— Așa e. Acolo au crescut Clive și mama mea.

— Și de ce o ții pe desktop?

— Pentru că de ea se leagă o poveste extraordinară. Povestea unui om pe nume Donald Crowhurst. A căscat îndelung și involuntar, uitând să-și acopere gura cu mâna. Scuze – mi s-a făcut brusc somn. Ai auzit de el?

Am încuviinţat din cap.

— A făcut înconjurul lumii pe mare la sfârşitul anilor '60. Sau cel puţin aşa pretindea el, pentru că de fapt nu l-a făcut.

— Înţeleg, am zis eu total derutat.

— Nu explic prea bine, nu?

— Eşti obosită. Cred că ar trebui să te culci.

— Da, dar e o poveste nemaipomenită. Cred că ar trebui s-o auzi.

— Nu-i nimic. Am să mă uit la un film. Eşti prea obosită să mai vorbeşti. Lasă că îmi povesteşti dimineaţă.

— Nu voiam să-ţi povestesc. Voiam doar să-ţi citesc ce mi-a scris Clive despre ea.

— Nu-i nici o grabă.

— Uite cum facem. Poppy a apăsat câteva taste la laptop şi l-a mutat pe măsuţa mea, apoi s-a întins să scoată de sub scaun perna şi păturile dosite acolo. Poţi să citeşti scrisoarea asta. Uite-o. E cam lungă, scuze – dar ai destul timp la dispoziţie şi e mai bine s-o citeşti decât să te uiţi două ceasuri la vreo porcărie de comedie romantică.

— Eşti sigură că nu e nici o problemă? Adică n-aş vrea să dau peste ceva... prea personal.

Dar Poppy m-a asigurat că e în regulă. Aşa că, în timp ce ea s-a cuibărit sub pături, eu mi-am aşezat laptopul pe genunchi şi m-am uitat peste prima pagină a scrisorii de la unchiul ei. Fişierul era deschis în Windows Picture and Fax Viewer, aşa că se vedea hârtia de culoare galben-pai pe care fusese scrisă şi se observa chiar şi imprimeul discret, cu rotocoale, din fundal. Scrisul era ascuţit, drept şi uşor lizibil. Bănuiam că scrisese cu stiloul. Cerneala era de un albastru închis, aproape negru. Abia începusem să citesc primele rânduri, că am simţit o uşoară apăsare pe umărul stâng şi, când m-am uitat, am văzut

că Poppy își sprijinise perna de mine ca să-și pună capul. A ridicat ochii și m-a privit scurt, parcă rugându-mă să-i dau voie, dar aproape imediat a clipit din pleoape și le-a închis, alunecând deja într-un somn adânc și liniștit. După câteva secunde, când am fost sigur că nu mă simte, am sărutat-o ușor pe păr, de noapte bună, și-am simțit o tresărire de fericire în tot corpul.

Apa
Inadaptatul

12 martie 2001

Dragă Poppy,

Mi-a părut rău că nu ne-am văzut în weekendul ăsta. Weekendurile sunt întotdeauna mai pustii când nu eşti aici. Ai ratat un spectacol mirific în grădinile oraşului – covorul de şofran a înflorit deja – foarte devreme anul acesta –, iar când te plimbi pe Aleea Cireşilor, unde rând pe rând aceste splendori albe şi roz îţi desfată privirile cu coroanele lor ce freamătă în adierea vântului, îţi dai seama că s-a făcut primăvară – în sfârşit! Sper că te-ai simţit bine împreună cu mama ta. Te-a luat cu ea pe undeva, aţi făcut ceva interesant împreună? Sâmbătă seară, la NFT, a rulat *Magnifica familie Amberson* şi mi-ar fi plăcut să te iau şi pe tine. Până la urmă m-am dus numai eu şi acolo m-am întâlnit cu un prieten de-al meu, Martin Wellbourne, şi cu soţia lui, Elizabeth, care au fost amabili şi m-au invitat să iau masa cu ei după aceea. Aşa că n-am petrecut seara chiar singur.

În legătură cu planurile noastre pentru sâmbătă. Parcă ţi-am spus că e o expoziţie la Tate Britain, care s-ar putea să ţi se pară foarte interesantă. Prezintă nişte filme şi nişte fotografii ale unei tinere artiste pe nume Tacita Dean. Poate că ai auzit de ea. Acum doi ani a fost nominalizată la Premiul Turner. Dacă nu te tentează, spune-mi şi cu siguranţă vom găsi noi altceva de făcut, dar eu sper să vrei să vii. Trebuie să-ţi spun că am motivele mele pentru care doresc să văd această expoziţie. Ştii, rulează un filmuleţ inspirat din dispariţia pe mare a unui navigator solitar, Donald Crowhurst, în vara anului 1969 – şi am înţeles că vor fi şi nişte fotografii cu iahtul lui blestemat, *Teignmouth Electron*, pe care domnişoara Dean le-a făcut în ultimii doi ani, călătorind în acest scop până la Cayman Brac, în Insulele Caraibe, locul unde acesta a rămas până la urmă.

Mă gândesc că poate nu ştii despre ce vorbesc eu aici. Dar cred că, dacă am să-ţi povestesc despre fascinaţia mea pentru povestea lui Donald Crowhurst, scrisoarea aceasta va fi foarte lungă. Însă ce contează? Este luni dimineaţă, mă aşteaptă o zi goală şi n-am altceva mai bun de făcut decât să-i scriu nepoatei mele. Aşa că scuză-mă o clipă până mă duc să-mi torn încă o ceaşcă de cafea şi voi încerca să-ţi explic.

Aşadar.

Ca să înţelegi ce a însemnat figura lui Donald Crowhurst pentru mine pe când eram un puşti de opt ani, trebuie să ne întoarcem în trecut – în urmă cu treizeci şi ceva de ani, în Anglia anului 1968 – un loc şi un timp care deja mi se par incredibil de îndepărtate. Sunt convins că, pomenind de acest an, îţi stârnesc tot felul de asocieri: cu radicalismul studenţesc, contracultura, mitingurile împotriva războiului din Vietnam, Beatles

cu *White Album* și altele asemenea. Ei bine, toate acestea sunt doar o parte din poveste. Anglia era – și așa a fost întotdeauna – un loc mai complicat decât ar vrea alții să credem. Ce-ai zice dacă ți-aș spune că, în memoria mea, marele erou, figura definitorie a acelei epoci, n-a fost John Lennon sau Che Guevara, ci un vegetarian de șaizeci și cinci de ani, conservator, de modă veche, cu înfățișarea și atitudinea unui profesor de latină mucalit? Ghicești la cine mă refer? Oare numele lui mai spune ceva?

Mă refer la Sir Francis Chichester.

Probabil că habar n-ai cine a fost Sir Francis Chichester. Să-ți spun eu. A fost un iahtman, un navigator – unul dintre cei mai străluciți pe care i-a dat Anglia vreodată. Iar în 1968 era o celebritate, unul dintre cei mai faimoși și mai populari oameni din țară. Te întrebi dacă era la fel de faimos ca David Beckham sau Robbie Williams în ziua de azi? Da, cred că da. Iar ce a realizat el, deși ar putea părea fără sens pentru generația mai tânără de acum, rămâne în ochii multor oameni ceva mult mai măreț decât să joci fotbal sau să scrii cântece pop. A fost renumit deoarece a navigat singur în jurul lumii, la bordul ambarcațiunii sale *Gypsy Moth*. A terminat călătoria în 226 de zile și, lucru incredibil, în tot acest timp a făcut doar o singură oprire, în Australia. A fost un act măreț de curaj, hotărâre și măiestrie marinărească, înfăptuit de cel mai neașteptat dintre eroi.

Am avut șansa extraordinară să cresc în apropierea mării. Cred că ai vizitat orașul în care am copilărit eu și mama ta, nu-i așa? Shaldon, așa se cheamă, în Devon. Am locuit într-o casă mare, în stil georgian, în apropiere de mare. Shaldon este construit în jurul unei guri de vărsare relativ modeste și, ca să ajungi pe faleză, trebuie să

mergi o jumătate de milă pe şoseaua ce duce spre Teignmouth, oraşul învecinat. Aici găseşti tot ce ţi-ai putea dori într-o staţiune de la malul mării : debarcader, plaje, săli de jocuri, mini-golf, zeci de case de închiriat şi, desigur, lângă docuri, un port plin cu ambarcaţiuni unde în fiecare zi se strângeau iahturi şi bărci de toate soiurile, iar atmosfera era mereu animată de freamătul catargelor şi velelor ce trosneau şi se mişcau în bătaia vântului. Încă de când eram foarte mic – de când mi-aduc aminte – mama şi tata mă luau cu ei în port să privim cum soseau şi plecau ambarcaţiunile, acel flux şi reflux neîncetat al vieţii maritime. Deşi noi nu aveam barcă, cunoşteam o mulţime de oameni care aveau : la vârsta de opt ani făcusem deja câteva modeste călătorii pe ocean, la bordul unor iahturi aparţinând unor prieteni de-ai părinţilor mei, şi căpătasem o imensă fascinaţie şcolărească pentru toate aceste chestiuni nautice.

Nu e de mirare, deci, că Francis Chichester şi isprava lui au căpătat o astfel de dimensiune în mintea mea. Deşi n-am bătut tot drumul de-a lungul coastei până la Plymouth ca să-l vedem întorcându-se acasă în mai 1967, îmi amintesc foarte bine că am urmărit evenimentul – împreună cu milioane de alţi oameni – în transmisiune directă la BBC. Dacă nu mă înşel, chiar au modificat programul obişnuit din cauza asta. Docurile din Plymouth şi zona din preajmă forfoteau de mulţimea de oameni veniţi să-l întâmpine – erau cu sutele de mii. Strigau de bucurie, aplaudau şi fluturau drapelul în timp ce *Gypsy Moth* intra lin în port, înconjurată de bărci cu motor pline cu jurnalişti şi echipaje de televiziune. Chichester însuşi stătea pe punte şi le făcea cu mâna, părea bronzat, senin şi în formă – n-ai fi zis că în

ultimele şapte luni şi jumătate îndurase o formă extremă de izolare. A fost un eveniment care mi-a umplut inima de sinceră mândrie patriotică – ceva ce nu-mi amintesc să mai fi simţit de atunci. După aceea, am început să-mi fac un album cu decupaje despre călătoria lui Chichester şi despre alte poveşti cu ambarcaţiuni, toate adunate din ziarele pe care obişnuiau să le citească părinţii mei.

Mi se pare că ziarele pe care le citeau erau *Daily Mail* în cursul săptămânii, iar duminica – laolaltă cu cel puţin jumătate din naţiune, aşa părea pe vremea aceea – *Sunday Times*. Ei bine, în *Sunday Times*, pe 17 martie 1968, am citit acest anunţ surprinzător:

5000 de lire sterline

Sunday Times oferă premiul de 5000 de lire sterline pentru o cursă în jurul lumii acelui navigator care reuşeşte să facă de unul singur cea mai rapidă circumnavigare fără oprire, cu plecare între 1 iunie şi 31 octombrie 1968 dintr-un port britanic şi cu ocolirea celor trei capuri (Capul Bunei Speranţe, Leeuwin şi Horn).

O cursă! Şi încă o cursă care ar depăşi reuşita lui Chichester, supunând concurenţii la un test de supravieţuire şi mai dur – o circumnavigare *fără oprire*. În afară de faptul că îţi punea la încercare priceperea de marinar, oare cine putea să supravieţuiască unei astfel de încercări, din punct de vedere psihic? Cum am mai spus, fusesem deja o dată sau de două ori cu iahtul. Ştiam cum sunt cabinele: surprinzător de intime uneori şi surprinzător de bine echipate, dar, mai ales, *foarte mici*. Chiar mai mici decât cămăruţa mea de-acasă.

Faptul că Chichester stătuse atâta timp într-un spaţiu atât de restrâns a fost lucrul care pe mine m-a impresionat cel mai mult. Mi se părea incredibil că oamenii aceştia puteau să trăiască astfel luni de zile, înghesuiţi şi înconjuraţi de ape.

Dar cine erau aceşti masochişti? Citind câteva articole din *Sunday Times*, ajunsesem deja la concluzia că cel mai tare dintre toţi era un navigator francez pe nume Bernard Moitessier. Era un matelot extraordinar – atletic, musculos şi dedicat cu totul vieţii de explorator singuratic. Navigase deja la bordul iahtului său *Joshua*, lung de unsprezece metri, prin apele înfricoşătoare ale Oceanului Antarctic şi ocolise Capul Horn, înfruntând furtuni terifiante (şi supravieţuind). Se pare că la început nu a vrut să intre în cursă, dar, în condiţiile date, n-a avut încotro: *Sunday Times* ticluise atât de bine lucrurile, încât orice navigator care, între lunile iunie şi octombrie, pornea să facă ocolul lumii devenea vrând-nevrând candidat la marele premiu. M-am declarat de partea lui Moitessier şi chiar i-am convins pe părinţii mei să-mi cumpere cartea lui, *Hoinar pe mările Sudului*, într-o ediţie scumpă, cu coperte cartonate, cadou pentru cea de-a opta mea aniversare. Stilul era prea încărcat şi prea poetic pentru mine, în schimb am petrecut ore în şir studiind cu atenţie fotografiile alb-negru unde apărea un Moitessier musculos, strunindu-şi vasul peste valuri şi răsucindu-se abil printre parâmele şi velele iahtului său, ca un adevărat Tarzan nautic.

Rând pe rând au fost anunţaţi şi alţii care au intrat în cursă, dar nici unul nu a reuşit să-mi acapareze imaginaţia aşa cum a făcut-o el. Mai erau Robin Knox-Johnston, un englez de douăzeci şi opt de ani, ofiţer în marina comercială; Chay Blyth, fost sergent în armată, cu un an mai tânăr;

Donald Crowhurst, de treizeci şi şase de ani, inginer britanic şi manager al unei companii de aparatură electronică; Nigel Tetley, locotenent-comandor în marina regală, şi încă patru. Nici unul nu părea a fi pe măsura lui Moitessier. Din câte auzisem, unul sau doi dintre ei nici nu mai fuseseră vreodată pe mare. Şi atunci s-a întâmplat ceva ce m-a determinat să mă răzgândesc şi să-mi schimb idolul. Într-o zi, când a venit de la serviciu, tata a adus un exemplar din *Teignmouth Post and Gazette* şi mi-a arătat articolul de pe prima pagină în care se anunţa un lucru surprinzător, anume că unul dintre participanţii la cursă, Donald Crowhurst, se hotărâse să pornească în călătorie din portul Teignmouth şi, mai mult decât atât, să-şi boteze iahtul *Teignmouth Electron*. (În schimbul unor sponsorizări de pe plan local, aşa cum avea să se afle mai târziu.)

Numele celui care îl convinsese pe Crowhurst să acorde această favoare unui oraş cu care altfel nu avea nici o legătură era Rodney Hallworth: cândva reporter de investigaţii criminalistice în Fleet Street, acum agent de presă stabilit în comitatul Devon, unde promova cu asiduitate orice putea ridica oraşul Teignmouth în ochii lumii. Din poveştile pe care a început să le furnizeze ziarelor locale şi naţionale, am început să-mi construiesc în minte imaginea unui Donald Crowhurst ca un fel de supererou al iahtingului: concurentul intrat în cursă cu cei mai puţini susţinători şi, tocmai de aceea, cel mai surprinzător şi mai interesant dintre toţi. Nu numai că părea a fi un matelot iscusit, dar era şi un magician al electronicii şi un proiectant de excepţie care, deşi intrase târziu în cursă, avea să le sufle premiul de sub nas rivalilor săi, pornind în larg pe un vas frumos lustruit, modern şi ultrasofisticat,

ce fusese construit după propriile lui indicaţii – un trimaran, nici mai mult, nici mai puţin, cu un sistem de auto-stabilizare nemaiîntâlnit care se activa dacă vasul era în pericol să se răstoarne şi care era controlat (aici era şmecheria, cuvântul care, în 1968, făcea pe oricine să tresară) de un *computer*.

Imediat, Donald Crowhurst a devenit subiectul interesului şi admiraţiei mele. Urma să sosească în Teignmouth peste numai câteva săptămâni, iar eu, unul, abia aşteptam.

Se formase deja un comitet de susţinere şi unul dintre prietenii tatălui meu, navigator şi el, era un membru înfocat. De la el am mai aflat şi noi unele lucruri. Crowhurst a terminat construcţia ambarcaţiunii, ni s-a spus, şi a părăsit deja şantierul naval din Norfolk, îndreptându-se spre zona de coastă a Devonului. Avea să ajungă la noi în doar câteva zile. Dar această previziune s-a dovedit a fi prea optimistă. S-au ivit tot felul de probleme în timpul acestei prime călătorii care a durat de patru ori mai mult decât ar fi trebuit şi abia pe la mijlocul lunii octombrie Crowhurst şi echipa lui au reuşit să ajungă la Teignmouth. Într-o după-amiază de vineri, după sosirea lui, mama a venit să mă ia de la şcoală şi ne-am dus în port să-l văd pe eroul meu şi să mă uit cum îşi făcea pregătirile de călătorie.

Cred că în viaţa oricărui copil vine un moment când i se dezvăluie cu cruzime semnificaţia cuvântului „dezamăgire". Un moment când îşi dă seama că lumea, pe care până atunci o văzuse plină de promisiuni şi infinite posibilităţi, este în realitate un loc imperfect şi limitat. Momentul acela poate fi devastator şi poate să-i rămână întipărit în memorie ani în şir, mult mai pregnant decât amintirea primelor bucurii şi emoţii de copil. Iar

în cazul meu, momentul respectiv a venit în acea după-amiază mohorâtă de vineri de la mijlocul lunii octombrie, când l-am văzut pentru prima dată pe Donald Crowhurst.

Acesta era omul care avea să câştige cursa în jurul lumii lansată de *Sunday Times*? Omul care avea să-l înfrângă pe strălucitul şi experimentatul francez Moitessier? Acesta era *Teignmouth Electron*, ultimul răcnet în materie de ambarcaţiuni moderne, care avea să străbată valurile uriaşe ale Oceanului Antarctic, în timp ce iuţimea mişcărilor sale va fi temperată şi controlată de cea mai nouă tehnologie computerizată?

Sincer să fiu, nu-mi venea să cred nici una, nici alta. Crowhurst era un personaj mărunt şi neinteresant: după tot tam-tam-ul din ziare, mă aşteptam la cineva cu o aură de încredere şi de îndrăzneală – o *prezenţă*, cu alte cuvinte. Când colo, el arăta ca un om neajutorat şi îngrijorat. Am impresia (privind cu ochii de acum, desigur) că era speriat, îngrozit chiar, de atenţia enormă ce se îndrepta asupra lui şi de aşteptările care o însoţeau. Cât despre mult lăudatul *Teignmouth Electron*, nu numai că era mic şi pricăjit, dar şi pregătirile din preajma lui se desfăşurau haotic. Ambarcaţiunea însăşi părea a fi neterminată, căci zilnic vedeai o mulţime de muncitori urcând şi coborând de la bordul ei, făcând reparaţii după reparaţii, în timp ce pe chei se adunau de-a valma surprinzător de multe provizii – orice, de la scule de tâmplărie şi echipamente radio la conserve cu supă şi carne de vită cu porumb. Şi în tot acest haos, Crowhurst însuşi se învârtea fără rost: ba poza pentru echipa de filmare care era omniprezentă, ba se certa cu constructorii, ba intra grăbit în vreo cabină telefonică să le facă reproşuri aşa-zişilor furnizori şi din zi în zi arăta tot mai copleşit de nelinişte.

În sfârşit, a sosit şi ziua cea mare. 31 octombrie 1968. O după-amiază de joi groaznic de mohorâtă, cu cer acoperit şi burniţă. Pe chei nu se adunase prea multă lume – în orice caz, nu se compara cu mulţimea ce venise la Plymouth să-l întâmpine pe Chichester cu un an în urmă – poate eram vreo şaizeci sau şaptezeci cu toţii. Învăţătoarea ne dăduse voie să plecăm toată clasa mai devreme în caz că voiam să mergem să ne uităm şi bineînţeles că toţi copiii profitaseră de ocazie, dar nu s-au dus să-şi ia rămas-bun de la Donald Crowhurst, care pleca în călătorie în jurul lumii. Am fost singurul copil de vârstă şcolară care s-a ostenit să se ducă, sunt foarte sigur de asta. Mama era cu mine, tata probabil că era încă la lucru, iar mama ta – nu ştiu unde era. Ar trebui s-o întrebi pe ea. Îmi amintesc că atmosfera nu era deloc optimistă, deşi se presupunea că e sărbătoare. Crowhurst îşi atrăsese o mulţime de detractori în Teignmouth în ultimele săptămâni şi n-a făcut decât să le dea apă la moară atunci când, în ziua cea mare a plecării, a apărut îmbrăcat într-un pulover bej cu anchior, cu cămaşă şi cravată. Moitessier nu şi-ar fi ales cu nici un chip o astfel de ţinută pentru acel moment, m-am gândit eu. Crowhurst a pornit în larg la ora trei fix, dar imediat a început să aibă probleme, nu putea să ridice pânzele şi au trebuit să-l aducă înapoi la ţărm cu remorcherul. Oamenii l-au luat şi mai mult în râs şi mulţi au plecat acasă. Eu şi mama am rămas să ne uităm. Le-au trebuit aproape două ore ca să remedieze defecţiunea şi afară începea deja să se întunece. Până la urmă, cu puţin înainte de ora cinci, a pornit din nou în larg: şi de data asta a reuşit fără probleme. A plecat însoţit de trei bărci cu motor – într-una erau soţia şi cei patru copii ai lui, bine înfofoliţi

în niște scurte de molton, foarte la modă printre adolescenți pe vremea aceea. Deși Crowhurst nu era o figură atât de impresionantă, îmi amintesc că i-am invidiat pentru faptul că erau copiii lui: că li se acorda atâta atenție, că îi făceau să se simtă atât de importanți. Barca cu motor în care se aflau ei a mers aproape o milă după iaht, apoi și-au luat rămas-bun făcându-i cu mâna și s-au întors la țărm. Crowhurst a plecat mai departe, îndreptându-se spre orizont și spre luni întregi de singurătate și pericole. Mama m-a luat de mână și ne-am dus împreună acasă, nerăbdători să ajungem la căldură, să bem un ceai și să ne uităm la televizor, la emisiunile de joi seara.

Ce forțe au acționat asupra lui Donald Crowhurst în următoarele câteva luni? Ce anume l-a determinat să facă ce a făcut?

Aproape tot ce știu din povestea lui Crowhurst – în afară de amintirile mele despre plecarea lui din port – am aflat dintr-o excelentă carte scrisă de doi jurnaliști de la *Sunday Times*, Nicholas Tomalin și Ron Hall, care au avut acces la jurnalele lui de bord și la benzile cu înregistrări, la câteva luni după ce el a murit pe mare. Cartea se intitulează *Ciudata călătorie a lui Donald Crowhurst* și cuprinde niște citate dintr-o înregistrare făcută de el pe reportofon, la scurt timp după ce a plecat de acasă: „Când se află singur pe mare, omul este supus unui stres extraordinar, fiind nevoit să-și înfrunte cele mai nebănuite slăbiciuni, ceea ce rareori se întâmplă în alte ocupații."

În cazul lui Crowhurst, stresul acesta provenea, evident, din modul de trai al unui om aflat singur pe mare – spațiul îngust, zgomotul neîncetat, mișcarea și umezeala permanente, cabina îngrozitor de înghesuită –, dar au mai existat și

alte surse. Două, ca să fiu exact. Una era agentul său de presă, Rodney Hallworth; cealaltă era sponsorul său, Stanley Best, un om de afaceri din localitate care finanțase construirea trimaranului și, prin urmare, era acum proprietarul lui de drept, și care insistase să se stipuleze în contract că, dacă se întâmpla ceva în timpul călătoriei, Crowhurst era obligat să cumpere vasul de la el. De fapt, asta însemna că Crowhurst nu avea altă opțiune decât să încheie circumnavigația: orice altceva l-ar fi dus la faliment.

Presiunea din partea lui Hallworth era ceva mai subtilă, dar nu mai puțin persistentă. În ultimele luni, Hallworth se străduise să-i construiască lui Crowhurst o imagine de erou. Un om care în realitate era doar un „navigator de weekend" fusese ales acum să joace, în ochii cititorilor de presă, rolul unui luptător temerar și singuratic – întruchiparea fermității și curajului unui englez din clasa de mijloc, un brav David luptându-se cu niște Goliați ai iahtingului. Hallworth făcuse (și a continuat să facă) o treabă strălucită, dar încălcând orice principii. E imposibil să nu recunoști în el prototipul „maestrului manipulării" de pe vremea când această expresie nu devenise atât de uzuală. În orice caz, Crowhurst fusese, fără îndoială, convins că nu-și poate dezamăgi nici publicul, nici pe agentul lui de presă, după tot efortul pe care acesta îl depusese. Nu mai putea să se întoarcă din drum.

Dar la scurt timp după ce a pornit în călătorie, a constatat un alt lucru la fel de dureros: nici mai departe nu putea să meargă. I-au trebuit două săptămâni și ceva ca să-și dea seama că încercarea lui de a face înconjurul lumii de unul singur era pură fantezie.

„Mă chinuie gândul", scria el vineri, pe 15 noiembrie, „că în curând trebuie să decid dacă pot sau nu să merg mai departe, dată fiind situația de față. Ce decizie îngrozitoare – să te dai bătut chiar acum – ce decizie îngrozitoare!" Instalația electrică de pe *Teignmouth Electron* căzuse, prin toate gurile de acces de pe punte intra apa (în magazia de la pupa pătrunseseră o sută douăzeci de galoane de apă în cinci zile), iar Crowhurst lăsase în Teignmouth bună parte din tubulatura de evacuare, făcând aproape imposibilă scoaterea apei cu pompa; velele se rodeau, șuruburile din sistemul de ghidaj se tot desfăceau, iar în ce privește „computerul" care trebuia să piloteze iahtul și să răspundă la fiecare mișcare cu maximă precizie, Crowhurst nici măcar nu reușise să ducă la bun sfârșit proiectarea și instalarea lui. Păienjenișul acela de fire multicolore ce se întindeau la vedere peste tot în cabină nu era conectat la nimic. Cu alte cuvinte, *Teignmouth Electron* abia se ținea să plutească – și cu toate astea, era vasul cu care își propunea să traverseze Oceanul Antarctic, cea mai periculoasă întindere de apă de pe fața pământului! „Cu vasul în starea asta", scria în jurnal, „cred că șansele mele de supraviețuire nu depășesc 50%." Mulți ar fi zis că până și această apreciere era prea optimistă.

Așadar, nu putea să meargă mai departe, dar nici nu putea să dea înapoi. Era o situație fără ieșire. În aceste condiții, oare ce-i mai rămânea lui Crowhurst de făcut?

Ei bine, iată ce a făcut: a găsit o soluție pe care, am putea spune, numai prim-ministrul nostru o putea găsi. Căci – asemeni domnului Blair în fața celor două opțiuni indezirabile, capitalismul de piață și socialismul de stat – Donald Crowhurst a ajuns la concluzia că mai exista o variantă:

„a treia cale". Și a fost, așa cum și criticii săi aveau să recunoască, una extrem de îndrăzneață și de ingenioasă. A decis că, dacă nu putea *să facă* o călătorie în jurul lumii, singur și fără oprire, atunci putea măcar să se *prefacă*.

Nu uita, Poppy, că asta se întâmpla în anii '60. Tehnologiile de care dispunem acum – e-mailul, telefoanele mobile, sistemele GPS – nu fuseseră încă inventate. După ce a plecat din portul Teignmouth și a ajuns în largul oceanului, Donald Crowhurst s-a pomenit incredibil de singur. Unicul său mijloc de comunicare cu restul lumii era un sistem radio pe care nu se putea bizui. Probabil că săptămâni la rând, poate chiar luni, nu a reușit deloc să intre în contact cu oamenii. Și de asemenea, în tot acest timp, nici ceilalți nu aveau cum să știe unde se afla el. Singura înregistrare a rutei sale erau însemnările făcute cu mâna lui în jurnalul de bord, notarea coordonatelor calculate cu ajutorul instrumentelor de care dispunea. Prin urmare, ce îl împiedica să facă o relatare absolut falsă a călătoriei sale? Nici nu era nevoie să ocolească cele trei capuri. Putea s-o ia de-a lungul coastei Africii, apoi să se îndrepte spre vest, să se învârtă prin Atlantic vreo câteva luni și pe urmă să se strecoare în urma celorlalți participanți la cursă îndată ce aceștia ar fi ocolit Capul Horn și ar fi pornit spre Marea Britanie. Ar fi ieșit pe un decent loc patru sau cinci – caz în care nimeni n-ar fi fost interesat să-i citească jurnalul de bord cu foarte mare atenție – și onoarea i-ar fi fost salvată.

Ca să ții două jurnale de bord complet diferite – unul în care să relatezi călătoria reală, altul în care să scrii despre cea falsă – aveai nevoie de multă pricepere și inventivitate, dar Crowhurst era în stare. În orice caz, e clar că a preferat această

variantă în locul umilinței și falimentului. A luat această hotărâre și astfel a început marea înșelătorie.

Între timp eu, acasă la mine, în Shaldon, nu mă mai gândeam prea mult la Donald Crowhurst. Plecarea lui atât de bâlbâită și de rușinoasă parcă îmi zdruncinase încrederea în eroul meu. Mai mult decât atât, ziarele care au continuat să scrie despre cursă în primele câteva săptămâni nu au mai pomenit nimic de el. Câțiva concurenți renunțaseră deja, iar printre cei rămași se numărau Robin Knox-Johnston, Bernard Moitessier și Nigel Tetley, care cuceriseră imaginația jurnaliștilor. Îmi amintesc că, totuși, am fost foarte bucuros când, într-o zi din luna decembrie, Crowhurst a revenit brusc în atenție – ba chiar în weekendul acela a dominat titlurile din sport – prin apariția unui articol în *Sunday Times* în care se spunea că stabilise un nou record mondial pentru cea mai mare distanță parcursă într-o singură zi de un navigator neasistat – în jur de două sute patruzeci de mile marine, mi se pare. Asta se întâmpla, desigur, după ce se hotărâse să înceapă jurnalul fals.

După aceea, m-am străduit să urmăresc tot ce se scria despre cursă, decupând articole din ziare în fiecare duminică și lipindu-le într-un album pe care mama mi-l cumpărase special de la poșta din Teignmouth; apoi iar s-a făcut liniște în subiectul Crowhurst. În primăvara aceea am fost ales portarul echipei de fotbal a școlii, așa că obsesia pentru fotbal a început să ia locul obsesiei pentru iahturi. Pe urmă, mama și tata au cumpărat o rulotă și am plecat într-o călătorie în New Forest în vacanța de Paște. Îmi amintesc că m-am supărat pe mama *ta* (care avea aproape

zece ani) pentru că a stat toată săptămâna să citească povestiri de Mallory Towers și n-a vrut să se joace cu mine. Îmi amintesc de The Move care cântau *Blackberry Way* în emisiunea *Top of the Pops* și de Peter Sarstedt cu interminabila lui *Where Do You Go To My Lovely*. Acestea sunt lucrurile care mi-au rămas în minte din primele luni ale anului 1969. Viață de familie, viață obișnuită. O viață pe care o trăiam înconjurat de alți oameni.

Între timp, undeva, prin apele Atlanticului, Donald Crowhurst începea încet-încet să-și piardă mințile.

Neiertătoare, nebunia prinsese să răzbată din însemnările făcute în jurnalele de bord. În lipsa unui tovarăș de companie și neputând să comunice prin radio cu soția și copiii lui de teamă să nu fie localizat, nu e de mirare că, în acele luni de singurătate, a căutat consolare în tăcuta comuniune dintre stilou și hârtie. La început, pe lângă informațiile despre poziția în care se afla – cea reală și cea falsă –, mai strecura unele comentarii despre situația lui, reflecții despre viața nautică, ba chiar și o poezie. De pildă, poezia a fost scrisă după ce o bufniță udă și rebegită s-a așezat să se odihnească pe catargul vasului, făcându-l pe Crowhurst să creadă că ar fi puiul neputincios desprins dintr-un cârd de migratoare, „un inadaptat, se pare, sortit – asemeni multor spirite umane – să moară singur și neștiut, departe de semenii lui":

Fie-vă milă de-acest Inadaptat,
Cu inima bătând să-i spargă pieptul,
Deşi nechibzuit, el nu e un fugar.
Fie-vă milă! Dar şi mai milă să vă fie de-acel ce nu zăreşte
Nici geană din lumina ce pe-acest solitar îl călăuzeşte.

Mai târziu, pe măsură ce oribila dilemă în care se afla a început să-l apese tot mai tare, însemnările din jurnal au devenit tot mai ciudate. În afară de condițiile severe de izolare la care se supunea singur – luni de singurătate absolută, fără să vadă nimic altceva decât imensitatea mișcătoare a oceanului de jur împrejur –, a contribuit și faptul că începea să-și dea seama că, dacă îi reușea farsa, pe urmă avea să trăiască într-o imensă minciună pentru tot restul vieții. Una era să le spună niște minciuni jurnaliștilor sau chiar prietenilor lui navigatori când se adunau la o băută – povești înfricoșătoare despre acte de bravură pe mare, grozăvii din Oceanul Antarctic, bucuria de a ocoli Capul Horn – Crowhurst putea să inventeze astfel de lucruri cu zecile –, dar ce-i va spune soției, de exemplu? Va putea să stea lângă ea, noapte de noapte, știind că dragostea și admirația ei pentru el se bazau, în parte, pe niște acte de eroism de care el nici pe departe nu fusese în stare? Va putea să-i ascundă adevărul în următorii patruzeci sau cincizeci de ani? Am scris despre spațiul intim al cabinei lui Crowhurst. Dar oare minciunile lui vor rezista în spațiul intim al vieții de familie?

Câteva luni mai târziu, chiar spre sfârșitul cursei, situația lui a devenit și mai disperată. S-a văzut trădat chiar de propriile invenții și exagerări. Deoarece, atunci când a reintrat în cursă și a telegrafiat coordonatele poziției sale lui Rodney Hallworth, care a fost de-a dreptul șocat (acesta, cum nu primise nici o veste de la Crowhurst timp de luni de zile, credea că murise), vestea așa-zisului său progres a fost transmisă prin radio lui Nigel Tetley – singurul rămas în cursă, în afară de Robin Knox-Johnston. (Culmea e că Moitessier ocolise Capul Horn într-un timp foarte

bun, dar apoi se retrăsese din cursă, protestând că premiul în bani și publicitatea aferentă constituiau un afront la adresa valorilor lui spirituale.) Așa că Knox-Johnston avea să fie mai mult ca sigur cel care ajungea primul ; problema era însă că el pornise cu câteva luni înaintea celorlalți, așa că nu mai putea să câștige premiul de 5000 de lire sterline pentru *cea mai rapidă* circumnavigare. Ceea ce însemna că bătălia se dădea acum între Tetley și Crowhurst. Tetley era în frunte, dar Crowhurst – se pare – venea repede din urmă. Tetley s-a gândit să nu riște. A început să-și forțeze tot mai mult trimaranul (numit – culmea ! – *Victress* [1]) ca să ajungă primul. Dar vasul suferise deja avarii serioase în Oceanul Antarctic și abia mai făcea față. Într-o noapte târziu – în timp ce Tetley dormea – o parte din prova babord s-a desprins și a făcut o gaură în carena principală. A început să intre multă apă. El și-a dat seama imediat că nu mai avea ce face, decât să trimită un semnal S.O.S. și să abandoneze vasul. A luat cu el filmul din aparatul de fotografiat, jurnalele și radiotransmițătorul pentru urgențe, s-a urcat într-o barcă gonflabilă și a plutit în derivă pe apele Atlanticului o zi întreagă până când, după-amiaza târziu, a apărut un avion de salvare american care l-a pescuit de-acolo. Pentru Tetley, cursa se încheiase, iar visul său fusese spulberat.

Dar și pentru Crowhurst a fost cel mai rău lucru care se putea întâmpla. Însemna că el urma să fie câștigătorul premiului pentru cea mai rapidă cursă și că avea să intre în atenția maximă a mass-mediei. Deja Rodney Hallworth îi telegrafia informații despre primirea de erou ce i se pregătea : elicoptere rotindu-se în aer, echipe de filmare, o

1. Învingătoarea (engl.).

armată de reporteri. Jurnalul lui de bord avea să fie curând studiat cu lupa – iar el probabil știa în sinea lui că nu va trece testul. Odată demascat, cum va supraviețui? Stanley Best îi va cere banii înapoi. Hallworth însuși se va face de râs. Căsnicia lui s-ar destrăma sub această tensiune...

Confruntat cu o situație imposibilă – dându-și seama că acea îndrăzneață „a treia cale" se dovedise a fi doar o altă fundătură –, Crowhurst a renunțat, pur și simplu. În loc să continue cursa, a început să se apropie de coastă. A rătăcit în zona calmurilor ecuatoriale și a lăsat iahtul să plutească singur pe apele acelea pline de alge moarte, în timp ce el stătea sub punte, dezbrăcat din cauza căldurii umede, încercând sistematic să repare radiotransmițătorul defect – treabă care a însemnat să-l reconstruiască din te miri ce, riscând să se electrocuteze și să se rănească cu aparatul de lipit, și care i-a luat aproape două săptămâni. Dar cel puțin asta l-a ținut ocupat o vreme și nu s-a mai gândit la altceva. După ce a terminat, în zilele fierbinți și pustii ce-au urmat, Crowhust și-a alungat din minte toate gândurile despre primirea ce îl aștepta acasă și s-a retras într-o lume fantastică, a speculațiilor pseudo-filozofice. Inspirat de singura carte pe care se gândise s-o ia cu el în călătorie (*Teoria relativității* de Einstein), a început să aștearnă un tumult de cuvinte în paginile jurnalului său, apăsând atât de tare în timp ce scria, încât deseori găurea hârtia. Mii și mii de cuvinte. Dacă le citești acum, se observă cu lux de amănunte procesul de dezintegrare psihică a unui individ aflat sub presiune. A început prin abordarea uneia dintre cele mai mari necunoscute ale matematicii – numărul imposibil: rădăcina pătrată a lui minus unu.

Introduc această idee a lui √-1 deoarece ea conduce direct la tunelul întunecat al continuității spațiu-timp și, odată cu ieșirea tehnologiei din acest tunel, „lumea" se va „sfârși" (cred că în jurul anului 2000, așa cum s-a prezis de atâtea ori), în sensul că vom avea acces la mijloacele existenței „extrafizice", iar necesitatea existenței fizice va deveni superfluă.

Continuând pe această temă, dar alunecând și mai mult în fantezie, a început să creadă că rasa umană era în pragul unei transformări de proporții – câțiva aleși, asemeni lui, vor suferi în curând o mutație, devenind „a doua generație de ființe cosmice" care vor exista în afara lumii materiale, gândind și comunicând într-un mod cu totul abstract și eteric, depășind limitele spațiului, așa încât nici nu va mai fi nevoie să se afle într-o relație fizică, trupească, cu alți oameni. Ca purtător al acestui mesaj extraordinar, a început să se considere o personalitate de o importanță uriașă, un fel de Mesia, deși era conștient că pentru restul lumii va fi întotdeauna cu mult mai puțin de atât: s-a resemnat să fie privit ca un „Inadaptat" – „inadaptatul exclus din sistem – libertatea de a părăsi sistemul". În final, în ultima zi de viață, notițele lui au devenit mai incoerente și mai abstracte („nu poate exista decât o singură frumusețe perfectă / și aceea este marea frumusețe a adevărului"), iar sentimentul că păcătuise, mințise, dezamăgise pe toată lumea a devenit copleșitor:

Sunt ceea ce sunt și eu
înțeleg cu ce-am greșit

În ultimele lui însemnări, Crowhurst a devenit obsedat și de timp – probabil că în atâtea luni de zile în care notase coordonatele reale și pe cele

false ale poziției sale pe suprafața pământului obosise peste măsură să gândească mereu în funcție de dimensiunea spațiu. Înaintea fiecărei propoziții nota ora la care scria. Așa știm că la un moment dat, pe 1 iulie 1969, între orele 10.29 și 11.15, a scris aceste cuvinte care au fost printre ultimele:

S-a terminat –
S-a terminat –
ESTE ÎNDURAREA

– și apoi, după ce a mai mâzgălit câteva fraze chinuite, și-a luat cronometrul și jurnalul cu însemnările false, s-a urcat pe pupa lui *Teignmouth Electron* și a dispărut pentru totdeauna.

N-am dus lipsă de eroi adevărați în vara anului 1969. Vestea că iahtul lui Crowhurst fusese descoperit în mijlocul oceanului și că el lipsea și se credea că e mort a apărut în ziarele de duminică, pe 13 iulie. Două săptămâni mai târziu, pe 27, apărea din nou pe prima pagină a ziarelor, dar de data aceasta jurnalul lui fusese citit, înșelătoria fusese demascată și în toate articolele se spunea că încercase să pună la cale o mare șarlatanie ca să păcălească *Sunday Times* și publicul britanic. Îmi amintesc că am citit aceste articole cu stupoare și poate cu sentimentul copilăresc că fusesem trădat. Dar la scurt timp după aceea, între cele două duminici, pe 20 iulie 1969, a apărut o altă știre tot despre dorința omului de a explora, de a realiza fapte eroice, de a-și găsi propriul loc în dimensiunea spațiului: Neil Armstrong a devenit primul om care a pășit pe Lună.

A fost o vară a minunilor, cu alte cuvinte. Dar, nu știu de ce, minunarea pe care mi-a stârnit-o eroul meu de altădată, Donald Crowhurst, și tragica lui prăbușire a fost cea care mi-a rămas în minte și m-a urmărit permanent de-a lungul

anilor. Tocmai de aceea sunt fascinat acum, văzând că şi alţi oameni – printre care Tacita Dean – au fost urmăriţi de ea. Mă întreb de ce are această rezonanţă. La urma urmei, Crowhurst nu este un personaj pe care să-l admiri. Oamenii care s-au remarcat în această saga numită Golden Globe sunt Knox-Johnston şi Moitessier. Cea mai tristă poveste, într-un fel, este cea a lui Nigel Tetley, „ignoratul" cursei, care a fost cât pe ce să pună mâna pe premiul de 5000 de lire şi care, în tăcere – fără să lase vreun mesaj sau să apară în titlurile ziarelor –, s-a sinucis într-o pădure de lângă Dover, doi ani mai târziu.

Şi-atunci... de ce Donald Crowhurst? Sau, ca să mă exprim altfel, ce vrea să spună despre timpurile noastre, timpurile în care trăim acum, faptul că ne identificăm mai uşor nu cu Robin Knox-Johnston – un sportiv patriot, curajos, încăpăţânat la modul aproape comic –, ci cu un personaj mult mai neînsemnat: un om care s-a minţit pe el şi pe cei din jurul lui, un om mărunt, chinuit de o problemă existenţială extremă, torturat de o înşelătorie.

Poppy dragă, mă îndoiesc că vom găsi răspunsul la aceste întrebări când vom merge la expoziţia de sâmbătă. Îmi cer scuze că am scris atât de mult despre un subiect care, deşi pentru mine a avut întotdeauna o importanţă aparte, pentru tine, şi poate pentru oricine din generaţia ta, nu are aceeaşi rezonanţă. Cred că vom avea totuşi o dimineaţă interesantă şi, sper, un prânz plăcut după aceea. Vremea se va răci spre sfârşitul săptămânii, aşa că nu vom putea să mâncăm pe terasă – şi nu uita să-ţi aduci fularul şi mănuşile!

Abia aştept să te revăd.

Al tău unchi, cu dragoste, întotdeauna,

Clive.

5

Când am terminat de citit prima dată această scrisoare, umărul stâng îmi amorţise din cauză că Poppy îşi lăsase capul pe el cu toată greutatea. M-am tras uşurel, iar ea s-a întors instinctiv pe cealaltă parte. Am luat perna şi i-am strecurat-o uşor sub cap, iar ea s-a sprijinit comod. Avea gura deschisă şi un firicel de salivă în colţul buzelor. I-am aranjat pătura, având grijă să-i acopăr bine umerii şi să-i potrivesc marginile pe sub ea. A oftat încetişor şi s-a cufundat şi mai adânc în somn.

Mi-am îndreptat spatele, m-am frecat la ochi şi am ascultat un timp bâzâitul continuu al motoarelor. Aproape toţi pasagerii dormeau, iar beculeţele din cabină luceau mut şi ciudat, răspândind un soi de lumină crepusculară. Pe ecranul din faţă, o hartă în continuă modificare arăta deplasarea avionului spre Londra: mi-am dat seama că în momentul acela ne aflam undeva deasupra Mării Arabiei, la câteva sute de mile vest de Bangalore. Deoarece nu mă pricep la tehnică, habar n-aveam cum funcţionează acest sistem miraculos. În urmă cu patruzeci de ani, Donald Crowhurst putea să se ascundă luni de zile în mijlocul Atlanticului, un punct minuscul pe suprafaţa oceanului, înconjurat de mile nesfârşite de apă, ferit de toţi ceilalţi de pe planetă. În ziua de azi, o mulţime de sateliţi ne urmăresc de pe orbită în fiecare minut al zilei, indicând poziţia în care ne aflăm cu o viteză şi o acurateţe inimaginabile. Nu mai există loc unde să te ascunzi. Niciodată nu am fost cu

adevărat singuri. Asta ar fi trebuit să fie o consolare pentru mine, zău aşa – îmi ajunsese singurătatea din ultimele luni, mă săturasem –, şi totuşi nu era. În fond, chiar dacă Crowhurst se aflase la mii de mile depărtare pe mare şi oceane întregi îl despărţeau de soţia lui, ei fuseseră legaţi unul de celălalt prin firele invizibile ale sufletului. Poate că ştiuse că se gândea la el în orice clipă din zi şi din noapte. Pe când eu mă aflam alături de o tânără simpatică şi cumsecade care dormea lângă mine (lucrul cel mai intim, care arată încrederea într-o altă persoană, mă gândesc uneori) şi tristul adevăr era că apropierea pe care o simţeam avea să fie temporară. Probabil că la sfârşitul călătoriei va dispărea.

În următoarele ore n-am dormit şi am stat să citesc încă o dată scrisoarea unchiului lui Poppy, apoi am citit-o şi a treia oară. Am rămas cu mai multe întrebări decât răspunsuri. Oare Donald Crowhurst fusese un laş făcând ceea ce făcuse? Nu mi se părea că lucrurile trebuiau privite aşa. Avea doar treizeci şi şase de ani când a plecat în acea călătorie, iar în ce mă priveşte, mă simţeam un copil în comparaţie cu el, deşi aveam acum patruzeci şi opt (cu două săptămâni în urmă îmi sărbătorisem ziua de naştere în Australia, la un restaurant grecesc cu preţuri rezonabile din Sydney, străduindu-mă, ca de obicei, să întreţin conversaţia cu tata). Să fii stăpân pe o ambarcaţiune – nu mai zic să te convingi pe tine (şi pe alţii) că poţi s-o pilotezi de unul singur şi să faci cu ea înconjurul lumii, străbătând cele mai periculoase mări de pe faţa pământului – arăta... ce? Autoamăgire? Nu, nu cred că Crowhurst se amăgise. Dimpotrivă: după standardele din ziua de azi, părea incredibil de matur şi stăpân pe el. La treizeci şi şase de ani! Eu, când aveam treizeci

de ani, încă mă întrebam – asemeni multor prieteni de-ai mei – dacă eram pregătit să am copii. Însă Crowhurst rezolvase de mult problema asta – avea deja patru. Ce se întâmpla cu generația mea? De ce ne maturizam atât de greu? Noi parcă rămâneam copii până la vârsta de douăzeci și cinci de ani. La patruzeci eram încă adolescenți. De ce ne lua atât de mult timp să ne asumăm responsabilități față de noi înșine – ca să nu mai zic față de copiii noștri?

Am căscat și-am simțit că mi se închid ochii de somn. Bateria laptopului lui Poppy era pe sfârșite – mai erau doar opt minute până să se termine de tot. Am apăsat pe butonul Înainte în Picture and Fax Viewer și m-am uitat pentru ultima dată la fotografiile cu Donald Crowhurst pe care le scanase. Nu-mi dădeam seama exact, dar era ceva ce mă intriga în legătură cu fotografiile astea, ceva ce-mi dădea un mic fior de neliniște. În afară de fotografia cu iahtul abandonat, mai erau încă trei: Crowhurst în manta de ploaie, când a pornit în larg din portul Teignmouth – scenă la care unchiul lui Poppy fusese și el martor; Crowhurst spre sfârșitul călătoriei, un autoportret unde apare cu mustață și o înfățișare nouă, înăsprită de soare; și un Crowhurst arătând surprinzător de tânăr, aflat pe uscat, în fața camerelor de filmat de la BBC, dând un interviu înainte de plecare.

Aceasta din urmă era un prim-plan și mi s-a părut cea mai tulburătoare. Nu stătea chiar cu fața la cameră, ci privea în jos, dus pe gânduri. Își rodea nervos unghia de la degetul mare. Arăta deja ca un om chinuit, de parcă ar fi știut că imaginea pe care o arăta lumii era una falsă; că adevărul din spatele ei era mai întunecat, mai periculos și prea dureros de înfruntat. Categoric

aceasta era fotografia care m-a tulburat cel mai mult. Dar de ce oare să mă impresioneze în asemenea măsură?

Apoi, brusc, mi-am dat seama. Bineînțeles – se vedea clar, acum observasem.

Era leit tata.

Watford – Reading

6

Mi-era dor de ea.

Deja îmi era dor.

Mă despărţisem de Poppy de cincisprezece minute şi deja îmi era îngrozitor de dor de ea.

Oare a vrut să-mi transmită ceva prin faptul că refuzase să vină să bea o cafea cu mine? Bineînţeles că nu. Fusese un zbor lung, era obosită şi dorea să ajungă mai repede acasă. Ne despărţiserăm în zona de recuperare a bagajelor. Nepotrivit loc să-ţi iei rămas-bun. Zgomotos, haotic, apăsător. Dar ea avusese numai bagajul de mână, iar eu a trebuit să aştept ca geamantanul meu să apară pe banda rulantă, aşa că ne-am despărţit acolo, n-am avut ce face. După care mi-am recuperat geamantanul, l-am tras pe rotile până afară, am văzut că era coadă la taxiuri (cam cincizeci de persoane) şi l-am tras înapoi înăuntru.

Am urcat pe scara rulantă în zona de plecări şi mi-am cumpărat un cappuccino. Cred că a fost cea mai fierbinte cafea care mi-a fost servită vreodată. Am aşteptat douăzeci de minute până să îndrăznesc să-mi lipesc buzele de ea. Între timp mă uitam cum veneau şi plecau alţi pasageri. Părea că nimeni, în afară de mine, nu călătorea singur. N-avea cum să fie aşa, obiectiv vorbind, dar aşa mi se părea mie în dimineaţa aceea. După zece minute, la masa de alături s-a aşezat un bărbat. Părea cam de aceeaşi vârstă cu mine, doar că avea părul cărunt, aproape alb; şi el era singur, aşa că m-am pregătit să intru în vorbă, doar de dragul conversaţiei, dar chiar atunci au

apărut soţia şi cele două fiice ale lui. Cele două fete erau foarte drăguţe. Cred că cea mică avea vreo opt ani, iar cea mare, doisprezece sau treisprezece – aproape de vârsta lui Lucy. Fetele aveau tenul foarte alb; de fapt toţi aveau tenul foarte alb. Câtva timp am ascultat ce vorbeau. El urma să plece la Moscova câteva zile, iar ele veniseră să-l conducă. El părea să aibă emoţii în legătură cu această călătorie, nu ştiu de ce, dar soţia încerca să-l liniştească şi îi tot spunea: „Ai mai făcut lucrul ăsta de zeci de ori până acum." El zicea că va trebui să dea multe interviuri şi m-am întrebat dacă nu cumva era vreo celebritate, dar nu mi-am dat seama cine putea fi. Au plecat după zece minute.

Cafeaua mea era tot fierbinte şi nu puteam s-o beau. Am scos telefonul mobil, am căutat în agendă numărul lui Poppy şi m-am uitat la el. Îmi părea rău că nu-i făcusem o fotografie înainte să plece, dar ştiam că i s-ar fi părut ciudat să-i cer o astfel de favoare. N-aş fi făcut decât s-o îndepărtez. Aşa că tot ce aveam era numărul ei de mobil. Un chip, o personalitate, nişte ochi plini de vioiciune, un trup, o fiinţă umană, toate se reduceau la unsprezece cifre pe un ecran. Toate erau cuprinse în acea combinaţie magică de numere. Oricum, era mai bine decât nimic. Cel puţin aveam cum să dau de ea. Cel puţin Poppy făcea acum parte din viaţa mea.

Am dat să gust iar din ceaşca de cappuccino care îmi fusese adusă cu douăzeci şi cinci de minute în urmă, dar m-am ferit imediat, căci lichidul fierbinte mi-a înţepat cu mii de ace buzele, limba şi cerul gurii, şi-atunci m-am lăsat păgubaş. Mi-am tras geamantanul de sub masă şi m-am dus să-mi încerc iar norocul la coada pentru taxiuri.

Era ora nouă dimineaţa când m-am apropiat de casă. Stăteam vlăguit pe bancheta din spate a unui taxi şi priveam somnoros sobrietatea monocromă a peisajului urban din Hertfordshire. Era a treia săptămână a lunii februarie 2009, cerul era acoperit de un strat gros de nori, iar mie mi se părea că lumea nu arătase niciodată mai posomorâtă şi mai rece decât în dimineaţa aceea. Mă gândeam la ţara pe care o lăsasem în urmă: atât de plină de căldură, de culoare şi vitalitate. La albastrul intens al cerului de vară deasupra oraşului Sydney; la lumina scânteind jucăuş pe apa din port. Şi-acum, poftim. Watford, unde bate vântul şi plouă.

— Lăsaţi-mă aici, vă rog, i-am zis şoferului de taxi.

Omul m-a privit uşor nedumerit când mi-am târât geamantanul jos din taxi şi i-am achitat nota de plată (cincizeci de lire, plus bacşişul). Însă eu ştiam – chiar dacă nu făceam decât să amân nefericitul moment – că încă nu mă puteam duce acasă. Mai aveam nevoie de puţin timp ca să prind curaj. Aşa că am tras după mine geamantanul pe rotile, am cotit la stânga de pe Lower High Street şi am luat-o pe Watford Field Road. Când am ajuns în parc, m-am aşezat obosit pe o bancă. Stinghiile din lemn erau ude şi am simţit cum umezeala îmi pătrunde prin pantaloni şi chiloţi până la piele. Nu conta. Mai aveam doar vreo opt sute de metri până acasă şi puteam să ajung în câteva minute; dar, până una-alta, nu voiam decât să stau jos, să mă gândesc şi să mă uit la oamenii care mergeau la serviciu – să văd, cred, dacă mă mai simţeam cumva legat de oamenii aceştia: de semenii mei, compatrioţii mei, concitadinii mei.

Era greu de spus.

Cred că pe lângă banca mea trecea câte cineva din jumătate în jumătate de minut, dar nimeni nu zicea bună ziua, nu înclina capul în semn de salut şi nu se uita la mine. De fapt, de fiecare dată când *eu* încercam să privesc pe cineva în ochi sau să arăt cumva că aş vrea spun ceva, toţi se uitau repede şi ostentativ în altă parte şi grăbeau pasul. Poate vă gândiţi că se întâmpla aşa în cazul femeilor, dar nu – şi bărbaţii păreau la fel de alarmaţi la gândul că un străin ar putea intra în vorbă cu ei, fie şi numai în treacăt. Mă punea pe gânduri faptul că încercarea mea de a aprinde între noi o scânteie de omenie îi făcea să intre în panică, să întoarcă spatele şi să o ia la fugă.

Pentru cei care nu-l cunosc, Watford Field este un părculeţ care nu cred că are mai mult de două sute de metri pe fiecare latură, nu departe de principalele artere Waterfields Way şi Wiggenhall Road, aşa că în permanenţă se aude zgomotul traficului. Nu e tocmai o oază de linişte, dar cred că orice zonă verde în care te poţi refugia e mare lucru în ziua de azi. După o bucată de timp, am început să mă simt neobişnuit de liniştit şi, în ciuda frigului şi a umezelii din dimineaţa aceea, am rămas acolo mai mult decât îmi propusesem. Cu cât se făcea mai târziu, treceau, bineînţeles, din ce în ce mai puţini oameni. În curând n-am mai văzut nici ţipenie timp de zece minute. Şi trecuse mai bine de o oră de când nu mai stătusem de vorbă cu cineva – dacă se poate spune că cele două-trei vorbe schimbate cu taximetristul la plecare înseamnă a sta de vorbă. Cred că era timpul să renunţ şi să mă duc să înfrunt pustietatea neprimitoare a casei mele.

Deodată, de după colţ a apărut un bărbat care venea dinspre Farthing House şi se îndrepta spre mine. Ceva din nesiguranţa cu care se apropia,

din atitudinea lui ezitantă, m-a făcut să mă gândesc că el ar putea fi omul pe care îl aşteptam. Cred că avea douăzeci şi ceva de ani, purta un cojoc albastru închis şi blugi prespălaţi strânşi pe picior. Avea o claie de păr negru, des şi cârlionţat şi ceea ce părea a fi un început de mustaţă – doar un început, la fel de nehotărât ca şi atitudinea lui. Se tot uita în jur cu un aer nedumerit şi de vreo două ori, până să ajungă la banca pe care stăteam, s-a oprit, s-a întors şi s-a uitat în depărtare, ca şi cum ar fi vrut să vadă dacă putea s-o ia şi prin altă parte. Era clar că se rătăcise. Da, asta era – se rătăcise! Şi ce fac oamenii când se rătăcesc? Se opresc să întrebe pe unde să o ia. Asta avea să facă şi el. Probabil că voia să ajungă la gară pe High Street. Sau poate la Spitalul Municipal. Ambele erau în apropiere. Mă va întreba cum se ajunge acolo şi uite aşa vom sta de vorbă. Îmi şi imaginam cum va decurge dialogul. Încă dinainte să mi se adreseze, îl repetam deja în minte. „Unde vrei să ajungi, prietene? La gară? Păi, gara High Station este chiar după colţ, dar dacă vrei să mergi la Londra, mai bine te duci la Watford Junction. E cam la zece, cincisprezece minute de-aici. Mergi drept înainte pe drumul ăsta până ajungi pe Lower High Street, apoi faci la stânga şi o ţii tot înainte până ajungi la intersecţia mare cu şoseaua de centură..."

Îi auzeam deja paşii apropiindu-se grăbiţi şi respiraţia neregulată şi precipitată. Am văzut că aproape ajunsese lângă mine. Şi că nu arăta atât de prietenos cum mă aşteptam.

„Apoi traversezi şoseaua de centură", am continuat eu în gând, „şi treci de Arlechinul pe partea dreaptă şi de marele Waterstone's..."

— Dă-mi telefonul.

Vocea din capul meu s-a oprit brusc.

— Cum?

M-am uitat la el şi am văzut că mă privea ameninţător, cu o expresie de rea-voinţă şi panică aşternută pe chip.

— Băi, tu n-auzi să-mi dai telefonul? Scoate-l chiar acum!

Fără să mai spun o vorbă, mi-am îndesat mâna în buzunarul pantalonilor, încercând să extrag telefonul. Dar pantalonii erau prea strâmţi şi nu reuşeam.

— Îmi cer scuze, am zis eu, chinuindu-mă să scormonesc după el. Se pare că nu vrea să iasă.

— Nu te uita la mine! a strigat bărbatul. (De fapt, părea mai degrabă un copil.) Nu te uita la faţa mea!

Aproape că reuşisem să scot telefonul din buzunar. Era culmea: ultimul meu telefon fusese un Nokia foarte subţire pe care îl scoteam fără probleme. Dar îmi alesesem acest Sony Ericsson mai butucănos deoarece era mai bun să asculţi la el mp3-uri. Însă acum nu mi s-a părut momentul potrivit să explic toate lucrurile astea.

— Poftim, am zis eu întinzându-i telefonul. Mi l-a smuls din mână cu brutalitate. Mai doreai şi altceva – poate bani, carduri de credit...?

— Du-te-n mă-ta! a strigat el şi a rupt-o la fugă spre Farthing Way, în aceeaşi direcţie din care venise.

Totul s-a petrecut în doar câteva secunde. M-am aşezat la loc pe bancă şi l-am privit cum dispare. Tremuram puţin, dar curând mi-am recăpătat calmul. Primul meu impuls a fost să sun la poliţie, dar mi-am dat seama că nu mai aveam telefon ca să sun. Al doilea impuls a fost să-mi iau geamantanul şi să pornesc spre casă, să mă opresc pe drum la magazinul din cartier şi să cumpăr nişte lapte ca să-mi fac un ceai când

ajung. Ciudat, în loc să mă îngrijorez că mi se furase telefonul – pentru care oricum aveam asigurare în caz de furt –, eram mai degrabă dezamăgit că mult aşteptata ocazie de a intra în contact cu oamenii nu decursese aşa cum am sperat.

Chiar atunci am auzit din nou nişte paşi apropiindu-se. Alergând de data asta. Şi aceeaşi respiraţie precipitată şi neregulată. Era tipul care mă jefuise. A trecut în fugă pe lângă banca mea, fără să mă ia în seamă, apoi s-a oprit brusc, s-a uitat la stânga, pe urmă la dreapta şi şi-a trecut mâna prin păr.

— Băga-mi-aş, tot repeta el. Băga-mi-aş!

— Ce s-a întâmplat? am întrebat.

El se tot învârtea de colo-colo.

— Hâm?

S-a uitat mai atent la mine şi cred că abia atunci şi-a dat seama că eu eram cel pe care îl jefuise.

— Ce s-a întâmplat? am repetat eu.

A stat câteva secunde să se gândească dacă nu cumva voiam să-mi bat joc de el. Apoi a zis:

— Băi nene, m-am rătăcit. M-am rătăcit de tot, fir-ar al dracului. Încotro e gara?

Mi-a tresăltat inima când l-am auzit.

— Păi, sunt două gări. Unde vrei să ajungi?

— La Central London, băi nene. Tre' să mă-ntorc la Londra acuşica.

— Atunci cred că cel mai bine ar fi să mergi la Watford Junction. E cam la zece, cincisprezece minute de aici. Mergi drept înainte pe drumul ăsta, ieşi în Lower High Street, apoi faci stânga şi o ţii drept înainte până ajungi la intersecţia mare cu şoseaua de centură...

— Şoseaua de centură, zici? Unde sunt semafoarele.

— Exact. Apoi traversezi şoseaua de centură, treci pe lângă Arlechin pe partea dreaptă şi pe urmă de marele Waterstone's...

— Bine, bine, ştiu unde e Arlechinul, de-acolo ştiu drumul... Băi nene, e-n regulă. E super. M-am scos.

— Bucuros că ţi-am fost de ajutor, am zis şi m-am uitat zâmbind la el – dar a fost o greşeală din partea mea, fiindcă asta l-a făcut să înceapă să ţipe iar.

— Băi, nu te uita la mine, să nu-ndrăzneşti să te mai uiţi la mine!

Apoi s-a întors şi a rupt-o la fugă, sprintând ca un atlet spre ieşirea din parc şi spre drumul care ducea la Lower High Street.

Cred că eram extrem de obosit din cauza diferenţei de fus orar, fiindcă nu mai judecam limpede. În timp ce îmi târam picioarele spre magazinul de cartier, nu mă gândeam decât că episodul cu furtul telefonului „e bun de povestit lui Poppy" şi eram atât de încântat că aveam această întâmplare să i-o povestesc, atât de încântat că aveam motiv s-o sun în dimineaţa aceea, încât am început bucuros să compun în gând un SMS, aşa, mai trist şi mai ciudat, despre episodul cu pricina. Abia când am ajuns la magazin şi mi-am lăsat geamantanul afară mi-am dat seama că nu puteam să-i trimit nici un SMS deoarece nu mai aveam telefonul şi, dacă nu mai aveam telefonul, nu mai aveam nici numărul ei, nici alt mijloc de a o contacta.

Aşa că asta a fost.

Am intrat să cumpăr lapte.

7

Când am deschis uşa casei, mă aşteptam să împing într-un maldăr de corespondenţă aflat înăuntru. Dar nu era cine ştie ce. Doar vreo douăsprezece plicuri. Sincer să fiu, mă aşteptam la mai mult după o absenţă de trei săptămâni.

Mi-am lăsat geamantanul în hol, am strâns plicurile de pe jos şi le-am dus în sufragerie. Acolo era foarte frig. Nu mai e nevoie să spun că dinspre bucătărie nu se auzea radioul şi nici nu se simţea miros de cafea proaspătă adiind până în holul de la intrare. Caroline şi Lucy erau – aşa cum ştiam că vor fi – la peste două sute de mile depărtare. Poate că, totuşi, una dintre scrisori era de la ele. La început, după ce au plecat, Lucy îmi scria destul de des – cam din două în două săptămâni –, de multe ori punând în plic şi un desen sau un colaj sau vreo compunere de la şcoală. Dar, în ultimul timp, scrisorile se răriseră. Cred că pe ultima o primisem în noiembrie. Ia să vedem... M-am uitat peste plicuri şi mi-am dat repede seama că nu era nimic de la ea. Trei extrase pentru cardurile de credit. Scrisori de la furnizorii de gaz şi electricitate care încercau să atragă noi clienţi. Extrase de cont, facturi de telefon. Chestii obişnuite. Nu era nimic interesant.

M-am dus în bucătărie şi am deschis aragazul ca să pun un ibric cu apă la fiert şi, cât am stat acolo, mi-am aruncat un ochi la robotul telefonic de pe perete. Se vedea o cifră pâlpâind pe ecran. „Cinci". Doar *cinci* mesaje în aproape o lună cât am fost plecat? Era ridicol. Să le mai ascult?

Până să-mi fac curaj, am urcat în dormitorul de sus ca să deschid calculatorul. Şmecheria era, ca de obicei, să intru în cameră şi să-mi văd de treabă fără să mă uit în jur. Deja devenisem expert. Trebuia să procedez astfel pentru că dormitorul fusese al lui Lucy. Normal ar fi fost să-l redecorez după ce ea şi Caroline s-au mutat, dar n-am avut tăria s-o fac – cel puţin deocamdată. Până una-alta, avea tot tapetul roz care ei îi plăcuse atât de mult şi urmele de pastă Blu-Tack pe peretele unde obişnuia să lipească postere din revistele cu animale – prim-planuri cu hamsteri dormind, wombaţi grozav de drăguţi şi multe altele. Din fericire, şi posterele dispăruseră. Dar tapetul era o aminitire dureroasă. Poate că săptămâna aceasta ar trebui să văd ce fac cu el. Nu era nevoie să-l dau jos, puteam să zugrăvesc peste el – cred că trei sau patru straturi de vopsea de un alb strălucitor ar fi de ajuns pentru a ascunde modelul cu flori. În tot acest timp, priveam doar înainte, limitându-mi câmpul vizual la lucrurile pe care trebuia să mă concentrez. Era mai simplu aşa.

Când m-am întors în bucătărie, mi-am turnat o cană de ceai concentrat din care am luat câteva înghiţituri, apoi am apăsat butonul „Play" al robotului telefonic. Însă emoţia anticipării n-a ţinut mult. Un mesaj era de la şeful meu care îmi amintea să mă prezint peste câteva zile la ultima întâlnire cu responsabila pe probleme de sănătate în muncă. Două mesaje erau de la dentist: unul automat, ca să-mi amintească de programarea la un control din urmă cu două săptămâni (de care uitasem cu desăvârşire) şi celălalt lăsat a doua zi de o persoană care mă întreba de ce nu venisem şi care îmi reamintea că va trebui să plătesc oricum consultaţia. Şi încă două mesaje

care erau de fapt niște bipuri prelungite, urmate de zgomotul făcut când cineva închide. Unul dintre ele putea fi de la Caroline, desigur, dar n-am putut să formez 1471 ca să văd dacă fusese ea, deoarece ambele apeluri erau dintr-o dată anterioară mesajelor de la dentist.

Cam atât cu telefonul.

Ia să văd, poate pe Facebook aveam ceva care să mă înveselească. În fond, îmi făcusem peste șaptezeci de prieteni pe Facebook. Cu siguranță că se mai întâmplase ceva cât fusesem plecat. Am urcat la etaj luând ceaiul cu mine, m-am instalat în fața calculatorului și m-am logat pe pagina mea.

Nimic.

M-am holbat consternat la monitor. Nici un prieten nu-mi trimisese nici un mesaj și nu-mi postase nimic în ultima lună. Cu alte cuvinte, dacă era să mă iau după asta, din șaptezeci de oameni, nimeni nu s-a gândit nici măcar o singură dată la mine cât timp am fost plecat.

Am simțit brusc un gol în stomac. Ochii au început să mă înțepe: îmi dădeau lacrimile. Era mai rău decât mi-aș fi imaginat.

Mai rămânea un singur lucru: e-mailul. Voi suporta oare să deschid Outlook Express-ul? Dacă în inbox găseam aceeași poveste?

Mi-am mișcat degetele peste tastatură mecanic, ca un robot. Am apucat mouse-ul cu mâna dreaptă și nu mi-am dezlipit ochii de pe ecran cât timp s-au afișat mai întâi mesajul de întâmpinare al programului, apoi titlurile mesajelor primite anterior. Încet, cu inima bubuind, cu stomacul strâns de spaimă, am mișcat cursorul pe ecran și am dat clic pe fatidicul buton Trimis/Primit.

S-a deschis cutia de dialog. A urmat o succesiune de mesaje: Caută gazda. Conectat. Autorizează.

Conectat. Apoi o pauză de câteva secunde, timp în care calculatorul părea că mă tachinează, prelungindu-mi chinul, până când – *DA!* – ce bine, oh, ce bine – „Primirea listei de mesaje de la server" – aproape că nu-mi venea să cred – a intrat primul mesaj marcat de un anunț surprinzător „Mesajul 1 din 137".

O sută treizeci și șapte de mesaje! Ei, cum ți se pare? Cine-a zis că nimănui nu-i pasă de Maxwell Sim? Cine-a zis că nu am prieteni adevărați?

Lângă iconul „Inbox", numărul a început să crească rapid. Douăzeci de mesaje, șaizeci, șaptezeci și cinci – intrau întruna. Îmi trebuia o zi întreagă să le citesc pe toate. De la cine să fie oare – de la Chris, Lucy, Caroline? Sau poate chiar de la tata, ca să dreagă busuiocul pentru că vizita mea în Australia fusese un fiasco?

Am închis ochii o clipă, am inspirat adânc, apoi am început să citesc primele mesaje, care ziceau așa:

Te lasă bărbăția? Încearcă magica pilulă albastră
Vigoarea din pantalonii tăi va fi de neînfrânt
Când ai scula mare, lumea ți se pare mică
Erecția ta puternică va excita femeile
Viața e tristă dacă prietenul tău a murit
Un monstru în erecție, tare ca piatra
Cea mai rapidă cale spre succes este să-ți întărești bărbăția
Un instrument fabulos îți va oferi o reputație pe măsură
Oferă-ți șansa de a fi mai presus de ceilalți bărbați
Împinge-ți mădularul în ea

Ei, nu-i nimic, erau doar primele zece. Se pare că filtrul de spamuri fusese închis cine știe de ce.

Dar nu se poate să nu fie şi nişte mesaje serioase pe-acolo, pe undeva. Ce mai era?

Prietenul tău din pantaloni va dansa ca la petrecere

Iată ajutorul care te va face să uiţi că o ai mică

Puşca ta prezintă onorul – toată lumea e şocată!

Înfăşoară-ţi maneta în jurul piciorului!

Poţi să-ţi recapeţi tinereţea

Adevărul de dincolo de 23 de centimetri

N-o vei mai dezamăgi niciodată!

Dă volum măciucii tale

Îi vei spune Petru cel Mare

Participă la un maraton sexual cu ajutorul nostru specializat

Prietenul băţos din pantalonii tăi va privi numai spre cer

Upgradează-ţi aparatul

Dă-i rachetei tale combustibil mai bun

Oh, Doamne. Oare mai erau multe din astea?

Viaţa cu o sculă mică e jalnică şi nefericită

Ăsta cu siguranţă a fost puţin cam dur. Cu toate necazurile din viaţa mea, până acum nu-mi trecuse niciodată prin cap că s-ar putea să am o „sculă mică". Mă considerasem întotdeauna acceptabil la capitolul ăsta. Şi totuşi, acum, în faţa acestei agresiuni, „prietenul" meu – cum am să-i zic de-aici înainte – începea să se simtă mititel şi ofilit ca o ciupercă criofilă.

Te-ai săturat ca micul tău prieten să privească mereu în pământ?

Te-ai săturat să închei seara doar cu un sărut?

Pune-i-o ca un macho!

Acum nu mai trebuie să stingi lumina când îţi scoţi pantalonii

Femeile îţi vor da şi luna de pe cer ca să te culci cu ele

Află cum e la pat, cunoscând-o bine pe dinăuntru

Femeilor le place să fie penetrate adânc

Numai un mădular mare poate ajunge la punctul G

Trebuie să fii Bărbatul Adevărat cu o mândrie imensă

Obţine cea mai lungă banană

Ajut-o să găsească fericirea! Scap-o de durere!

S-o scapi de durere...? Ăsta chiar era interesant. În timp ce toate aceste titluri se derulau pe ecran ca într-un fel de ceaţă şi eu îmi dădeam treptat seama că erau singurele mesaje pe care le primisem în ultimele trei săptămâni, am început să mă gândesc aiurea şi să mă întreb dacă cei care îmi scriau chiar *erau* nişte necunoscuţi, dacă primeam întâmplător asemenea reclame de la firmele de medicamente şi site-urile porno. Unele fraze începeau deja să sune aproape filozofic. M-am pomenit întrebându-mă dacă nu cumva ascund în ele un soi de înţelepciune superioară – una destinată mie personal.

Recapătă-ţi tinereţea.

Da, sunt sigur că mi-ar plăcea să pot face asta.

Ce-ţi lipseşte ca să fii bărbatul perfect?

Mă întrebasem şi eu de multe ori acelaşi lucru. Oare oamenii ăştia ştiau răspunsul?

Află cum e să fii înăuntrul ei.

Uite un lucru pe care nu l-am aflat niciodată despre Caroline. Cât adevăr! Ce bine ar fi fost dacă aş fi învăţat cum să fiu înăuntrul ei!

Dă-i fermitate de beton.

Şi totuşi, acolo să fi greşit eu? De asta să fi plecat ea de lângă mine? Că nu i-am oferit fermitate de beton?

Ajunsesem acum la o sută. Şi tot mai erau.

Prietenul tău rigid îşi va ţine capul sus
Femeile vor cânta ode monstrului maiestuos din pantalonii tăi
Obţine, în sfârşit, atenţia pe care o meriţi!
Uită trecutul şi priveşte spre viitor – măreşte-ţi-o azi
Nici o femeie nu îţi va întoarce spatele
Nu e nimeni de vină că ai un membru pricăjit, dar poţi schimba situaţia
Bună, Max
Mădularul tău nu va mai fi niciodată flasc
Să-ţi măreşti scula înseamnă să câştigi războiul
Mărimea contează în lumea reală.

Ia stai – „Bună, Max"? Ăsta nu părea a fi un spam.

Nerăbdător, am dat înapoi la mesajul strecurat printre spamuri şi l-am citit din nou. Era de la Trevor – Trevor Paige. Era un e-mail adevărat de la o persoană adevărată. Am dat clic pe el şi, cu un oftat de uşurare şi bucurie, am citit acele cuvinte care mi s-au părut în momentul acela atât de elocvente, de emoţionante, de pline de farmec şi miez, de parcă ar fi fost scrise de Shakespeare sau vreun alt poet.

Bună max trec prin watford miercuri ce zici de o bere
Salutari trev

După ce am citit mesajul o dată şi încă o dată, până ce mi s-a întipărit în memorie, mi-am pus mâinile pe tastatura calculatorului, mi-am sprijinit capul pe ele şi am oftat din adâncul inimii, plin de recunoştinţă.

8

Câteva minute mai târziu m-am dus la culcare. Îmi pusesem în gând să mă lupt cât pot cu oboseala cauzată de schimbarea fusului orar, dar eram frânt. Am adormit imediat şi am avut un somn cu întreruperi, neodihnitor.

Ştiţi visele acelea care sunt jumătate vis, jumătate altceva? De parcă mintea trează refuză să se liniştească şi, în ciuda epuizării, nu lasă subconştientul să preia controlul. Ei bine, la început aşa mi s-a întâmplat. Îmi tot apăreau imagini cu vechiul meu coleg de şcoală, Chris Byrne, şi sora lui, Alison, dar nu-mi dădeam seama dacă acele imagini erau din vis sau din amintirile mele. Eram adolescenţi şi mă aflam împreună cu ei într-un loc pe care nu-l recunoşteam, undeva la ţară, într-o pădure. Chris avea părul lung, cum se purta în anii '70, şi se vedea că era la vârsta când băieţii deja se bărbieresc: începuseră să-i dea tuleiele. Stătea cu picioarele încrucişate pe un covor de frunze şi cânta la chitară fără să ne ia în seamă pe mine şi pe Alison. La marginea pădurii scânteia o întindere de apă, iar Alison se ducea într-acolo. În timp ce mergea, cu spatele întors spre mine, şi-a apucat tricoul de poale şi l-a tras peste cap cu o mişcare lentă, provocatoare, privindu-mă seducător peste umăr. Purta pe dedesubt un sutien portocaliu. Avea pielea netedă, perfectă, de culoarea ciocolatei.

M-am trezit brusc când vecina de alături a ieşit să ducă gunoiul şi capacul tomberonului s-a

trântit cu zgomot. M-am ridicat în pat şi m-am uitat la ceas: era ora două şi jumătate după-amiaza. M-am lăsat la loc pe perne, cu privirea aţintită în tavan, simţindu-mă deodată foarte treaz. Oare de ce îi visasem – sau mă gândisem la Chris şi Alison? Probabil pentru că în ultimele trei săptămâni, pe lângă multe alte lucruri enervante pe care le făcea, tata m-a tot întrebat ce mai face Chris şi dacă mă mai văd cu el. Ce stil avea să insiste pe subiectul ăsta; ce stil avea să se lege întruna (fără să-şi dea seama?) de unul dintre punctele mele nevralgice şi să-l zgândăre până aproape să-mi ies din fire de fiecare dată când aducea vorba de el. Apropo, ar fi trebuit să spun mai întâi că Chris a fost cel mai vechi prieten al meu, de când eram la şcoala primară din Birmingham. Ţinusem o strânsă legătură cu el până acum cinci ani, când Caroline, Lucy şi cu mine am plecat împreună cu Chris şi familia lui să ne petrecem concediul la Cahirciveen, în comitatul Kerry. Concediul a fost un dezastru din cauză că fiul lui, Joe, a avut un accident în urma căruia s-a ales cu nişte răni destul de urâte. S-au făcut multe acuzaţii după acel accident, de ambele părţi, s-au spus multe lucruri care n-ar fi trebuit spuse, iar rezultatul a fost că Chris şi familia lui au plecat mai devreme, întorcându-se în Anglia cu avionul. De atunci nu m-a mai căutat deloc. Probabil că se aştepta să-l caut eu, dar eu nu m-am simţit în stare s-o fac, deoarece... în fine, poate că nu e acum momentul să explic. Lucrurile sunt foarte complicate. Cât despre motivul pentru care l-ar interesa pe tata certurile şi împăcările mele cu prietenul meu Chris („Ce mai face?“, mă tot întreba, „Când v-aţi întâlnit ultima dată? Cu cine s-a însurat?“), se pare că acesta va rămâne unul dintre misterele nedezlegate ale vieţii.

Am mai stat încă puțin întins în pat, gândindu-mă la imaginea aceea cu noi trei în pădure. Apoi mi-am dat seama de unde venea: în vara lungă și fierbinte din 1976 (vara secetoasă, așa cum și-o amintesc cei din generația mea), am plecat cu părinții noștri la camping, în pădurea de lângă Coniston Water, în Lake District. Nu-mi aminteam mare lucru de atunci, decât că tata a făcut o mulțime de fotografii în săptămâna aceea, fotografii pe care încă le mai păstram într-un album rătăcit pe undeva prin casă. Da, chiar în temutul dormitor din spate, dacă nu cumva mă înșelam.

Am adus albumul și m-am băgat la loc în pat, apoi am aprins veioza de pe noptieră și m-am sprijinit de perne. Albumul era legat în imitație de piele albastru închis, iar fotografiile din interior se învechiseră, culorile lor altădată vii se estompaseră de tot. Ah, și uitasem ce fotograf jalnic era tata. Sunt convins că fotografiile lui erau minunate dacă te pasiona fotografia de peisaj sau prim-planurile cu bucăți ciudate de stâncă, ale cărei straturi interioare expuse în secțiune i-au captat imaginația la un moment dat, dar dacă voiai să-ți amintească de concediul petrecut cu familia, nu făceai decât să-ți pierzi vremea uitându-te la ele. Am dat paginile nerăbdător, întrebându-mă de ce naiba nu găsise și el de cuviință să facă măcar o fotografie cu mine sau cu mama. Sau cu orice altă persoană. Însă eram sigur că există pe undeva o fotografie cu Chris și Alison – o fotografie pe care cândva o știam foarte bine, dar la care nu m-am mai uitat de cel puțin zece ani – și când în sfârșit am găsit-o, chiar pe ultima pagină a albumului, mi-am dat seama că imaginile care îmi veniseră în minte dimineață, când stăteam în pat, erau niște hibrizi ciudați:

jumătate amintire, jumătate vis. În fotografia asta, Chris şi sora lui erau în apă până la genunchi, într-o după-amiază mohorâtă, fără soare. Aveau părul ud pentru că înotaseră, şi mai ales Alison părea tare zgribulită. Purta un costum de baie portocaliu, iar pielea ei tânără, foarte bronzată, contrasta cu părul roşcat-castaniu, tuns băieţeşte, mai scurt la ceafă şi în părţi.

Am căscat sonor şi am lăsat albumul să cadă pe aşternuturi. Şi-atunci, când lumina veiozei de pe noptieră a căzut într-un alt unghi pe fotografia cu Chris şi Alison, am observat un lucru ciudat: dacă te uitai cu atenţie, se vedea că fotografia fusese cândva îndoită exact pe mijloc. Oare de ce? Am căscat din nou şi, lăsând deoparte albumul, m-am întins să sting lumina. N-avea nici un rost să încerc să cântăresc lucrurile cât timp mă simţeam aşa. Mi-am dat seama că mai aveam nevoie de foarte mult somn. Ultimul meu gând înainte să adorm n-a fost despre prietenia mea destrămată cu Chris Byrne sau despre sentimentele mele cândva atât de complicate faţă de sora lui, ci despre Poppy. Nu-mi venea să cred că nu mai aveam numărul ei de telefon. Şi nici măcar nu-mi spusese numele de familie.

M-am trezit din nou chiar înainte de ora şapte şi, la scurt timp după aceea, am făcut un lucru de care mi-e foarte jenă şi care are legătură cu calculatorul şi internetul. N-aveam de gând să vorbesc despre chestia asta acum, dar, în fine, cred că ideea e să vă povestesc totul exact aşa cum a fost, deci nu pot să trec peste ea.

Cum să vă explic?

E ceva în legătură cu Caroline. E în legătură cu Caroline şi cu faptul că încă îmi era foarte dor de ea.

Adevărul este că – în afară de e-mail şi de telefon – mai aveam un mijloc de a intra în legătură cu Caroline: unul pe care, totuşi, îl foloseam foarte rar, deoarece atunci când îl foloseam, mă făcea să mă simt oarecum nevrednic, mizerabil şi supărat pe mine însumi. Cu toate astea, mi se părea uneori – uneori când îmi era îngrozitor de dor de ea şi voiam mai mult decât o conversaţie scurtă şi politicoasă, sau câteva fraze strict despre cum mergea Lucy cu şcoala – că metoda asta era singura mea opţiune.

Iată cum a început.

Pe vremea când eram căsătoriţi, iar Lucy avea vreo cinci sau şase ani, Caroline a început să folosească tot mai mult internetul. Cred că asta s-a întâmplat când Lucy a făcut o iritaţie urâtă la baza gâtului şi Caroline a intrat pe internet să vadă dacă găseşte ceva despre problema respectivă. Până la urmă, a ajuns pe un site care se chema Mămicinet, unde o mulţime de mame discutau pe forum despre probleme de genul ăsta, făcând schimb de experienţă şi oferind soluţii. Lui Lucy i-a trecut iritaţia, dar e clar că ele mai discutau şi alte lucruri acolo, deoarece în curând Caroline a început să petreacă jumătate din zi pe site-ul Mămicinet. Mi se pare că, la un moment dat, am şi întrebat-o sarcastic câte ore pe zi ar fi în stare să stea pe internet la discuţii despre vaccinuri şi mulsul sânilor cu pompa, iar ea mi-a răspuns că de fapt participa la discuţii despre literatură, politică, muzică, economie şi alte lucruri, şi că îşi făcuse deja o mulţime de prieteni online.

— Cum adică prieteni, am întrebat eu, dacă nu i-ai întâlnit niciodată?

Iar ea mi-a răspuns că sunt de modă veche dacă puteam să spun aşa ceva şi că, dacă voiam să ţin pasul cu secolul douăzeci şi unu, trebuia

să fiu la curent cu evoluţia conceptului de prietenie în lumina noilor tehnologii. Trebuie să recunosc că nu mi-a venit în minte nici un răspuns la chestia asta.

Poate că ştia ea ce ştia. Acum, privind în urmă, înţeleg de ce avea nevoie să stea pe internet să-şi găsească prieteni şi să intre pe forumuri. Înseamnă că nu găsea aceste lucruri acasă. Încercase să se împrietenească cu alte mame de la şcoala lui Lucy şi chiar voise la un moment dat să înfiinţeze un cerc al scriitorilor din localitate, dar nu s-a concretizat nimic. Dacă mă gândesc bine, probabil că se simţea foarte singură. Am sperat tot timpul că va deveni foarte bună prietenă cu Janice, soţia lui Trevor, dar presupun că nu poţi forţa astfel de lucruri. Bine ar fi fost dacă ne-am fi înţeles toţi patru, dar Caroline nu s-a arătat niciodată din cale-afară de încântată. Şi nici eu nu-i eram de ajutor, sincer să fiu. Ştiam foarte bine că nu eram de nasul lui Caroline, din punct de vedere intelectual. De exemplu, n-am citit câte cărţi a citit ea. Ea citea tot timpul. Să nu mă înţelegeţi greşit – citesc şi eu cum citeşte tot omul. De exemplu, când sunt în concediu şi mă prăjesc la soare, lângă piscină, nimic nu-mi face mai multă plăcere decât să stau cu nasul într-o carte. Dar în cazul lui Caroline, era mai mult decât atât. Pentru ea, cititul părea să devină o obsesie. De obicei termina două-trei cărţi pe săptămână. Majoritatea romane. Cărţi „literare" sau „serioase", cred că aşa se numesc.

— Nu ţi se pare că după un timp toate încep să semene între ele? am întrebat-o eu odată. Nu ţi se pare că toate se amestecă într-una singură?

Dar ea mi-a spus că habar n-am despre ce vorbesc.

— Eşti genul de persoană, zicea ea, căreia niciodată o carte nu îi va schimba viaţa.

— Şi de ce-ar trebui o *carte* să-ţi schimbe viaţa? Lucrurile care îţi schimbă viaţa sunt lucrurile reale. Cum ar fi să te căsătoreşti sau să faci copii.

— Mă refer la faptul că îţi lărgeşte orizontul de cunoaştere, a spus ea. Îţi ridică nivelul de conştiinţă.

Era un lucru asupra căruia niciodată nu aveam să ne punem de acord. O dată sau de două ori am încercat şi eu să mă străduiesc mai mult, dar tot n-am reuşit să înţeleg ce voia să spună. Îmi amintesc că am rugat-o să-mi recomande nişte cărţi pe care să le citesc: cărţi care ar putea să-mi schimbe viaţa. Mi-a zis să încerc un roman din literatura americană contemporană.

— Cum ar fi? am întrebat eu.

— Încearcă un roman din seria Rabbit[1], mi-a spus ea. Iar câteva ore mai târziu, când m-am întors de la librărie şi i-am arătat ce cumpărasem, a zis: Ce-i asta, o glumă?

Era cartea *Watership Down*[2].

(O carte al naibii de bună, după părerea mea. Deşi nu mi-a schimbat viaţa.)

Cred că am făcut atâtea divagaţii numai pentru a amâna să vă povestesc acel lucru foarte ruşinos care este următorul: după ce ne-am despărţit, iar Caroline şi Lucy au plecat în Cumbria, am intrat şi eu pe site-ul Mămicinet. M-am logat cu numele de utilizator „SouthCoastLizzie" şi m-am dat drept o mamă singură din Brighton, cu o mică afacere proprie cu bijuterii şi alte obiecte de podoabă. Bineînţeles că ştiam numele de utilizator al lui Caroline şi am urmărit temele de discuţie

1. Romanele din seria Rabbit, scrise de autorul american John Updike, avându-l ca protagonist pe Harry Angstrom, poreclit „Rabbit" (Iepure).
2. Roman de succes destinat copiilor, aparţinând scriitorului britanic Richard Adams, despre viaţa şi aventurile unui grup de iepuri.

la care participa ea. Treptat, mi-am făcut obiceiul ca, de câte ori posta ea un comentariu, imediat să postez și eu unul după al ei: îi urmăream ideea, uneori făcând o mică adăugire sau corecție doar așa, de formă, dar de obicei eram de acord cu ea. Alteori era mai greu, mai ales dacă tema de discuție (cum se întâmpla de cele mai multe ori) era o anumită carte sau un anumit scriitor, dar în astfel de cazuri mă limitam la generalități și așa încercam să mă fofilez. După ce am făcut chestia asta timp de câteva săptămâni, așa încât Caroline să știe de SouthCoastLizzie și poate chiar să fie curioasă în legătură cu ea, i-am trimis un mesaj privat în care îi spuneam că numele meu real era Liz Hammond, că îmi plăceau comentariile postate de ea, simțeam că avem multe în comun și ce-ar zice dacă ne-am scrie direct prin e-mail? Nici măcar nu eram sigur că voi primi un răspuns, dar am primit. Și când a venit, chiar m-a uimit.

Caroline și cu mine am fost împreună aproape paisprezece ani. Pot să spun sincer că, în tot acest timp, *niciodată* nu mi-a scris – nici nu mi s-a adresat – cu afecțiunea pe care i-a arătat-o lui „Liz Hammond" în acel e-mail. N-am să-l reproduc aici – deși mi-l amintesc aproape cuvânt cu cuvânt –, dar vă asigur că nu v-ar veni să credeți câtă căldură, prietenie și *dragoste* a pus în acele cuvinte adresate unei străine – *unei străine care nici măcar nu exista*, pentru Dumnezeu! De ce mie nu-mi scrisese – de ce mie nu-mi *vorbise* niciodată așa? Am fost atât de șocat și m-am simțit atât de... *rănit* încât vreo câteva zile la rând nici măcar n-am mai fost în stare să-i răspund. Și când, într-un final, am reușit să-i scriu, trebuie să recunosc că am fost puțin cam speriat. Era clar că, dacă aș fi continuat această corespondență, aveam să văd o altă față a lui Caroline –

o față pe care nu-mi fusese îngăduit s-o văd cât timp am fost căsătoriți. Trebuia să mă obișnuiesc cu asta. În orice caz, am decis să nu grăbesc lucrurile. Dacă Liz Hammond cea inexistentă și Caroline ar deveni prea repede foarte apropiate, atunci lucrurile s-ar complica foarte mult cât de curând. Nu voiam să devin prietena ei cea mai bună sau ceva de genul acesta, voiam doar să fiu la curent cu chestiile obișnuite, de zi cu zi, pe care nu aveam să le aflu din postura mea de fost soț. Și, într-un fel, asta s-a și întâmplat. Am învățat să-mi înăbuș gelozia pe care o simțeam de fiecare dată când Caroline îmi trimitea un mesaj – sentimentul că eu, bărbatul care fusese căsătorit cu ea timp de doisprezece ani, fusesem de fapt adevăratul străin pentru ea – și să acord atenție doar lucrurilor noi pe care le aflam în felul acesta: că Lucy începuse să studieze clarinetul sau că devenise foarte bună la geografie, chestii de genul acesta. La rândul meu, îi dădeam cu țârâita lui Caroline diverse informații despre persoana mea fictivă, pe jumătate regretând că mă băgasem în povestea asta. În câteva rânduri ne-am trimis una alteia fotografii și, în schimbul fotografiei cu ea și Lucy lângă pomul de Crăciun (pe care eu am înrămat-o și am pus-o pe polița șemineului), am luat la întâmplare de pe internet o fotografie cu copiii cuiva și i-am spus că erau fiul și fiica mea. N-avea de ce să nu mă creadă.

Totul sună foarte trist când e povestit așa, nu? Dar – trebuie să recunosc – am făcut-o numai atunci când mă simțeam disperat peste măsură: iar astă-seară era una dintre acele dăți. Faptul că o cunoscusem pe Poppy și apoi pierdusem atât de repede legătura cu ea, că schimbasem Sydney cu Watford și-mi dădeam seama că nu

reuşisem să mă apropii mai mult de tata, că fusesem de faţă când murise bietul Charlie Hayward – toate lucrurile astea mă întristaseră şi, pe lângă oboseala pricinuită de decalajul de fus orar, mă făceau să mă simt la fel de deprimat cum fusesem şi mai înainte. Simţeam din nou nevoia să fiu în contact cu cineva, iar acel cineva trebuia să fie Caroline şi nu voiam să-mi dea cu flit dacă i-aş fi telefonat s-o întreb ce mai face.

În fine, nu i-am scris un e-mail lung. Mi-am cerut scuze pentru cele trei săptămâni de tăcere, motivând că mi s-a stricat calculatorul şi că a durat o groază până l-am reparat. I-am spus că aşa-zisa afacere cu bijuterii din Brighton începuse să meargă prost din cauza crizei bancare care se simţea tot mai mult. Am intrat pe site-ul *Daily Telegraph* să văd ultimele ştiri şi am întrebat-o dacă ea credea că guvernul va interzice acordarea bonusurilor bancare. Erau cu totul vreo trei paragrafe şi cam asta a fost tot ce-am reuşit să încropesc. Am semnat „Ai grijă de tine şi ţinem legătura, Liz" şi am adăugat un mic emoticon galben.

Răspunsul lui Caroline a venit după o oră. Era acelaşi gen de mesaj: afectuos şi deschis, plin de noutăţi, cu aceeaşi notă de umor, cu o mulţime de întrebări sincere despre ce mai face Liz, dacă era de părere că afacerea o să fie bine şi tot aşa. Când l-am tipărit, am văzut că se întindea pe aproape două pagini. Lucy era în al doilea trimestru la noua ei şcoală şi dădea impresia că se acomodase bine. Se pare că noua ei profesoară de ştiinţe ale naturii era „supersexoasă". Caroline încheia mesajul vorbind puţin şi despre ea în ultimul paragraf: zicea că, în sfârşit, începea să aibă mai mult spor la scris; găsise în Kendal un cerc al scriitorilor unde se ducea în fiecare joi

seara; reuşise să facă progrese deoarece acum se inspira din propria experienţă – în general întâmplări din căsnicia ei –, dar scria la persoana a treia ca să dea un fel de „distanţă şi obiectivitate". Tocmai terminase o scurtă povestire în ultimele două zile – ar vrea Liz s-o citească şi să facă nişte comentarii?

Trebuie să recunosc că am avut o senzaţie de rău la stomac pentru că făceam treaba asta. M-am simţit de parcă aş fi răscolit prin sertarul cu lenjerie intimă al lui Caroline sau în coşul cu rufe murdare. Dar chiar şi-aşa, parcă un soi de fascinaţie perversă mă tot împingea de la spate. Mă intriga faptul că putea să simtă atât de mult faţă de o persoană imaginară (Liz) şi atât de puţin faţă de una reală (eu). Mi-a venit în minte scrisoarea unchiului lui Poppy şi momentul în care Donald Crowhurst a început să alunece pe panta nebuniei. Despre ce scrisese el în jurnal? Mai întâi încercase să afle rădăcina pătrată a lui minus unu şi de-acolo ajunsese la nişte speculaţii aiuristice despre producerea unor mutaţii genetice, în urma cărora oamenii se vor transforma într-o „a doua generaţie de fiinţe cosmice" ce relaţionează între ele într-un alt plan decât cel fizic şi material. Ei bine, poate că totuşi nu înnebunise. Parcă în jurul anului 2000, aşa prezisese, nu? Cu alte cuvinte, exact atunci când toată lumea a început să folosească internetul. O invenţie ce îi permitea acum lui Caroline să aibă o relaţie foarte apropiată cu cineva care era doar rodul imaginaţiei mele.

Am pus e-mailul ei deoparte, m-am frecat la ochi şi am scuturat puternic din cap. Era absurd să mă gândesc la aşa ceva. Nu doream să intru şi eu, ca Donald Crowhurst, în tunelul acela întunecat, mulţumesc frumos. Mai bine să cobor în

bucătărie să-mi fac o ceaşcă de ceai. Şi să încetez şarada asta ridicolă cu „Liz Hammond“ până nu e prea târziu. Acela a fost ultimul meu e-mail. Gata cu şmecheriile. Gata cu prefăcătoriile.

Dar, în acelaşi timp, eram curios să citesc povestirea.

9

— Ştiu la ce te gândeşti, a zis Trevor. Te gândeşti că ne aflăm în pragul unei catastrofe economice. Că suntem chiar pe marginea prăpastiei.

De fapt, nu la asta mă gândeam. Mă gândeam ce bine era că îl revedeam pe Trevor. Mă gândeam că energia şi entuziasmul lui rămăseseră la fel de molipsitoare. Mă gândeam ce bine era că stăteam lângă Lindsay Ashworth, al treilea participant surpriză la întâlnirea noastră, pe care mi-o prezentase drept „colega" lui. Şi mă mai gândeam că n-aş fi crezut că cineva – nici măcar Trevor – poate vorbi atât de mult, cu atâta însufleţire şi convingere, despre periuţe de dinţi: subiect de la care nu deviase nici măcar o secundă în jumătate de oră de când ne aşezaserăm la barul hotelului.

— Ei bine, cu toţii suntem îngrijoraţi din cauza situaţiei economice, a continuat el. Micile afaceri se duc de râpă peste tot. Dar firma Guest Toothbrushes, trebuie să spun, are o poziţie bunicică. Cu capitalul stă bine. Lichidităţile sunt excelente. Suntem încrezători că vom trece cu bine de această perioadă de recesiune. Deşi nu foarte mulţumiţi, atenţie. N-am spus niciodată că suntem foarte mulţumiţi. Am spus încrezători – încrezători şi liniştiţi. Nu-i aşa, Lindsay?

— Categoric, a zis Lindsay, cu un accent scoţian calm şi măsurat. De fapt, Max, Trevor a spus un lucru foarte deştept la şedinţa noastră de strategie de astăzi. Trevor, îmi dai voie să parafrazez?

— Chiar te rog.

— Ei bine, ideea lui Trevor a fost următoarea. Şi, de fapt, are forma unei întrebări. Mai exact, a trei întrebări. Max, ne aşteaptă o recesiune globală de proporţii. Aşa că dă-mi voie să te întreb un lucru: îţi vei schimba maşina anul acesta?

— Mă îndoiesc. De fapt, nici nu prea o mai folosesc deocamdată.

— Destul de bine. Şi, Max, ai de gând să pleci cu familia în străinătate vara asta?

— Familia nu prea... mai locuieşte cu mine. Cred că vom pleca în vacanţă separat.

— Punct lovit. Dar ai merge cu familia în străinătate dacă aţi fi împreună?

— Nu, mă îndoiesc.

— Exact. Deci, având în vedere problemele economice actuale, anul ăsta nu îţi schimbi maşina şi nu te duci în concediu în străinătate. Dar, Max, spune-mi un lucru. S-a aplecat spre mine de parcă se pregătea să dea lovitura de graţie. *Ai de gând să faci economie la spălatul pe dinţi?*

Am recunoscut că nu aveam de gând să fac economie la spălatul pe dinţi. În felul ăsta, i-am servit mingea la fileu.

— Exact! a zis ea. Oamenii se vor spăla pe dinţi întotdeauna şi întotdeauna vor avea nevoie de periuţe de dinţi. În asta constă frumuseţea umilei periuţe de dinţi. E un produs care rezistă în perioadele de recesiune.

— Dar, a zis Trevor ridicând degetul arătător, după cum spuneam şi mai devreme, ăsta *nu* e un motiv să ne declarăm mulţumiţi. Produsele de igienă orală reprezintă o piaţă foarte concurenţială.

— Foarte concurenţială, a fost de acord şi Lindsay.

— Puternic concurenţială. Plină de jucători extrem de puternici. Avem Oral-B, avem Colgate, avem GlaxoSmithKline.

— Nume de care trebuie să ţinem cont, a zis Lindsay.

— Nume gigantice, a completat Trevor. Aceştia sunt un fel de Goliaţi ai afacerilor cu periuţe de dinţi.

— Bună descriere, Trevor.

— Îi aparţine lui Alan, de fapt.

— Cine e Alan? am întrebat.

— Alan Guest, mi-a explicat Trevor, este fondatorul, patronul şi directorul general al firmei Guest Toothbrushes. Toată afacerea este concepţia lui. A lucrat pentru una dintre companiile mari, dar la un moment dat şi-a zis „Gata, ajunge. Trebuie să existe o alternativă". Nu mai voia să aibă de-a face cu giganţii sau cu stilul lor de afaceri. Voia să fie David.

— Care David? a întrebat Lindsay.

— David, ăla mic care s-a luptat cu Goliat, a explicat Trevor uşor iritat de întrerupere. Nu-i ştiu numele de familie. Istoria nu a păstrat şi numele lui de familie.

— Ah, acum am înţeles.

— Alan şi-a dat seama, a continuat Trevor, că nu putea să-i înfrunte pe barosani pe propriul lor teren. Nu jucau pe picior de egalitate. Aşa că a decis să schimbe regulile. A avut o viziune a viitorului. Ca Lazăr pe drumul spre Damasc.

— S-a ridicat din morţi, a zis Lindsay.

— Ce?

— Lazăr s-a ridicat din morţi. Altcineva era pe drumul spre Damasc. Lazăr n-a mers niciodată în Damasc, din câte ştiu eu.

— Eşti sigură că-i aşa?

— Mă rog, poate că o fi fost – cine ştie? Poate că mai trecea prin Damasc din când în când. Poate că avea rude pe-acolo sau ştiu eu?

— Nu, vreau să zic dacă eşti sigură că nu Lazăr a avut viziunea?

— Sigură nouăzeci la sută. Poate chiar nouăzeci şi cinci.

— În fine, nu contează. Cum ziceam, Alan a văzut unde greşeau barosanii. A văzut care este viitorul: periuţele de dinţi verzi.

— Verzi? am întrebat eu nedumerit.

— Nu mă refer la culoare. Noi vorbim aici despre ecologie, Max. Vorbim de energie sustenabilă, de surse regenerabile. Dă-mi voie să te întreb – unde crezi că sunt făcute majoritatea periuţelor de dinţi?

— În China?

— Corect. Şi din ce sunt făcute?

— Din plastic?

— Iarăşi corect. Şi din ce sunt făcuţi perii?

Nu ştiam să răspund la o astfel de întrebare.

— Nu ştiu... din ceva sintetic?

— Exact. Nailon, mai precis. Ei, cum ţi se pare treaba asta? Mie mi se pare a fi o reţetă pentru distrugerea mediului. Dentiştii ne recomandă să schimbăm periuţele de dinţi o dată la trei luni. Adică de patru ori pe an. Asta înseamnă că într-o viaţă întreagă vei folosi trei sute de periuţe de dinţi. Mai rău decât atât, asta înseamnă că numai în Marea Britanie aruncăm probabil două sute de milioane de periuţe de dinţi în fiecare an. Bineînţeles că ăsta e un lucru bun pentru marile corporaţii – înseamnă că oamenii trebuie să cumpere altele noi. Dar, Max, ăsta e un mod de gândire învechit. Nu mai putem să punem vânzările înaintea protecţiei mediului. Pentru binele omenirii, trebuie să ne schimbăm cu toţii modul de gândire. Ideea de profit trebuie să treacă pe locul doi. Degeaba mai cântă orchestra dacă *Titanicul* se scufundă. Cineva trebuie să înceapă să facă ordine pe punte.

Am dat cu seriozitate din cap, încercând din răsputeri să-i urmăresc raţionamentul.

— Aşadar, Alan a ştiut că soluţiile nu erau greu de găsit. Se aflau chiar acolo, sub nasul lui. Şi-a dat seama că am ajuns la o răscruce de drumuri. Erau două drumuri şi ambele duceau în aceeaşi direcţie, iar indicatoarele erau foarte clare. Trevor a căutat în buzunarul de la piept şi a scos ceva. Credeam că e un pix, dar era o periuţă de dinţi. Opţiunea numărul unu, a zis el, o periuţă de lemn. Frumoasă, nu? Ăsta e unul dintre modelele noastre cele mai reuşite. Lucrate manual de o firmă din Market Rasen, Lincolnshire. Făcute din lemn durabil, desigur – pin european sută la sută. Nu se distruge pădurea tropicală. Şi când n-o mai foloseşti, poţi s-o pui pe foc sau s-o mărunţeşti şi s-o bagi la compost.

Am luat periuţa, am cântărit-o în mână apreciativ şi mi-am trecut degetul peste curbele ei elegante. Arăta bine, nu zic nu.

— Din ce sunt făcuţi perii? am întrebat.

— Din păr de mistreţ, a zis Trevor. Apoi a observat că am tresărit puţin. Interesantă reacţie, Max. Dar firească, în orice caz. În fond, de ce nu? E mai bun decât nailonul. E foarte bine pentru mediu să foloseşti părul de mistreţ.

— Doar dacă nu cumva *eşti* mistreţ, a intervenit Lindsay.

— Nu ştiu, am zis. Dar parcă e aiurea să bagi în gură păr de mistreţ ca să te cureţi pe dinţi. Nu mi se pare... igienic.

— Mulţi ar fi de acord cu ce spui tu, a zis Trevor. Şi nu te poţi aştepta să-şi schimbe părerea peste noapte. Dacă vrei să le ţii oamenilor predici, trebuie mai întâi să-i converteşti. Trebuie s-o iei treptat. Toate drumurile duc la Roma, dar Roma n-a fost construită într-o singură zi. Aşa că, pentru

cei cu înclinații mai conservatoare, avem... asta. A mai scos o periuță din același buzunar. Era de culoare roșu pal, aproape transparent. Mâner de plastic obișnuit. Peri de nailon. *Dar*... A răsucit capul periuței și l-a scos. ...Complet detașabil, înțelegi? Arunci capul după ce l-ai folosit și mânerul îți rămâne pentru tot restul vieții. Daune minime pentru mediu.

— Și profit minim, am zis eu.

Trevor a râs îngăduitor și a dat din cap.

— Max, chestia e că noi nu gândim așa la Guest. Ăsta e un mod de gândire limitat. Asta înseamnă să privești lucrurile *din interiorul* cutiei. Noi le privim *din afara* cutiei. De fapt, noi suntem hăt-departe de cutie, care se află într-o altă cameră, încât am și uitat unde este acea cameră și, chiar dacă ne-am aminti, am aruncat cheile cu multă vreme în urmă și, oricum, poate că și încuietorile au fost schimbate între timp. Nimic din toate astea nu mai contează, înțelegi?

— Da, am răspuns. Da, acum încep să înțeleg.

— Nu zicem că nu contează profitul, a intervenit Lindsay. Profitabilitatea contează foarte mult. Trebuie să rămânem în fruntea concurenței.

— Lindsay are dreptate. Problema e că terenul nu ne aparține.

— Serios?

— Vezi tu, dacă ești unul ca Alan și ai idei cu adevărat originale, a zis Trevor, e inevitabil să nu le aibă și alții. Pe piață găsești o grămadă de periuțe din lemn. Și o grămadă de periuțe de dinți cu cap detașabil. Dar cu *asta* credem că vom da lovitura de grație. Nimeni nu are așa ceva.

A scos din buzunar a treia periuță. Era cea mai neobișnuită. Da, era din lemn, dar capul – care părea să fie detașabil – era extrem de lung și de subțire, cu peri sintetici, și se rotea. Era o frumusețe, o minunăție.

— Văd că te-a impresionat, a zis Trevor cu un zâmbet satisfăcut. Te las câteva minute s-o admiri. Vreţi să mai luăm un rând?

Cât timp Trevor s-a dus la bar, eu şi Lindsay parcă ne-am înţeles pe tăcute să nu mai discutăm despre periuţe de dinţi. Din păcate, deoarece nu ne cunoşteam prea bine, era greu să găsim alt subiect de discuţie. În mod normal, m-aş fi simţit jenat într-o astfel de situaţie, dar azi eram într-o dispoziţie mult prea bună ca să mă deranjeze aşa ceva. Ştiţi, eram cu gândul numai la Poppy, care mă contactase în după-amiaza aceea. Cumpărasem deja alt telefon mobil – fără să fie nevoie să schimb numărul –, aşa că Poppy a putut să mă sune şi să mă invite la masă: la cină, vineri seara, chiar acasă la mama ei, unde voi avea ocazia să-l cunosc (printre alţii, presupun) pe faimosul unchi Clive. Prin urmare, toată ziua mi s-a părut că lumea e mai bună, mai prietenoasă, mai plină de speranţă – motiv pentru care m-am pomenit acum că-i zâmbesc lui Lindsay cu ceea ce mi s-a părut a fi (sper) sinceră afecţiune. Ea avea aproape patruzeci de ani, cred, părul blond platinat, cu o tunsoare bob, în stilul lui Louise Brooks[1]. Acum îşi scosese jacheta gri cu dunguliţe, de femeie de afaceri, lăsând să se vadă bluza albă, fără mâneci, care îi punea în evidenţă braţele albe şi suple. Mă întrebam dacă Trevor îi spusese mai multe despre mine: despre îndelungata noastră prietenie; despre anii când eram vecini în Watford; că eram un tip cumsecade, onest, sociabil şi de încredere. Chestii de genul ăsta.

— Trevor mi-a zis că suferi de depresie, a spus ea sorbind ginul tonic rămas în pahar.

— Oh, aşa ţi-a zis? Păi, da – e adevărat. N-am mai fost la serviciu de câteva luni.

---

1. Dansatoare şi actriţă americană din filmele mute.

— Am auzit. Trebuie să recunosc că m-am mirat. Nu-mi pari a fi foarte deprimat.

Asta era bine, în orice caz.

— Cred că am trecut peste ce-a fost mai greu. De fapt, vineri trebuie să mă duc pe la birou, să mă întâlnesc cu responsabila pentru sănătatea în muncă. Vor să ştie dacă mă mai întorc sau dacă, ştii tu... mă pun pe liber.

Lindsay a scos felia de lămâie din pahar şi a muşcat din ea.

— Şi... ?

— Şi?

— Şi vrei să te întorci?

— Nu sunt sigur, am răspuns eu sincer. Apoi: Adevărul e că nu prea vreau. Parcă mi-aş dori să încep ceva nou, să fac cu totul altceva. Dar nu e tocmai momentul potrivit, nu? Cel puţin acum, când piaţa muncii e aşa cum e.

— Nu se ştie niciodată, a zis Lindsay, poate găseşti ceva când nici nu te aştepţi.

— Eu nu cred în minuni.

— Nici eu. Dar câteodată oamenii au şi perioade mai norocoase. A muşcat şi din cealaltă jumătate de felie de lămâie şi a pus coaja în pahar. Nu ţi-a spus Trevor că vin şi eu în seara asta?

— Nu. Ar fi trebuit să ghicesc că pune ceva la cale de când mi-a zis să ne întâlnim aici. De obicei mergem la cârciumă.

Mă bucuram că nu ne duseserăm la cârciumă, trebuie să recunosc. Aici era o ambianţă mult mai plăcută. Ne aflam în barul din holul hotelului Park Inn, unde scaunele erau moi şi confortabile, decorul era relaxant, nu era multă lume şi se auzea o muzică plăcută, de jazz, susurând din difuzoare atât de încet încât urechea umană abia o percepea. Era un loc banal şi impersonal, dar în sensul bun, dacă înţelegeţi ce vreau să spun.

— Ce te face să crezi că a pus ceva la cale? a întrebat Lindsay.

— Nu ştiu. Poate mă înşel, am zis, dar am impresia că toate astea se întâmplă cu un scop anume şi nu ştiu care.

— Scopul pentru care se întâmplă, a zis Lindsay, aplecându-se uşor în faţă şi coborând vocea până aproape de şoaptă, depinde numai de tine.

S-a uitat adânc în ochii mei pentru o clipă. Încă mă străduiam să găsesc un răspuns potrivit când i-a sunat mobilul. S-a uitat la ecran.

— Soţul meu, a zis ea. Scuză-mă, te rog.

S-a ridicat de la masă ca să vorbească şi a pornit spre cealaltă parte a încăperii. Am auzit-o spunând „Bună, iubitule, care-i treaba?", apoi a venit Trevor cu băuturile.

— O halbă de Carlsberg pentru Domnia Voastră, a zis el. Te informez că e bună şi rece. Hai noroc! Amândoi am luat câte o înghiţitură zdravănă, apoi el m-a întrebat cum a fost călătoria în Australia şi am vorbit un timp despre asta. Tre' să recunosc că ţi-a priit, mi-a zis Trevor. Arăţi mult mai bine decât mă aşteptam.

Eram bucuros că-mi spunea lucrul ăsta, dar până să apuc să-i mulţumesc, a schimbat subiectul.

— Ce părere ai despre Lindsay? a întrebat el.

— Pare foarte drăguţă.

— E mai mult decât atât. E nemaipomenită. Cea mai tare din domeniu.

Am dat din cap, dar după un moment sau două, am simţit nevoia să întreb:

— Adică cea mai tare din *ce* domeniu?

— Păi nu ţi-am spus? Lindsay este responsabila nostru pe PR. Ea îmi raportează mie, ca director de marketing şi strategie, şi coordonează toate campaniile noastre de promovare. Iar asta – aici Trevor a lăsat paharul de bere pe masă, s-a uitat

în stânga şi-n dreapta de parcă se temea să nu fie nişte spioni industriali de la vreo companie rivală la mesele de lângă noi –, asta e jos pălăria. O chestie supertare. O să ne propulseze... până acolo. A ridicat mâna spre tavan, vrând parcă să sugereze o ascensiune în stratosferă.

— Îmi cer scuze, băieţi, a zis Lindsay întorcându-se la masă. O mică problemă cu jumătatea mea. E şucărit că nu-s acasă să-i pregătesc masa, cu toate că i-am spus că în seara asta vin aici. Încă n-am reuşit să-l scot din faza de om al peşterii, din păcate.

— Tocmai îi spuneam lui Max, a zis Trevor, că ai venit cu o minunată idee de campanie pentru IP 009.

— Ce e IP 009? m-am interesat eu.

Trevor a ridicat periuţa de dinţi de pe masă.

— Specimenul acesta superb, a gângurit el, privind-o cu drag. Numărul nouă din gama Interproximal şi nestemata de necontestat din coroana catalogului Guest.

Designul mânerului şi textura lemnului îmi aminteau de prima periuţă pe care mi-o arătase Trevor, deşi se vedea clar că aceasta era o variantă calitativ superioară.

— Este făcută de aceiaşi oameni? am întrebat eu.

— De fapt, nu, a răspuns el. Aceasta este importată din Elveţia. Din păcate, producătorii britanici sunt depăşiţi deocamdată. Poate că ar putea să confecţioneze mânerul, dar în ăsta – şi a arătat spre capul detaşabil – constă adevărata măiestrie. Poţi să ataşezi trei tipuri de perii: una pentru curăţare obişnuită, una pentru curăţare interdentară de rutină şi aceasta, despre care noi spunem că este cea mai lungă şi mai eficace periuţă interproximală care există în prezent pe

piaţa din Marea Britanie. *Cincisprezece milimetri* dintr-un amestec de nailon şi poliester flexibil şi rezistent, realizată de meşteşugari elveţieni incredibil de pricepuţi, astfel încât să se poată roti pe trei pivoţi diferiţi în orice unghi îţi doreşti. Această periuţă va ajunge *în orice loc* din gură – absolut oriunde – fără să te chinui şi să te strâmbi în faţa oglinzii. Îndepărtează chiar şi placa din apropierea gingiei, dintre al doilea şi al treilea molar de sus, ceea ce, aşa cum îţi va spune orice dentist, este echivalentul Sfântului Graal din igiena orală. Suntem *extrem* de mândri de acest produs şi de aceea îl vom lansa luna viitoare cu surle şi trâmbiţe la Târgul Asociaţiei Britanice a Comercianţilor de Produse Dentare, la NEC. Scop în care Lindsay, aici de faţă, a inventat un minunat slogan care nu se referă numai la acest produs, ci înglobează întreaga filozofie a firmei Guest Toothbrushes într-o singură frază simplă, elegantă şi la obiect. Lindsay? S-a uitat spre ea aşteptând să vorbească şi i-a făcut semn din cap să-i dea drumul. Haide. Spune-i.

Lindsay a zâmbit cu modestie.

— Ei, nu e cine ştie ce. Doar că lui Trevor îi place la nebunie. Deci, uite cum sună. A închis ochii şi a tras aer în piept. *„NOI AJUNGEM CEL MAI DEPARTE."*

A urmat un scurt moment de tăcere pentru ca fraza să-şi facă efectul. Am stat cu toţii s-o savurăm câtva timp, de parcă ar fi fost vorba de un vin ales care îşi destăinuia încetul cu încetul secretele papilelor noastre gustative.

— E... *bună*, am zis într-un târziu. Îmi place. Are aşa, ceva... Mă rog, un nu ştiu ce.

— Un *Je ne sais quoi?* a sugerat Trevor.

— Da – asta e.

— Şi mai sunt şi alte chestii, a zis Trevor. Nu ştii nici măcar jumătate. Lindsay ţine totul pentru ea şi nu spune. Haide, Lindsay, povesteşte-i despre campanie. Spune-i despre ideea ta genială.

— Fie.

Lindsay a căutat în geantă şi a scos un laptop alb incredibil de subţire şi de lucios. După numai câteva secunde de când apăsase bara de spaţiu, acesta s-a deschis şi era deja pe prima pagină a unei prezentări în PowerPoint. În imagine părea a fi o hartă a Insulelor Britanice.

— Max, ideea e că noi avem deja un produs excelent şi avem deja un slogan reuşit. În mod normal, în nişte condiţii economice mai relaxate, ar fi suficient. Dar aşa cum stau lucrurile în momentul de faţă, trebuie să ne străduim ceva mai mult. În principiu, asta e treaba mea: cu asta se ocupă un responsabil PR. Trebuie să iei obiectul, care poate fi o chestie banală ca o cutie veche de tinichea, şi să-l înfrumuseţezi, să-l împodobeşti ca pe un pom de Crăciun, ca să pară mai atractiv.

— Să găseşti o şmecherie, vrei să zici.

— Mă rog... Lindsay nu părea prea convinsă. Nu mă deranjează cuvântul.

— Nici pe mine, a zis Trevor.

— Ce voiam eu să fac, a zis Lindsay, era să iau fraza asta – *„Noi ajungem cel mai departe“* – şi să obţin şi mai mult de la ea. Să forţez cât de mult se poate. Să recunoaştem, produsele de igienă orală se vând greu. Ce-avem noi aici este o periuţă de dinţi uimitoare – o periuţă revoluţionară –, dar nu-i uşor să convingi lumea s-o privească aşa. Pentru majoritatea oamenilor, o periuţă de dinţi e o periuţă de dinţi. Este un obiect. Un obiect folositor, categoric. Şi totuşi, oamenii nu sunt interesaţi de obiecte. Dacă vrei

să vinzi ceva, trebuie *să dramatizezi*. Trebuie să-l transformi într-o poveste. Mai mult decât atât, dacă ceea ce încerci să vinzi este deja un superlativ, trebuie să-i găsești o poveste pe măsură. Trebuie să-l pui în evidență. Deci, Max, care crezi *tu* că este cea mai bună poveste?

Nu mă așteptam la întrebarea asta.

— Un băiat întâlnește o fată, am zis eu plin de speranță.

— Nu-i rău. Sigur, e una dintre cele mai reușite. Dar încearcă să te gândești la ceva mai clasic. Gândește-te la *Odiseea*. Gândește-te la regele Arthur și la Sfântul Graal. Gândește-te la *Stăpânul inelelor*.

M-am blocat. Nu citisem *Odiseea*, nici *Stăpânul inelelor*, iar regele Arthur și Sfântul Graal îmi aduceau aminte la Monty Python[1].

— *Căutarea*, a zis Lindsay până la urmă, când și-a dat seama că nu știu răspunsul. Călătoria. Drumul spre cunoaștere.

A arătat spre ecranul laptopului, unde de data asta se vedeau patru cruci roșii ce marcau diferite puncte de la marginile hărții. Max, știi ce sunt acestea? Sunt patru localități, cele mai îndepărtate din Regatul Unit. Localitățile care se află în cele patru extremități: nordică, sudică, estică și vestică. Poftim, privește! Unst, în Insulele Shetland, la nord de Scoția. St. Agnes, una dintre Insulele Scilly, în largul coastei Cornwall-ului. Manger Beg, în comitatul Fermanagh din Irlanda de Nord. Și Lowestoft, în extremitatea estică a Suffolk-ului, în Anglia. Am făcut niște săpături și am aflat că

1. Numele colectiv al creatorilor show-ului de comedie *Monty Python și circul zburător*, difuzat de BBC între 1969 și 1974. *Monty Python și Sfântul Graal* este una dintre comediile de succes ale acestora.

nici unul dintre rivalii noştri, nici una dintre marile corporaţii nu a ajuns să pună piciorul în aceste locuri. În unele, da – dar nu în toate patru. Însă dacă am face noi chestia asta? Dacă la târgul de luna viitoare am putea să spunem că noi suntem singura firmă ale cărei produse se găsesc de vânzare în toate aceste locaţii? Ştii ce am fi îndreptăţiţi să zicem?

Trevor şi Lindsay s-au uitat amândoi la mine, aplecându-se în faţă şi ţinându-şi respiraţia să audă ce urma să spun. Eu mă uitam când la unul, când la celălalt. Simultan, gurile lor s-au deschis ca să articuleze primul cuvânt din sloganul pe care aşteptau să-l rostesc eu. Părea a fi sunetul „n".

— *„N... N... Noi..."*? am început eu interogativ, iar când ei m-au încurajat dând din cap nerăbdători, am căpătat mai multă încredere şi am reuşit să termin fraza: *„Noi ajungem cel mai departe"*!

Trevor s-a lăsat pe speteaza scaunului, desfăcând larg braţele, iar chipul lui amabil şi durduliu s-a luminat într-un zâmbet plin de mândrie.

— Simplu, nu-i aşa? Simplu şi frumos. IP 009 ajunge cel mai departe şi *compania însăşi* ajunge cel mai departe. Produsul şi distribuitorul conlucrând într-o perfectă sinergie.

A început să-mi dea mai multe detalii despre campania publicitară la care se gândeau. Patru agenţi comerciali vor pleca fiecare cu câte o maşină în aceeaşi zi, luni dimineaţă, de la sediul firmei din Reading. Fiecare va lua cu el o cutie plină cu eşantioane şi o cameră video digitală ca să poată ţine un jurnal video al călătoriei. Vor pleca în patru direcţii diferite, fiecare îndreptându-se spre una din cele patru localităţi cele mai îndepărtate din ţară. Se va acorda şi un premiu acelui agent

comercial care se va întoarce primul la birou după ce a ajuns la destinaţie (deşi asta era lesne de ghicit, pentru că Lowestoft era mult mai aproape decât celelalte), dar în principiu erau liberi să nu se grăbească, în limite rezonabile. Firma le acoperea cheltuielile cu hotelul pentru cinci nopţi de cazare şi adevăratul obiectiv era acela de a înregistra nişte jurnale video cât mai interesante: după întoarcerea echipei de agenţi comerciali, vor monta imaginile filmate de aceştia şi vor realiza un film de douăzeci de minute care să ruleze continuu pe un monitor la standul Guest Toothbrushes de la Târgul Asociaţiei Comercianţilor de Produse Dentare.

— Sună extraordinar, am fost eu de acord.

— Aşa va fi, a zis Trevor. O să rupem gura târgului. Îţi imaginezi ce impact va avea filmul ăsta? O periuţă de dinţi cu un design absolut inovator combinată cu imagini care-ţi taie respiraţia, din cele mai nebănuite şi mai îndepărtate locuri din ţară. Simt că-mi ud chiloţii numai când mă gândesc. Singura chestie e că... Tot avem o problemă. Ne mai trebuie un om.

S-a uitat la mine şi-atunci, în sfârşit, mi-a picat fisa.

— Guest Toothbrushes, a explicat Lindsay, este o firmă mică. Asta e concepţia lui Alan şi aşa vrea să rămână. Suntem numai zece oameni şi doar unul în echipa de vânzări.

— Îl cheamă David Webster, a zis Trevor. Un tip excelent. Un agent comercial de primă clasă. El va pleca în Irlanda de Nord.

— Şi ceilalţi?

— Mai suntem doi care vrem să ne băgăm. Eu voi merge în Insulele Scilly, iar contabilul-şef va pleca două zile la Lowestoft. Dar pentru Shetland trebuie să găsim pe cineva disponibil pentru o

săptămână. Cineva cu experienţă în vânzări, bineînţeles, şi care deocamdată nu lucrează. Tocmai de aceea, Maxwell, bătrâne – (mi-a pus mâna prietenește pe genunchi) – m-am gândit imediat la tine.

M-am uitat de la Trevor la Lindsay şi din nou la Trevor. Avea ochii rugători şi plini de nerăbdare ca ai unui căţeluş care te imploră să-l scoţi la plimbare. Ochii lui Lindsay, de culoarea cobaltului, mă ţintuiau cu o privire mai fermă; dincolo de limpezimea lor neclintită simţeam altceva, ceva mai avid şi mai presant; o dorinţă aprigă – disperată, ai fi zis – ca eu să accept să colaborez cu ei. N-am putut să deslușesc complexul de motive dindărătul acestei priviri, dar era ceva înspăimântător de insistent.

— Nu am o maşină foarte bună, am zis eu.

Trevor a început să râdă. Avea un râs relaxat, de parcă se simţea uşurat că ăsta era singurul impediment.

— Vom închiria patru maşini, special pentru treaba asta. Patru Toyota Prius negre identice. Ai condus vreodată aşa ceva?

Am clătinat din cap că nu.

— Frumoase maşini, Max. Foarte frumoase. E o plăcere să le conduci.

— Toyota Prius, a adăugat Lindsay, cu un aer solemn, se potriveşte perfect cu filozofia pe care încercăm s-o promovăm la firma Guest. Este un vehicul hibrid, ceea ce înseamnă că funcţionează pe baza unei combinaţii de benzină fără plumb şi curent electric, iar cele două surse de energie sunt ţinute în permanenţă într-o relaţie extrem de eficientă printr-un computer de bord. E rafinată, modernă şi radical îmbunătăţită. Şi excelentă pentru mediu, desigur.

— Exact ca periuţele noastre de dinţi, a zis Trevor. De fapt s-ar putea spune că Prius este

un fel de... periuță de dinți pe roți. Nu crezi, Lindsay?

Lindsay s-a gândit puțin la treaba asta.

— Nu, a zis ea, scuturând din cap.

— Nu, ai dreptate. Uită că am spus asta. Mi-a pus iar mâna pe genunchi. Deci, Max, ce părere ai?

— Știu și eu, Trev... A trecut atâta timp de când n-am mai fost pe teren. Când vreți să începeți?

— Demarăm de luni într-o săptămână. Îți plătim un onorariu fix de 1000 de lire la care, aplicând *pro rata*, vei vedea că este al naibii de generos. Nu te mai duci la magazin acum, nu?

— Nu, n-am mai fost de câteva luni.

— Și-atunci? Ce te oprește?

Chiar așa, ce mă oprea? Le-am spus lui Trevor și lui Lindsay că mă mai gândesc la noapte, dar nu mai aveam nevoie să mă mai gândesc. Și-așa nu-mi trecuse oboseala din cauza decalajului de fus orar și nu prea dormeam noaptea. În noaptea aceea am stat treaz și m-am gândit la Poppy și la faptul că am s-o revăd peste două zile, dar m-am pomenit că mă gândesc și la Lindsay Ashworth, cu ochii ei albaștri și brațele suple, apoi gândul a început să-mi zboare la tot felul de lucruri, cum ar fi modul în care a descris Toyota Prius, rafinată, modernă și radical îmbunătățită, și m-am mirat că fraza îmi suna curios de familiar. La propunere nu m-am gândit prea mult, deoarece mă hotărâsem deja. A doua zi dimineață, când eram la Starbucks, l-am sunat pe Trevor de pe mobil și i-am spus că mă bag și eu. Mi-a făcut plăcere să aud încântarea și ușurarea din glasul lui. Ba chiar nu mi-am putut reprima un mic fior de bucurie la gândul că peste două săptămâni voi fi pe feribot spre Insulele Shetland.

10

Ziua de vineri a început pe o notă de bună dispoziţie şi de neobişnuit optimism. Şi s-a terminat cu gustul amar al dezamăgirii.

Îmi programasem să mă întâlnesc cu responsabila pentru sănătatea în muncă la 10.30. Am luat trenul de la Watford Junction la 8.19 şi am ajuns la Londra Euston cu şapte minute întârziere, la 8.49. Am luat trenul ăsta pentru că şi Trevor mergea la Londra în ziua aceea şi îmi propusese să ne întâlnim ca să luăm împreună micul dejun.

Ne-am întâlnit la un Caffè Nero pe Wigmore Street. Eu am comandat un *panini* cu ouă, şuncă şi ciuperci. Când am cerut *panini*, tipul de la casă, care era italian, mi-a spus că „*panini*" era la plural şi că, dacă doream să iau numai unul, ar fi trebuit să spun „*panino*". Mi s-a părut foarte insistent în privinţa asta, dar mi-am zis că e puţin dus cu capul, aşa că nu l-am luat în seamă.

În timp ce mâncam *panini*, Trevor mi-a spus un lucru interesant, care a influenţat întâlnirea mea cu responsabila pentru sănătatea în muncă.

Era un lucru pe care ar trebui să-l ştiu, zicea el, în legătură cu situaţia de la firma Guest Toothbrushes. Tocmai aflase că David Webster, singurul lor agent de vânzări angajat cu normă întreagă, urma să plece de la ei. Fusese recrutat de GlaxoSmithKline. Asta însemna că în curând vor scoate postul la concurs şi, dacă eu făceam treabă bună cu deplasarea în Shetland, Trevor

nu vedea nici un motiv pentru care să nu-l preiau eu. Zicea că decizia finală va fi luată de el și de Alan Guest, deci, în principiu, dacă îi făceam lui Alan o impresie bună, postul era ca și al meu.

Lucrurile mergeau din ce în ce mai bine.

M-am tot gândit la treaba asta cât timp am parcurs pe jos cele câteva sute de metri până la magazinul universal care, până în urmă cu șase luni, fusese locul meu de muncă. Soarele își făcuse în sfârșit apariția, dându-ți motive să crezi că în curând va veni primăvara. Îmi simțeam pasul mai ușor, lucru neobișnuit pentru partea aceasta de lume. Nu neapărat pentru că urma să mă întâlnesc cu responsabila cu sănătatea în muncă, o doamnă amabilă și plăcută, care întotdeauna m-a tratat cu compasiune și bunătate. Ne mai întâlniserăm de trei ori până atunci, prima dată pe la mijlocul lunii august, anul trecut. Mai înainte cu câteva săptămâni, Caroline plecase de acasă și o luase și pe Lucy cu ea. Cred că mă așteptam de ceva timp să se întâmple asta și totuși șocul, gândul dureros că cea mai rea dintre temerile mele – lucrul de care mă temusem cel mai mult pe lumea asta – până la urmă se adeverise... ei bine, în curând m-a doborât de-a binelea. Timp de o săptămână sau două m-am luptat să rezist, apoi, într-o dimineață, m-am trezit și am vrut să mă dau jos din pat să mă duc la serviciu, dar corpul meu a refuzat să se miște. Aveam acea senzație pe care v-am mai descris-o : ca în filmul de groază pe care l-am văzut când eram copil, cu omul blocat într-o cameră în care tavanul începea să coboare peste el, amenințând să-l zdrobească. Toată ziua am zăcut în pat și nu m-am dat jos până seara, pe la ora șapte, dacă nu mă înșel, când am simțit nevoia acută să mănânc ceva și

să-mi fac nevoile. Pe urmă am rămas acasă aproape toată săptămâna, în cea mai mare parte a timpului întins în pat, alteori trântit în faţa televizorului, şi abia vineri după-amiază m-am târât până la serviciu, când şefa m-a chemat la ea la birou şi m-a întrebat ce s-a întâmplat, după care m-a trimis pentru prima dată direct la Helen, responsabila nostru cu securitatea şi sănătatea în muncă. La scurt timp după aceea, m-am dus şi la medicul de familie şi, pe la începutul toamnei, am început să iau tot felul de pastile care nu mi-au fost de nici un ajutor. Mi se părea că nimic nu mai are nici un rost, că nu mai am încotro s-o apuc. Desigur, plecarea lui Caroline şi a lui Lucy declanşase totul, dar curând ajunsese să mă deprime orice. Absolut orice. Mi se părea că lumea se află în pragul unui colaps economic, iar ziarele erau pline de titluri apocaliptice care anunţau că băncile se vor prăbuşi, ne vom pierde cu toţii banii şi că acesta va fi sfârşitul civilizaţiei occidentale, aşa cum o cunoşteam noi. Habar n-aveam dacă era adevărat sau nu sau ce ar fi trebuit să fac. Aveam şi eu, ca mulţi alţii, o ipotecă imensă, datorii pe cardurile de credit şi nici un fel de economii. Era de bine sau era de rău? Părea că nimeni nu ştia să-mi spună. Aşa că toată ziua mă uitam la ştirile de la televizor fără să înţeleg nimic, decât acea stare generală de îngrijorare şi disperare pe care toată lumea se străduia s-o transmită, şi încet-încet am căzut pradă unei panici nedefinite ce s-a combinat foarte uşor cu starea mea generală de inerţie. Perspectiva de a mă întoarce la serviciu se îndepărta din ce în ce mai mult. Helen, responsabila noastră cu sănătatea în muncă, m-a îndrumat spre un psihiatru care m-a interogat vreo două ore, apoi mi-a pus diagnosticul: sufeream de depresie. I-am mulţumit pentru opinia exprimată, el a

trimis nota de plată la magazin, iar eu m-am întors acasă. Aşa au trecut săptămâni de zile, apoi luni. Am început să ies din starea asta abia când, într-o bună zi, mi-am verificat e-mailul şi am văzut că primisem un mesaj de la agenţia de turism Expedia, în care îmi aminteau că au mai rămas câteva săptămâni până la călătoria mea la Sydney. Eu habar n-aveam că trebuia să plec la Sydney. Cum am mai spus, Caroline făcuse rezervarea pentru călătorie chiar înainte să plece. Trebuie să mărturisesc că în starea mea de atunci nu-mi surâdea câtuşi de puţin ideea de a călători cu avionul în Australia; dar Helen a fost de părere că o să-mi facă bine şi m-a încurajat să mă duc. Aşa că am plecat cu avionul la Sydney ca să-l văd pe tata, iar în rest ştiţi tot. Sau, cel puţin, tot ce am vrut eu să vă spun.

Întâlnirea mea cu Helen a durat douăzeci de minute.

Mi-a pus în vedere că eram la sfârşitul celor şase luni de concediu medical plătit şi m-a întrebat ce am decis să fac în continuare. Eram pregătit să mă întorc la serviciu? I-am spus că nu voiam să mă mai întorc la serviciu. Dar nu i-am pomenit nimic despre faptul că îmi propuneam să încep o nouă viaţă ca vânzător de periuţe de dinţi. Mi s-a părut mai înţelept să păstrez asta doar pentru mine. Helen s-a supărat de-a binelea că nu mai doream să mă întorc la magazin. M-a asigurat că şefa mea i-a comunicat într-o notă scrisă că toţi mă considerau un excelent responsabil pentru relaţia cu clienţii post-vânzare. Ar fi o mare pierdere pentru companie, zicea ea. I-am spus că m-am hotărât deja şi că decizia mea e definitivă. Ne-am dat mâna. Ea mi-a promis că se va ocupa de formalităţile necesare. Ne-am spus la revedere.

M-am gândit să fac o vizită și la raionul meu de la etajul patru, ca să-mi iau rămas-bun de la foștii mei colegi; dar până la urmă mi-am zis că, dacă mă duc, va trebui să trec prin mai multe momente neplăcute și să dau prea multe explicații jenante. Era mai bine să plec fără alte complicații. Așa că am coborât pe scara rulantă până la parter și am părăsit magazinul pe ușa din față și nu pe ușa destinată angajaților. Sincer să fiu, abia așteptam să plec de-acolo.

Mama lui Poppy locuia într-o zonă selectă a Londrei. Avea codul poștal SW7. Deoarece aveam la dispoziție toată după-amiaza, nu m-am grăbit deloc și am hoinărit vreun ceas sau două pe străzile acelea extrem de elegante și scandalos de prospere. Mă uitam la fațadele maiestuoase, distante și imperturbabile ale caselor robuste, construite în stil georgian, și-mi ziceam că vor trece ani – zeci de ani – până când recesiunea se va face simțită și-aici. Oamenii aceștia se înconjuraseră de un zid solid din bani care n-avea să se prăbușească prea curând.

La numai o milă distanță, pe High Street Kensington, unde am stat aproape toată după-amiaza, lucrurile nu stăteau la fel de bine. Am numărat vreo șase magazine care își încheiaseră afacerile și își trăseseră obloanele. Cele care mai rămăseseră făceau parte din marile lanțuri naționale sau internaționale. Părea că oamenii nu mai doreau să cumpere pantofi sau produse de papetărie, dar aveau un apetit inepuizabil pentru telefoane mobile și erau dispuși să plătească trei lire și jumătate pe o ceașcă de cafea. În privința asta, și eu eram la fel. M-am dus la Starbucks, unde am comandat o cafea *peppermint mocha* mare și – pe post de prânz întârziat – un *panini*

prăjit cu roșii și mozzarella. Fata care m-a servit era asiatică și nu m-a corectat când am cerut un *panini*. Cât timp am mâncat *panini*-ul și am băut cafeaua, m-am gândit la decizia pe care o luasem azi. Oare făceam o prostie? Trăiam vremuri tulburi. Trevor m-a asigurat că Guest Toothbrushes avea o poziție sigură, dar în fiecare zi vedeai firme mici dând faliment. Pe de altă parte, magazinul avea o tradiție îndelungată și se bucura de fidelitatea unui număr mare de clienți, fiind recunoscut în toată țara. Și uite că eu renunțam la toate astea pentru o posibilă ofertă (nimic mai mult) de angajare la o firmă despre care nu știam aproape nimic. Dar aveam încredere în Trevor. Iar salariul de care pomenise era mai bun decât cel pe care îl aveam eu acum. Nu-mi dădeam seama cum ar fi mai bine să procedez. Erau prea multe necunoscute.

Nereușind să lămuresc aceste probleme dificile, am început să mă gândesc la călătoria pe care urma s-o fac peste numai o săptămână. Punctul de vânzare unde trebuia să ajung era o farmacie din satul Norwick, aflat în extremitatea nordică a insulei Unst. Trevor luase deja legătura cu ei, așa că erau pregătiți pentru vizita mea. Părea a fi numai o formalitate să-i conving să cumpere produsele firmei noastre. Lucrurile fuseseră deja aranjate prin telefon, deci nu era vorba de cine știe ce eforturi de vânzare. Mi-a spus că principala mea preocupare era doar să mă relaxez, să mă bucur de călătorie și să fac un jurnal video cât mai interesant. Feribotul pentru Shetland pleca din Aberdeen în fiecare zi la cinci după-amiaza, așa că aveam mai multe opțiuni. Dacă voiam să termin repede, puteam să fac o singură oprire în noaptea de luni, undeva între Reading și Aberdeen. Locul cel mai potrivit, din punctul

meu de vedere, era Cumbria. Îmi oferea pretextul perfect ca să o vizitez pe Caroline, poate chiar să iau masa cu Lucy în oraş. (Mă îndoiam că va dori şi Caroline să vină.) Trebuia să mă gândesc ce cadou să-i cumpăr, ceva drăguţ care să-i aducă aminte de mine...

Tot gândindu-mă la cadouri, mi-am dat seama că trebuia să cumpăr unul şi pentru gazdele mele din seara aceea. Am plecat de la Starbucks şi am intrat într-un magazin unde vindeau nişte ciocolată scandalos de scumpă, tăiată în tablete subţiri şi elegante şi împachetate într-un ambalaj minimalist: ai fi zis că designerii de la Apple se apucaseră să facă produse de cofetărie. Am cumpărat una pentru Poppy – o tabletă de ciocolată cu lapte, uşor marmorată, cu alb şi cafeniu – apoi m-am decis să cumpăr ceva asemănător şi pentru mama ei. Am ieşit din magazin foarte mulţumit de achiziţiile mele. Abia mai târziu, când am pornit din nou spre SW7, m-am gândit că făcusem o prostie. Tocmai dădusem douăzeci şi cinci de lire pe două ciocolate. Începusem şi eu, ca toţi ceilalţi, să uit valoarea lucrurilor?

— În orice caz, zicea Clive, un lucru de care începem să ne dăm seama cu toţii este că valoarea unui obiect, fie că e vorba de o casă sau (aruncând o privire spre mine) o periuţă de dinţi, de exemplu, nu înseamnă... nimic! Doar un amalgam de preţuri diferite pe care diferiţi membri ai societăţii i le atribuie la un moment dat. E ceva total abstract, total irelevant. Şi totuşi, pe aceste entităţi absolut fictive – pe care noi le numim *preţuri* – se bazează întreaga noastră societate. O întreagă civilizaţie clădită pe... pe aer, de fapt. Pentru că asta este. Aer.

A urmat un moment de tăcere.

— Nu e o observaţie prea originală, a zis Richard întinzându-se să mai ia o măslină.

— Bineînţeles că nu, a zis Clive. Nici n-am spus că ar fi. Dar până acum, majoritatea oamenilor nu au apreciat lucrul ăsta. Cei mai mulţi îşi văd zilnic de treaba lor, plecând de la premiza confortabilă că tot ce facem se sprijină pe ceva real şi concret. Acum nu se mai poate porni de la această supoziţie. Şi pe măsură ce vom înţelege acest lucru, va trebui să ne schimbăm şi modul de gândire. (I-a aruncat lui Richard un zâmbet agresiv.) Normal, îmi dau seama că în domeniul tău de activitate asta nu mai e o noutate. Voi ştiţi de ani de zile ceea ce noi, ceilalţi, abia acum am început să înţelegem. Şi, pe deasupra, aţi făcut din asta o afacere profitabilă.

Richard se ocupa cu nu ştiu ce în domeniul investiţiilor bancare. Nu fusesem prea atent când mi s-a explicat. În momentul când s-au făcut prezentările, am simţit instinctiv că nu-mi place de el şi cred că şi reciproca era valabilă. Se pare că fusese invitat deoarece iubita lui, Jocasta, era o veche prietenă de-a lui Poppy, încă din studenţie. Jocasta era foarte drăguţă, dar era clar că avea de gând s-o monopolizeze pe Poppy toată seara. Pe masă fuseseră aşezate cartonaşe cu numele fiecărui invitat şi eram împărţiţi, mi-am dat eu seama, pe generaţii. Eu stăteam la un capăt al mesei, cu cei mai în vârstă – mama lui Poppy, Charlotte, şi unchiul Clive –, lângă mine stătea acest individ nesuferit, Richard, Jocasta în faţa lui, iar Poppy la celălalt capăt al mesei, cât mai departe de mine. Eu stăteam în faţa lui Clive, care părea la fel de prietenos şi de agreabil cum îl descrisese Poppy. Maică-sa m-a frapat cu figura ei inexpresivă. Era o femeie „bine", cum cred că ar spune un scriitor, ceea ce înseamnă că

probabil fusese o adevărată frumuseţe cu zece, cincisprezece ani în urmă. N-am auzit să fi avut vreo ocupaţie, dar era clar că dispunea de alte mijloace materiale; era însă greu să afli mai mult de-atât, pentru că nu prea vorbea despre ea, doar mă tot chestiona pe mine cum am cunoscut-o pe fiica ei şi (fără să mă întrebe direct) ce intenţii aveam în legătură cu ea. Era dificil să stai lângă Charlotte. Am băgat de seamă că a băut cam mult vin roşu până să se servească primul fel de mâncare şi vreau să spun că şi mie îmi venea să beau împreună cu ea. Seara nu se anunţa atât de distractivă cum mă aşteptasem.

— Zău aşa, Clive, a spus Jocasta indignată de ultimul lui comentariu. Asta a fost o lovitură sub centură. Să ştii că nu-i frumos să loveşti un om deja căzut.

— Căzut?

— Richard a rămas fără serviciu de-acum două săptămâni, a zis Poppy. Nu ţi-a spus nimeni?

— Oh, n-am ştiut. Îmi pare rău.

— Am fost dat afară din birou fără alte comentarii, a zis Richard. Mi-am adunat catrafusele şi-am plecat. N-a fost o surpriză. Mă aşteptam de câteva săptămâni. De fapt, am fost printre ultimii care au plecat din departamentul în care lucram.

— Ce departament era? a întrebat Charlotte.

— De cercetare.

— Serios? N-aş zice că băncile au nevoie de un departament de cercetare.

— Ba dimpotrivă. La banca asta aveau unul foarte mare.

— Şi ce fel de oameni lucrează acolo? a întrebat Clive. Presupun că majoritatea sunt absolvenţi de studii economice.

— Nu, de regulă nu de studii economice. Sunt foarte mulţi matematicieni. Unii aveau pregătire în fizică, de obicei la nivel teoretic. Erau şi destui ingineri, ca mine. Trebuia să ai cel puţin doctoratul.

M-am străduit să iau şi eu parte la discuţie şi am vrut să înţeleg la ce i-ar folosi unei bănci un departament alcătuit din fizicieni şi ingineri.

— Deci v-au angajat să faceţi... ce anume? Presupun că trebuia să proiectaţi nişte tipuri noi de bancomate sau aşa ceva.

Jocasta a râs de era să leşine când a auzit chestia asta. Richard a spus doar „Nu chiar" şi mi-a aruncat cel mai condescendent zâmbet pe care l-am văzut vreodată. M-am simţit efectiv zdrobit, dar Clive, politicos, a încercat să mă susţină.

— Păi atunci ce făceaţi? Să ştii că nu suntem toţi experţi bancari.

Richard a sorbit din paharul de vin şi a părut că se gândeşte dacă merită să răspundă la întrebare sau nu. În cele din urmă a spus:

— Eram plătiţi să concepem noi instrumente financiare. Instrumente financiare extrem de complicate şi elaborate. Aţi auzit de Crispin Lambert?

— Bineînţeles, a zis Clive. (Eu n-auzisem.) Mi se pare că a devenit Sir Crispin după ce s-a pensionat. Chiar zilele astea am citit un articol în care citau opinia lui.

— Oh, şi ce zicea?

— Din câte îmi amintesc, zicea că e clar că au trecut vremurile bune, dar că nu e vina nimănui – cu atât mai puţin vina *lui* sau a altora ca el – şi toată lumea trebuie să se obişnuiască să strângă cureaua şi să-şi ia adio de la televizorul cu plasmă sau vacanţa în Ibiza. Cred că la momentul respectiv vorbea din salonul uneia dintre multele lui proprietăţi de la ţară.

— N-ai decât să faci mişto de el dacă vrei, a zis Richard, dar oricine cunoaşte istoria investiţiilor bancare din ţara asta ştie că Crispin a fost un geniu.

— Nici nu mă îndoiesc, a zis Clive, dar nu cumva genii ca el ne-au băgat în mizeria de-acum?

— Ce legătură ai tu cu el, Richard? a întrebat Charlotte.

— Banca noastră a cumpărat firma lui de brokeraj prin 1980, a explicat Richard, şi de-atunci influenţa lui s-a văzut în tot ce făceam noi. Desigur, el plecase de ceva timp înainte să vin eu, dar era încă o figură legendară. Practic, el a înfiinţat departamentul de cercetare. L-a construit din nimic.

— Şi aceste instrumente financiare pe care trebuia să le concepeţi voi, a zis Clive. Ele stau la baza ipotecilor şi investiţiilor noastre, aşa e?

— Simplificând puţin, da.

— Deci noi, muritorii de rând, le-am înţelege dacă ni le-ai explica?

— Probabil că nu.

— Încearcă, totuşi.

— N-are nici un rost. E un domeniu foarte specializat. Adică, cu ce v-ar ajuta dacă v-aş spune că un Logic Note este o notă hibridă la care rata cuponului este minimul dintre rata anuală a inflaţiei şi *spread*-ul între două rate CMS? Ceilalţi de la masă au tăcut stupefiaţi. Sau că un *swap* de tip Dual Power Discount marcat la piaţă combină un *swap range accrual* de tip rata invers variabilă-rată fixă cu o opţiune *ratchet*? Richard a zâmbit scurt, cu un aer triumfător. Poftim, acum aţi văzut? Cel mai bine e să lăsăm lucrurile astea în seama celor care le înţeleg.

— Şi printre ăştia se numără şi cei care se ocupau cu vânzarea acestor produse?

— Te referi la echipa de vânzări? Bineînţeles că ar fi trebuit să le înţeleagă, dar mă cam îndoiesc. Şi totuşi asta nu era problema noastră.

— Poate că nu era problema voastră, am zis eu, dar oricine putea să-şi dea seama că în felul acesta se ajungea la un dezastru. Un agent comercial n-are cum să vândă ceva ce nu înţelege. Şi trebuie nu numai să înţeleagă, dar şi să creadă în ceea ce vinde.

După ce am spus asta, toţi ceilalţi au tăcut uşor surprinşi; ca să zică ceva – şi probabil ca să justifice intervenţia mea – Poppy a exclamat:

— Max a lucrat foarte mult timp în vânzări.

— În sectorul financiar? a întrebat Jocasta.

— Ciudat, a zis Richard. Parcă te-am auzit spunându-i lui Clive că vinzi periuţe de dinţi.

— Nu, nu în sectorul financiar, am recunoscut eu – dorindu-mi în momentul acela ca să nu fi fost la masă, ci altundeva, foarte departe. M-am ocupat cu vânzarea de... produse de divertisment pentru copii. Acum, da, am... am să mă ocup cu vânzarea de periuţe de dinţi. Aşa este.

Văzând expresia de pe chipul Jocastei, am crezut că aceasta va izbucni din nou în râs. Richard nu a zis nimic, dar i se citea clar dispreţul din colţul gurii. Atât de clar, încât am simţit nevoia să adaug:

— De fapt, sunt foarte încântat de afacerea asta. Ştiţi, n-o să câştig trei sute de miare pe an şi un bonus de cinci sute de mii, dar cel puţin ştiu că vând un produs al naibii de bun. Bine conceput, nu înjghebat la repezeală, ci făcut cu grijă şi cu gândul la viitor... Am lăsat-o baltă, conştient că toţi se uitau la mine. În fond, am concluzionat eu cam neconvingător, cu toţii avem nevoie de periuţe de dinţi, nu-i aşa?

Clive s-a ridicat în picioare şi a început să strângă farfuriile.

— Chiar aşa, a zis el. Şi poate că avem mai multă nevoie de periuţe de dinţi decât de *swap*-uri Dual Power.

După ce a ieşit el din cameră, Charlotte l-a întrebat pe Richard:

— Şi acum îşi cauţi de lucru în altă parte?

— Deocamdată nu. Mai întâi trebuie să mă acomodez cu situaţia. Oricum, cred că ne vom descurca un an sau doi. Dacă nu avem încotro, am putea vinde Porsche-ul.

Jocasta l-a săgetat cu privirea de parcă ar fi vorbit despre eventualitatea ca ea să se prostitueze. Poppy a început să râdă:

— Dar şi-aşa n-o folosiţi. Maşina aia n-a fost mişcată de-acasă de trei luni de zile.

— De frică să nu pierdem locul de parcare, a răspuns apăsat Jocasta fără urmă de ironie. Apoi s-a ridicat să se ducă la toaletă.

După aceea, Richard s-a întors ostentativ cu spatele la mine şi a început să discute îndelung şi plin de însufleţire cu Poppy. De fapt, din frânturile pe care le-am prins din conversaţia lor, mi-am dat seama că flirta cu ea. Observasem că el şi Jocasta nu prea îşi vorbiseră în timpul cinei şi m-am gândit că, dacă el îşi pierduse slujba şi poziţia socială, relaţia lor era probabil tensionată. Dar ce naiba găsea Poppy să-i placă la băieţaşul ăsta atât de plin de el? M-am străduit cât am putut să aud ce vorbeau, dar nu am reuşit, deoarece Clive încerca să mă atragă într-o conversaţie despre Donald Crowhurst („Poppy mi-a zis că te-a fascinat povestea lui."), iar maică-sa trăncănea întruna despre o prietenă de familie care tocmai îşi cumpărase o casă pe una dintre Insulele Shetland. Timp de o oră şi jumătate, eu şi Poppy n-am reuşit să

schimbăm nici măcar o vorbă. Într-un târziu, m-am uitat la ceas și mi-am dat seama că trebuia să plec ca să prind trenul de 11.34 spre Watford. Erau trenuri și mai târziu, dar nu voiam să-mi petrec jumătate de noapte pe drum; și, hai să recunoaștem, seara fusese un adevărat dezastru.

— Vino puțin alături, a zis Clive. Aș vrea să-ți dau ceva înainte să pleci.

Ne-am dus în încăperea de alături, care era o combinație de cameră de zi și birou. Apartamentul lui Charlotte era la etajul al treilea al unui imobil cu vedere spre o grădiniță liniștită și plină de verdeață. Poate că altădată aici fusese un dormitor: m-a frapat faptul că era un apartament mult prea mare pentru o femeie care locuia singură.

— Poftim, ți-am adus cartea, a zis Clive cu mândrie. Și DVD-ul.

Mi-a dat un exemplar vechi, cu coperte cartonate, din *Ciudata călătorie a lui Donald Crowhurst* de Ron Hall și Nicholas Tomalin, și un DVD cu filmul *În adâncuri*, un documentar despre călătoria lui Crowhurst, apărut de curând.

— O să-ți placă, mi-a promis el bucuros. Povestea devine și mai fascinantă pe măsură ce afli lucruri noi.

— Mulțumesc, am zis. Spune-mi cum aș putea să ți le returnez. Probabil prin Poppy.

— Sau direct mie, dacă vrei, a zis el și mi-a dat cartea lui de vizită. Acolo era trecută adresa de la birou, Lincoln's Inn Fields. Nici nu știam că e avocat. Trimite-mi un e-mail sau ceva – și să-mi spui ce părere ai despre film.

— Da, am zis eu din politețe. Cu siguranță.

Clive a avut o mică ezitare; era clar că voia să-mi spună ceva mai personal.

— Poppy mi-a spus că..., a început el și apoi a făcut o pauză – timp în care m-am întrebat ce

anume îi spusese Poppy despre mine. Oare îi spusese că se simţea foarte atrasă de mine, dar îi era jenă să recunoască din cauza diferenţei de vârstă? Poppy mi-a spus că nu mai lucrezi din cauza unei depresii.

— Ah, despre asta era vorba. Curios cum această informaţie părea să mă urmărească peste tot. Da, dar cred că... cred că deja am scăpat de ea.

— Mă bucur să aud asta, a zis Clive. Avea un zâmbet amabil. Totuşi, trebuie să ştii că e nevoie de mult timp ca să te vindeci. Chiar mă gândeam la călătoria ta în Shetland.

— Cred că este exact ce aveam nevoie. Să mă detaşez.

— Poate. Dar acolo vei fi foarte singur. Şi foarte departe de cei pe care îi cunoşti.

— Nu, eu cred că o să mă descurc. Chiar aştept cu nerăbdare.

— Bravo. Mă bucur. M-a bătut cu blândeţe pe umăr şi a zis, oarecum pe neaşteptate: Ai grijă, Max.

Dar nu i-am mai dat atenţie, fiindcă am văzut că Poppy tocmai îşi făcuse apariţia lângă el, îmbrăcată şi gata de plecare.

— M-am gândit să te conduc până în staţie, a zis ea. Nu prea am avut timp să stăm de vorbă, nu-i aşa?

Radiam de fericire cât timp am mers unul lângă altul spre staţia de metrou South Kensington. Faptul că se deranjase să mă conducă; faptul că trupurile noastre aproape că se atingeau în timp ce mergeam atât de aproape unul de altul: mi se părea că există o logică perfectă în toate astea. Parcă tot ce mi se întâmplase din ziua când am cunoscut-o pe Poppy ducea spre un moment culminant, încărcat de emoţie, iar acel moment era foarte aproape. Mai erau doar câţiva paşi până

ajungeam la intrarea în staţia de metrou şi atunci va fi momentul: momentul să fac ceea ce aşteptasem să fac toată seara.

— Ei bine, a zis Poppy pe un ton vesel când am ajuns. Mă bucur că te-am văzut, Max. Mâine plec la Tokyo, presupunând că prind un loc în avion, dar... în fine, succes cu călătoria ta în Shetland, dacă nu ne mai vedem până atunci. Şi mersi pentru ciocolată.

S-a întins spre mine s-o sărut pe obraz. Eu i-am cuprins faţa cu mâinile, am tras-o cu hotărâre spre mine şi am sărutat-o pe buze. Sărutul n-a durat decât două secunde, până când am simţit că gura ei se crispează şi se desprinde de a mea, iar Poppy s-a tras violent înapoi.

— Ăăm... pardon, a zis ea, ştergându-şi gura. Ce înseamnă asta?

În momentul acela mi-am dat seama că trecătorii se uitau la noi, curioşi şi amuzaţi. Sau, mai bine zis, la mine. Brusc, m-am simţit penibil şi foarte bătrân.

— Nu... la asta te aşteptai? am întrebat eu.

La început nu mi-a răspuns, doar s-a dat câţiva paşi înapoi şi m-a privit, aproape nevenindu-i să creadă.

— Cred că ar fi mai bine să plec, a zis ea.

— Poppy, am dat eu să zic, dar nu-mi găseam cuvintele.

— Uite ce e, Max. Ea a venit puţin mai aproape: tot era ceva. Tu chiar nu înţelegi?

— Să înţeleg? Ce să înţeleg?

— Ce-a vrut să fie seara asta. Pentru ce a fost.

M-am încruntat. Oare ce voia să spună?

— Max... A oftat, uşor exasperată. Eşti cu douăzeci de ani mai mare decât mine. Tu şi cu mine nu vom putea fi niciodată... un *cuplu*. Tu eşti destul de bătrân ca să-mi fii...

N-a mai continuat, dar chiar şi pentru un neghiob ca mine nu era greu de ghicit ce voia să spună.

— Bine. Ştiu. Am înţeles. Noapte bună, Poppy. Mulţumesc că m-ai condus până în staţie.

— Max, îmi pare rău.

— Nu trebuie să-ţi pară rău. Nu-ţi face griji. Acum am priceput. Drăguţ din partea ta că te-ai gândit la asta. Mama ta e o femeie foarte atrăgătoare. Minunată, chiar. Dar mă tem că nu e... nu e genul meu.

Mi s-a părut că a vrut să-mi răspundă ceva, nu ştiu ce. M-am întors şi, fără să privesc înapoi, am coborât scările spre zona de acces. Îmi ardea faţa şi am simţit că ochii mi se umplu de lacrimi de umilinţă. Le-am şters cu mâneca hainei în timp ce îmi căutam în buzunar cardul Oyster.

Poate credeaţi că lucrurile n-aveau cum să meargă mai rău de atât în seara aceea. Dar au mers. Dintr-o ciudată pornire masochistă, am verificat e-mailurile din contul lui Liz Hammond şi am văzut că primise un mesaj de la Caroline, care ataşase – aşa cum fusese rugată – un fişier cu ultima ei povestire. Se chema *Groapa cu urzici*.

Vă jur că am simţit cum mi se opreşte inima câteva secunde când am văzut titlul. *Nu se poate* să fi făcut asta. Nu se poate să fi scris despre întâmplarea aceea.

Cât timp povestirea era scoasă la imprimantă, m-am dus să-mi aduc ceva de băut. Nu mai aveam cine ştie ce prin casă, aşa că a trebuit să mă mulţumesc cu o vodcă. Îmi tremurau mâinile. De ce să mai trec şi prin asta după groaznica despărţire de Poppy? Nu era de ajuns că o seară în care nutrisem atâtea speranţe (false) se încheiase jalnic?

Degeaba. Mă simţeam neputincios în faţa unei curiozităţi morbide care mă făcea să-mi îndrept paşii spre camera de zi, cu vodca într-o mână şi în cealaltă mână cu zece pagini A4 printate. M-am trântit pe canapeaua Ikea de culoarea cărbunelui, m-am uitat îndelung la fotografia înrămată cu Caroline şi Lucy lângă pomul de Crăciun, care parcă mă priveau batjocoritor de pe poliţa şemineului, apoi am început să citesc. Am început să citesc relatarea *ei* – scrisă la persoana a treia, pentru a-i da „obiectivitate" şi „detaşare", vă rog frumos! – despre ce s-a întâmplat în vacanţa aceea din Irlanda, în urmă cu cinci ani.

Pământul
Groapa cu urzici

— Înşelătoria este un concept interesant, nu crezi? zise Chris.

— Cum adică? întrebă Max.

Caroline, sprijinită de chiuveta din bucătărie, îi privea pe cei doi bărbaţi care stăteau de vorbă. Chiar şi din acest schimb de replici aparent banal îşi dădea seama că între ei exista o diferenţă ca de la cer la pământ. Chris era un interlocutor care ştia să poarte discuţii interesante şi captivante: oricât de banal era subiectul, el îl aborda cu interes şi curiozitate, străduindu-se întotdeauna să pătrundă în esenţa lucrurilor şi încrezător că va ajunge la ea. Max era în permanenţă agitat şi nesigur – agitat chiar şi acum, când discuta cu omul care era (sau cel puţin aşa îi plăcea să le spună tuturor, inclusiv lui însuşi) cel mai vechi şi mai bun prieten al său. Asta o făcea să se întrebe – şi nu pentru prima oară în timpul acestei vacanţe – cum de prietenia dintre cei doi bărbaţi dura de atâta timp.

— Ce vreau să spun este că noi, adulţii, nu vorbim despre înşelătorie, nu crezi?

— Poţi să-ţi înşeli soţia, a zis Max, poate cam prea gânditor.

— Evident că asta este o excepţie, a recunoscut Chris. Dar altfel, conceptul pare să dispară, nu-i aşa, în preajma adolescenţei. Adică, în fotbal, spunem că fotbaliştii se fentează unul pe altul, nu se înşală. Atleţii iau substanţe anabolizante, dar dacă o astfel de ştire apare la televizor, nu ni se spune că au prins pe cutare sau cutare că *înşală*. Şi totuşi pentru copii este un concept incredibil de important.

— Să ştii că îmi pare rău pentru... a început Max să spună.

— Nu, nu mă refer la ce s-a întâmplat azi, a zis Chris. Lasă asta. Nu e mare lucru.

Mai devreme, în după-amiaza aceea, avusese loc o ceartă cu ţipete şi plânsete între fiica lui Max, Lucy, şi mezina lui Chris, Sara, din cauză că una o acuza pe cealaltă că a trişat la jocul de crichet franţuzesc. Se jucau pe gazonul imens din faţa casei, iar ţipetele lor şi acuzaţiile reciproce se auzeau până înăuntru, făcându-i pe ceilalţi membri ai ambelor familii să dea fuga afară să vadă ce s-a întâmplat. Din acel moment, cele două fetiţe nu şi-au mai vorbit. Chiar şi acum stăteau separat în casă, una jucându-se încruntată pe o consolă Nintendo DS, cealaltă schimbând canalele la televizor, doar-doar va găsi ceva interesant de urmărit la televiziunea irlandeză.

Chris continuă:

— Lucy este curioasă în legătură cu banii?

— Nu prea. Îi dăm câte o liră în fiecare săptămână. O pune în puşculiţă.

— Da, dar vă întreabă de unde vin banii? Cum funcţionează băncile şi alte lucruri din astea?

— Păi n-are decât şapte ani, zise Max.

— Mm. Pe Joe încep să-l intereseze foarte mult astfel de lucruri. Astăzi mă ruga să-i ţin o scurtă lecţie de economie.

Da, e şi normal, se gândi Max. La vârsta de opt ani şi jumătate, Joe începea deja să manifeste aceeaşi curiozitate avidă ca şi tatăl său, în timp ce Lucy, cu doar un an mai mică, părea mulţumită în lumea ei alcătuită în întregime din elemente fantastice: o lume de păpuşi şi zâne, pisoi şi hamsteri, jucării de pluş şi alte bucurii inocente. Max încerca să nu se îngrijoreze din cauza asta sau să aibă resentimente.

— Aşa că i-am spus câte ceva despre investiţiile bancare. Ştii, doar chestiile mai simple. I-am spus că în ziua de azi, când spui despre cineva că e bancher, nu înseamnă că stă la un ghişeu şi încasează cecuri de la clienţi toată ziua. I-am explicat că un bancher adevărat nu vine niciodată în contact cu banii. I-am spus că în ziua de azi, aproape peste tot în lume, banii nu mai există într-o formă tangibilă, nici măcar sub forma unor hârtii pe care sunt scrise nişte promisiuni. Şi el m-a întrebat „Dar, tată, ce *face* un bancher?". Aşa că i-am explicat că multe activităţi financiare moderne se bazează pe fizică. De aici vine şi termenul de pârghie financiară. Angrenaje, mecanisme şi aşa mai departe – tot timpul găseşti astfel de noţiuni în teoriile moderne din domeniul bancar. Mă rog, cred că ştii lucrurile astea.

Max a dat din cap că ştie, deşi habar n-avea. Caroline, care îşi cunoştea bine (prea bine) soţul după atâţia ani de căsnicie, l-a văzut dând din cap şi şi-a dat seama că blufează. Şi-a plecat privirea în podeaua bucătăriei, zâmbind în sinea ei cu amărăciune.

— I-am spus că multe operaţiuni bancare moderne constau în a împrumuta bani – bani

care nu sunt ai tăi – şi a căuta să-i reinvesteşti pentru a putea să-i returnezi cu dobândă persoanei de la care i-ai împrumutat. Când i-am spus asta, Joe s-a gândit puţin şi a zis următorul lucru foarte interesant: „Deci bancherii sunt de fapt nişte oameni care fac o mulţime de bani prin înşelătorii".

Max a zâmbit apreciativ.

— Nu-i o definiţie rea.

— Nu-i aşa? Pentru că reflectă o altă perspectivă morală asupra lucrurilor. Perspectiva unui copil. Ceea ce face comunitatea bancară nu este *ilegal* – cel puţin în majoritatea cazurilor. Dar le stă oamenilor în gât, şi tocmai asta e cauza. În străfundul minţii noastre încă mai avem nişte reguli nescrise despre ce este cinstit şi ce nu. Iar ce fac ei nu e *cinstit*. Este ceea ce copiii ar numi înşelătorie.

Max s-a tot gândit la această conversaţie până seara târziu, când el şi Caroline stăteau întinşi în pat unul lângă altul, în dormitorul de la mansardă, amândoi pe punctul de a adormi.

— Nu credeam că pe Chris îl interesează lucrurile trăsnite pe care le spun copiii, zise Max. Mi se par cam prea copilăreşti pentru el.

— Poate, răspunse Caroline nepăsătoare.

Max a aşteptat ca ea să mai zică ceva, dar între ei s-a făcut linişte; o linişte într-o altă linişte mai mare, aproape magică, ce domnea peste acel ţărm de mare. Dacă asculta mai atent, putea să audă zgomotul valurilor spărgându-se domol la ţărm, la câteva sute de metri mai încolo.

— Sunt foarte apropiaţi, nu-i aşa? continuă el.

— Cine? mormăi Caroline, luptându-se cu somnul ce o cuprindea.

— Chris şi Joe. Petrec foarte mult timp împreună.

— Mmm. Presupun că aşa fac taţii cu băieţii lor.

Caroline s-a răsucit uşor, întorcându-se cu faţa în sus. Max şi-a dat seama că ea aproape adormise, iar conversaţia s-a încheiat. S-a întins şi a luat-o de mână. A ţinut-o de mână şi a privit umbrele norilor mişcându-se continuu în întunericul camerei, până ce a auzit-o respirând tot mai încet şi mai regulat. Când şi-a dat seama că a adormit de-a binelea, s-a desprins uşor şi s-a întors cu spatele la ea. Nu mai făcuseră dragoste de când se născuse Lucy, de aproape opt ani.

A doua zi dimineaţă, când se pregăteau să iasă la plimbare, cerul era cenuşiu, iar apele estuarului erau la reflux.

Cele două soţii aveau să rămână acasă pentru a pregăti masa de prânz. Purtând cu emfază un şorţ din plastic ca însemn al corvezilor casnice, Caroline a ieşit pe peluză să-i conducă pe ceilalţi; dar înainte de a porni cu toţii să străbată câmpia spre poteca ce ducea spre ţărm, Lucy i-a luat pe părinţii ei deoparte.

— Veniţi să vă arăt ceva, a zis ea.

L-a apucat pe Max de mână şi au traversat împreună peluza până la gardul viu de la marginea proprietăţii. Dincolo de gardul viu era un arbore tânăr de tisă, iar singura lui creangă contorsionată se întindea până deasupra peluzei. De creanga aceea atârna o frânghie înnodată, iar sub ea, pământul fusese scobit cât să se formeze o groapă destul de adâncă, plină cu un strat gros de urzici.

— Oho, făcu Max. Arată rău.

— Dacă pici acolo, zise Lucy, trebuie să te ducă după aia la spital?

— Nu cred, răspunse Max. Dar ar durea rău de tot.

Caroline a intervenit şi ea :

— Nu e un loc prea potrivit unde să agăţi o frânghie. Sper că nu vreţi să vă atârnaţi de ea ca să vă legănaţi.

— Dar ăsta e jocul nostru, se auzi vocea precipitată a unui băiat în spatele lor.

Când s-au întors, l-au văzut pe Joe care venise în fugă la ei. După el venea şi tatăl lui.

— Ce joc mai e şi ăsta? întrebă Caroline.

— E un joc de curaj, explică Lucy. Trebuie să te agăţi de frânghie, apoi ceilalţi îţi fac vânt şi tu trebuie să te legeni de zece ori peste groapă.

— Am înţeles, zise Chris pe un ton resemnat. Mi se pare mie sau asta e cumva ideea ta, Joe?

— Da, dar toţi vor să facem asta, insistă fiul lui.

— Eu cred că e mai bine să n-o faceţi.

— Ce-aţi zice, întrebă Caroline, dacă vreunul dintre voi ar cădea acolo? V-aţi înţepa groaznic. Pe tot corpul.

— Păi tocmai ăsta e scopul jocului, zise Joe pe tonul triumfător al celui care afirmă un lucru evident.

— Sunt şi o mulţime de frunze de măcriş[1], zise Lucy. Aşa că, dacă pici acolo, poţi să te şi vindeci.

— Doar trei cuvinte vreau să spun, zise Caroline. Nu, nu, nu.

Joe a oftat resemnat, le-a întors spatele şi a plecat. Dar el nu era genul care se lasă doborât de dezamăgiri, iar mintea lui iscoditoare nu stătea mult timp potolită. În timp ce se îndreptau spre poteca ce ducea la estuar, Caroline l-a auzit cum îl întreba pe tatăl lui de ce frunzele de măcriş creşteau mereu pe lângă urzici şi l-a auzit şi pe

1. În Europa de Vest, măcrişul este un remediu tradiţional pentru înţepăturile de urzică.

acesta răspunzându-i – ca de obicei – cu o explicaţie concisă şi cu informaţii concrete. I-a urmărit cum se îndepărtau şi cele două surori ale lui Joe alergau să-i prindă din urmă : siluetele tatălui şi fiului, deja atât de asemănătoare prin constituţie şi ţinută, în ciuda diferenţei de vârstă, şi fetiţele ţinându-se nerăbdătoare pe lângă ei – cei trei copii stăteau ciorchine în jurul tatălui lor, adunaţi într-un grup inseparabil prin legătura de sânge, afecţiunea reciprocă şi, mai presus de toate, prin respectul neclintit pe care i-l purtau. Apoi s-a uitat la Max şi la Lucy, care mergeau pe potecă în urma lor : ţinându-se de mână, e-adevărat, şi totuşi separaţi – despărţiţi de o forţă nevăzută – în felul acela pe care ea însăşi îl recunoştea din propria-i experienţă. Pentru o clipă, în acest paradox al apropierii şi depărtării lor, ea a văzut imaginea propriei ei relaţii cu Max. A simţit în suflet o împunsătură de regret nelămurit.

Îi auzea pe cei doi vorbind în timp ce se îndepărtau.

— Şi de ce frunzele de măcriş cresc întotdeauna pe lângă urzici? întreba Lucy.

— Pentru că, răspundea Max, natura este foarte isteaţă...

Dar dacă el a reuşit să-i spună mai mult de atât, ea n-avea de unde să ştie, căci glasurile lor s-au pierdut, purtate de briza mării.

Cum reuşea să facă asta, se întreba Max în timp ce se plimbau. Cum de ştia Chris atâtea lucruri?

Ar fi fost de înţeles dacă ar fi vorbit numai despre chestiuni din sfera lui de pregătire profesională. Dar nu era doar atât. El ştia de toate. Însă nu făcea paradă cu aceste cunoştinţe şi nu se dădea mai deştept decât alţii. Pur şi simplu fusese activ în cei patruzeci şi trei de ani ai săi

şi în tot acest răstimp observase lumea din jurul lui, acumulase şi înmagazinase o mulţime de informaţii. Dar oare de ce Max nu făcuse la fel? De ce nu-şi mai aducea aminte lucruri simple din fizică, biologie sau geografie? Cum de trăise atâta timp în lumea reală fără să înveţe câte ceva despre legile şi principiile ei? Era jenant. Îl făcea să-şi dea seama că trecea prin viaţă ca într-un vis: un vis din care se va trezi într-o bună zi (poate peste treizeci de ani) şi va vedea că viaţa lui pe acest pământ aproape s-a scurs, iar el nici măcar nu a apucat s-o înţeleagă prea bine.

Max a pus capăt acestor reflecţii sumbre când a simţit că Lucy şi-a tras mâna dintr-a lui şi a fugit să-i prindă din urmă pe Chris şi pe cei trei copii. În faţa lor se înălţa silueta graţioasă, dar dărăpănată şi acoperită de iederă a castelului Ballycarberry, iar Lucy alerga spre locul unde cotea râul şi pe unde puteai să traversezi uneori când cobora nivelul apei. Chris le explica lui Joe şi fetiţelor sale despre flux şi reflux şi forţa gravitaţională a Lunii, subiect (ca multe altele) despre care Max nu ştiuse niciodată mare lucru. A început să tragă cu urechea, dar apoi i s-a făcut ruşine şi, ca să facă şi el ceva, a luat o piatră mai turtită şi a încercat s-o arunce cu efect, astfel încât să sară pe suprafaţa apei. Piatra s-a scufundat după două ricoşeuri. Întorcându-se la ceilalţi, l-a văzut pe Chris înconjurat de cei patru copii la marginea râului a cărui albie se vedea acum în secţiune transversală. Chiar şi Lucy era foarte atentă.

— Când o porţiune mare de pământ este expusă astfel, zicea Chris, interesant e că îţi spune tot felul de lucruri despre istoria zonei respective. Îşi aminteşte cineva cum se numesc aceste straturi diferite de pământ?

— Orizonturi! a răspuns iute Joe.

— Corect. Se cheamă orizonturi de sol. În mod normal, stratul de deasupra – stratul acesta subțire și închis la culoare – este cunoscut sub numele de orizont „O", dar acesta intră în categoria de orizonturi „T", deoarece această zonă este plină de apă. Știți de unde vine „T" – de la ceva ce se găsește din belșug în Irlanda?

— Turbă?

— Exact, turbă! Apoi avem stratul de sol superior și subsolul. Observați că diferitele orizonturi devin tot mai subțiri pe măsură ce coborâm în adâncime. Totuși, chiar și aici, subsolul este încă foarte închis la culoare. Asta din cauză că Irlanda are un climat foarte umed, iar ploaia reușește foarte bine să macine roca, transformând-o în sol, și să împrăștie substanțele nutritive în acesta. Dar solul de aici este și foarte nisipos, deoarece ne aflăm la gura unui estuar.

— Tată, ce este un estuar?

— Estuarul este o zonă de coastă unde apa dulce provenind din râuri și izvoare se amestecă cu apa sărată a oceanului. Astfel, estuarele formează hotarele dintre sistemul terestru și sistemul marin. De obicei au un sol foarte fertil, deoarece este plin de resturi de plante și animale. Ia priviți subsolul de aici, de exemplu...

Oh, erau chestii impresionante, a trebuit să recunoască Max. Dar era de așteptat ca Chris să știe despre sol. Doar predă geologia la universitate de douăzeci de ani, iar acum este conferențiar. Max se întrebă dacă fiica lui își dădea seama de lucrul ăsta. Probabil că nu. Și ea începea să se uite la Chris cu aceiași ochi strălucind de admirație ca și copiii acestuia.

Curând, Chris împreună cu fetele lui și cu Joe au pornit mai departe, discutând veseli și

îndreptându-se spre cele trei trepte tăiate grosolan în piatră pentru ca oamenii să poată urca pe faleză şi de acolo pe poteca acoperită cu iarbă ce ducea la castel. Lucy a rămas mai în urmă, nehotărâtă. L-a apucat din nou pe tatăl ei de mână şi l-a privit în ochi. Nu-ţi dădeai seama dacă înţelesese aspectele mai subtile ale acelui mic discurs, dar cu siguranţă înţelesese un lucru: înţelesese că existau nişte legături de încredere şi admiraţie ce îi legau pe copiii lui Chris de tatăl lor; îşi dăduse seama de veneraţia şi bucuria cu care îl ascultaseră. Înţelesese toate acestea; iar Max ştia că se întreba acum de ce pe ea n-o legau aceleaşi sentimente de tatăl ei. Sau mai degrabă căuta acele sentimente cu un fel de speranţă deşartă. Voia să i se vorbească şi ei în felul acela. voia ca tatăl ei să îi explice despre lume cu aceeaşi încredere şi autoritate pe care Chris le transmitea copiilor lui prin fiecare cuvânt. Când au pornit mai departe, ea a început să se uite în jur, iar Max ştia că observa lucrurile cu un alt soi de curiozitate; ştia că în curând va pune şi ea întrebări la care se aştepta ca el să aibă răspunsuri.

Lucrul ăsta s-a întâmplat mai repede decât anticipase.

— Tati, începu ea pe un ton inocent.

— Mmm? făcu Max, pregătindu-se să primească lovitura iminentă.

— Tati, de ce iarba este verde?

Max începu să râdă, ca şi când aceasta ar fi fost cea mai simplă şi mai inofensivă întrebare din lume; deschise gura să lase răspunsul să vină firesc pe buzele lui; apoi se opri, dându-şi seama că n-avea nici cea mai vagă idee ce putea să spună.

De ce iarba este verde? Ce întrebare mai era şi asta? Pur şi simplu *era* verde. Toată lumea ştie. E un lucru pe care îl accepţi ca atare. *Lui* îi explicase

vreodată cineva de ce iarba este verde? Poate la şcoală? La ce materie? La biologie, la geografie? Asta a fost cu un car de vreme în urmă. Bineînţeles, Chris ar şti, da. Fusese la o şcoală modernă şi ar şti că asta avea legătură cu... cromo-nu-ştiu-cum, ceva de genul ăsta. Parcă *cromo* însemna „culoare" în greacă sau latină? Cromozomi, era ceva cu cromozomi? Sau chestia aia pe care soarele o făcea plantelor... foto... foto... fotosinteza. Asta făcea ca lucrurile să fie verzi...?

A privit în jos spre Lucy. Ea se uita la el, aşteptând cu răbdare şi încredere. O clipă i s-a părut că e foarte mică, chiar mai mică de şapte ani, câţi avea.

Nu era cale de întors. Dacă ar tăcea, ar fi cel mai prost răspuns pe care i l-ar putea da. Trebuia să-i spună *ceva*.

— Păi... a început el. În fiecare noapte, vin zânele cu nişte pensuliţe şi găletuşe cu vopsea şi...

Dumnezeule, ce ciudă îi era pe el uneori!

Caroline şi Miranda terminaseră de pregătit prânzul de ceva timp şi stăteau relaxate la masa din bucătărie, cu o sticlă de vin roşu între ele, din care goliseră deja jumătate.

—Vezi tu, spunea Caroline, treaba e că Max...

Dar tocmai asta era problema. Care *era* treaba cu Max? Şi, admiţând că ar şti, era oare bine să i se confeseze acestei femei, soţia celui mai bun prieten al soţului ei, o femeie pe care ea nici măcar n-o cunoştea? (Deşi începea deja s-o cunoască – şi s-o placă – în această vacanţă.) N-ar fi asta un fel de trădare?

A oftat, renunţând – ca de obicei – să se mai frământe ca să înţeleagă.

— Nu ştiu... Doar că nu pare foarte mulţumit. E ceva în legătură cu viaţa lui... cu el însuşi... Ceva ce nu-i place.

— Este foarte tăcut, recunoscu şi Miranda. Dar am crezut că aşa e el.

— Întotdeauna a fost foarte tăcut, zise Caroline. Dar în ultimul timp parcă e şi mai şi. Câteodată nu pot să scot de la el nici măcar o vorbuliţă. Cred că la serviciu vorbeşte tot timpul.

Apoi, schimbând tactica, spuse:

— Mă întreb ce au în comun el şi Chris. Sunt atât de diferiţi şi totuşi sunt prieteni de atâta timp.

— Asta spune multe, nu? Au o istorie comună. Miranda simţea că pe Caroline o frământă ceva, că are un fel de nelinişte apăsătoare. Multe cupluri trec şi prin perioade mai grele, zise ea. Iar Lucy pare foarte apropiată de tatăl ei.

— Aşa crezi tu? Caroline clătină din cap cu amărăciune. *Vor* să fie apropiaţi. Dar nu ştiu cum să procedeze.

Dând să termine vinul rămas în pahar, dar constatând că acesta era deja gol, adăugă:

— De fapt, Lucy şi-ar dori un frate sau o soră. Joe al tău pare în al nouălea cer că are o soră mai mare şi o soră mai mică cu care să se joace. E atât de frumos să-i vezi pe toţi trei împreună! Aşa cum ar trebui să fie o familie...

— Sper că nu e prea târziu.

Caroline zâmbi.

— Nu sunt prea bătrână, dacă la asta te referi. Dar poate că e prea târziu în alt sens. Luă sticla de vin, turnă în pahare, apoi sorbi o înghiţitură zdravănă. Mă rog. *Dacă am fi făcut, dacă s-ar fi putut.* Sunt cele mai chinuitoare cuvinte din câte există.

Cât de departe ar fi mers această discuţie, câte destăinuiri ar mai fi făcut Caroline, nu vor şti niciodată. În clipa aceea, uşa din spate s-a deschis brusc. Din grădină se auzeau vocile agitate ale copiilor şi adulţilor, iar în bucătărie a intrat

grăbit Chris, arătând tulburat şi cu respiraţia întretăiată.

— Repede, a zis el. Unde e trusa de prim ajutor?

Miranda a sărit în picioare.

— Ce s-a întâmplat? Cine e rănit?

— Joe, cel mai rău. Şi Lucy, puţin. Ne trebuie bicarbonat de sodiu. Avem nişte bicarbonat de sodiu?

— Dar ce s-a *întâmplat*?

Fără să mai aştepte răspunsul, Caroline a dat fuga afară, unde pe gazonul din faţa casei o aştepta o privelişte năucitoare. Joe zăcea întins pe iarbă, nemişcat: la început i s-a părut că e inconştient. Max stătea în genunchi lângă el şi-l mângâia cu blândeţe pe frunte. Lucy veni în fugă spre mama ei şi i se aruncă în braţe, apucând-o strâns cu braţele goale care, observă Caroline imediat, erau pline de pete de un roşu închis.

— Ce-ai păţit, scumpa mea? Ce s-a întâmplat?

— De la groapa cu urzici, spuse Lucy printre suspine. Jocul de curaj. După ce ne-am întors de la castel, am început să ne jucăm şi tati îl împingea pe Joe care era pe frânghie. Se dădea foarte tare şi a căzut în groapă. Eu m-am băgat după el să-l ajut să iasă.

— Ai fost foarte curajoasă.

— Mă doare rău, rău de tot.

— Cred şi eu. Linişteşte-te. Chris şi Miranda vin şi ei imediat. Acum caută ceva ca să pună pe răni.

— Dar Joe cum e? Era îmbrăcat în pantaloni scurţi. Înseamnă că pe picioare...

Caroline se întoarse să se uite la Joe, care zăcea întins pe iarbă, şi la soţul ei, care stătea alături de el. În câteva clipe, tatăl şi mama lui Joe vor fi lângă fiul lor, aplecându-se asupra lui ca să-l oblojească. Dar nu de acele clipe de confuzie şi agitaţie îşi va aminti Caroline ani de zile după

aceea. Ci de acest moment de nemişcare: de tabloul (aşa cum îi va rămâne pentru totdeauna în minte) ce i s-a înfăţişat în faţa ochilor atunci când s-a întors. Corpul lui Joe întins la pământ, atât de nemişcat şi de liniştit încât ai fi zis că murise. Şi alături, îngenuncheat, soţul ei – încremenit nu de durerea şi amărăciunea fiicei lui, ci ale copilului altui bărbat. Şi ciudat este că, după ce-l urmărise pe Max îndeaproape şi cu atâta nedumerire în ultimele zile, după ce se frământase atâta încercând să-i înţeleagă nefericirea, neputinţa de a se adapta şi de a-şi găsi locul în această lume, abia în momentul acela l-a văzut – sau şi-a imaginat că îl vede – într-o postură care, în sfârşit, i se potrivea şi care explica multe: l-a văzut ca pe un bărbat biruit de un sentiment atât de firesc şi de inevitabil, încât părea o uşurare şi o vindecare; un bărbat ce jelea moartea fiului pe care şi-l dorise întotdeauna.

11

La ora 11.30, în dimineaţa zilei de luni, 2 martie 2009, mă aflam în Reading, în biroul lui Alan Guest. Erau prezenţi toţi cei zece angajaţi cu normă întreagă de la firma Guest Toothbrushes, inclusiv Trevor, Lindsay, David Webster şi contabilul-şef Tony Harris-Jones. Vremea de afară era posomorâtă, dar nu rea şi nu ameninţa să plouă prea curând. În curtea din faţă se vedeau patru maşini Toyota Prius, parcate frumos, una lângă alta ; alături, aşezat pe un pilon de restricţionare a accesului, un fotograf de presă cu o faţă plictisită stătea de vorbă cu colegul lui, un jurnalist de la ziarul local, care se sprijinea de una din maşini şi fuma o ţigară. Birourile Guest Toothbrushes erau situate într-o zonă industrială din sud-vestul oraşului. Dincolo de curtea din faţă se vedeau şiruri de depozite şi clădiri de birouri fără etaj, o întreagă zonă cu firme specializate în instalaţii sanitare, componente pentru calculatoare, articole de sport şi agrement. O reţea de străduţe mici şi întortocheate împânzea toată zona, dar maşini nu se vedeau deloc. Era ciudat de liniştită.

Cât despre atmosfera din biroul lui Alan Guest, n-aş putea s-o descriu altfel decât tensionată. Astăzi era o zi măreaţă în istoria firmei Guest Toothbrushes – pe masă erau trei sticle de şampanie fără alcool şi unsprezece pahare –, dar nu ştiu de ce nimeni nu părea a fi într-o dispoziţie sărbătorească. Alan, un bărbat de vreo cincizeci şi cinci de ani, slab, cu părul argintiu şi înfăţişare

ascetică, părea îngândurat. Mai mult vorbea Trevor în locul lui.

— Domnilor, am urmărit prognoza meteo pe site-ul BBC şi trebuie să vă spun că veştile nu sunt chiar atât de rele, pentru cei mai mulţi dintre voi...

Ar fi trebuit să ascult şi eu ce zice, dar nu puteam să mă concentrez deloc. Mă tot gândeam la povestirea lui Caroline. Câteva zile după ce am citit-o, n-am putut să mă gândesc la nimic altceva. Eram atât de indignat, atât de furios pe ea, încât fiecare centimetru din spaţiul meu mental (oare spaţiul mental se măsoară în centimetri? Habar n-am.) fusese invadat de gânduri despre cum aveam să-i răspund. Compusesem în gând zeci de e-mailuri – unele de la mine, altele de la Liz Hammond. Am ridicat receptorul telefonului de o sută de ori, cu gândul s-o sun, dar apoi am renunţat. Până la urmă, cum probabil aţi ghicit deja, nu i-am mai răspuns deloc. Cum aş fi putut? Ce să-i spun? Când am văzut ce scrisese, senzaţia că fusesem trădat n-a putut fi exprimată în cuvinte. Deşi între timp reuşisem să mă calmez – cel puţin într-o oarecare măsură –, mai aveam momente când îmi reaminteam că fusesem nedreptăţit. Nu mă puteam stăpâni. Era ceva complet involuntar. Şi acum se întâmpla din nou.

— Aşa că nu ne aşteptăm la evenimente meteorologice majore, a continuat Trevor. Cu siguranţă nu în prima jumătate a săptămânii. S-ar putea ca vremea să devină puţin cam schimbătoare dincolo de Aberdeen, Max, dacă o laşi pe miercuri sau joi, dar nu văd de ce-ai face-o...

În acelaşi timp, eram nevoit să recunosc, în ciuda acestui fapt, că draga de Caroline reuşise să facă treabă bună. Nu sunt critic literar (ferească Dumnezeu!), dar textul m-a surprins prin... mă

rog, calitatea lui, în orice caz. Nu era mai prejos decât multe din plicticoşeniile alea cu limbaj bombastic pe care mi le tot vâra sub nas cât timp am fost căsătoriţi, în încercarea de a mă face să citesc romane „serioase".

— După cum ştiţi, am prevăzut în cheltuielile noastre cinci nopţi de cazare, dar evident că majoritatea nu vom avea nevoie de atâtea. La urma urmei, este şi un concurs de tipul cine ajunge primul acolo şi înapoi, dar cred că ştim cu toţii cine îl va câştiga. (Râsete şi priviri înspre Tony Harris-Jones, care n-avea de mers decât până la Lowestoft.) Dar dacă noi, ceilalţi, reuşim să facem drumul în patru sau chiar trei zile, sunt convins că economiile făcute astfel vor fi foarte apreciate de liderul nostru suprem. Suntem în plină recesiune şi trăim vremuri grele, după cum ştim cu toţii. (Privirile s-au îndreptat spre Alan Guest, de data asta, şi n-au mai fost însoţite de râsete. Acesta se uita drept înainte, impasibil.) Şi v-aş mai ruga, dacă-mi permiteţi, să fiţi rezonabili când alegeţi cazarea. Fără hoteluri de cinci stele, vă rog. Fără hoteluri gen castele scoţiene sau conace. Alegeţi hotelurile Travelodge sau Best Western dacă simţiţi nevoia să vă răsfăţaţi. Încercaţi să nu depăşiţi cincizeci de lire pe noapte, dacă se poate.

Şi mai era ceva: cum de ştiuse? Putea cumva să citească minţile oamenilor? Mi se părea că eu şi Caroline abia dacă ne mai vorbeam în ultimii ani de căsnicie. De cele mai multe ori stăteam tăcut lângă ea, în faţa televizorului sau la volanul maşinii noastre, în celălalt capăt al mesei la micul dejun sau la cină, fără ca vreunul din noi să scoată o vorbă, şi, sincer să fiu, n-aveam nici cea mai vagă idee despre ce se petrecea în mintea ei. Şi totuşi, când scrisese acea povestire, aproape

că reuşise să-mi transcrie gândurile; şi le transcrisese, aş zice, cu o precizie de optzeci şi cinci la sută. Era de speriat. Oare chiar eram atât de uşor de citit sau pur şi simplu era ea înzestrată cu nişte capacităţi de percepţie uimitoare pe care eu nu le bănuisem sau nu le observasem până atunci?

— Cât priveşte partea de competiţie a acestei călătorii, Lindsay şi-a pus din nou mintea la contribuţie în acest weekend – femeia asta nu se opreşte niciodată: chiar *niciodată* nu se opreşte – şi a venit cu încă o idee absolut strălucită. Lindsay, ai cuvântul.

Dar mai era şi o parte ironică în toată povestea. Caroline nu va şti niciodată, însă cu sfârşitul o dăduse în bară. Puterile acelea ale ei o părăsiseră chiar în punctul culminant. Fiindcă n-a avut dreptate – n-a avut dreptate absolut deloc – în legătură cu ce gândeam eu în ziua aceea, după ce Joe căzuse în groapa cu urzici şi când ea m-a văzut îngenuncheat în iarbă lângă el. „Jelind moartea fiului pe care nu-l avusese niciodată" – parcă aşa ziceai, nu, dragă Caroline? Asta ai înţeles tu? Păi stai să-ţi spun eu: nici pe departe. Nici tu şi nici altcineva n-o să aflaţi vreodată adevărul. Decât dacă am să vi-l spun eu.

Între timp, Lindsay începuse să ne zică ceva despre computerul de la bordul maşinilor Toyota Prius. Ia să fiu şi eu mai atent.

— Aşa că, dacă apăsaţi butonul „Info" de pe panoul de bord, veţi avea două afişaje. Unul pentru monitorizarea energiei, care vă spune oricând pe ce sursă de energie sunteţi, iar celălalt ecran pentru informaţii detaliate despre consumul de benzină de la ultima resetare a kilometrajului. Apropo, kilometrajul a fost adus la zero la toate cele patru autoturisme, aşa că vă rog să nu umblaţi la el până la întoarcerea acasă...

Mi-a mai venit în minte un gând care nu-mi dădea pace. Multe dintre informaţiile pe baza cărora îşi scrisese povestirea nu puteau fi obţinute decât de la Lucy. Mai ales chestia aia că eu nu ştiam de ce iarba este verde. (Ceea ce era perfect adevărat – şi ar fi perfect adevărat şi acum.) Da, probabil că Lucy şi Caroline au stat cândva de vorbă şi au râs aducându-şi aminte de prostănacul ăla de tati care ştia un rahat cu moţ despre lucrurile importante din viaţă şi întotdeauna o aburea ca să scape de întrebările grele şi situaţiile neplăcute. E clar că ignoranţa mea la capitolul cultură generală era subiect de amuzament în multe din discuţiile lor intime, ca de la mamă la fiică. Da, cred că ar trebui să fiu încântat că am făcut ceva care să le apropie...

— Aşadar, domnilor, vă oferim ocazia de a câştiga nu unul, ci *două* premii extrem de atrăgătoare. Primul care ajunge până acolo şi înapoi primeşte această diplomă deosebită – o frumoasă decoraţiune de perete pentru orice birou, cred că sunteţi de acord cu mine –, dar şi un premiu de *cinci sute de lire sterline* (au urmat urale, chiote de bucurie şi exclamaţii de încântare – din nou de la toată lumea, mai puţin de la Alan Guest, al cărui chip rămânea de nepătruns) pentru conducătorul auto care va reuşi să demonstreze că firma Guest Toothbrushes este o adevărată companie verde, întorcându-se acasă cu *cel mai mic consum de benzină* afişat pe ecran. Cu alte cuvinte – atenţie cum conduceţi, băieţi, şi conduceţi economic!

Lindsay s-a aşezat la loc pe scaun în ropote de aplauze şi în acel moment au fost deschise sticlele de şampanie, iar întâlnirea a căpătat un aer mai relaxat. Atunci l-am auzit pe Alan, care l-a luat pe Trevor deoparte şi i-a spus:

— Nu-i lăsa să piardă vremea – uiţi că afară aşteaptă omul ăla de la ziar?

Aşa că, după numai câteva minute, ne-am golit paharele, am ieşit cu toţii din birou şi am coborât pe scările răsunătoare de beton în curtea din faţă.

Fără să vreau, m-am pomenit că am rămas ultimul, mergând alături de Lindsay Ashworth. Am observat că aşa se întâmplă uneori, când între doi oameni există o atracţie mută. E ca o coregrafie invizibilă: nu plănuieşti să te sincronizezi cu celălalt, dar nu ştiu cum se face că toţi cei din jur se dau la o parte şi constaţi că v-aţi găsit unul pe altul fără să vreţi. Aşa se întâmplase cu Caroline, când am vorbit cu ea prima dată la mesele laminate din cantina aceea întunecoasă, cu mulţi ani în urmă, şi tot aşa s-a întâmplat în acea dimineaţă cu mine şi Lindsay. Când m-a văzut mergând lângă ea, s-a întors spre mine şi mi-a zâmbit. Zâmbetul ei era plin de căldură şi încurajare, dar avea şi ceva ascuns: poate o oarecare nervozitate.

— Eşti pregătit? m-a întrebat ea.

— Pregătit pentru ce? am întrebat eu.

— Pregătit să duci IP 009 în locuri în care n-a mai fost niciodată.

Am dat din cap că da.

— Stai liniştită. N-o să te dezamăgesc.

— Bravo.

Ceva din felul în care mi-a zis asta m-a făcut să remarc:

— Ciudată atmosferă în dimineaţa asta. Toată lumea părea cam încordată.

— Oh, ai observat şi tu, nu-i aşa?

— E vreo problemă?

Vorbeam deja în şoaptă, însă Lindsay s-a apropiat şi mai mult de mine.

— Să nu spui nimănui, dar azi Alan a avut o întâlnire cu cei de la bancă. N-a mers prea bine. S-a oprit ca să-i lase pe ceilalţi să se îndepărteze şi mai mult (eram pe scări, între primul şi al doilea etaj), apoi a continuat: Nu vor să-i mai dea credit. Şi e furios din cauza asta, pentru că abia de câteva săptămâni a trecut contul la ei.

— Care ei? am întrebat – iar când Lindsay mi-a spus numele băncii, am recunoscut-o imediat. Era aceeaşi bancă la care lucrase Richard, prietenul acela antipatic al lui Poppy. Dar... firma este în regulă, nu? Adică suntem în siguranţă?

— Nu cred că sunt probleme pe termen lung, a zis Lindsay. Cred că mai degrabă e o problemă pe termen scurt cu fluxul de numerar. Apoi a adăugat: De-asta Alan e supărat şi pe mine.

— Pe tine? De ce să fie supărat pe tine?

— Am mai venit şi eu azi-dimineaţă cu ideea asta cu premiul pentru consumul redus de benzină. A zis că nu ne putem permite.

— Dar nu sunt decât cinci sute de lire.

— Exact. Aşa mi-am zis şi eu. Dar deocamdată se pare că nu ne putem permite nici măcar atât. Se plânge că va trebui să dea banii din buzunarul lui.

— Din buzunarul lui?

— Da.

Am pornit din nou mai departe.

— Presupun că toată chestia asta te cam stresează, am zis eu.

— Cam da. Cred că povestea asta cu turul de forţă a început să nu i se mai pară o idee chiar atât de bună. Aşa că dacă iese prost...

— ...Tu eşti de vină?

A încuviinţat din cap, iar eu am spus:

— Nu te îngrijora. N-o să iasă prost. E o idee strălucită.

Lindsay mi-a zâmbit scurt, cu recunoştinţă. Ajunseserăm la parter şi ea mi-a deschis uşa aceea grea, după care am ieşit amândoi din curentul de pe scări în lumina slabă şi cenuşie de afară. Toţi ceilalţi se îndreptau deja spre parcare, unde ne aşteptau frumos aliniate patru Priusuri negre. Odată ajunşi afară, Lindsay s-a oprit să-şi aprindă o ţigară.

— Ştii, asta e prima lună când n-am reuşit să plătim ipoteca, a zis ea. Martin n-are de lucru de la începutul anului.

Trevor îmi spusese că soţul lui Lindsay a lucrat în construcţii. Mai mult nu ştiam despre el şi nici n-am întrebat.

— Sunt vremuri grele, Max. Afurisite vremuri. Cineva a încurcat lucrurile rău de tot, nu crezi? Cineva de sus. Dar nimeni n-o să recunoască. Şi-a întors privirea spre micul grup ce se adunase în jurul celor patru maşini negre. Hai să mergem. Paparazzii aşteaptă să te cunoască. Doar nu vrei să ratezi un sfert de oră de celebritate.

Până la urmă a fost mult mai puţin de-atât. Fotograful a făcut o poză cu noi patru stând în faţa uneia dintre maşini, iar jurnalistul ne-a pus nişte întrebări vagi despre ce fel de periuţe de dinţi credem noi că sunt cele mai utile pentru oamenii care locuiesc în cele mai îndepărtate colţuri ale ţării: se vedea că n-a prea înţeles scopul acestei acţiuni. Au terminat treaba în două minute, dar, în loc să plece, au mai rămas să vadă şi plecarea noastră, timp în care s-au arătat cam amuzaţi şi zeflemitori, ceea ce nouă ni s-a părut cel puţin deconcertant.

A urmat o mare agitaţie şi confuzie. Alan Guest ne-a înmânat camerele video cu care urma să înregistrăm jurnalul de călătorie. (Lindsay avea şi ea una şi se plimba în jurul maşinilor,

filmând deja niște secvențe la întâmplare.) Ne-a zis că manualul de utilizare se găsea în torpedou – împreună cu manualul de instrucțiuni al mașinii, care se pare că era compus din două volume de peste cinci sute de pagini în total. Ne-a mai spus să nu ne impacientăm, asigurându-ne că nu era nevoie să ne uităm imediat în aceste manuale și că vom vedea că mașinile erau foarte ușor de condus. Eu n-am fost așa de convins de lucrul ăsta, deoarece nu numai că nu reușeam să-mi pornesc mașina, dar nici măcar nu știam unde se introduce micul cuboid de plastic pe care îl primisem în locul a ceea ce, altădată, era un set de chei. Până la urmă a venit Trevor și mi-a explicat că trebuia să apeși pe un buton și să ții apăsată pedala de frână. Totul părea foarte complicat și motorul nu s-a ambalat îndeajuns când am făcut cum mi-a zis el. Dar pe urmă am trecut pe modul *drive* și atunci mașina a pornit – atât de brusc încât a înaintat vreo doi metri și am dat peste unul din pilonii care împrejmuiau parcarea. A fost doar o ciocnire ușoară – n-am avariat bara de protecție sau mai știu eu ce –, dar cred că n-a fost un moment prea fericit, dacă stau să mă gândesc. Alan Guest n-a părut prea încântat.

Într-un sfârșit, pe la ora prânzului, am pornit în convoi. În urma celor patru vajnici agenți comerciali, veneau Lindsay și Alan în BMW-ul acestuia. Lindsay continua să filmeze. Când am ajuns la cea mai mare intersecție dintre acele ministrăduțe, la periferia zonei comerciale, am tras toți pe dreapta: acesta era punctul de plecare oficial. Străduța avea patru ieșiri, iar noi trebuia să pornim fiecare pe câte una. Lindsay și Alan au coborât din mașină și au rămas în mijlocul intersecției. Bătea un vânt tăios de martie și începuse să burnițeze. Alan, bine încotoșmănat

în palton şi cu fularul la gât, a făcut mâinile pâlnie la gură şi a strigat:

— Băieţi, asta e! Mult succes!

Lindsay continua să filmeze totul cu camera video.

Tony Harris-Jones a plecat primul, luând-o pe ieşirea dinspre est. A urmat Trevor: el a făcut o întoarcere de 360 de grade în sensul giratoriu, trecând încă o dată pe unde venise, şi s-a îndreptat spre sud. David Webster a luat-o spre vest. Apoi a venit rândul meu. Nu a trebuit decât s-o iau drept înainte spre a doua ieşire, care dădea spre nord. Coborâsem geamul maşinii ca să le spun la revedere lui Alan şi lui Lindsay şi, când am trecut pe lângă ei, Alan m-a salutat formal făcând semn cu mâna, dar Lindsay, am observat, şi-a ridicat privirea din cameră (ceea ce nu făcuse cu ceilalţi) şi mi-a trimis discret o bezea cu mâna stângă.

Când am văzut gestul ei, mi-a tresărit inima şi am avut o senzaţie nouă şi ciudată: o undă de fericire mi-a electrizat tot corpul, din tălpi până-n creştet, încât am simţit până şi pielea capului cum mă furnică.

Apoi, îndată ce n-am mai văzut-o pe ea, m-am simţit deodată groaznic de singur.

Reading – Kendal

12

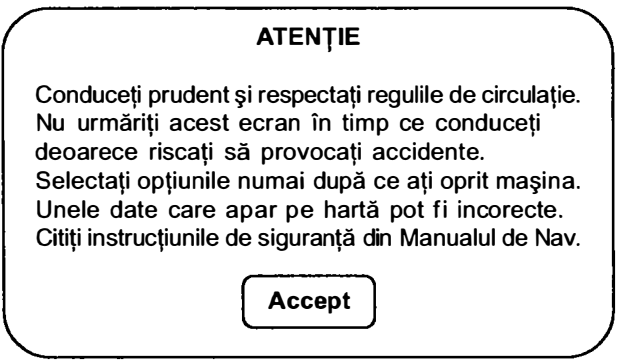
ATENȚIE
Conduceți prudent și respectați regulile de circulație.
Nu urmăriți acest ecran în timp ce conduceți
deoarece riscați să provocați accidente.
Selectați opțiunile numai după ce ați oprit mașina.
Unele date care apar pe hartă pot fi incorecte.
Citiți instrucțiunile de siguranță din Manualul de Nav.
Accept

Acest mesaj apărea afișat pe ecran de vreo cincisprezece minute. Mergeam pe autostrada M4 în direcția est, îndreptându-mă către Londra, dar urmând s-o iau spre nord pe A 404(M), înspre Maidenhead. Traficul nu era aglomerat, iar eu circulam cu șaptezeci și șase de mile pe oră, pe prima bandă. Începusem să mă obișnuiesc cu mașina, dar mă intimida mulțimea de butoane de o parte și de alta a ecranului. Aveam de gând să opresc pe undeva și să mă uit mai bine la ele. Până una-alta, oare avea ceva dacă apăsam pe iconul „Accept"? Că doar nu era să mă uit la mesajul ăsta tot drumul. Era ca atunci când cumperi ceva online și trebuie să bifezi una din căsuțele alea că ești de acord cu termenii și condițiile pe care oricum nu le citește nimeni. Nu ai de ales decât să accepți. Îți dă doar impresia

că poţi să alegi, atâta tot. Poate că aşa se procedează de obicei.

Când am apăsat butonul, a apărut o hartă. Arăta autostrada pe care mă aflam, iar eu – sau cel puţin maşina – apăream ca o săgetuţă roşie ce indica hotărât înainte, în direcţia est. Oare câţi sateliţi mă urmăreau în acel moment, m-am întrebat eu, pentru a-mi calcula coordonatele mereu în schimbare? Citisem undeva că sunt întotdeauna cinci: cinci perechi de ochi aţintiţi în permanenţă asupra mea, de undeva de sus, din cer. Oare asta trebuia să mă liniştească sau să mă sperie? Ca de obicei, nu m-am putut decide. Sunt atâtea lucruri noi în viaţă despre care nu ştim ce să credem. Tot ce ştiam cu siguranţă era faptul că lucrurile stătuseră altfel, cu totul altfel, pe vremea lui Donald Crowhurst, când a rătăcit neobservat timp de luni de zile în mijlocul Atlanticului şi se gândea că va putea să păcălească lumea cu ajutorul unor calcule fictive notate cu creionul în jurnalul de bord, făcându-i pe toţi să creadă că în tot acest timp el se luptase cu furtunile în Oceanul Antarctic. În ziua de azi n-ai avea nici o şansă să-ţi iasă o astfel de păcăleală.

Traficul pe autostradă începea să se aglomereze şi am răsuflat uşurat când am văzut indicatorul care semnala ieşirea spre joncţiunea 8/9 (Maidenhead şi High Wycombe). Când am virat şi am intrat pe drumul de acces, m-am pomenit că frânez prea brusc. Se pare că maşina avea nişte frâne foarte sensibile: nu trebuia decât să le atingi foarte uşor. Două benzi de circulaţie erau blocate spre sensul giratoriu, cu câte zece maşini pe fiecare. M-am oprit şi am profitat de această staţionare temporară ca să mai apăs un buton de lângă ecran.

Pe buton scria „INFO". Când l-am apăsat, pe ecran au apărut trei coloane verzi. Mi-a luat ceva

timp până să mă dumiresc ce înseamnă. Se pare că fiecare îţi arăta consumul de benzină într-un interval de cinci minute de mers. În primul interval de cinci minute, scosesem în medie treizeci şi patru de mile la galon; în al doilea, patruzeci şi nouă şi în al treilea, cincizeci şi una. Nu era rău, dar în felul ăsta nu aveam să câştig nici un premiu. Eu sperasem la o medie de şaizeci şi cinci sau mai mult. Greşeam eu pe undeva?

După ce am reuşit să trec de sensul giratoriu şi să intru pe drumul spre High Wycombe, am încetinit la patruzeci şi cinci de mile pe oră şi imediat eficienţa consumului de combustibil a început să crească. Aveam acum o medie de şaptezeci şi cinci-optzeci de mile la galon, aşa că am mers cu viteza asta cam o milă, până când şoferul din spatele meu a început furios să-mi facă semn cu farurile. Am accelerat, simţindu-mă întru câtva vinovat, deşi mă angajasem (privind dintr-un anumit punct de vedere) într-o acţiune prietenoasă faţă de mediu. Mi-am dat seama că va fi greu să conduc cu viteza aceea tot drumul până la Aberdeen, chiar dacă aşa câştigam premiul de cinci sute de lire sterline al lui Lindsay.

După zece mile, A404 a dat în M40 şi am luat-o pe prima ieşire din sensul giratoriu, intrând pe autostradă şi îndreptându-mă spre nord-vest. De-o parte şi de alta, Anglia – sau o părticică din ea, atât cât se vedea de pe autostradă – se întindea liniştitoare şi îmbietoare, îmbrăcată modest în tonuri blânde de verde şi gri. Simţeam că încep să mă binedispun. La urma urmei, plecasem într-o aventură.

Planul meu era următorul: să conduc astăzi până la Birmingham, liniştit, fără să mă grăbesc, consumând cât mai puţină benzină. Ajung acolo după-amiază, mă cazez la un hotel, apoi le fac o vizită domnului şi doamnei Byrne, părinţii lui

Chris, fostul meu coleg de şcoală, şi ai lui Alison, sora lui. Încă locuiau în Edgbaston, într-o casă de lângă lacul de acumulare, iar eu vorbisem deja cu domnul Byrne în weekend: îi telefonasem să-l întreb dacă mai avea (după cum credea tata) un set de chei de la apartamentul din Lichfield. La care domnul Byrne răspunsese „Da, cu siguranţă le mai avem pe-aici, pe undeva". (Deşi se pare că nu ştia exact pe unde.) Aşa că intenţionam să iau cheile de la el şi să trec pe la apartament a doua zi dimineaţă. Toate astea mi-ar încetini destul de mult călătoria pe care abia o începusem; dar tot îmi rămânea destul timp ca să ajung în Shetland şi, oricum, n-avea nici un rost să conduc în seara asta până în Kendal, deoarece Lucy n-ar avea cum să se întâlnească cu mine. Luasem deja legătura cu Caroline şi îmi spusese că în seara aceea Lucy se ducea la ziua de naştere a unei prietene şi urma să doarmă acolo. Aşa că aveam s-o invit să luăm masa în oraş marţi seara. Era bine. Aveam destul timp să ajung în Aberdeen miercuri după-amiaza ca să iau feribotul de la ora cinci. Între timp, vizita la domnul şi doamna Byrne mi-ar da ocazia să petrec câteva ore de plăcută nostalgie.

Mi-am stabilit o viteză constantă de cincizeci şi cinci de mile pe oră. Toate maşinile de pe autostradă, inclusiv TIR-urile, mergeau mult mai repede. Consumul de benzină revenise la şaptezeci de mile pe galon şi am început să mă gândesc ce economie de combustibil s-ar face dacă oamenii ar conduce cu viteza asta tot timpul. De ce se grăbeau toţi aşa? Ce mai conta dacă ajungeai la destinaţie cu o jumătate de oră mai târziu? Poate că tocmai autostrăzile erau problema. E-adevărat, pe autostradă îţi permiteai să conduci mai repede, dar, mai mult decât atât, autostrada *te făcea să vrei să conduci mai repede*, *te forţa* să conduci mai repede, deoarece era groaznic de plictisitor

pe autostradă. Mă aflam pe M40 de aproximativ cincisprezece minute şi deja mă plictisisem. Nu aveai ce să vezi, nu aveai la ce să te uiţi, în afară de micile semne de punctuaţie care apăreau din loc în loc – indicatoare rutiere, semne de avertizare, panouri de orientare suspendate, poduri, toate amestecându-se după un timp într-o singură frază indescifrabilă şi fără sens. De-o parte şi de alta era un peisaj de ţară banal: ici-colo o casă, un lac, o frântură dintr-un oraş sau sat îndepărtat, dar nimic altceva. Mă gândeam că zonele ce se întind de-a lungul autostrăzilor reprezintă o proporţie uriaşă din ţara noastră şi totuşi nimeni nu le vizitează, nu se plimbă pe-acolo şi nu rămâne cu nimic altceva decât cu priveliştea ce ţi se înfăţişează constant şi monoton prin geamul maşinii. Aceste zone sunt pământuri irosite, pierdute.

„Popasul Welcome Break, 3 mile" scria pe un indicator; aşa că m-am hotărât să ies de pe autostradă şi să mănânc ceva. Următorul complex de servicii – al companiei Moto – era la douăzeci de mile mai încolo, iar după el mai era unul la peste patruzeci de mile distanţă. Nu voiam să aştept atât de mult. În afară de asta, deşi nu mă omoram după Kentucky Fried Chicken, chipul colonelului Sanders zâmbindu-mi radios de pe panoul de bun venit mi se părea convingător. Aşa că am intrat pe drumul de acces la joncţiunea 8A, am parcurs reţeaua de mini-intersecţii şi am început să caut un loc în parcarea plină până la refuz la acea oră. Până la urmă, am reuşit să mă strecor cu Priusul între un Ford Fiesta şi un Fiat Punto, după care am oprit motorul cu o senzaţie de uşurare.

Era 13.15 şi îmi era foame. Oamenii din jurul meu se îndreptau spre sala mare de mese – majoritatea oameni plecaţi în interes de serviciu, ca şi mine, îmbrăcaţi în costume închise la culoare,

cu cămaşă şi cravată, unii cu haina aruncată pe umăr (deşi azi era frig, iar eu, unul, aveam de gând s-o ţin pe mine). Am simţit o stare de bine la gândul că făceam iarăşi parte din ceva: dintr-un proces naţional, dintr-o comunitate – comunitatea de afaceri – care îşi aducea contribuţia zi de zi la supravieţuirea ţării. Cu toţii aveam un rol de jucat. Toată lumea de aici vindea sau cumpăra ceva, presta servicii, verifica, cheltuia sau cântărea ceva. Mă simţeam din nou conectat: din nou în circuit.

Chiar şi complexele de servicii erau un microcosmos ce ilustra perfect cum ar trebui să funcţioneze o societate occidentală bine pusă la punct. Aici erau satisfăcute toate nevoile umane: nevoia de comunicare (exista un magazin unde se vindeau telefoane mobile şi accesorii) şi nevoia de a te distra (exista o zonă cu jocuri mecanice); nevoia de a consuma mâncare şi băutură şi nevoia de a le elimina pe amândouă după aceea; şi, desigur, eterna nevoie fundamentală de a cumpăra tot felul de chestii: reviste, CD-uri, jucării de pluş, ciocolată, DVD-uri, jeleuri, cărţi şi tot felul de fleacuşteţe. Mulţumită motelului Days Inn, amplasat chiar vizavi de parcare, cu o ofertă ieftină de cazare, teoretic puteai să te muţi în acest spaţiu de servicii şi să nu mai pleci niciodată. Puteai să-ţi petreci aici toată viaţa, dacă voiai. Chiar şi aspectul exterior era plăcut. Am o vârstă destul de înaintată ca să-mi amintesc cum arătau complexele de servicii de pe autostradă în anii 1970 şi 1980. Mese de plastic oribile şi terase îngrozitoare unde se vindeau ouă zemoase şi burgeri înotând în grăsime. Aici aveam ferestre panoramice uriaşe ce dădeau spre o zonă pavată şi nişte fântâni care clipoceau ademenitor; mesele erau curate şi moderne, iar unele aveau nişte lampioane montate pe suporturi elegant arcuite. Se vedea că cineva se îngrijise de toate astea. Şi

oferta de mâncăruri! Găseai Burger King, bineînţeles, şi KFC, dar dacă doreai să mănânci mai sănătos, un panou mare anunţa „♥ mâncarea sănătoasă" şi te îndruma spre tejgheaua unde se găseau tot felul de salate şi sendvişuri proaspete. Ca să nu mai zic de o cafenea numită Coffee Primo, care oferea latte, cappuccino, mocha, ciocolată caldă, espresso, americano, frappé cu vanilie, frappé cu caramel, ceaiuri Twinings, vreo douăzeci de alte variante cu cofeină şi, bineînţeles, omniprezentele *panini*.

În ciuda acestei bogăţii de oferte, inimaginabilă (dacă stai să te gândeşti) cu o generaţie în urmă, înainte ca Thatcher şi Blair să înceapă transformarea societăţii noastre, m-am decis să-mi iau un hamburger. Câteodată un burger este exact ce-ţi trebuie. Ieftin şi bun. Mai mult decât atât, aici nu era nevoie să vorbeşti cu cineva ca să-ţi aducă hamburgerul. Rezolvai singur, cu cardul de debit, selectând ce doreai să comanzi la un aparat, introducând cardul în terminal şi apoi ducându-te cu bonul să ţi-l iei. A mers foarte bine. Burgerul meu a fost gata în treizeci de secunde. Când l-am văzut, m-am simţit totuşi puţin vinovat că nu mi-am comandat ceva mai sănătos, aşa că m-am dus să stau la rând la sendvişuri şi mi-am cumpărat şi o sticlă de apă de izvor cu aromă de rodii şi lychee, care a costat două lire şaptezeci şi cinci. Apoi mi-am luat tava şi m-am aşezat la o masă de lângă ferestrele panoramice.

Îmi adusesem cu mine şi ceva de citit. Mai întâi, manualele Priusului – unul pentru maşină, altul destinat sistemului de navigaţie prin satelit de la bordul maşinii. Apoi erau instrucţiunile de la căştile Bluetooth, care se conectau cumva la maşină şi puteau fi controlate din volan. Trevor şi Lindsay insistaseră să le pun în funcţiune cât mai repede, deoarece doreau să ţinem permanent

legătura. Mă întrebam dacă era prea curând s-o sun pe Lindsay chiar acum. Poate că da. Nu era musai să ştie că ajunsesem la Oxford Services după o oră şi un sfert de condus. Pe urmă trebuia să mai citesc şi manualul pentru camera video, care părea foarte complicată. Cred că am să-l las pentru mai târziu. Mai bine să văd deocamdată cum e cu GPS-ul. Am stat şi am citit din manual vreo zece minute, până am considerat că am priceput toate aspectele esenţiale. Eram convins că am înţeles destul cât să-l folosesc în următoarea etapă a călătoriei, până la Birmingham.

După ce m-am urcat din nou în maşină, am pornit motorul şi am apăsat iconul „Accept" care a apărut pe ecranul cu traseul. Apoi am apăsat butonul „Destinaţie" de pe *touchscreen* şi am introdus cu destulă dificultate adresa domnului şi doamnei Byrne. În câteva secunde calculatorul a localizat casa şi acum îmi oferea trei variante de rute pornind din poziţia în care mă aflam. Am ales-o pe cea care mi s-a părut cea mai rapidă, direct pe M40, apoi spre nord până la Birmingham, pe Bristol Road. Şi atunci, imediat după ce am făcut această alegere, s-a auzit o voce feminină zicând:

— *Vă rugăm să porniţi pe ruta indicată şi veţi auzi indicaţiile de ghidare.*

Problema nu a fost ce zicea, ci cum zicea.

Aş spune că majoritatea oamenilor se simt atraşi de alţi oameni în funcţie de aspectul fizic. Bineînţeles că şi eu, ca toţi ceilalţi. Dar primul lucru care mie mi se pare *într-adevăr* atrăgător la o femeie, în nouă cazuri din zece, este vocea. Asta am remarcat şi la Lindsay Ashworth când ne-am întâlnit prima oară – minunatul ei accent scoţian. Iar dacă mă întorc şi mai mult în trecut, tot ăsta a fost primul lucru pe care l-am observat şi la Caroline – pronunţia lancastriană a vocalelor deschise, lucru neaşteptat la o persoană altminteri

atât de elegantă, stilată și cosmopolită. Poate că e ridicol ce spun, dar nici una dintre aceste femei, nici Lindsay, nici Caroline, nu avea vocea la fel de seducătoare ca aceea care se auzea din acest aparat. Pur și simplu, aceasta era o voce frumoasă. Frumoasă de-ți tăia respirația. Poate cea mai frumoasă voce pe care am auzit-o vreodată. Nu-mi cereți să v-o descriu. Cred că v-ați dat seama până acum că nu mă pricep prea bine la descrieri. Era o voce de englezoaică – destul de distinsă – vorbind ceea ce se cheamă îndeobște engleza standard sau „engleza de BBC". Cred că era un picuț cam înțepată. Ba chiar ai fi putut zice că avea o notă autoritară. Dar în același timp era calmă, măsurată și nespus de liniștitoare. Era imposibil să-ți imaginezi această voce răstindu-se. Era imposibil să-ți imaginezi că, auzind-o, nu te simți mângâiat și liniștit. Era o voce care îți spunea că totul e bine în lume – în lumea ta, cel puțin. Era o voce fără nici o urmă de nesiguranță sau îndoială: o voce în care puteai să ai încredere. Poate tocmai de-aia îmi plăcea atât de mult. Era o voce în care puteai să ai încredere.

Am comutat pe modul *drive* și am ieșit din parcare. Când să părăsesc complexul de servicii, am trecut pe lângă un panou pe care scria: *„Vă mulțumim că ați vizitat Oxford Services. Vizita dumneavoastră și numărul de înmatriculare al mașinii au fost înregistrate pe CCTV"*. Încă o dovadă în plus, dacă mai trebuia, că nu eram atât de singur pe cât credeam.

— Ce părere ai de chestia asta? m-am pomenit eu vorbind cu vocea GPS-ului. Cam sinistru, nu-i așa?

Iar vocea a răspuns:

— Urmează ieșirea. Mergeți mai departe două sute de metri și intrați în sensul giratoriu.

Deocamdată am uitat cu totul că doream să-i telefonez lui Lindsay.

Am continuat să conduc încet, străduindu-mă să fac economie la combustibil, aşa că a mai trecut o oră şi jumătate până am ajuns la intersecţia I cu M42.

— *În cinci sute de metri viraţi la stânga, spre Birmingham Sud.*

De vreo zece minute nu mai vorbise cu mine. Între timp mă prinsesem că puteam să solicit vocea oricând doream, apăsând butonul „Traseu" de pe volan. Când îl apăsai, vocea îţi spunea de regulă să continui ceea ce făceai în momentul acela. Aşa că, la interval de câteva minute, apăsam butonul, iar ea îmi spunea *„Continuaţi să mergeţi pe autostradă"*. Nu am deschis radioul. Încercasem puţin pe Radio 2 şi pe Radio 4, dar n-aveam poftă să-i aud pe alţii stând de vorbă. Voiam să fiu lăsat singur cu gândurile mele şi să ascult vocea Emmei de câte ori aveam chef.

Oh – nu v-am spus că o cheamă Emma? De o jumătate de oră mă tot gândeam ce nume să-i dau. Până la urmă m-am hotărât să-i spun Emma, pentru că fusese întotdeauna unul dintre numele mele preferate. Pe de o parte, îmi aducea aminte de romanul lui Jane Austen pe care l-am avut de citit la şcoală pentru examenul la engleză: nu mi-a plăcut cartea (care, apropo, era printre favoritele lui Caroline) şi am luat doar un D[1] la examen, dar, nu ştiu de ce, numele eroinei mi-a rămas în minte ca un fel de emblemă a eleganţei şi rafinamentului. De asemenea, mai demult îmi plăcuse la nebunie actriţa Emma Thompson – prin anii '80, când era tunsă băieţeşte şi a jucat în filmul ăla în care apărea într-o scenă de sex formidabilă cu Jeff Goldblum. Aşa că, dintr-un motiv sau altul, Emma mi s-a părut o alegere potrivită.

1. Echivalentul aproximativ al notei 5 în sistemul românesc de evaluare.

— Urmează ieşirea pe partea stângă. Apoi, viraţi uşor la dreapta, intraţi în sensul giratoriu şi părăsiţi-l la a treia ieşire.

Relaţia noastră avea să fie pusă la încercare pentru prima dată, deoarece eu mă hotărâsem să nu urmez instrucţiunile ei în următoarele câteva minute. Ea voia să merg pe A38 până la sensul giratoriu de la Lydiate Ash, apoi să fac dreapta spre Rubery. Dar eu aveam alte planuri. Voiam să traversez Lickey Hills şi să revin pe A38 la poalele dealului, via B4120. Aveam ce să văd pe-acolo şi puteam să trec prin locurile unde am copilărit. Dar cum va reacţiona Emma? Va înţelege imboldul nostalgic care mă îndemna să procedez aşa?

Uşor agitat din cauza propriei mele îndrăzneli, am ignorat insistenţa cu care ea a repetat *„Prima la stânga"* atunci când am intrat în sensul giratoriu şi am ales *a patra* ieşire, nu a treia. Mi-am imaginat ce-ar fi zis Caroline dacă i-aş fi ignorat astfel indicaţiile când plecam cu toţii în concediu. „Nu, nu pe-aici!" Ar fi oftat exasperată, apoi vocea i-ar fi devenit încordată, alunecând în acel registru oribil al furiei resemnate în faţa încăpăţânării şi prostiei mele. „Foarte bine. Dacă ştii tu mai bine decât mine, n-ai decât să faci cum vrei. Nu mai are nici un rost să mă uit în asta." Apoi ar fi azvârlit harta rutieră pe bancheta din spate, cât pe ce s-o nimerească pe Lucy, care stătea cuminte în scăunelul ei, ascultând cu ochii mari de uimire cum ne certăm, întrebându-se în minţişoara ei de copil dacă aşa îşi vorbesc de obicei adulţii. Da, aşa s-ar fi întâmplat. Îmi amintesc nenumărate scene de genul ăsta.

Dar cu Emma a fost altfel. La început nu a zis nimic. Singurul semn că luase la cunoştinţă decizia mea a fost un mesaj afişat pe ecran care zicea

„Reconfigurarea traseului". Apoi, după câteva secunde, vocea ei s-a auzit din nou. Nu era nici o schimbare de ton. La fel de calmă, la fel de echilibrată. Nicidecum tulburată de micul meu gest de rebeliune. *„Mergeţi mai departe încă două mile"*, a zis ea. Şi asta a fost tot. Fără certuri, fără ironii, fără întrebări. A acceptat autoritatea mea şi a reacţionat în consecinţă. Doamne – ce uşoară ar fi fost viaţa dacă şi Caroline s-ar fi comportat aşa! Începeam deja să cred că în Emma găsisem partenera ideală. Am apăsat butonul „Traseu" ca s-o aud încă o dată.

„Mergeţi mai departe încă două mile."

Minunat. Îmi plăcea mica pauză pe care o făcea înaintea cuvântului *„mile"*. Vorbea de parcă ar fi recitat un vers dintr-o poezie.

Mergeam acum pe Old Birmingham Road. Pe partea stângă era şcoala primară unde eu şi Chris ne-am cunoscut şi ne-am împrietenit din prima zi, la vârsta cinci ani. De-atunci am devenit nedespărţiţi – cei mai buni prieteni în următorii şase ani. Apoi, la vârsta de zece ani, am fost singurii din anul nostru care am dat examen de admitere la King William's School, în centrul oraşului Birmingham. Chris a luat examenul. Eu nu, şi până la urmă m-am dus la Waseley Hills Comprehensive, cu restul prietenilor din şcoala primară.

— Şi probabil că asta a fost, nu-i aşa? i-am spus eu Emmei. Atunci a fost momentul de cotitură. De-acolo au decurs atâtea lucruri.

— *Mergeţi mai departe încă o milă.*

Desigur, eu şi Chris am continuat să ne vedem. Dar cred că adevăratul motiv pentru care am făcut-o a fost că taţii noştri deveniseră buni prieteni după ce se întâlniseră la diverse evenimente sociale legate de şcoală. Tatăl lui Chris era lector

la Universitatea din Birmingham, iar tata, care se considera intelectual şi poet, n-avea de gând să lase această prietenie să moară, nici după ce Chris a început să meargă la o şcoală mult mai bună, iar familia lui s-a mutat din Rubery în Edgbaston, un fel de enclavă mai înverzită a clasei mijlocii. Aşa că eu şi Chris am continuat să fim prieteni, în primul rând pentru că ne înţelegeam într-adevăr bine, dar şi pentru că intuiam cu mintea noastră de copii că asta îşi doreau părinţii noştri. Şi totuşi, începând din acel moment, eu am fost mereu conştient de diferenţele dintre noi. Când am trecut pe lângă aleea de acces a şcolii şi am luat-o spre culmea dealului, mi-am adus aminte de un lucru. Eu şi Chris aveam unsprezece ani; de câteva săptămâni fiecare mergea la noua lui şcoală. Venise în vizită pe la noi şi stăteam de vorbă în grădina din spatele casei, iar el voia să ştie cum e la Waseley şi m-a întrebat „Cum sunt maeştrii?". Şi eu nu mi-am dat seama la început ce vrea să spună. M-am prins după câteva secunde. „Aşa le ziceţi voi profesorilor?", am întrebat eu. „Le ziceţi maeştri?" Atunci mi-a răsărit în minte imaginea unei figuri autoritare, cu părul alb, plimbându-se printre rândurile de bănci vechi de lemn, purtând robă şi predându-le elevilor ce îl urmăreau atenţi declinările din limba latină: o figură descinsă din filmul *Adio, domnule Chips!* sau dintr-un roman de Billy Bunter. Şi atunci am simţit un val de ruşine – de inferioritate – când mi-am dat seama cât de diferite erau lumile în care trăiam acum eu şi Chris.

— *La următorul sens giratoriu, viraţi la stânga şi părăsiţi-l la prima ieşire.*

De data asta m-am conformat. Dar pe urmă m-am hotărât să mai fac un mic ocol ca să-i pun

răbdarea la încercare. Imediat ce-am trecut de localul The Old Hare and Hound, am virat brusc la stânga, pe Leach Green Lane. Ea a tăcut câteva secunde, timp în care computerul a procesat ce încercam eu să fac, apoi a zis:

— *Mergeţi mai departe două sute de metri, apoi viraţi la dreapta.*

— Îmi dau seama ce ai de gând, i-am zis, dar deocamdată ne vom abate de la traseu. Sper că n-ai nimic împotrivă. O să facem împreună o călătorie sentimentală. Şi nu cred că ai o setare pentru aşa ceva.

— *Urmează să viraţi la dreapta*, a insistat ea.

Am ignorat-o şi am luat-o la stânga. După câteva sute de metri, am văzut ceea ce căutam: o casă gri, cu zidăria din piatră aparentă, semănând atât de mult cu vecinele ei, încât putea fi lesne confundată, cu un petic de asfalt în faţă, unde fusese parcat un Rover 2000 vechi, de culoare verde. Am oprit în faţa casei, de cealaltă parte a drumului.

— *Mergeţi mai departe două sute de metri, apoi întoarceţi-vă,* a sugerat Emma.

Fără să opresc motorul, m-am dat jos din maşină şi am ocolit-o până la uşa din stânga. Am stat câtva timp acolo, sprijinit de portieră, şi am privit casa. Aici locuisem timp de treisprezece ani, începând din 1967. Eu, mama şi tata. Nu se schimbase câtuşi de puţin. Am mai stat s-o privesc încă două sau trei minute, tremurând puţin în răcoarea vântului de primăvară, apoi m-am urcat în maşină şi am plecat mai departe.

— La ce trebuia să mă gândesc? am zis, revenind pe A38 şi îndreptându-mă spre centrul oraşului. Ce trebuia să simt? N-am mai văzut casa aceea de peste douăzeci de ani. Acolo am crescut. Acolo mi-am petrecut copilăria şi, sincer

să fiu, acum am revenit, mă uit la ea şi nu simt mai nimic. Copilăria mea n-a fost cine ştie ce. Cum cred că n-au fost nici celelalte lucruri din viaţa mea. Nimic extraordinar. Uite ce ar trebui să scrie pe mormântul meu: „Aici zace Maxwell Sim. A fost un tip absolut banal." Ce mai epitaf! Nu e de mirare că biata Caroline s-a plictisit după câtva timp. Nu e de mirare că Lucy nu vrea să aibă de-a face cu mine. Ce-am făcut noi trei în casa aceea timp de treisprezece ani şi n-au făcut milioane de familii din ţara asta, care locuiau în case identice? Ce sens a avut? Asta e tot ce vreau să ştiu. Nu cer prea mult, nu-i aşa? Ce sens are? *Care naiba-i sensul?*

— *Mergeţi mai departe încă o jumătate de milă*, a spus Emma, *apoi viraţi uşor la stânga şi părăsiţi sensul giratoriu la prima ieşire.*

Femeia asta avea răspuns la toate.

13

— *Mergeţi mai departe încă două mile.*

Acum treceam pe lângă vechea fabrică Longbridge. Sau, mai bine zis, treceam pe lângă golul din peisaj unde altădată era vechea fabrică Longbridge. A fost o experienţă ciudată: când revezi locuri din trecut, te aştepţi poate să observi câteva îmbunătăţiri, o clădire nouă ici, un strat proaspăt de vopsea dincolo, dar acum era altceva – o fabrică cu un întreg complex de clădiri care odinioară dominau împrejurimile, întinzându-se pe o suprafaţă de mai mulţi kilometri pătraţi, duduind de zgomotul maşinăriilor în funcţiune, animată de mii de muncitori, bărbaţi şi femei, intrând şi ieşind din clădiri – toate acestea dispăruseră. Fuseseră şterse de pe faţa pământului. Între timp, un mare panou publicitar ridicat în mijocul acestei porţiuni de goliciune urbană ne informa că nu peste mult timp, o pasăre phoenix se va ridica din cenuşă: „un nou proiect de dezvoltare" a unor „unităţi rezidenţiale exclusiviste" şi „centre comerciale" era în derulare – o comunitate utopică în care oamenii nu vor mai avea altă grijă decât să mănânce, să doarmă şi să cumpere: părea că nu mai trebuiau să muncească, să se obosească să semneze condica la porţile fabricii pentru a se ocupa cu ceva atât de rudimentar cum ar fi să *fabrice* lucruri. Oare ne pierduserăm cu toţii minţile în ultimii ani? Uitaserăm că prosperitatea trebuia să se bazeze pe ceva, ceva concret şi palpabil? Chiar şi unuia ca mine, care în ultimele două săptămâni nu făcusem altceva decât să frunzăresc

ziarele şi site-urile de ştiri, îi era foarte clar că lucrurile nu merg deloc cum trebuie, că demolarea fabricilor pentru a construi în locul lor magazine nu mai este o idee atât de bună, că nu e normal să construieşti o întreagă societate pe o fundaţie de aer.

— *Mergeţi mai departe încă trei sferturi de milă.*

Am observat că nu mai trebuia să trec prin Northfield: se găsiseră bani pentru construirea unei noi variante, atât de nouă că nici Emma nu ştia de ea. A devenit extrem de confuză când am început să-mi croiesc drum pe la semafoare şi prin intersecţii, deşi n-am putut să nu admir încă o dată faptul că tonul ei rămânea absolut imperturbabil, chiar şi atunci când dădea indicaţii contradictorii şi recalcula cu febrilitate traseul. Ce femeie! La Selly Oak n-a mai avut bătăi de cap şi m-a ghidat ca o expertă pe Harborne Lane şi Norfolk Road, până la Hagley Road. Am ajuns acolo puţin după ora trei şi m-am cazat la Quality Hotel Premier Inn, unde o cameră single costa patruzeci şi ceva de lire pe noapte, încadrându-se astfel în bugetul stabilit de Alan Guest. Camera nu era foarte mare şi nici nu avea o privelişte prea frumoasă, dar era confortabilă. Eram cazat la primul etaj, cu vedere spre spatele clădirii. Am găsit în cameră un ibric şi două pliculeţe de Nescafé, aşa că mi-am făcut o cafea şi m-am întins în pat vreo jumătate de oră, să mă refac după atâta drum. Mă simţeam puţin cam singur şi m-am gândit să-i telefonez lui Lindsay, dar mi-am zis s-o las până mai spre seară.

Domnul şi doamna Byrne mă aşteptau abia peste o oră şi jumătate. Mai aveam timp să mă duc cu maşina până la cimitirul de la King's Norton, ceea ce am şi făcut. Mormântul mamei

era într-o stare bună. Am cumpărat nişte flori de la Tesco Express şi le-am sprijinit de piatra de mormânt. Nu aveam un vas în care să le pun. *Barbara Sim, 1939-1985*, doar atât scria. Tata a vrut să fie ceva simplu, sau cel puţin aşa mi-a zis atunci. Patruzeci şi şase de ani. Eu aveam deja mai mult de-atât. Trăisem mai mult decât mama. Şi totuşi, mi se părea că vor mai trece mulţi ani până să mă simt matur, aşa cum mi se păruse mama întotdeauna. Avea douăzeci şi doi de ani când m-am născut eu. Restul de douăzeci şi patru şi i-a petrecut crescându-mă şi având grijă de mine până când am ajuns adult şi în tot acest timp mi s-a dedicat mie trup şi suflet. Mi-a oferit dragoste necondiţionată. Poate că n-a fost o femeie foarte deşteaptă, poate nu a avut o educaţie nemaipomenită, poate că nu a înţeles poezia tatei (cum n-am înţeles-o nici eu), dar, sufleteşte, a fost mai înţeleaptă decât vârsta pe care o avea. Poate că împrejurările o obligaseră să fie aşa sau poate că generaţia ei, trăind în umbra războiului, se maturizase mai repede decât a mea. În orice caz, mă simţeam mic (da, chiar acesta este cuvântul – mai potrivit decât oricare altul) când mă gândeam ce mamă grozavă fusese. În comparaţie cu ea, toată strădania mea de a fi un părinte bun părea jalnică.

1939-1985. Era prea puţin. Ar fi trebuit să scriem altceva pe mormântul ei, să mai adăugăm ceva.

Dar ce?

— Mama ta era o femeie minunată. Eu şi Donald am fost întotdeauna de această părere. Nu e zi în care să nu vorbim despre ea.

Doamna Byrne mi-a turnat nişte lapte în ceai şi a adăugat două linguriţe de zahăr, cum o rugasem.

Am observat că îi tremurau uşor mâinile. Oare avea un început de Parkinson? Am luat tava cu ceştile de ceai şi am urmat-o în sera de flori.

— Foarte curios, a zis domnul Byrne. Se uita cu atenţie la periuţa de dinţi IP 009 pe care o ţinea în sus şi o cerceta din toate unghiurile, în lumina tot mai slabă a după-amiezii. Ce plafon ai? Câte speri să vinzi?

— Întotdeauna era o plăcere să vorbeşti cu ea. Făcea ca toate evenimentele sociale să fie o reuşită, a zis doamna Byrne. Ea încă mai vorbea despre mama. Observasem că era greu de întreţinut o conversaţie cu domnul şi doamna Byrne, deoarece vorbeau mereu despre două subiecte total diferite în acelaşi timp.

— Nu asta e problema, am zis eu (domnului Byrne). Nu-i vorba de câte reuşesc să vând. Chiar dacă nu vând nici una toată săptămâna, tot nu contează.

Era adevărat, până la un punct. Firma Guest Toothbrushes avea deja relaţii cu principalii vânzători de farmaceutice – inclusiv cu supermarketurile –, iar comenzile erau en-gros şi de obicei se făceau online sau telefonic. Totuşi, Alan îmi spusese că, dacă din întâmplare găseam vreun comerciant independent, puteam să profit de ocazie pentru a-i face o vizită şi a-i prezenta produsele noastre. Era un aspect al călătoriei care nu prea mă încânta. Trecuse foarte mult timp de când căutam potenţiali clienţi, dând telefoane nesolicitate.

— Are un design extraordinar, fără îndoială, a zis el. Ar trebui să ne luăm şi noi vreo două.

— Oh, păi, în cazul ăsta, am zis eu scoţând încă una din buzunarul interior al jachetei, vi le ofer pe acestea cadou. Vă rog. Cu complimente din partea firmei Guest Toothbrushes.

— Eşti sigur?

— Absolut sigur.

— Oh, e minunat. Nu-i aşa că e minunat, Sue?

Doamna Byrne a clătinat din cap preocupată, dar mintea ei era în altă parte. Mai întâi a împărţit ceştile de ceai şi prăjiturelele de casă, apoi a zis:

— Zici că trebuie să ajungi tocmai în Aberdeen.

— Da, aşa e.

— Atunci ar trebui să-i faci o vizită şi lui Alison. S-ar bucura să te vadă.

— Ia mai taci, Sue, a zis iritat domnule Byrne. N-are timp să treacă pe la Alison. Spune-mi, Max, Harold vrea să închirieze apartamentul din Lichfield? Pentru că noi nu ne-am mai dus de câţiva ani să vedem ce mai e pe-acolo, iar ultima dată când am vorbit cu el, zicea că aşa are de gând.

— Chiar nu văd de ce n-ar face-o, a zis doamna Byrne. Şi dacă s-ar opri doar ca să bea o ceaşcă de ceai, tot ar fi ceva, şi cu siguranţă va trece prin Edinburgh dacă trebuie să ajungă la Aberdeen.

— Nu cred că tata l-a închiriat, i-am zis eu domnului Byrne; apoi, întorcându-mă spre soţia lui: Mi se pare că există o şosea de centură, aşa că n-am să trec prin centru.

— Atunci o să piardă un venit bunicel din chirie, a zis domnul Byrne.

— Da, dar de pe şoseaua de centură poţi să ajungi repede la Alison, a zis doamna Byrne.

— Mă duc să iau cheile.

— Mă duc să aduc harta ca să-ţi arăt unde locuieşte.

Cât timp au fost plecaţi, fiecare cu treaba lui, eu mi-am băut ceaiul, am mănâncat un fursec şi am privit grădina din spatele casei. Era o grădină mare şi frumoasă, care se întindea într-o succesiune de terase până la marginea lacului. Dincolo

de gard se vedea drumul care ocolea lacul. Mi se pare că puteai să-l parcurgi în treizeci de minute. Mi-am adus aminte că am fost odată pe acolo cu Alison. Cred că eu aveam vreo cincisprezece ani. Era cu puţin timp înainte să mergem împreună cu părinţii la Lake District. Cred că venisem să-l văd pe Chris, dar nu ştiu cum ajunsesem să mă plimb în jurul lacului împreună cu Alison, care era cu doi ani mai mare decât mine şi cu care avusesem întotdeauna o relaţie de prietenie mai ciudată, nu tocmai sentimentală. (Aveam impresia că trebuie s-o consider mai atrăgătoare decât o consideram de fapt, dacă înţelegeţi ce vreau să spun.) Să trec prin Edinburgh s-o văd? Să trec pe la ea să bem o ceaşcă de ceai? N-o mai văzusem de la nunta lui Chris, de-acum cincisprezece ani. Mă gândesc că poate n-ar strica...

Domnul şi doamna Byrne s-au întors în acelaşi timp, fiecare preocupat de problema lui.

— Când trebuie să ajungi în Shetland? a întrebat doamna Byrne.

— Iată-le, a zis domnul Byrne, dându-mi un set de chei. Apropo, Priusul ăla de-afară este al tău?

— Cred că nu prea contează, important e să ajung acolo până la sfârşitul săptămânii, i-am spus doamnei Byrne. Da, al meu e, i-am spus şi domnului Byrne. Numai pentru deplasarea asta.

— Ce-ar fi să iei masa cu Alison şi Philip mâine-seară?

— Cum ţi se pare? Merge bine?

Am presupus că Philip era soţul lui Alison. Numele mi se părea vag cunoscut.

— Mă tem că nu se poate. Mă întâlnesc cu Lucy – fiică-mea – mâine-seară. În Kendal. Da, îmi place. Să ştiţi că am făcut şaizeci şi cinci de mile la galon până aici. Iar GPS-ul este extraordinar.

— În Kendal? Ce caută fata ta în Kendal?

— Şaizeci şi cinci nu-i rău. Să ştii că au apărut nişte maşinuţe diesel care consumă cam tot atât. Ce capacitate are motorul?

— Ştiţi... Caroline m-a părăsit. În urmă cu şase luni. Ea şi Lucy locuiesc acum în Kendal. Nu ştiu ce capacitate are motorul, îmi pare rău – probabil că scrie în manual.

— Oh, Max, n-am ştiut. Cred că eşti distrus. Mă întreb de ce Chris nu ne-a spus şi nouă.

— Am auzit că nu are o acceleraţie prea bună. N-are suficientă putere dacă te grăbeşti şi vrei să intri în depăşire.

— Da, a fost... o mare dezamăgire. Cea mai mare dezamăgire din viaţa mea.

Domnul Byrne m-a privit mirat până când soţia lui l-a bătut dezaprobator pe genunchi.

— Se referă la destrămarea căsniciei lui, nu la acceleraţia maşinii. Tu nu auzi ce spune? S-a întors spre mine şi a zis: Max, în orice căsnicie există şi perioade mai grele. Sunt sigură că e doar ceva temporar.

— Nu cred, am zis eu. S-au mutat în celălalt capăt al ţării. Mie mi se pare cât se poate de definitiv.

— Aţi încercat să mergeţi la consiliere de cuplu, să faceţi ceva? a întrebat doamna Byrne.

— Nu cumva ţi-ai cam făcut tu de cap? a întrebat domnul Byrne.

— Donald! a zis nevastă-sa exasperată.

— Da, am răspuns eu. Adică da, am încercat să mergem la consiliere psihologică şi nu, nu mi-am făcut de cap.

— Max, a zis doamna Byrne. De ce nu rămâi la noi la masă? Am făcut plăcintă cu pui şi avem destulă pentru toţi trei.

— N-am vrut să fiu nepoliticos, a zis domnul Byrne. Doar că bărbaţii, când ajung pe la patruzeci şi cinci de ani, încep să facă tot felul de lucruri ciudate. Nu ştiu din ce motiv, dar încep să simtă o dorinţă necontrolată de a face sex cu fete de douăzeci de ani.

— Ar fi minunat, am zis eu. Adică să rămân la masă, nu să fac sex cu fete de douăzeci de ani. Şi asta ar fi minunat, desigur, dar... Dar în orice caz, mă tem că nu pot. Să rămân la masă, adică. Am... am ceva treabă în seara asta.

— Oh, ce păcat. Oricum, mă duc să mai fac nişte ceai.

Doamna Byrne a dispărut în bucătărie, lăsându-mă câteva minute cu domnul Byrne. O clipă m-am îngrozit la gândul că va încerca să discute cu mine ca de la bărbat la bărbat despre eşecul căsniciei mele, dar m-am îngrijorat degeaba. Am vorbit în schimb de Toyota Prius. Mi-a spus că a citit într-un articol că procesul de fabricaţie era atât de lung şi de complicat, încât practic anula toate performanţele ecologice ale unui motor hibrid. De asemenea, se pare că exista un mare semn de întrebare în legătură cu posibilitatea de reciclare a bateriei. Ştia o mulţime de lucruri. Dar de fapt la domnul Byrne, ca şi la fiul său, m-a surprins întotdeauna cât era de informat. Se număra şi el printre cei pe care Dumnezeu i-a fericit (nu ca pe mine) cu o minte iscoditoare şi însetată de informaţii.

Doamna Byrne a lipsit vreo douăzeci de minute. Nu ştiam de ce i-a luat atât de mult timp să mai facă un ceai. Dar când a reapărut într-un târziu, m-am lămurit.

— Îmi cer scuze, a zis ea. Am vorbit la telefon cu Alison. Mi-am zis să sun totuşi, că poate o

găsesc. Zice că e acasă toată săptămâna şi s-ar bucura să vă vedeţi miercuri.

— Oh, am zis eu luat prin surprindere. E minunat, mulţumesc.

— Philip e plecat în Malaezia, dar va rezerva ea o masă la restaurant pentru seara aceea, aşa că puteţi ieşi amândoi în oraş să luaţi cina împreună. Băieţii sunt amândoi la internat, bineînţeles.

— Vă mulţumesc foarte mult, dar...

— Ah! a exclamat domnul Byrne şi a sărit în picioare. Apropo, mi-a venit o idee.

A ieşit din cameră, iar eu am încercat să-mi revin după această nouă întorsătură a lucrurilor. Asta ar însemna să-mi prelungesc călătoria cu încă o zi, să iau feribotul din Aberdeen joi seara şi să ajung în Shetland vineri dimineaţa. Era o problemă? Nu neapărat. Probabil că până atunci ceilalţi trei agenţi comerciali vor fi ajuns la destinaţie şi înapoi acasă, dar de ce m-ar deranja pe mine chestia asta? Nu era o întrecere. Sau, dacă era, în nici un caz nu aveam cum să fiu eu primul care ajunge acasă. La urma urmei, nu eram un Robin Knox-Johnston sau Bernard Moitessier în acest scenariu. Şi, în afară de asta, eram pe cale de a câştiga celălalt premiu – cel pentru economia de combustibil.

— Cred c-ar fi... ar fi grozav. Da, de ce nu? M-aş bucura s-o revăd pe Alison.

— Iar eu sunt sigură că şi ea s-ar bucura să te vadă. Excelent. Atunci aşa rămâne.

Mi-a zâmbit radiind de fericire şi m-a invitat să mai iau un fursec. Când m-am aplecat spre farfuria pe care mi-a întins-o, mi-am zărit propria reflexie în geamurile serei de flori. Afară aproape se întunecase. Mă aştepta o seară mohorâtă, singur în camera mea de la Quality Hotel Premier Inn, şi totuşi nu puteam să accept invitaţia soţilor

Byrne de a rămâne la ei la masă. Aveam şi eu o limită până la care puteam tolera compania altor persoane într-o singură zi. Am mâncat fursecul în tăcere în timp ce doamna Byrne îmi vorbea liniştitor, spunându-mi noutăţi despre prieteni de-ai ei pe care eu nici nu-i cunoşteam, nici nu-mi aminteam să-i fi cunoscut vreodată. După câteva minute, s-a întors şi domnul Byrne, gâfâind şi cărând o cutie mare de carton.

— Aşa! a zis el punând-o pe podeaua serei cu un aer triumfător.

— Oh, Donald! a exclamat soţia lui. Acum ce mai ai de gând să faci?

— Am adus-o din pod, a explicat el.

— Ştiu de unde ai adus-o. Ce caută aici?

— Ziceai că te-ai săturat să tot dai cu ochii de ea.

— Aşa e. De aceea am şi dus-o în pod. Pentru ce-ai mai adus-o iar aici?

— Locul ei nu e la noi în pod. Avem destule catrafuse acolo. E a lui Alison.

— Ştiu că e a lui Alison. Îi spun mereu să şi-o ia, iar ea uită de fiecare dată.

— Nu uită. Nu-şi aminteşte pentru că nu vrea.

— Bine, bine. N-are rost să ne ciondănim. Ce faci cu ea?

— Poate să i-o ducă Max.

— Max?

— Se duce s-o viziteze, nu? Ei, atunci poate s-o ia cu el.

— Oh, termină cu prostiile.

M-am uitat şi eu la cutia imensă pe care domnul Byrne o cărase cu mare greutate, din cauză că era plină vârf cu o grămadă de hârţoage. Totuşi, ar încăpea în portbagajul maşinii şi nu aveam nici un motiv să n-o iau.

— Nu, n-ar fi nici o problemă, am zis. Ce e în ea?

— Sunt toate lucrările de seminar ale lui Alison. Cred că de-acum treizeci de ani.

— Ar trebui să le aruncăm, a zis doamna Byrne, asta ar trebui să facem. Să le punem pe foc.

— Cum să facem aşa ceva? a zis domnul Byrne. A muncit din greu la ele.

— I-au folosit destul. Nici măcar nu şi-a obţinut diploma.

— Sue, aminteşte-ţi că a *obţinut* diploma. Nu a *practicat* niciodată. Nu-i acelaşi lucru. Şi încă nu-i prea târziu, mai ales că şi copiii au mai crescut.

— Ce să practice? am întrebat eu. Trecuse atâta timp încât uitasem cu desăvârşire ce studii făcuse Alison.

— Psihologia, a zis domnul Byrne. Întotdeauna şi-a dorit să devină psihoterapeut.

Parcă îmi aduceam aminte. Dar asta n-a făcut decât să-mi reconfirme faptul că, până la urmă, o cunoşteam prea puţin pe Alison şi că petrecuserăm prea puţin timp împreună. Chiar voiam să-mi petrec toată seara de miercuri luând masa cu o persoană care practic era o străină pentru mine? Dar acum era prea târziu ca să mai dau înapoi. Domnul şi doamna Byrne erau amândoi extrem de încântaţi de ideea asta – unul dintre ei, se pare, din nişte motive sentimentale ciudate, iar celălalt pentru că ardea de nerăbdare să scape de cutia de carton.

— Uite-aşa – nu ocupă mult spaţiu, am zis câteva minute mai târziu, punând-o cu grijă în portbagajul Priusului. Geamantanul şi laptopul meu erau la hotel, aşa că singurele lucruri din portbagaj erau două cutii mai mici cu eşantioane de periuţe de dinţi. Doamna Byrne venise să mă conducă. Era o seară rece, iar nouă ne ieşeau aburi din gură în timp ce stăteam pe aleea din

faţa casei. M-am grăbit să-mi iau rămas-bun – poate chiar am fost cam nepoliticos –, mai întâi pentru că nu voiam ca ea să răcească, dar mai ales pentru că nu-mi place s-o lungesc cu despărţirile. Tocmai urcasem în maşină şi mă pregăteam să plec, când domnul Byrne a ieşit alergând din casă.

— Să nu uiţi astea! a zis el fluturând setul de chei de la apartamentul tatălui meu.

Nu ştiu cum de le uitasem în casă. Am coborât geamul şi le-am luat.

— Mulţumesc, am zis. Era cât pe ce.

— Eşti *sigur* că astea sunt cheile? a întrebat doamna Byrne.

— Bineînţeles că astea sunt, a zis domnul Byrne.

— Mie nu mi se pare că sunt cheile de la apartamentul lui Harold.

Soţul ei nici n-a luat-o în seamă.

— Ai grijă să nu le pierzi, mi-a spus el. Este singurul rând de chei.

— Nu, nu este, a zis soţia lui.

El s-a întors spre ea oftând exasperat:

— Ce spui tu acolo?

— Am spus că nu e singurul rând de chei. Mai are şi Miss Erith unul.

— Miss Erith? Ce tot vorbeşti acolo? Cine e Miss Erith?

— Bătrâna care locuieşte în apartamentul de vizavi. Ea mai are un rând de chei. Tot ea se duce să ia şi corespondenţa, nu-i aşa? Ştii tu – toate acele cărţi poştale.

— Cărţi poştale? Ce prostii spui?

— *Nu* spun prostii. Încă primeşte zeci de vederi în fiecare an, toate de la acelaşi bărbat.

S-a aplecat la geam şi mi-a zis:

— *Ştiu* eu ce spun, chiar dacă el nu ştie. Nu-l lua în seamă. Îţi doresc să petreci o seară frumoasă

cu fiica ta mâine. Și te rog să-i spui lui Alison că-i trimitem toată dragostea noastră.

— Nu doar dragostea noastră – ci și toate hârțoagele alea! a zis domnul Byrne. Să nu uiți de hârtii! Și ai grijă, n-o lăsa să te ducă de nas.

— Nu, n-am s-o las.

— Mulțumesc pentru periuțele de dinți!

— N-aveți pentru ce. Și eu vă mulțumesc pentru ceai.

Le-am făcut cu mâna și am închis geamul înainte să mai apuce să zică ceva. Altfel am fi stat acolo toată noaptea. Discuția cu ei începuse să mă obosească, sincer să fiu – mai ales cea cu doamna Byrne, care îmi făcea impresia că începuse să fie ușor țicnită. De exemplu, remarca ei despre cărțile poștale mi s-a părut foarte ciudată. Era puțin probabil ca tata să mai primească vederi în Lichfield, când nu mai locuia de douăzeci de ani acolo.

Și-acum încotro?

Mai întâi am pornit spre centrul orașului. O aveam pe Emma să-mi țină companie, desigur, dar nu-i dădusem să găsească o altă destinație, așa că ea credea în continuare că mergem acasă la familia Byrne și dădea indicații confuze. Nu mă deranja. Mă bucuram doar să-i ascult vocea.

Orașul Birmingham se schimbase mult de când fusesem aici ultima dată. Se construiseră atâtea clădiri – majoritatea mall-uri – încât de multe ori nu știam pe unde mă aflu. Până la urmă am găsit o parcare supraetajată unde mi-am lăsat mașina, apoi am luat-o pe jos spre magazinele și cafenelele recent construite lângă vechiul canal. Erau multe restaurante ale căror nume nu-mi erau cunoscute și, în final, m-am dus la Pizza Express, deoarece mi se părea familiar și liniștit. Cu Pizza Express nu dai greș niciodată.

Restaurantul era plin de lume. Toți cei de-acolo păreau a fi cu douăzeci de ani mai tineri decât mine și, ca de obicei, mi-a fost jenă că stau să mănânc de unul singur. Nu-mi adusesem nimic de citit, așa că mi-am scos telefonul mobil și, cât timp am așteptat pizza, i-am trimis un SMS lui Trevor.

M-a sunat după câteva secunde, folosind *hands-free*-ul pe care toți îl primiserăm pentru a-l utiliza în mașină, dar pe care eu încă nu mă lămurisem cum să-l instalez. Acustica restaurantului era foarte proastă, așa că n-am prea auzit ce spunea, dar am înțeles totuși că mai avea doar o jumătate de oră până să ajungă în Penzance și mi s-a părut foarte amuzat când i-am spus că eu eram abia la Birmingham.

— Mă rog, a zis el până să se piardă de tot semnalul, măcar bine că te distrezi.

Nu sunt chiar atât de sigur că mă distram. Când am plecat de la restaurant, era în jur de opt și jumătate și am căutat un loc mai liniștit, lângă unul dintre canale, ca s-o sun pe Lindsay – plăcerea pe care o așteptam de câteva ore încoace. Însă n-a răspuns. I-am lăsat un mesaj, dar probabil că nu l-a primit, fiindcă nu m-a sunat deloc în seara aceea.

Sigur, aș fi putut să merg cu mașina până la Lichfield chiar atunci, să rămân peste noapte în apartamentul lui taică-meu și să scutesc firma Guest Toothbrushes de plata unei nopți de cazare. Dar ceva îmi spunea că vizita la apartamentul tatălui meu nu avea să fie o mare bucurie. Mi-am zis că poate e mai bine să-l văd pe lumină. Deocamdată nu mai aveam ce să fac decât să mă întorc la Quality Hotel Premier Inn, să mă uit la televizor sau poate să văd (pe laptopul meu) DVD-ul cu *În adâncuri* pe care mi-l dăduse Clive.

Ţin să vă spun că, în drum spre hotel, eu şi Emma ne-am distrat de minune. Mai ales când, apropiindu-ne de sensul giratoriu de la Holloway Circus, m-am gândit să fac o glumă şi am încercat s-o păcălesc, parcurgându-l de câteva ori la rând. Ce-am mai râs! *„Următoarea la stânga!“*, tot zicea ea. *„Următoarea la stânga. Următoarea la stânga.“* Iar şi iar şi iar, la intervale de timp tot mai scurte, pe măsură ce eu măream viteza şi dădeam ocol rondului încă o dată. Dar tot n-am reuşit s-o fac să ridice tonul. Indiferent cât de repede am mers şi câte ocoluri am făcut, ea nu s-a enervat deloc. Cred că am dat ocol rondului de şase sau şapte ori până am observat o maşină de poliţie venind dinspre New Street Station, pe Smallbrook Queensway. Am ieşit repede spre Five Ways şi de-acolo m-am dus înapoi la hotel cu viteza foarte rezonabilă de douăzeci şi opt de mile pe oră.

După ce am parcat maşina, m-am uitat în portbagaj, deoarece, când m-am învârtit în jurul rondului de la Halloway Circus ca într-un carusel, am auzit nişte zgomote ciudate venind de-acolo. Bineînţeles că, din cauza comicăriei mele din sensul giratoriu, cutia lui Alison alunecase dintr-o parte într-alta în portbagaj şi toate hârtiile, care şi-aşa abia încăpeau în ea, se împrăştiaseră care încotro. Vântul bătea acum destul de tare şi, când am deschis portbagajul, a spulberat câteva foi care au zburat prin parcare. Înjurând în gura mare, am început să alerg în toate părţile, încercând să le prind, dar în timpul ăsta a mai venit o rafală de vânt şi a împrăştiat şi mai multe. Am trântit uşa portbagajului şi, până la urmă, am reuşit cu mare chin şi cu ajutorul unui trecător amuzat să le culeg pe toate. Le-am adunat într-un teanc mototolit pe care îl ţineam strâns la piept

şi m-am aşezat pe bancheta din spate ca să le îndrept şi să le pun cât de cât în ordine. Gâfâiam şi mă simţeam ciudat de tulburat de întreaga întâmplare. Din câte ştiam, nu erau decât nişte vechi eseuri de-ale lui Alison din facultate, fără vreo valoare specială, dar, pe de altă parte, aveam impresia că mi se încredinţase o sarcină importantă, aceea de a i le returna, şi nu voiam s-o dau în bară.

Gândul ăsta mi s-a şters din minte în clipa când am văzut ce scria pe prima foaie pe care tocmai o aşezam pe bancheta din spate. Pe ce cuvânt credeţi că mi-au căzut ochii?

„Max".

Şi nu apărea doar o dată. Cuvântul „Max" apărea de vreo patru sau cinci ori numai pe această pagină.

Se pare că era dintr-un eseu. Am început să caut prin teancul de hârtii amestecate pe care îl ţineam pe genunchi, încercând să găsesc şi celelalte pagini. Unele rămăseseră aşezate în ordine, dar altele păreau să lipsească. Am găsit şi ultima pagină a eseului, care avea numărul 18. Apoi am găsit prima pagină, pe care era titlul: „VIOLAREA INTIMITĂŢII – Alison Byrne, 22 februarie 1980". *Violarea intimităţii*? Oare despre ce era vorba? Am găsit şi un bileţel prins cu o agrafă de birou de prima pagină. Pe el apărea un scris diferit – mai masculin – şi, după ce am citit câteva rânduri, mi-am dat seama că îi aparţinea profesorului îndrumător.

Dragă Alison,

Cred că rezultă foarte clar din seminarul de joi şi discuţia noastră de după aceea că te interesează în mod special problema violării intimităţii şi modul în care aceasta influenţează relaţiile cu persoanele implicate.

Întrucât trimestrul acesta veţi avea cu toţii de scris un eseu „autoreflexiv", inspirat dintr-o întâmplare pe care aţi trăit-o, mă întreb dacă n-ai vrea să scrii despre asta. Poate găseşti o întâmplare din viaţa ta care să se preteze la acest subiect.

Te asigur că eseurile autoreflexive NU sunt pentru notă şi nu vor fi văzute de preparatori decât dacă solicitaţi anume acest lucru. Avem încredere că le veţi scrie pe parcurs şi considerăm că valoarea eseurilor constă în exerciţiul de a le scrie şi în oportunitatea pe care o oferă de a vă cunoaşte mai bine.

Oricum, tu hotărăşti despre ce să scrii, eu doar îţi fac o sugestie.

Toate cele bune,

Nicholas.

După ce am citit biletul, m-am uitat să văd cum începea eseul. Primul paragraf făcea o scurtă introducere, dar al doilea începea cu cuvintele „Era în vara lungă şi fierbinte din 1976", iar câteva fraze mai încolo „Spre sfârşitul lunii august anul acela, am plecat o săptămână în vacanţă cu cortul la Lake District, împreună cu prietenii noştri, familia Sim".

Lake District? Scrisese un eseu despre vacanţa noastră în Coniston? De ce? Ce se întâmplase în săptămâna aceea şi avea legătură cu „violarea intimităţii"?

Mâinile îmi tremurau în timp ce căutam prin restul hârtiilor. Aveam impresia că o să fac un atac de panică sau cine ştie ce. Trebuia să găsesc paginile care lipseau şi să citesc eseul în întregime, oricât de dureros ar fi fost. Ca şi în cazul povestirii lui Caroline, m-am simţit mânat de o curiozitate oribilă, autodistructivă. Îmi fusese destul

de greu să citesc povestirea aceea. Oare de data asta avea să fie mai rău?

Am constatat până la urmă că foile lipsă erau încă amestecate cu alte hârtii în portbagajul maşinii. Mi-a trebuit un sfert de oră le să recuperez pe toate şi să le pun în ordine. Apoi i-am spus noapte bună Emmei („Ţine-mi pumnii", am murmurat eu), am încuiat maşina şi am luat snopul de hârtii în camera mea de la primul etaj al hotelului. Mi-am mai făcut o ceaşcă de Nescafé, am deschis televizorul cu volumul dat încet ca să am companie, apoi m-am întins în pat şi-am început să citesc.

Focul
Fotografia îndoită

Întâmplarea pe care vreau s-o povestesc a avut loc cu mai bine de trei ani în urmă. Dar şi acum mi-a rămas foarte vie în memorie. A avut un profund efect asupra mea, deoarece m-a îndepărtat de cineva de care tocmai intenţionam să mă apropii.

Era în vara lungă şi fierbinte din 1976. În cazul de faţă, „vara lungă şi fierbinte" nu este doar un fel de-a spune, deoarece peste tot în ţară soarele a dogorit şi n-a plouat aproape toată vara – încât guvernul a numit în mod special un „ministru pentru secetă".

Spre sfârşitul lunii august anul acela, am plecat o săptămână în vacanţă cu cortul în Lake District, împreună cu prietenii noştri, familia Sim.

Mai demult am fost vecini cu familia Sim, pe vremea când locuiam în cartierul Rubery din Birmingham. Ei aveau un băiat pe nume Max, care în şcoala primară a fost cel mai bun prieten al fratelui meu mai mic, Chris. La vârsta de unsprezece ani, cei doi băieţi au mers la şcoli secundare diferite. Chris a fost admis la King

William's School în Birmingham (eu mergeam deja la o şcoală similară pentru fete). Aceasta era o şcoală de elită şi trebuia să dai examen de admitere. Max nu a luat examenul, aşa că a mers la o altă şcoală locală. După doi ani, noi am plecat din Rubery şi ne-am mutat într-o casă cu o grădină mare, în spatele căreia se află lacul Edgbaston. Cu toate astea, Chris şi Max au rămas prieteni foarte buni, iar părinţii noştri au continuat să se vadă destul de des.

Când a avut loc întâmplarea cu pricina, Chris şi Max aveau şaisprezece ani, iar eu aproape optsprezece. De multe ori aveam impresia că sunt prea mare ca să mai merg în vacanţă cu părinţii şi de fapt aceasta a fost ultima dată când m-am dus cu ei. Fusesem deja în Franţa la începutul verii, cu o prietenă de-a mea, dar plecarea aceasta în camping venea chiar la sfârşitul lui august şi, deoarece vremea era încă frumoasă şi nu mă vedeam rămânând singură acasă toată săptămâna, m-am hotărât să merg şi eu.

Locul nostru de campare era lângă Coniston Water. Acolo erau rulote, dar şi corturi şi toalete moderne cu duş etc. Ai mei aveau un cort de familie foarte mare, cu două „dormitoare" separate, aşa că stăteam chiar foarte confortabil, deşi nu pot să spun că sunt o fană a vacanţelor cu cortul. Familia Sim şi-a ridicat cortul (care era mult mai mic decât al nostru) la câţiva metri mai încolo, dar cu faţa spre noi, aşa încât spaţiul dintre cele două corturi a devenit un fel de zonă comună. Aici făceam focul în fiecare seară şi ne strângeam să mâncăm împreună şi să stăm de vorbă. După aceea, Chris îşi aducea chitara, dar, spre bucuria mea, nu cânta şi cu vocea. Se mulţumea să se joace cu strunele, scoţând câteva acorduri melancolice şi privind pierdut în zare. Atât el,

cât şi Max erau la vârsta când băieţii se îndrăgostesc nebuneşte de fete, iar Chris suferea după o fată de la mine de la şcoală. Eu îi spusesem deja că n-avea nici o şansă, dar el nu m-a luat în seamă.

Cât despre Max, se vedea că şi el suferă din dragoste – dar, dacă nu mă înşel prea tare, el era îndrăgostit de mine.

Deşi îl cunoşteam pe Max de mai mulţi ani, abia de curând începusem să observ cât de mult crescuse şi cât de bine începea să arate. Faptul că avea cu aproape doi ani mai puţin decât mine îl plasa în zona „strict interzis", dar eu mă simţeam flatată că lui părea să-i placă de mine şi, sinceră să fiu, unul din motivele pentru care venisem în excursia aceea a fost în primul rând faptul că şi Max avea să fie acolo. Dar bietul băiat era foarte nesigur pe el. Am adoptat modul de abordare „tratează-l cu indiferenţă ca să-l stârneşti" şi l-am ignorat aproape toată săptămâna. Credeam că astfel îl voi determina să-şi arate intenţiile, dar mă tem că el a înţeles atitudinea mea exact pe dos şi probabil şi-a imaginat că nu-mi plăcea de el.

Un lucru pe care l-am observat repede a fost faptul că dinamica familiei Sim era diferită de dinamica familiei noastre. Max şi mama lui erau extrem de apropiaţi. De fapt, ea îl cam cocoloşea şi avea grijă mereu ca el să mănânce de ajuns – îi mai punea mâncare în farfurie, îi cumpăra dulciuri, cum ar fi ciocolată sau jeleuri, şi tot aşa. (Cu toate astea, el era extrem de slab. Era la vârsta când băieţii se îndoapă toată ziua şi nu se vede că au pus pe ei măcar un gram.) Pe de altă parte, Max nu părea deloc apropiat de tatăl lui. De fapt, domnul Sim nu părea apropiat nici de fiul său, nici de soţia sa. Era un om tăcut, interiorizat şi cu greu legai o vorbă cu el. Lucra la biblioteca unui colegiu tehnic din Birmingham,

dar Max îmi spusese odată că tatăl lui şi-a dorit dintotdeauna să devină poet. Un lucru pe care l-am observat la el în săptămâna aceea a fost că purta mereu cu el un carneţel şi îl vedeam adesea scriind ceva în el. Într-o seară, când stăteam toţi în jurul focului, tata l-a convins să ne citească o poezie din carneţelul acela al lui. M-am crispat de ruşine când l-am auzit şi mă aşteptam să citească vreo porcărie rimată despre păsărele, floricele şi alte aiureli din astea. Însă poezia pe care ne-a citit-o a fost chiar bună. Eu nu prea mă pricep la poezii şi aceasta mi s-a părut greu de înţeles pe alocuri, dar măcar n-a fost plictisitoare, banală sau mai ştiu eu cum. N-aş putea să spun despre ce anume era, dar îţi transmitea un sentiment de pierdere şi regret pentru ceva din trecut, care era cam sinistru şi înfricoşător. Îmi amintesc că am tăcut cu toţii uşor surprinşi când a terminat de citit. Toţi am fost foarte impresionaţi, cred – în afară de doamna Sim, care mi s-a părut doar jenată. Nu vreau să fiu nepoliticoasă spunând lucrul ăsta, dar era clar că habar n-avea ce-a vrut bărbatul ei să spună când a scris poezia aceea. Nu cred că făcuse multă şcoală şi nici nu cred că era o femeie foarte deşteaptă. Lucra ca recepţioneră cu jumătate de normă la un cabinet medical din Moseley şi, deşi era o persoană foarte cumsecade şi nepretenţioasă – şi de asemenea *extrem* de frumuşică – nu puteai să nu te întrebi cum de se căsătorise cu el sau ce aveau în comun. În fine, relaţiile dintre alţi oameni sunt un mister şi poate că aşa şi trebuie să rămână.

În afară de carneţel, un alt lucru pe care domnul Sim îl lua întotdeauna cu el era aparatul de fotografiat. Avea un aparat foto antic, butucănos şi complicat, care probabil costase o grămadă de bani şi pe care întotdeauna avea grijă

să-l pună la loc în tocul lui din piele. Făcea mai ales fotografii cu peisaje sau prim-planuri cu trunchiuri de copaci, ciuperci sau alte chestii de genul ăsta. Cu alte cuvinte, nu făcea fotografii de vacanţă. Bineînţeles că fotografia lui, ca şi poezia pe care o scria, era o ocupaţie solitară. După câte îmi amintesc, niciodată nu îl lua şi pe Max cu el ca să-l înveţe cum să focalizeze imaginea sau ce expunere să folosească: în general, nu exista prea multă comunicare între tată şi fiu. Mi s-a părut greu de înţeles aşa ceva, deoarece tata vorbea cu noi tot timpul şi întotdeauna ne învăţa cum să facem diverse lucruri. De exemplu, îmi amintesc că în prima seară când am ajuns acolo a dispărut împreună cu Chris în pădurea de la marginea lacului şi s-au întors cu crengi şi surcele ca să facă focul. M-a întrebat şi pe mine dacă vreau să-i ajut, dar eu eram ocupată să citesc revista *Comopolitan*. Nici Max nu s-a arătat prea interesat şi, oricum, el o ajuta pe maică-sa să cureţe cartofi, deşi îmi amintesc că atunci s-a tăiat la un deget şi a trebuit să-l ţină bandajat câteva zile. Tata s-a apucat să pregătească lemnele pentru foc cu obişnuita lui scrupulozitate şi în acelaşi timp îi explica lui Chris pas cu pas cum se procedează. Zicea că nu e de ajuns să arunci un braţ de vreascuri pe jos şi să le aprinzi cu un chibrit. Aşa n-o să faci niciodată să ardă focul. Mai întâi trebuie să cureţi locul şi e de preferat să-l împrejmuieşti cu pietre ca să-l izolezi. Apoi faci o grămăjoară din crenguţe uscate şi bucăţele de lemn, cu bucăţi vechi de carton sau cofraje de ouă dacă ai la îndemână. Era important, zicea tata, să nu le pui pe toate prea înghesuite – trebuia ca aerul să poată circula printre ele. Bineînţeles că în jur era destul lemn uscat numai bun pentru foc, întrucât pe-acolo nu plouase de

câteva săptămâni. Existau mai multe moduri de a aranja lemnele mari peste grămăjoara de surcele, zicea tata. El şi Chris au încercat diferite forme în cursul săptămânii (în formă de piramidă, de stea, stil „colibă de lemne“ şi tot aşa), dar până la urmă au decis că cel mai bine era să facă un fel de *tepee*[1] din vreascuri, pentru că astfel surcelele ardeau foarte bine la mijloc, iar buştenii din afară cădeau în interior şi alimentau treptat focul. Ca să-l pornească foloseau tot felul de uscături – muşchi, iarbă uscată, ace de pin, scoarţă de copac –, iar Chris se descurca atât de bine să le adune, încât în următoarele zile lui i-a revenit sarcina să facă focul şi în fiecare seară n-avea nevoie decât de un singur chibrit ca să-l aprindă şi întotdeauna am avut un foc bun care ţinea două ore sau chiar mai mult. Era o mare bucurie când făceam focul, fiindcă serile începeau să fie mai răcoroase, deşi ziua era încă destul de cald. Cel mai bine era când focul ardea mai mult timp şi începea să dogorească; până atunci terminam cina şi aduceam un pachet de bezele pe care le coceam ca să le mâncăm ca desert. Erau delicioase.

Spre sfârşitul săptămânii, vremea a început să se schimbe. Toată săptămâna fusese atât de cald încât aproape toţi ne duceam să înotăm în lac în fiecare zi. Într-un capăt al campingului era o mică plajă pietruită, dar dacă mergeai puţin mai departe prin pădure, ajungeai la alta şi mai mică – de fapt nici nu puteai s-o numeşti plajă, era prea mică –, doar o fâşie de pietriş înconjurată de copaci – lată numai cât să încapă înghesuiţi doi-trei oameni – şi aceasta devenise locul nostru preferat. Se pare că aici nu mai venea nimeni altcineva din camping. În locul ăsta am venit noi

1. Cort conic al indienilor din preria americană.

în ultima zi de concediu, vineri după-amiaza târziu – eu, fratele meu şi Max. Cerul se acoperise şi atârna greu peste Coniston Water, încărcat de nori de culoarea ardeziei. Cred că temperatura scăzuse cu şapte-opt grade faţă de ziua precedentă. În fiecare zi veneam pe această plajă ca să înotăm în lac şi de-asta veniserăm şi atunci, dar când am ajuns acolo, nu ni s-a mai părut atât de tentant. De fapt, Max s-a aşezat imediat pe iarbă, lângă plajă, şi a zis că el nu mai vrea să intre în apă. Chris l-a făcut pămpălău şi s-a dezbrăcat imediat de haine, rămânând în slip. A intrat în apă până la genunchi şi atunci s-a oprit brusc: era clar că apa era mult mai rece decât se aşteptase. Eu nu mă hotărâsem dacă să intru sau nu, dar am început totuşi să mă dezbrac. Pe sub tricou şi blugi aveam un costum de baie portocaliu pe care nu-l mai purtasem până atunci. Mi-l cumpărasem din Franţa când fusesem acolo cu prietena mea. Era cam micuţ şi decoltat, iar eu ştiam – mai ales după impresia pe care o făcusem asupra băieţilor francezi! – că arăt foarte bine în el. Săptămâna era pe sfârşite, iar pe mine începuse să mă plictisească jocul de-a şoarecele şi pisica pe care îl jucam cu Max şi m-am gândit că, dacă mă vede în costumul acela de baie, poate o să treacă la acţiune. În timp ce îmi scoteam blugii şi îmi dădeam jos tricoul, simţeam că mă priveşte, deşi, când m-am întors să-i zâmbesc, s-a uitat repede în altă parte.

— Eşti sigur că nu vrei să vii şi tu? am întrebat eu, dar el a clătinat din cap că nu. Mi-a zâmbit, cum face Max de obicei, dar era imposibil să-ţi dai seama ce voia să spună cu zâmbetul acela sau ce gândea. Câteva secunde am stat şi m-am uitat la el cu o privire întrebătoare, cu mâinile în şold – să mă asigur că vede bine cum

arăt în costumul acela de baie –, dar el tot nu a reacţionat, aşa că i-am întors spatele cu un oftat resemnat şi am intrat în apă.

Dumnezeule, chiar era rece. Poate era doar efectul psihologic al cerului cenuşiu şi al faptului că nu era soare, dar apa lacului mi s-a părut rece ca gheaţa în comparaţie cu zilele anterioare. Parcă era Oceanul Îngheţat. Mai mult decât atât, în timp ce eu şi Chris mergeam prin apă, am simţit şi câţiva stropi mari de ploaie. În sfârşit ploua, după atâtea săptămâni!

— Eşti sigur că e bine ce facem? l-am întrebat pe Chris, dar câteva secunde mai târziu el s-a scufundat în apă şi a înotat înspre mine, apoi m-a apucat de umeri şi m-a tras şi pe mine. Am ţipat şi m-am zbătut la început, dar pe urmă nu m-am mai opus şi am început să înot alături de el, crezând că în curând corpul meu se va obişnui cu apa rece.

Dar degeaba. Simţeam că îngheţ şi după cinci minute mi-am dat seama că n-o să mă încălzesc deloc şi că nici nu era cine ştie ce distracţie.

— E prea rece, am zis. Îngheţ de frig.

— Nu fi fraieră, a răspuns Chris, dar apoi a văzut şi el cât de tare tremuram.

— Vorbesc serios, am zis eu. Deger de frig.

Şi am luat-o spre mal. A venit şi Chris cu mine şi mergeam prin apă amândoi, unul lângă altul. Max aştepta la mal lângă prosoapele noastre, dar am observat că între timp venise şi tatăl lui. Domnul Sim stătea pe plajă şi se uita la noi doi, dar înainte să apucăm să ieşim complet din apă, a strigat „Stop!“ şi a scos aparatul de fotografiat din tocul de piele.

— Rămâneţi acolo! a zis el. Arată absolut perfect.

Aşa că am rămas amândoi pe loc, în apa rece ca gheaţa care ne ajungea până la genunchi, în

timp ce el regla obiectivul aparatului ca să focalizeze imaginea.

M-am simţit puţin jenată în momentul acela. Nu ştiu de ce: doar era un prieten de familie care ne făcea o fotografie de vacanţă mie şi fratelui meu mai mic – ce putea fi mai inofensiv? Dar ceva din grija cu care a făcut fotografia – ţinându-ne o groază de timp să tremurăm în apă, până a făcut o încadrare perfectă, şi ceva din tonul poruncitor (aproape brutal) cu care strigase „Stop!" mi-a dat un sentiment neplăcut. În primul rând că el nu făcea de obicei astfel de fotografii: poze artistice cu păpădii şi trunchiuri de copaci, da, dar nu cu oameni – atunci de ce cu mine şi cu Chris? De ce acum? Şi, în al doilea rând, mi-am dorit brusc să nu fi purtat acel costum de baie. După ce că şi-aşa era minuscul, din cauză că eram udă şi mi-era frig, aproape că se vedea tot prin el, iar sfârcurile mi se întăriseră ca nişte cireşe. Nu mă deranja că mă vede Max aşa, dar tatăl lui... Mi se părea chiar dezgustător. Aşa că, imediat după ce a făcut fotografia, m-am repezit pe uscat fără să mă uit la el, am înşfăcat prosopul din mâna lui Max şi m-am înfăşurat în el. Tremuram incontrolabil, iar dinţii îmi clănţăneau atât de tare că nici nu puteam vorbi. Între timp, domnul Sim şi-a pus aparatul de fotografiat în toc, cu o atitudine cam prea nepăsătoare, şi a zis pe un ton de o jovialitate forţată:

— Cred că asta va ieşi foarte bine. Ei, cine vine diseară cu noi la local?

Am aflat că în seara aceea nu vom mai lua cina în jurul focului – adulţii rezervaseră o masă la un restaurant. Dar am constatat şi că frigul ce îmi pătrunsese în oase nu avea să dispară prea curând. Stătusem prea mult în apa rece şi parcă nu reuşeam să mă încălzesc cu nimic – nici cu

cele două sau trei căni de ceai fierbinte pe care mi le-a dat mama când ne-am întors la corturi. După ce am băut ceaiul, am intrat în cortul nostru, m-am cuibărit în sacul de dormit şi am rămas acolo tremurând. Mama le-a spus celorlalţi că eu nu pot să merg la restaurant şi a urmat o scurtă consfătuire să stabilească ce era de făcut. L-am auzit pe Max spunând că nu voia ca eu să stau singură şi că va rămâne şi el să-mi ţină companie, lucru care bineînţeles că m-a bucurat. Orice s-ar spune despre Max, aşa fusese el întotdeauna – atent şi grijuliu. Un gentleman înnăscut. Apoi Chris a spus că rămâne şi el, iar eu mi-am zis oh, nu, ce pacoste. Însă domnul Sim a reuşit să-l facă să se răzgândească. Îmi amintesc cât m-a întristat faptul că domnul Sim a insistat atâta să-l convingă pe Chris să meargă cu ei, în schimb nu l-a deranjat câtuşi de puţin ca fiul lui să rămână. Dar presupun că aşa era relaţia dintre domnul Sim şi fiul lui. În orice caz, eu am fost mulţumită de rezultat, după cum lesne vă puteţi imagina.

După ce au plecat cu toţii la restaurant, Max a băgat capul în cortul meu şi m-a întrebat dacă mă simt bine. I-am spus că mă simt bine, dar a văzut că tot îmi era foarte frig şi m-a întrebat dacă mai vreau ceai sau ciocolată fierbinte. Am acceptat, zicând că ar fi o idee bună, şi i-am mai spus că am să pun ibricul pe aragazul de voiaj şi am să fac nişte sendvişuri pentru amândoi.

— OK, a zis Max ridicându-se în picioare. Eu am să aprind focul.

Ei bine, acelea au fost ultimele cuvinte pe care le-am auzit de la el.

Îmi pare rău că trebuie s-o spun, dar încercările lui Max de a aprinde focul în seara aceea şi de a-l face să ardă au fost un adevărat dezastru.

Tot ce putea să meargă prost a mers prost. Surcelele erau prea umede (din cauză că plouase în după-amiaza aceea) şi nici nu erau de ajuns. Lemnele de foc erau mult prea mari şi n-avea cu ce să le taie. A încercat să le ţină cu piciorul şi să le frângă cu mâinile, dar n-a reuşit decât să se rănească: nu ştiu cum a făcut de s-a julit rău de tot la braţul stâng şi să-l fi auzit atunci ce-a mai înjurat! Din acel moment a încercat să se descurce cu mâna înfăşurată în batistă şi bineînţeles că asta n-a făcut decât să înrăutăţească lucrurile. Eu tot îi spuneam, Max, lasă, nu contează, stai jos, bea-ţi ceaşca de cacao, mănâncă-ţi sendvişurile, pentru Dumnezeu, potoleşte-te, hai să petrecem o seară frumoasă împreună cât timp ceilalţi sunt plecaţi – dar degeaba. Tot nu se potolea. Îi intrase lui în cap că eu voiam un foc de lemne – un foc aşa cum l-ar fi făcut Chris – şi asta avea de gând să facă. La început, după ce a încropit o „chestie" care mie mi s-a părut o amestecătură de crengi, iarbă, buşteni şi ferigi, n-a putut nici măcar s-o aprindă. I-au trebuit trei sau patru chibrituri să aprindă mai întâi uscăturile, după care toată chestia aia a început să fumege atât de tare, încât în numai două minute toată zona aceea din camping s-a acoperit cu un fum înecăcios şi au venit nişte oameni din alte corturi să se plângă şi să ne spună să-l stingem. În momentul acela am început să râd, dar a fost cel mai neinspirat lucru pe care aş fi putut să-l fac: Max s-a simţit şi mai prost ca înainte şi s-a încăpăţânat să facă chestia aia să ardă, dând fuga în pădure să mai aducă alte lemne ude pentru foc. Între timp, eu îmi plănuisem să-i zic ceva de-a dreptul seducător, de genul „Max, să ştii că ne putem încălzi şi altfel", dar când s-a întors şi i-am văzut chipul, cuvintele mi-au îngheţat pe buze. Ar fi prea puţin

să spun că nu mai era momentul pentru așa ceva. Mi-am dat seama că toată seara era compromisă definitiv nu numai pentru el, ci pentru amândoi. Cu lacrimi de frustrare în ochi, a continuat să arunce vegetație udă peste grămada ce ardea înăbușit, apoi s-a chinuit să scoată chibriturile din cutie cu mâna legată cu batista pătată de sânge. Știam că totul începuse dintr-un impuls generos – își făcea griji pentru mine și voia să-mi fie cald –, dar acum devenise cu totul altceva. Poate sună aiurea, dar puteam să ghicesc ce se petrecea în mintea lui sau, cel puțin, în subconștientul lui. Acum nu mai era vorba de aprins focul. Era vorba despre relația lui Max cu tatăl lui. Chris fusese învățat cum să procedeze: tata își făcuse timp și avusese răbdare să transmită această lecție generației următoare: așa funcționa relația lor. Dar Max n-a avut parte de asta. Tatăl lui îl abandonase cu ani în urmă – sau poate că niciodată nu construise o relație cu el. Nu i-a mai rămas decât să se agațe de mama lui bună și liniștită, care însă n-avea ce să-l învețe, ce să-i transmită. Era singur pe lume și deja se lupta să se descurce. Mi s-a făcut milă de el văzându-l cum ardea chibrit după chibrit, în încercarea de a aprinde focul.

— M-am plictisit, am zis, mă duc înăuntru. Cheamă-mă când reușești să-l aprinzi.

Dar peste o jumătate de oră, când m-am uitat afară, nu mai era decât o grămadă de lemne fumegânde acolo unde trebuia să ardă focul, iar Max nu se vedea nicăieri. Plecase pe undeva ca să fie singur.

Povestea nu se oprește aici. Deși într-un fel aș fi vrut, deoarece nu-mi place absolut deloc cum s-a sfârșit. Totuși, știu bine că nu am atins încă tema eseului, iar pentru asta trebuie să

povestesc pe scurt ce s-a întâmplat acasă la familia Sim, două săptămâni mai târziu.

Mă simţeam vinovată faţă de Max, trebuie să recunosc. Ultima seară din excursia aceea fusese un adevărat fiasco, deşi ar fi putut să fie altfel, iar eu mă simţeam vinovată într-o anumită măsură. Ce-i drept, el se purtase absolut prosteşte, dar cred că şi eu i-aş fi putut uşura situaţia dacă nu mi-aş fi pierdut atât de repede răbdarea, şi adevărul era că tot îmi plăcea de el, în ciuda nevolniciei lui. Prin urmare, am decis să-i mai acord o ultimă şansă.

N-am vrut să-i cer să ieşim la un suc sau ceva de genul acesta, aşa că, vrând să pară totul foarte firesc, m-am gândit să trec pe la el într-o duminică după-amiază şi să-i propun să ieşim să ne plimbăm pe undeva – poate pe terenul municipal de golf, care era chiar peste drum de casa lor. Nu i-am telefonat înainte: voiam să mă prefac că tocmai treceam pe acolo şi-am zis să mă opresc să-l văd.

Era o după-amiază frumoasă şi însorită, pe la mijlocul lunii septembrie. Am intrat pe mica alee din faţa casei lor şi am vrut să sun la uşă. Se pare că soneria nu funcţiona, dar uşa nu era încuiată şi am deschis-o.

Primul lucru pe care l-aş face de obicei într-o astfel de situaţie ar fi să strig „Alo! E cineva acasă?" – dar în ziua aceea n-am procedat aşa, pentru că imediat mi-am dat seama că nu era nimeni şi nu se auzea decât un sforăit uşor şi ritmic dinspre unul din dormitoarele de la etaj. Pentru că nu voiam să-l trezesc pe cel care dormea, am pornit tiptil pe scări şi am constatat că zgomotul venea dinspre dormitorul pentru oaspeţi, o cameră mobilată sumar, din câte îmi amintesc, doar cu un dulap şi un pat de o persoană. Cine să fie şi de ce să doarmă acolo?

Uşa era întredeschisă. Am împins-o încetişor şi m-am uitat înăuntru.

Era domnul Sim, care îmi închipui că luase o masă copioasă de duminică în urmă cu două ore – poate chiar stropită cu nişte vin roşu, altfel nu-mi explic cum a putut să adoarmă în poziţia în care l-am găsit. Era întins pe-o parte, cu faţa spre uşă. Avea pantalonii şi chiloţii traşi în jos, iar în mâna dreaptă ţinea un şervеţel mototolit. Penisul îi atârna încreţit şi fleşcăit între picioare, iar din vârful lui vişiniu se scurgea un firicel de spermă pe aşternutul albastru deschis. Vişiniu şi albastru deschis – culorile Aston Villa: a fost primul gând prostesc care mi-a trecut prin cap. Ce ciudat funcţionează mintea! Alături am văzut şi o fotografie: scoasă la imprimantă pe hârtie lucioasă, era poza aceea pe care o făcuse pe plaja mică şi pietruită de lângă Coniston Water. Am observat că o îndoise cu grijă pe mijloc, astfel încât Chris nu se vedea, ci numai eu, udă şi zgribulită, în acel minuscul costum de baie portocaliu. Ai fi zis că fotografia fusese anume făcută aşa – simetria perfectă în care apăream amândoi, unul într-o parte, altul în cealaltă parte a cadrului – pentru a face posibil acest lucru.

L-am zărit pe domnul Sim în această poziţie numai două secunde, pentru că imediat am auzit uşa de la intrare deschizându-se şi nişte voci la parter. M-am retras repede – la timp, deoarece el s-a trezit speriat şi a început să se îmbrace.

Max şi mama lui au intrat în bucătărie. Lăsaseră uşa de la intrare deschisă, aşa că am coborât scările pe furiş şi m-am strecurat afară. Nu voiam să vorbesc cu ei şi nici nu voiam să mă vadă. Şi bineînţeles că nu voiam să dau ochii cu domnul Sim.

Foarte mult timp după aceea m-am ţinut departe de Max şi de părinţii lui. Mi se pare că şi de

Crăciun am reuşit să mă fofilez şi să nu mă întâlnesc cu ei, deşi în mod normal ne vedeam de sărbători, când obişnuiam să petrecem împreună a doua zi de Crăciun. Nu cred că a observat cineva că îi evitam, aşa că nimeni nu mi-a cerut explicaţii. A fost mai greu pentru Max, desigur, dar ştiam că se va îndrăgosti de o altă fată mai devreme sau mai târziu. Altfel ar fi putut să decurgă lucrurile între noi dacă lui nu i-ar fi căşunat aşa să aprindă focul în seara aceea în camping. Atunci fusese marea noastră şansă şi, odată ce-a trecut, poate că alta nu mai exista. Ce i-aş fi spus în după-amiaza aceea de duminică dacă am fi ieşit să ne plimbăm împreună pe terenul de golf? Chiar nu ştiu. Tot ce pot să spun este că după ce îl văzusem pe taică-său în postura aceea – după ce mi-am dat seama că pe mine mă urmărise şi mă dorise toată săptămâna şi după ce am înţeles de ce făcuse fotografia – n-aş mai fi putut să fiu cu Max, oricât de mult îmi plăcea de el.

În concluzie, ce am învăţat scriind acest eseu? Cred că mi-a întărit convingerea că violarea intimităţii poate avea consecinţe foarte dureroase şi distructive. În acest caz, mi-a distrus posibilitatea de a avea o relaţie cu Max, în ciuda faptului că, înainte de producerea acestor evenimente, îmi plăcuse foarte mult, ba chiar mă simţisem atrasă de el.

Alison Byrne
Februarie 1980

14

— *Intrați în sensul giratoriu și părăsiți-l la a doua ieșire.*

— Emma dragă, e o situație nemaipomenită, nu crezi?

— *Urmează ieșirea.*

— Acum am în minte o imagine cu taică-meu pe care probabil n-am să pot niciodată să mi-o scot din cap.

— *După două sute de metri virați la dreapta.*

— Și, ca să pun capac, mâine-seară voi lua masa cu femeia care mi-a plantat-o acolo.

— *Urmează să virați la dreapta.*

— Nu credeam că pot să mă supăr pe taică-meu mai mult decât eram deja. Chiar nu știam cum ar putea să scadă mai mult de-atât în ochii mei. Dar – bună treabă, tată. Uite că ai reușit! Nu numai că ai terminat pe fotografia prietenei mele, dar ai mai fost și prins când ai făcut-o! Bravo ție, tată! A dracului ispravă. Mai ai și alte metode prin care să-mi distrugi viața? Pentru că ai putea s-o faci praf definitiv, dacă tot te-ai apucat.

Am tras tare de volan ca să virez la dreapta și am luat curba mult prea repede. Aproape că am lovit bara de protecție a unei mașini de teren care aștepta să iasă de pe drumul pe care intram eu. Șoferul m-a claxonat. M-am uitat furios înapoi.

— *Mergeți mai departe încă patru mile.*

Trecusem de Walsall și acum mă îndreptam spre nord-est pe A461. După spusele Emmei, mai aveam opt mile până în Lichfield: nouăsprezece minute de mers la viteza pe care o aveam. Era o

nouă dimineaţă cenuşie, cu puţin vânt şi puţină ploaie. Afişajul de la bord îmi arăta că afară era o temperatură de 5 grade Celsius. Pe şosele nu erau prea multe maşini. Evitasem autostrăzile în această dimineaţă. Mi-am dat seama că autostrăzile te fac să te simţi deconectat de peisajul din jur. În această dimineaţă îmi doream să trec prin locuri adevărate: voiam să văd magazine, case, clădiri de birouri, voiam să văd pe stradă bătrâne trăgând după ele cărucioare pentru cumpărături şi grupuri de adolescenţi ostili adunaţi în preajma staţiilor de autobuz. Nu mai voiam să fiu ca tata, care se ascundea de viaţă şi îşi satisfăcea plăcerile într-o intimitate ruşinoasă în timp ce soţia şi fiul lui erau plecaţi la plimbare duminica după-amiază. Nu eram pregătit să mă consider o fiinţă demnă de milă: nu încă.

Circulam cu o viteză prea mare. Nu puteam să-mi iau piciorul de pe acceleraţie. Până acum făcusem în medie cincizeci şi două de mile la galon.

— *Mergeţi mai departe încă trei mile.*

Oare ce voi găsi când voi deschide uşa acelui apartament? Tata nu mai trecuse pe-acolo de peste douăzeci de ani. Mai intrase cineva în el în afară de domnul şi doamna Byrne? Tot ce ştiam era că acolo, pe undeva, trebuia să găsesc un biblioraft albastru pe al cărui cotor scria *Două duete*, cu nişte poezii de neînţeles şi o povestire care explica, se pare, de ce nu m-aş fi născut eu dacă n-ar fi existat în Londra două localuri apropiate ce se numeau amândouă The Rising Sun. Chiar mai voiam să aflu în ce împrejurări m-am născut sau, mai rău, cum am fost conceput? Nu prea cred. Aflasem destul despre tata şi despre ce făcea el cu fluidele sale corporale ca să mai vreau ceva.

— *Mergeţi mai departe două mile.*

M-am uitat la ecranul GPS-ului. Eram tot acolo, o săgeată mică, de culoare roşie, înaintând cu hotărâre pe A461. Apropiindu-mă de destinaţie centimetru cu centimetru. Ce mărunt mă făcea să par şi să mă simt! Mă gândeam la sateliţii aflaţi la mii de kilometri înălţime care mă priveau pe mine şi milioane de alţii ca mine, îi priveau pe oameni alergând de colo-colo, zi de zi, cu diverse treburi cotidiene, fără nici un rost până la urmă. Brusc am realizat ce lucru groaznic şi de neînţeles era acesta şi m-am cutremurat: o clipă am simţit un gol în stomac, de parcă eram într-un lift care începuse să urce.

— Stai cuminte, am zis – în parte Emmei, în parte mie. N-o apuca pe drumul ăla. Poţi s-o iei razna dacă te gândeşti la astfel de lucruri.

Am încercat să mă concentrez pe ceva mai apropiat: peisajul din jurul meu. Eu şi Emma intram acum în Staffordshire. Trecuserăm de Walsall, cu aspectul său cenuşiu-urban, şi intraserăm într-o zonă mai liniştită şi înverzită. Casele care se vedeau ici-colo, de-o parte şi de alta a drumului, erau construite din cărămidă roşie specifică zonei, iar pe alocuri şoseaua se ridica uşor şi traversa câte un canal cu pereţii din aceeaşi cărămidă, parte dintr-o reţea complicată ce stătea ca o mărturie tristă a unui trecut industrial acum dispărut. Bunicii mei – adică părinţii tatălui meu – au locuit în această regiune până la moartea lor (la interval de câteva luni unul de altul) la sfârşitul anilor '70, aşa că îmi era vag familiară. Făcea parte din peisajul pierdut al copilăriei mele. Nu că am fi venit foarte des pe la bunicii mei. Tata nu fusese prea apropiat de părinţii lui. Îi ţinuse la distanţă, aşa cum făcuse cu toată lumea.

— Virați ușor la stânga la sensul giratoriu și părăsiți-l la a doua ieșire.

N-aș trece prin Lichfield, nu prin centru. Aș ocoli prin est. În vremurile de altădată, înainte să existe autostrăzi și șosele de centură, să călătorești prin Anglia însemna probabil să vizitezi locuri. Mergeai cu mașina (sau călare, dacă e să ne întoarcem mai mult în trecut) și te opreai la vreo tavernă din centrul orașului (la popasuri sau hanuri sau cum s-or fi numit ele). Acum, parcă toată rețeaua de drumuri a fost concepută tocmai pentru a evita acest lucru. Drumurile erau făcute ca să nu te întâlnești cu oamenii, ca nu cumva să treci prin locuri unde trăiau oameni. Atunci mi-a venit în minte o frază care îi plăcea lui Caroline: „De-ai face legătura..."[1] Cred că era din scriitorii ăia pe care tot voia să mă convingă să-i citesc. Mă gândeam acum că cei care au proiectat drumurile din Anglia avuseseră în minte exact opusul: „De-ai rupe legătura..." Singur în Toyota mea, doar în compania Emmei, eram ca într-un cocon, izolat de restul lumii. Nu numai că nu era nevoie să interacționez cu alți oameni, dar și drumurile făceau în așa fel încât să nu fie nevoie să-i văd dacă nu voiam. Exact cum i-ar fi plăcut lui taică-meu – ticălosul ăla jalnic și nefericit.

— Nu mai dau pe el nici o ceapă degerată, i-am zis Emmei. De ce să mă mai obosesc să-mi bat capul cu el? Singurul lucru care mă enervează este că a speriat-o și a îndepărtat-o pe Alison. Dacă am fi ieșit împreună în după-amiaza aceea? Ce s-ar fi întâmplat? Poate că ar fi devenit prietena mea. Poate ne-am fi logodit. Ne-am fi căsătorit și am fi avut copii. Poate că viața mea ar fi fost cu totul alta.

---

1. *Only connect*, epigraful romanului *Howards End* al scriitorului englez E.M. Forster (1879-1970).

— *Mergeți mai departe o jumătate de milă.*

— Și totuși, ce rost are? *Dacă am fi făcut, dacă s-ar fi putut.* Sunt cele mai chinuitoare cuvinte din câte există. Parcă și ăsta e un citat, nu-i așa? De unde l-oi fi luat?

— *După două sute de metri, virați la stânga.*

— Mi-am amintit – e din povestirea lui Caroline. Dumnezeule, am început să-mi citez mie din proza nevesti-mii. Deși nu știu de ce îi spun proză, pentru că vaca aia trădătoare n-a făcut decât să ia un lucru din viața noastră – viața noastră *comună* – ceva personal, ceva *intim*, în mă-sa de treabă – și să-l transforme într-o povestioară frumoasă, ca să aibă de ce să se minuneze toți prietenii ăia ai ei din cercul scriitorilor din Kendal, înainte de a da pe gât niște Pinot Grigio.

Ridicasem tonul într-atât încât începusem să țip. Știam că nu-i frumos să-mi ies din pepeni în fața Emmei, așa că am apăsat butonul GPS-ului și o vreme am lăsat-o pe ea să preia controlul cu vocea ei liniștitoare, să mă îndrume simplu și frumos spre locul unde era apartamentul tatălui meu. Acesta se afla la periferia orașului Lichfield. Când și când, pe geamul din stânga, se zărea vestita catedrală, dar în rest nimic nu-mi amintea că mă aflam pe șoseaua de centură a unuia dintre orașele pitorești ale Angliei, locul de naștere al doctorului Johnson[1], dacă nu mă înșel. A trebuit să mergem mult pe un drum monoton, cu o singură bandă pe ambele sensuri, mărginit de case din perioada interbelică, până am ajuns la o intersecție mare, unde Emma mi-a zis:

— *Virați imediat la stânga în sensul giratoriu și părăsiți-l la prima ieșire.*

---

1. Samuel Johnson – poet, eseist, critic literar și lexicograf englez (1709-1784).

Astfel ajungeai într-o zonă rezidențială mai liniștită, dominată de trei blocuri impunătoare cu opt etaje, care străjuiau artera principală, Eastern Avenue. Era greu să-ți dai seama când au fost construite: oare după război? Arătau ca niște locuințe sociale, dar niște locuințe sociale de bună calitate. Aveau balcoane la fiecare etaj, iar clădirile păreau curate și bine întreținute.

— *Ați ajuns la destinație*, m-a anunțat Emma, iar eu i-am mulțumit, am parcat mașina lângă trotuar și am oprit motorul. Apoi m-am uitat la cele trei blocuri, mai precis la cel din mijloc. În acesta trebuia să fie apartamentul tatălui meu. Am simțit cum mi se încordează tot corpul. Eram crispat de atâta neliniște.

Înainte să mă îndrept spre intrare, am scos camera video și am filmat vreo douăzeci de secunde, rotind panoramic să se vadă clădirea, de la stânga la dreapta și de sus în jos. Era prima dată când o foloseam, dar mi s-a părut că funcționează destul de simplu. Nu știu de ce am făcut-o: pe de o parte, poate pentru a mă calma, de pe altă parte, m-am gândit că poate va dori și tata să vadă înregistrarea când ne vom întâlni data viitoare, cine știe când. În orice caz, n-avea cum să-i folosească lui Lindsay sau lui Alan Guest ca material promoțional. După aceea, am pus camera la locul ei în torpedou și am încuiat mașina.

Ciudat e că, dacă mă gândesc la dimineața aceea și îmi amintesc cum mergeam pe trotuarul din fața blocului, am impresia că totul se petrecea într-o liniște absolută. Dar bineînțeles că nu mai există liniște absolută. Cel puțin nu în Anglia. Probabil că se auzea zgomotul traficului dinspre Eastern Avenue sau sirena îndepărtată a unei mașini de poliție sau vreun copil mic plângând în cărucior la două străzi mai încolo, dar eu nu

îmi amintesc. Totul era numai liniște. Totul era numai mister.

Am luat liftul până la etajul patru și am ieșit într-un coridor întunecat, banal, cu linoleum lucios și pereții zugrăviți într-o nuanță înfiorătoare de maro închis. Ferestruicile din capetele coridorului abia lăsau să pătrundă o fărâmă din lumina cenușie a dimineții: două pete palide de lumină, undeva departe, în dreapta și-n stânga mea, în timp ce eu mă îndreptam spre ușa apartamentului tatei, fremătând de emoție, cu pași atât de ușori și de măsurați încât nu se auzea nici un sunet. Am scos cheile pe care mi le dăduse domnul Byrne și am încercat să bag una dintre ele în broască, dar nu prea nimeream pe întuneric. Cheia aceea părea să nu se potrivească. Nici celelalte două din legătura pe care mi-o dăduse domnul Byrne. Le-am încercat din nou pe toate, una câte una, însă două nu se potriveau deloc, iar cealaltă, care intra în broască – forțat –, nu voia să se răsucească.

Mi-am amintit ce a zis doamna Byrne când ne-am luat rămas-bun cu o seară în urmă, că nu credea că erau cheile potrivite. Atunci nu-i dădusem atenție, zicându-mi că erau niște vorbe fără rost ale unei femei bătrâne și confuze, dar poate că știa ea ce spune.

— Fir-ar să fie! am zis cu voce tare și am început iar să încerc toate cheile. Dar degeaba. Oricât aș fi încercat să răsucesc singura cheie ce părea să se potrivească, încuietoarea nu voia să cedeze. După două sau trei minute, mi-am dat seama că nu are rost să mai încerc. Am smuls cheia din broasca încăpățânată și am aruncat-o pe jos de ciudă ce-mi era.

— Fir-ar să fie! am zis iar. De ce oare de câte ori încercam să fac ceva ce avea legătură cu tata, ajungeam întotdeauna la dezamăgire și frustrare?

Am lovit atât de tare în ușa încuiată a apartamentului, încât m-a durut pumnul, apoi am rămas câteva clipe în întunericul de pe coridor, întrebându-mă încotro s-o apuc. Să renunț pur și simplu, să mă întorc la mașină și să-mi văd de călătoria mea spre nord?

Apoi mi-am amintit că doamna Byrne a mai zis ceva: mai era un set de chei la o femeie căreia i se spunea Miss Erith și care locuia vizavi. Merita să încerc și acolo.

M-am apropiat de ușa apartamentului și am ezitat o clipă înainte să sun. Dacă nu era nimeni acasă? Ei, atunci chiar nu mai aveam ce să fac. Dar stai – dinăuntru se auzeau înfundat niște voci. O voce de bărbat și una de femeie.

Repede, înainte să apuc să mă gândesc că făceam o prostie, am sunat la ușă. Am regretat aproape imediat, dar acum era prea târziu. După două secunde am auzit niște pași apropiindu-se de ușă.

Ușa s-a deschis și m-am pomenit față în față cu un pakistanez mărunțel, care părea să aibă vreo șaptezeci de ani.

— Da? a zis el.

— Mă scuzați – cred că am greșit apartamentul.

— Pe cine căutați?

— Pe Miss Erith.

— Ați nimerit bine. Poftiți înăuntru.

L-am urmat într-un holișor, apoi într-o cameră de zi mică, dar luminoasă, plină cu tot felul de lucruri. Erau trei corpuri de bibliotecă din lemn de mahon, pline cu cărți vechi cu coperte cartonate și câteva cu copertele uzate, o combină muzicală antică (din anii '70, aș zice, sau poate chiar '60) cu o mulțime de discuri de vinil și casete rânduite în jurul ei (fără CD-uri), cel puțin zece ghivece cu plante și mai multe tablouri pe pereți, majoritatea reproduceri după picturi celebre, din câte mi-am

dat seama. Mai erau două fotolii aşezate faţă în faţă şi într-unul stătea o bătrână, probabil Miss Erith. Cred că era cu cel puţin zece ani mai în vârstă decât bărbatul care mă poftise în apartament, deşi avea o vioiciune în ochi ce contrasta cu înfăţişarea ei firavă. Purta nişte pantaloni maro şi o jachetă bleumarin pe deasupra bluzei, dar avea mâneca stângă suflecată şi, judecând după echipamentul de pe masă, cred că tocmai voia să-şi măsoare tensiunea arterială.

Când m-a văzut, a tresărit vizibil şi aproape că a sărit în picioare de uimire.

— Doamne, maica Domnului, a făcut ea. E Harold!

— Nu vă ridicaţi, am zis. Nu sunt Harold. Pe mine mă cheamă Max.

S-a uitat mai bine la mine.

— Atunci, slavă Domnului! a zis ea. Un moment am crezut c-am luat-o razna. Chiar că semeni cu el.

— Sunt fiul lui.

— *Fiul* lui? M-a măsurat cu privirea din cap până-n picioare de parcă îi venea şi mai greu să-şi creadă ochilor că am apărut aşa, din senin – sau că exist. Măi să fie... a continuat ea ca pentru sine, fiul lui Harold. Cine-ar fi crezut? Max, aşa ziceai că te cheamă?

— Exact.

— Nu e şi taică-tu cu tine?

— Nu.

— Mai trăieşte?

— Da, mai trăieşte. Se simte chiar foarte bine.

Dintr-un motiv sau altul, părea că o făcusem să amuţească. Ca să umplu liniştea, am continuat:

— Eram în trecere pe-aici şi m-am gândit... ăăă, m-am gândit că trebuie să mai treacă cineva pe la apartament.

Nici o reacţie.

— Sunt în drum spre Scoţia. Spre Insulele Shetland.

Atunci prietenul lui Miss Erith a făcut un pas spre mine şi mi-a întins mâna.

— Dă-mi voie să mă prezint. Sunt doctorul Hamid.

— Mă bucur să vă cunosc, domnule doctor, am zis eu strângându-i mâna. Maxwell Sim.

— Maxwell. Plăcerea e de partea mea. Te rog să-mi spui Mumtaz. Margaret, ce-ar fi să fac un ceai pentru oaspetele tău?

— Da, sigur că da. Sigur că da. Îşi revenea încet-încet din starea de uimire provocată de prezenţa mea acolo. Am uitat de bunele maniere! Ia loc, te rog, să bei un ceai. Doreşti nişte ceai?

— Ar fi minunat. Dar n-ar trebui să terminaţi...?

Am arătat spre tensiometrul de pe masă.

— Oh, avem timp după aceea. Haide, e o ocazie specială.

— Foarte bine, a zis Mumtaz. Am să fac ceai pentru toată lumea.

După ce el s-a dus la bucătărie, Miss Erith mi-a explicat:

— Mumtaz a fost medicul meu până să se pensioneze. Dar încă mai vine să mă vadă o dată la două săptămâni, numai pentru că aşa vrea el. Mă consultă şi pe urmă ieşim cu maşina să mâncăm în oraş. Drăguţ din partea lui, nu-i aşa?

— Foarte drăguţ.

— Să ştii că dacă ar exista mai mulţi oameni ca el, n-am mai fi în situaţia în care ne aflăm acum.

N-am înţeles ce a vrut să spună cu remarca asta, aşa că n-am zis nimic.

— Nu l-am mai văzut pe tatăl tău de peste douăzeci de ani, a continuat Miss Erith. Din 1987, când a plecat. De-abia se mutase aici de un an de zile. Tocmai mă bucuram că o să-mi fie vecin şi el a tulit-o în Australia fără să-mi spună.

— Cred, am spus eu. Şi pentru mine a fost o surpriză.

— Ei, eu n-am fost chiar aşa de surprinsă. Nu, dacă stau să mă gândesc. Nu mi s-a părut c-a fost un lucru bun să se întoarcă în oraşul natal după moartea soţiei. Avea nevoie de un nou început. Dar tot am fost dezamăgită. Era o companie deosebită şi pe-aici nu prea găseşti mulţi ca el, îţi spun eu. Nu mi-a scris niciodată. N-a dat nici un semn de viaţă. Bulangiu nenorocit! Cât o mai avea acum, şaptezeci şi...? Se ţine încă bine, zici?

— Da. Am fost la el, la Sydney, luna trecută. Atunci mi-a zis să trec pe-aici. Vrea să caut... să caut ceva în apartament. Problema e că nu pot să intru. Cred că am luat alte chei.

— Lasă că am eu una pe-aici, pe undeva. Încă mă mai duc pe-acolo să iau corespondenţa. Ştii ceva, e un iresponsabil că a lăsat apartamentul ăla gol atâta timp. Putea să-l fi luat altcineva până acum. De fapt, aşa ar fi trebuit. Dacă ar fi fost vorba de altcineva, l-aş fi reclamat la asociaţia de locatari.

În clipa aceea Mumtaz s-a întors cu o tavă încărcată cu cești de ceai şi o farfurie plină cu fursecuri. Eu mi-am luat un scaun dintr-un colţ al camerei şi lui i-am cedat locul în fotoliul pe care probabil stătuse înainte. Ne-am aşezat cu toţii.

— Tu nu l-ai cunoscut pe domnul Sim, nu-i aşa? l-a întrebat Miss Erith. Domnul din apartamentul de vizavi.

— Nu, n-am avut plăcerea, a zis doctorul. Asta era înainte să vin eu pe-aici.

— Max a trecut să ia nişte lucruri de-ale lui, a zis Miss Erith. Deşi nu ştiu ce-ar putea să ia, că n-a mai rămas cine ştie ce pe acolo.

— Mi-a spus ceva de nişte vederi, am zis eu.

— Ah! Desigur! Acelea sunt la mine, dacă nu cumva au mai venit şi altele în ultimele trei săptămâni.

Miss Erith a dat să se ridice cu destulă greutate şi Mumtaz a încercat s-o oprească.

— Te rog, Margaret, nu te obosi...

— Lasă, a zis ea dându-l la o parte. Încă nu m-am rablagit de tot, să ştii. Aşteaptă puţin, cred că sunt în cealaltă cameră...

Cât ea a fost plecată, Mumtaz mi-a turnat nişte ceai şi mi-a întins ceaşca zâmbind insinuant.

— Margaret este foarte temperamentală – încă foarte temperamentală. De altfel, se ţine destul de bine pentru vârsta ei. Îţi vine să crezi că are şaptezeci şi nouă de ani? S-o rogi să-ţi povestească viaţa ei. E fascinantă. S-a născut în zona canalelor[1]. Tatăl ei a avut o prăvălie renumită printre oamenii canalelor, la câţiva kilometri mai în nord, la Weston. Bineînţeles că nu mai găseşti acum prăvăliile şi traficul de atunci. Dar imaginează-ţi numai! Imaginează-ţi câte schimbări a văzut în viaţa ei. Ar trebui s-o înregistreze cineva pe o casetă ca să rămână pentru posteritate. De fapt, eu ar trebui s-o fac. I-am spus de treaba asta, desigur, dar ea e foarte modestă. Va zice: „Oh, cine să asculte o bătrână plictisitoare ca

1. Reţea de canale artificiale destinate transportului de mărfuri dinspre nordul şi centrul Angliei spre porturile de pe Tamisa. Cele mai multe au fost construite în a doua parte a secolului al XVIII-lea, iar această modalitate de transport s-a bucurat de succes până la începutul anilor '50. Deşi reţeaua de canale navigabile străbate întreaga Mare Britanie, „zona canalelor" este delimitată, cu aproximaţie, de oraşele Liverpool şi Manchester la nord, respectiv Londra şi Bristol la sud, având în centru oraşul Birmingham.

mine?". Însă poveşti ca ale ei n-ar trebui date uitării, nu crezi? Altfel Anglia şi-ar uita propriul trecut şi, dacă se întâmplă lucrul ăsta, înseamnă că avem probleme, nu-i aşa? Probleme mai mari decât cele pe care le avem în momentul de faţă.

Încă o remarcă enigmatică; dar, până să mă gândesc mai bine la ea, s-a întors Miss Erith.

— Îmi pare rău că nu le-am pus într-o cutie, a zis Miss Erith târând după ea un ditamai sac menajer negru.

— Ce-i cu...? am zis eu deschizând sacul şi uitându-mă înăuntru.

— Să ştii că nu le-am sortat niciodată, a zis Miss Erith, fiindcă habar n-aveam dacă taică-tău mai avea de gând să se întoarcă sau nu. Şi a insistat să nu-i trimit nimic.

Sacul era plin ochi cu cărţi poştale. Am băgat mâna şi am scos câteva la întâmplare. Erau aproape toate din Asia – Tokio, Palau, Singapore... Toate aveau adresa tatălui meu, scrisă frumos cu majuscule în partea dreaptă, iar în partea stângă erau acoperite cu un scris înghesuit până în margine. Şi toate erau semnate la fel: „Roger".

— Ia stai, am zis eu. Parcă îmi aminteşte de ceva.

Da, aşa era: mi-am amintit că astfel de vederi soseau din când în când la noi acasă, în Birmingham. Eu sau mama le luam de pe covoraşul de la intrare şi, fără alte comentarii, le puneam pe biroul tatălui meu, în sufragerie, ca să le citească seara, când se întorcea de la lucru. Aşa cum se întâmpla de obicei în casa noastră în care nu exista comunicare, nu s-a discutat niciodată despre acest lucru şi nici măcar nu s-a făcut vreo remarcă în legătură cu el. Deşi îmi amintesc că am întrebat-o pe mama cel puţin o dată „Da' cine e Roger?", la care ea a răspuns simplu „Cred că e un prieten de demult al tatălui tău." Şi asta a fost tot.

— Am mai văzut scrisul ăsta, am continuat eu. Tot pe astfel de cărți poștale. Le primea tata prin anii '70.

— De obicei vine cam una pe lună, a zis Miss Erith. Altceva nu primește. Doar niște materiale publicitare câteodată.

— Am să le iau eu, am zis. E vreo problemă?

— Bineînțeles că nu. Oh, și cheia este acolo, după câte îmi amintesc. În fructiera de pe bibliotecă.

M-am ridicat să iau cheia și, dacă tot eram în picioare, am zis:

— Cred că am să dau o fugă până alături să caut și celelalte lucruri. Nu durează mult, doar un minut, două.

Sincer să fiu, mi-era groază să intru în apartament și-mi doream să termin cât mai repede. Așa că i-am lăsat pe Miss Erith și pe doctorul Hamid să-și bea ceaiul, iar eu am ieșit din nou în coridorul întunecat. Și, de data asta, ușa tatălui meu s-a deschis cu ușurință.

Ați fost vreodată într-o casă în care n-a mai locuit nimeni de mai bine de douăzeci de ani? Dacă nu, o să vă fie greu să înțelegeți cum e. Tocmai scrisesem vreo două fraze, dar m-am hotărât să le șterg pentru că nu reflectau atmosfera de acolo: am folosit cuvintele frig, sumar mobilat, sinistru, dar parcă nu este de ajuns. Desigur, mai e un cuvânt pe care aș fi putut să-l folosesc. Poate un cuvânt cam prea dramatic. *Mort*. Vi se pare exagerat? Nu contează – poate că e puțin cam dur, dar exact așa părea apartamentul tatălui meu: casa cuiva care murise cu mult timp în urmă.

Mă aflam acolo de numai două minute și de-abia așteptam să plec.

Apartamentul avea două dormitoare. Într-unul era un pat de o persoană (cu saltea, dar fără

aşternuturi), iar în celălalt – mult mai mic – se găseau un birou şi o bibliotecă modulară mare, din lemn artificial. Nu mai e nevoie să spun că totul era acoperit cu un strat gros de praf. Pe rafturi mai rămăseseră vreo zece cărţi – pe care tata nu vrusese să le ia cu el în Australia – şi câteva hârtii şi obiecte de papetărie în sertarele biroului. Preţiosul biblioraft era pe al treilea raft al bibliotecii şi l-am găsit repede. Era de culoare bleu şi avea lipită pe cotor o etichetă pe care scria *Două duete: Versuri şi memorii*. Se vedea că eticheta fusese lipită cu scotch dublu adeziv, pentru că hârtia se îngălbenise şi acum se zăreau bine cele două benzi de scotch care ieşeau de dedesubt.

Am scos biblioraftul şi l-am luat cu mine în bucătărie. Aici era o uşă franţuzească ce dădea spre un mic balcon şi, cu puţin efort, am reuşit s-o deschid. Era bine afară, la aer curat. Din balcon se vedea şoseaua de centură, cu maşinile care treceau întruna, perindându-se parcă fără nici o noimă şi, dincolo de ea, zona rurală din Staffordshire întinzându-se spre orizont în unduiri cenuşii de peisaje cuminţi de ţară. Începuse să cadă o ploaie măruntă şi deasă. Drumul A5192 se zărea ca o panglică desfăşurându-se până în zare şi brusc am simţit o dorinţă puternică să merg cu maşina pe acel drum, să ies din nou pe autostradă, doar eu şi Emma, s-o luăm spre nord ca să ajungem în Kendal, unde în această seară (Doamne, ce perspectivă minunată, până acum nici n-am avut timp să mă gândesc la asta) le voi revedea pe Caroline şi pe Lucy după atâtea luni de zile. Era poate cea mai importantă seară din viaţa mea, într-un fel. Cu siguranţă o ocazie de a demonstra – o dată pentru totdeauna – că n-aveam de gând să repet greşelile tatălui meu;

că eram capabil să am cu fiica mea o relaţie care nu însemna doar să ne tolerăm reciproc pentru că, întâmplător, am împărţit mai mult timp acelaşi spaţiu de locuit. *Nu* voiam (am rostit cuvintele pentru mine, încet, dar categoric) să ajung aşa. În urma mea nu va rămâne un apartament pustiu şi neprimitor, la periferia vreunui oraş uitat din Midlands.

M-am întors hotărât în bucătărie, am închis uşa franţuzească, m-am uitat încă o dată cu milă în jur când am trecut prin sufragerie, apoi am ieşit din apartament şi am încuiat uşa în urma mea. Am simţit un val ciudat de inexplicabilă uşurare, de parcă m-aş fi eliberat din ghearele unei fatalităţi întunecate care mă ţinuse prizonier şi care nici măcar nu se putea defini.

— Eu şi Mumtaz tocmai ne întrebam unde să mergem să luăm masa, a zis Miss Erith când m-am întors şi am luat o bine-venită sorbitură din ceaiul care încă mai era cald. Nu se poate să mergem unde am mai fost şi altădată. Nu ştiu ce părere are el, dar asta este o întâlnire, din punctul meu de vedere, iar o fată se aşteaptă să fie invitată într-un loc mai special. S-a uitat la biblioraftul pe care îl ţineam pe genunchi. Ai găsit ce căutai?

— Da. Cred că aici sunt câteva din poeziile tatei. Se pare că mai avea unul pe care l-a pierdut, iar acesta e singurul exemplar rămas. Am răsfoit paginile şi am văzut că existau două secţiuni: una de versuri, cealaltă de proză. Nu ştiu de ce i se pare atât de important. Cred că trebuie să am mare grijă de el. Ciudat titlu, am adăugat eu uitându-mă pe prima pagină, *Două duete*.

— Hm, înţeleg, a zis Miss Erith. Jumătate de Eliot.

— Jumătate de Eliot?

— T.S. Eliot. Ai auzit de el, nu?

— Bineînţeles că da, am zis eu defensiv. Apoi am adăugat, ca să mă asigur că vorbim de aceeaşi persoană: El a scris versurile pentru *Cats*[1], nu-i aşa?

— Cele mai cunoscute poezii ale lui sunt cele *Patru cvartete*, a zis ea. Nu le-ai citit?

Am clătinat din cap că nu.

— Despre ce sunt?

A început să râdă.

— Trebuie să le citeşti ca să afli despre ce e vorba! Oh, sunt despre timp, memorie şi alte lucruri din astea. Şi toate se bazează pe cele patru elemente – aer, pământ, foc şi apă. Lui taică-tău îi plăcea foarte mult Eliot. Mereu ne certam din cauza lui. Mie nu mi-a plăcut deloc. În primul rând era antisemit şi aşa ceva nu se iartă, nu crezi? Cel puţin eu nu pot să iert. Dar se pare că pe taică-tău nu l-a deranjat. Pe el nu-l interesa politica, aşa-i?

— Păi...

Chiar nu mă gândisem niciodată la treaba asta. De altfel, nici pe mine nu prea mă interesa politica.

— Noi nu prea discutăm despre chestiile astea. Relaţia noastră se bazează pe... altceva.

Am văzut că Miss Erith tot închidea ochii. La început m-am întrebat dacă nu cumva o să înceapă să moţăie, dar se pare că doar încerca să-şi amintească ceva.

— Adevărul e că întotdeauna am avut convingeri de stânga şi aşa voi rămâne mereu, a zis ea. Încă de când am început să citesc George Orwell, E. P. Thompson şi alţii ca ei. În timp ce taică-tău n-avea nici un dram de conştiinţă politică. De-aia

1. *Cats* („Pisicile"), celebru musical inspirat de *Cartea lui moş Oposum despre pisicile poznaşe*, de T.S. Eliot.

zic că poate e mai bine că n-am plecat împreună în călătoria aceea, pentru că am fi făcut-o din motive complet diferite.

— Plănuiați să plecați într-o călătorie? am întrebat eu politicos, sperând să nu-i dau ocazia să se lanseze într-un lung episod retrospectiv.

— Era o carte care se numea *Casa plutitoare*[1]. O carte renumită la vremea ei. Autorul se numea Rolt – Tom Rolt. O am și-acum pe raftul acela. El și soția lui și-au cumpărat o barjă prin anii '30 și au trăit pe ea câteva luni, plimbându-se pe canale. Apoi el s-a apucat să povestească totul într-o carte pe care a publicat-o prin 1940 și surprinzător e că amintește de prăvălia tatălui meu: pentru că eu am crescut în zona canalelor, iar tata a avut o prăvălie la Weston, unde barjele opreau în fiecare zi. Vindea de toate: orice soi de frânghie sau pânză la care te-ai putea gândi, alimente, tutun, lămpi, vase din ceramică, cratițe, haine – tot ce vrei. Erau și rafturi pline cu dulciuri pentru copii, bineînțeles. Parcă era peștera lui Aladdin! Și barjele opreau acolo mereu, îi cunoșteam pe toți oamenii canalelor – era o lume în sine, o lume diferită, o lume secretă, cu legile și regulile ei. El avea doar o mică prăvălie amenajată în încăperea din față a unei căsuțe cu acoperiș de paie, într-un șir de alte case, și cred că eu serveam la tejghea încă de pe la vârsta de opt sau nouă ani. Ce s-ar fi minunat tata dacă ar fi aflat că se vorbea de prăvălia lui în cartea asta celebră, dar bineînțeles că el nu citea astfel de cărți – sau altfel de cărți –, așa că n-a aflat niciodată. Și nici eu n-am aflat decât peste multă vreme. Am plecat de acasă la șaisprezece ani, de dragul unui bărbat – lucra pe o barjă, evident –

1. *Narrowboat*, în original.

şi după un an am născut primul copil şi am părăsit canalele ca să locuim nu departe de-aici, în Tamworth, dar nu ne-am căsătorit – îţi imaginezi că asta a provocat ceva scandal pe vremea aceea – şi după vreo doi ani am mai născut un copil, după care bărbatul acela m-a părăsit. De fapt, eu i-am dat papucii, dacă vrei să ştii, pentru că era un pierde-vară, nu muncea nicăieri, stătea numai la cârciumă sau alerga după femei – aşa că, după un timp, mi-am zis că e o pacoste şi nu merită să mă încurc cu el. Aşa că iată-mă la începutul anilor '50, locuind într-un apartament mic şi înghesuit, singură cu doi copii mici, şi ca să nu-mi pierd minţile, n-am găsit altceva mai bun de făcut decât să mă apuc de citit. Sigur, nu pot să spun că făcusem cine ştie ce şcoală, dar Asociaţia Educativă a Muncitorilor era o prezenţă foarte puternică pe vremea aceea şi mă duceam la tot felul de cursuri şi reuniuni. De fapt, până la urmă am reuşit să fac şi-o facultate, dar asta a fost pe când aveam patruzeci de ani şi e cu totul altă poveste. În orice caz, aşa am început eu să citesc şi nu-mi amintesc ce vârstă aveam când am citit *Casa plutitoare*, dar ştiu sigur că tata şi mama nu mai trăiau, fiindcă mi-ar fi plăcut să le spun că în carte se vorbea despre prăvălia lor şi n-am putut.

Când ea s-a oprit să se odihnească, Mumtaz a intervenit:

— Încearcă să revii la subiect, Margaret. Voiai să ne spui ceva despre tatăl lui Max. Acum nici unul dintre noi nu-şi mai aminteşte care era ideea.

Ea l-a ţintuit cu privirea.

— Ei bine, *eu* îmi amintesc. Ideea era că eu şi Harold am plănuit să închiriem şi noi o barjă pentru câteva săptămâni, ca să refacem acelaşi

traseu pe care l-au parcurs Rolt şi soţia lui. Aveam de gând să facem chestia asta în 1989, după exact cincizeci de ani de la călătoria lor. Voiam să vizităm aceleaşi locuri să vedem cum s-au schimbat lucrurile între timp. Oricum, asta a fost ideea *mea*. Sunt sigură că Harold nu voia decât să stea pe puntea barjei şi să privească norii, să viseze cu ochii deschişi şi să-şi scrie minunatele lui poezii. Dar, vedeţi voi, pentru mine cartea lui Tom Rolt – şi de-*aia* (fixându-l din nou cu privirea pe Mumtaz) vă povestesc despre ea – nu este doar o carte despre canale. Este una dintre cele mai minunate cărţi care s-au scris vreodată despre Anglia. Rolt a fost un om foarte interesant – un om cu convingeri solide – şi, deşi aş zice că de fel era conservator, îl preocupa şi politica verde, cu mult înainte să se inventeze termenul ăsta. Şi ştiţi ce vedea el atunci, în 1939? Vedea o ţară care *deja* se lăsa – bine mersi – înghiţită de marile corporaţii.

Mumtaz şi-a dat ochii peste cap şi a scos un oftat comic, teatral.

— Oh, înţeleg. Acum înţeleg. Bagă de seamă, Maxwell, m-a avertizat el ridicând un deget, te afli în faţa unei femei care vorbeşte despre subiectul ei preferat şi, când se porneşte, n-o mai opreşti până nu-şi face damblaua. O să stăm aici toată dimineaţa şi toată după-amiaza, ascultă-mă pe mine.

— Nu-i vorba de asta, a insistat Miss Erith, şi n-am de gând să-mi fac damblaua. Tot ce vreau să spun este că, dacă citeşti cartea aia, vei înţelege mai bine ce se întâmplă în ţara asta şi de când se întâmplă. Totul e din cauza marilor corporaţii. Şi nu de ieri, de azi: se întâmplă de ani de zile – de secole, chiar. Tot ce-i conferă unei comunităţi propria identitate – magazinele, cârciumile

locale – totul a fost distrus şi înlocuit de aceste corporaţii fără nici un fel de haz şi de simţire...

— Se referă la faptul că nu ne hotărâm la ce local să mergem ca să luăm masa, fiindcă ei nu-i mai place nici unul, mi-a explicat Mumtaz cu un zâmbet obosit.

— Nu, nu-mi plac, a zis Miss Erith. Şi ştii de ce? Pentru că toate sunt la fel, fir-ar să fie! Toate au fost preluate de marile lanţuri de restaurante şi acum îţi pun aceeaşi muzică şi îţi servesc aceeaşi bere şi aceeaşi mâncare...

— Şi sunt pline de tineri, a zis Mumtaz. Tinerii se distrează – de fapt asta te deranjează! Că tinerilor le place aşa.

— Le place aşa pentru că nu au termen de comparaţie! a zis Miss Erith, al cărei ton a devenit brusc furios.

Buna dispoziţie şi tonul glumeţ al conversaţiei s-au evaporat instantaneu.

— Mumtaz ştie foarte bine ce vreau să spun. Acum se întorsese spre mine şi am văzut cu surprindere că avea lacrimi în ochi. Vreau să spun că Anglia pe care o iubeam eu nu mai există.

A urmat o lungă tăcere, iar cuvintele acestea au rămas parcă plutind în aer.

Miss Erith şi-a terminat ceaiul rămas în ceaşcă fără să mai spună nimic, cu privirea aţintită înainte.

M-am uitat în jos, la biblioraftul albastru al tatălui meu, întrebându-mă dacă era momentul potrivit să mă scuz şi să plec.

Mumtaz a oftat şi s-a scărpinat în cap. El a vorbit primul.

— Ai dreptate, Margaret, ai perfectă dreptate. Lucrurile s-au schimbat foarte mult şi de când sunt eu aici. Parcă e un alt loc. Mai bun în unele privinţe, mai rău în altele.

— Mai bun! a repetat ea pe un ton dispreţuitor.

— Oricum, a zis el ridicându-se în picioare, cred că ar trebui să mai încercăm la The Plough and Harrow. O să fie frumos să mai ieşim din oraş şi muzica de atmosferă nu e prea tare, iar mâncarea e bună. S-a întors spre mine şi a zis amabil: Ce-ar fi să vii cu noi, Maxwell? Ne-am bucura să ne ţii companie.

M-am ridicat şi eu.

— E foarte drăguţ din partea voastră, am zis eu. Dar cred că ar fi mai bine să-mi văd de drum. Mai am foarte mult de mers.

— Parcă spuneai că te duci în Scoţia.

— Aşa e. Cât de departe se poate – tocmai în Insulele Shetland.

— Minunat! Ce călătorie! Şi cu ce treburi pe-acolo, dacă îmi dai voie să întreb? În interes de serviciu sau de plăcere?

Mi s-a părut că cel mai simplu mod de a răspunde a fost să scot din buzunarul jachetei încă o periuţă de dinţi din cele pe care le aveam la mine de ieri. Dădusem două IP 009 domnului şi doamnei Byrne – restul erau încă în portbagajul maşinii –, aşa că lui Mumtaz i-am dat un model elegant, simplu şi drăguţ, cel pe care mi-l arătase Trevor la început – ID 003, făcut din lemn de pin, cu păr de porc mistreţ şi cap nedetaşabil.

— Reprezint o firmă care se ocupă cu comercializarea şi distribuţia lor, am explicat eu, surprins de mândria cu care spuneam acest lucru.

Mumtaz a luat periuţa să se uite la ea şi a fluierat printre dinţi cu admiraţie.

— Oho, a făcut el, plimbându-şi degetele pe coada periuţei, e o minunăţie. O *adevărată* minunăţie. Cred că, dacă aş avea una ca asta, spălatul pe dinţi ar deveni o plăcere, n-ar mai fi o chestie de rutină. Şi vrei să vinzi aşa ceva în Shetland?

— Aşa am de gând.

— Ei bine, a zis el înapoindu-mi periuţa de dinţi, cu siguranţă n-o să fie greu. Margaret! Margaret, tu ai auzit?

Dar Miss Erith nu ieşise din starea ei de buimăceală. S-a întors încet spre noi, de parcă se mira că suntem acolo. Ochii ei apoşi aveau o privire pierdută.

— Mmm?

— Maxwell zicea că se duce în Shetland să vândă periuţe de dinţi. Nişte periuţe foarte frumoase, făcute din lemn.

— Din lemn? a întrebat ea, părând să-şi revină încet-încet.

— S-ar putea ca ideea asta să... să vi se pară interesantă, am zis eu pe un ton ezitant, străduindu-mă să găsesc cuvintele potrivite. Ştiţi, eu nu lucrez la o mare corporaţie. De fapt, noi chiar ne luptăm cu marile corporaţii. Suntem o firmă mică şi, de câte ori se poate, comandăm periuţele de dinţi la alte firme mai mici. Această frumoasă periuţă de dinţi a fost făcută de nişte meşteşugari din Lincolnshire – o mică afacere de familie.

— Serios? Pot s-o văd şi eu?

I-am dat periuţa, iar ea a întors-o pe toate părţile, încet, cu respect, de parcă nu mai văzuse o asemenea minunăţie în cei şaptezeci şi nouă de ani ai ei. Când mi-a dat-o înapoi – dacă nu cumva mi s-a părut – privirea i se limpezise şi ochii îi străluceau altfel, parcă reîntineriţi.

— Puteţi... Puteţi s-o păstraţi dacă doriţi.

— Serios?

Atunci, pe neaşteptate, şi-a ridicat buza de sus, dezvăluind o dantură destul de îngălbenită, dar completă, cu dinţi puternici şi sănătoşi.

— Sunt toţi ai mei, să ştii. Îi curăţ de trei ori pe zi.

— Atunci poftiţi. Luaţi-o.

Poate că visez eu acum. Poate că amintirea acelei zile îmi joacă feste. Dar când periuţa aceea superbă a trecut din mâna mea în mâna lui Miss Erith, în liniştea vrăjită din apartamentul ei din oraşul Lichfield, sub privirea binevoitoare şi zâmbitoare a doctorului Mumtaz Hamid, am avut impresia că parcă avea loc o ceremonie religioasă. Că făceam ceva – cum să spun? – ceva ce-ai fi zis că era – da, ştiu cum... sacru.

Poftim, v-am spus eu că visez. Era momentul să-mi iau rămas-bun şi să mă întorc la maşină. La Emma, la autostradă şi la lumea reală.

15

Am luat masa de prânz târziu, într-un loc care se chema Caffè Ritazza, la Knutsford Services. De la Lichfield mersesem încet ca să economisesc benzină şi, când am ajuns acolo, trecuse de ora 14.30. Cafeneaua (să fi fost cafenea?) era la primul etaj, foarte aproape de pasarela care lega cele două corpuri de clădire ale complexului de servicii, aşa că am ocupat o măsuţă la geam ca să mă uit cum trec maşinile. În timp ce mâncam şi priveam cum trec maşinile, mi i-am imaginat pe doctorul Hamid şi pe Miss Erith mergând cu maşina la un han de ţară, luând împreună un prânz liniştit şi deplângând moartea lentă a Angliei din amintirile lor. Nu ştiam sigur dacă eram de acord cu ei în privinţa asta. Susţineam concepţia firmei Guest Toothbrushes, bineînţeles, dar pe de altă parte – vorbind în nume personal – mie chiar îmi place că în ziua de azi, în orice oraş te-ai duce, poţi să fii sigur că găseşti aceleaşi magazine, aceleaşi baruri şi aceleaşi restaurante. Oamenii au nevoie de continuitate în viaţa lor, nu? Continuitate, consecvenţă, chestii din astea. Altfel totul devine complicat şi haotic. Să zicem că mergi cu maşina într-un oraş necunoscut – Northampton, de pildă – plin de restaurante ale căror nume nu-ţi spun nimic. Să zicem că îţi încerci norocul şi intri în unul dintre ele, bazându-te doar pe cum arată meniul şi ce se vede pe fereastră. Ce faci dacă e o porcărie? Nu-i mai bine să ştii că, dacă te duci în orice oraş din ţară, poţi să găseşti

acolo un Pizza Express unde să comanzi o pizza American Hot cu multe măsline negre? Şi să ştii exact ce urmează să-ţi aducă? Eu cred că da. Poate era mai bine să merg la masă cu ei şi să discutăm pe tema asta. Chiar aşa, de ce nu mă dusesem cu ei? Nu era adevărat că eram presat de timp, cum îi spusesem doctorului Hamid. Aveam la dispoziţie cel puţin două ore. Dar iarăşi – ca şi aseară, când domnul şi doamna Byrne mă rugaseră să rămân la cină – mă jenasem să stau la masă faţă în faţă cu cineva. Oare când am să trec peste chestia asta? Când îmi va fi şi mie uşor să port din nou o conversaţie normală? Chiar încercasem mai devreme cu fata de la Caffè Ritazza care mă servise. S-a uitat la mine ciudat când am cerut un *panino* cu roşii şi mozzarella şi când am început să-i explic că, de fapt, *panini* este la plural şi că e incorect gramatical să ceri un *panini*. Începuse să mă obsedeze chestia asta în ultimul timp (ca şi faptul că nicăieri nu mai găseai sendvişuri făcute la prăjitor, numai *panini* – până şi în Knutsford, fir-ar să fie). Am vrut să leg o conversaţie plăcută şi relaxată, poate despre faptul că Anglia devenea încet-încet tot mai europeană sau despre declinul învăţământului, dar prima ei reacţie a fost să-mi arunce o privire atât de ostilă şi de bănuitoare, încât la început am crezut că avea de gând să cheme paza. Până la urmă a deschis şi ea gura ca să vorbească, dar singurul ei comentariu a fost „Eu le zic *paninis*“ şi cu asta, basta. Era clar că nu ştia de glumă.

Era foarte relexant şi hipnotic să vezi cum trec maşinile pe sub pasarela complexului de servicii. Mi-am adus din nou aminte de prietenul meu Stuart, care renunţase să mai conducă maşina pentru că îl îngrozea ideea că milioane de accidente rutiere erau evitate zilnic, cu numai câţiva

centimetri sau câteva secunde. Dacă priveai circulaţia maşinilor pe M6 spre nord, îl înţelegeai. Parcă nimeni nu lua în seamă riscurile la care se expunea doar ca să scurteze călătoria cu câteva minute. Am început să-i număr pe cei care trăgeau pe dreapta fără să semnalizeze, depăşeau pe banda din interior, se încăpăţânau să meargă periculos de aproape de maşina din faţă sau le „tăiau" altora faţa. După ce am numărat vreo sută de astfel de incidente, mi-am dat seama brusc că trecuse mai mult de o oră de când stăteam acolo şi era timpul să pornesc spre Kendal.

— *Mergeţi mai departe pe autostradă*, a zis Emma pentru a opta sau a noua oară.

Nu mă deranja că se repetă. Mie tot îmi făcea plăcere să-i aud vocea. Nu prea aveam chef de vorbă, aşa că, la interval de câteva minute, mai aruncam şi eu câte o remarcă – „Uite că traversăm canalul Manchester Ship" sau „Cred că acolo, la est, se văd Munţii Pennini" – şi apăsam butonul „Traseu" de pe volan ca să o fac să răspundă. În restul timpului, am preferat să fiu singur cu gândurile mele.

Mai întâi m-am gândit la Lucy. Oare de ce fac oamenii copii? Era un act egoist sau o supremă lipsă de egoism? Sau era doar instinctul biologic primar care nu avea o explicaţie raţională şi nu putea fi analizat? Nu-mi aminteam să fi discutat cu Caroline dacă să facem copii sau nu. Sincer să fiu, viaţa noastră intimă nu fusese niciodată foarte activă şi, după doi ani de căsnicie, am ajuns la un acord tacit de a nu mai folosi metode contraceptive. Conceperea lui Lucy fusese un impuls, nu o decizie. Şi totuşi, după ce s-a născut, nu mai puteam să ne imaginăm viaţa fără ea. Teoria mea – sau una din teoriile mele – era că, odată

ajuns la vârsta mijlocie, te simţi atât de istovit şi plictisit de viaţă, încât trebuie să faci un copil ca să priveşti lumea prin alţi ochi, să ţi se pară iarăşi nouă şi interesantă. Când Lucy era mică, întreaga lume era pentru ea un imens teren de joacă şi un timp aşa am văzut-o şi eu. Chiar şi drumul până la toaletă, într-un restaurant, devenea o călătorie cu noi descoperiri. Chiar şi acum, de exemplu, când vedeam TIR-urile care mă depăşeau (mă aflam pe banda stângă şi mergeam pe pilot automat cu şaizeci şi două de mile pe oră), mi-era dor să fie şi Lucy cu mine, Lucy când avea şapte sau opt ani, să ne amuzăm cu jocul pe care obişnuiam să-l jucăm când mergeam pe autostradă, în care trebuia să ghiceşti din ce ţară erau TIR-urile după scrisul de pe ele şi să identifici numele oraşelor din care proveneau. Un joc la care ea era surprinzător de...

— Oh, fir-ar să fie! am strigat eu.

— *Mergeţi mai departe pe autostradă*, a zis Emma.

— Nu i-am cumpărat un cadou!

Chiar aşa: aventura de azi-dimineaţă din Lichfield îmi ştersese cu totul din minte obligaţiile mele de tată. Dar nu puteam să apar în faţa ei cu mâna goală. Trebuia să opresc la următorul complex de servicii, peste opt mile.

Imediat după ce am parcat maşina, m-am repezit înăuntru şi am început să caut cu disperare. La început n-am văzut cine ştie ce chestii care s-o impresioneze. Exista, ca de obicei, un magazin în care se vindeau o mulţime de accesorii pentru telefoanele mobile, dar m-am gândit că n-o să fie prea încântată să primească un încărcător auto sau nişte căşti Bluetooth. (Bine că mi-am adus aminte: trebuie neapărat să instalez Bluetooth-ul în maşină cât mai repede. Poate chiar în seara asta.)

Cred că cea mai bună alegere era magazinul W.H. Smith, dar chiar şi acolo... Ce să facă ea cu nişte scaune pliante pentru grădină, chiar dacă erau la ofertă, două la zece lire? Erau şi o mulţime de jucării din pluş, dar până şi mie mi se părea că arată îngrozitor de ieftine şi de urâte. Un adaptor continental care mergea în ţările nord-europene şi în cele sud-europene era foarte practic, dar tot nu putea să aprindă o lumină de recunoştinţă în ochii unei fete. Dar o planşă de colorat? Aveau o mulţime, iar ea avea înclinaţii artistice, din câte mi-am dat eu seama după desenele de la şcoală pe care, până nu demult, obişnuia să mi le trimită. Aveau şi creioane asortate. Sunt sigur că ar merge. Tuturor copiilor le place să deseneze, nu?

M-am dus să plătesc fără să mai încerc să fac conversaţie cu tipul de la casă, care purta turban şi avea o faţă groaznic de plictisită, şi în câteva minute eram din nou pe autostradă.

— *Peste două mile, viraţi la stânga spre South Lakes,* a zis Emma nu peste mult timp.

Relieful era acum aspru şi interesant. Începuseră să apară indicatoare turistice maro care îmi aminteau că deliciile oraşului Blackpool mă aşteaptă să le gust la câteva mile spre vest şi care sugerau subtil că, în apropiere, centrul istoric al Lancasterului merita un scurt ocol. Se vedea că, în sfârşit, am ajuns în nord. Trecuserăm de mult de Middle England.

— *Peste o milă, viraţi la stânga spre South Lakes.*

— Dumnezeule, Emma, am emoţii. Nu încerc să mă ascund de tine. De fapt, chiar nu pot să ascund nimic de tine, nu-i aşa? Ştii tot ce e de ştiut despre mine. Eşti ochiul care vede tot.

— *La următoarea ieşire, viraţi la stânga spre South Lakes. Apoi, după un sfert de milă, viraţi uşor la stânga în sensul giratoriu.*

— Nu ştiu de ce sunt atât de emoţionat. În ultimul timp, Caroline a fost foarte drăguţă cu mine când am vorbit la telefon. Dar problema e că eu nu vreau doar prietenia ei. Nu e de ajuns. Într-un fel, e chiar mai dureros când e drăguţă cu mine.

— *Viraţi uşor la stânga în sensul giratoriu şi părăsiţi-l la prima ieşire.*

— Sper că Lucy nu s-a schimbat prea mult. Întotdeauna a fost o fată afectuoasă. Şi nu-i adevărat că noi doi nu prea ne-am înţeles, cum zice Caroline în... povestirea ei mizerabilă. Cu Lucy te înţelegi bine, nu e dificilă. O să-ţi placă de ea, ai să vezi.

— *Mergeţi mai departe în aceeaşi direcţie.*

Eram încă pe A684 când a început să se înserereze. Am trecut pe lângă o cafenea un pic mai mare decât o cabină modulară, cu steagul Sfântului Gheorghe fluturând deasupra, şi pe lângă numeroase indicatoare turistice maro care ne invitau să vizităm Lumea lui Beatrix Potter[1] – ei, bine, asta n-avea decât să aştepte până data viitoare. În curând, prin ploaie şi întunericul ce se lăsa, am zărit licărind în faţa noastră luminile oraşului Kendal.

— Bună, Max, a spus Caroline.

Stând în prag, s-a întins să mă cuprindă cu un braţ şi să mă sărute pe obraz. Am prelungit momentul acela cât am putut de mult, inhalându-i parfumul şi îmbrăţişând trupul pe care altădată îl ştiam atât de bine.

---

1. Scriitoare şi naturalistă din Marea Britanie (1866-1943), cunoscută mai ales datorită cărţilor ei pentru copii, printre care se numără şi *Povestea iepuraşului Peter*.

— Ooh – aceea e maşina ta? a zis ea desprinzându-se din îmbrăţişare şi ieşind pe aleea din faţa casei ca să se uite mai bine. Foarte frumoasă. Nu prea vezi aşa ceva pe aici.

— De fapt, e a firmei, am zis eu.

A dat aprobator din cap.

— E superbă. Cred că toată lumea se uită după tine.

Ploaia aproape se oprise. M-am întors să văd mai bine cum arăta casa. Era un duplex micuţ, cochet, construit din piatră în stil local. Brusc, am simţit că-mi doresc din toată inima să stau peste noapte acolo şi nu la hotelul Trevelodge unde mă cazasem deja. Dar nu fusesem invitat să rămân.

— Brr. E frig, a zis Caroline şi m-a condus înăuntru.

— Ce frumos te-ai tuns, am zis eu, îndrăznind să-i fac un compliment în timp ce o urmam în bucătărie. Ani de zile, părul ei fusese un adevărat dezastru. Nu ştiuse niciodată cum să şi-l aranjeze – l-a purtat întotdeauna nici prea lung, nici prea scurt; nici prea ondulat, nici prea drept; nici foarte blond, nici foarte închis (chiar şi culoarea era nedefinită). Dar acum se vedea că problema fusese studiată îndeaproape şi ea arăta mai bine ca niciodată. Era şatenă cu şuviţe blonde – o soluţie cât se poate de bună, după părerea mea. Mergând în spatele ei, am mai observat că slăbise destul de mult: vreo şase kilograme, poate chiar nouă. Purta un top strâmt din caşmir şi nişte blugi care se mulau foarte bine pe rotunjimea coapselor şi a feselor. Arăta superb. Părea cu zece ani mai tânără decât atunci când o văzusem ultima oară. Nu-i dădeai mai mult de treizeci şi cinci. În comparaţie cu ea, eu mă simţeam bătrân şi fleşcăit, deloc în formă.

— Mă duc să pun ibricul pentru ceai, a zis ea.

— Grozav. Sperasem să-mi ofere un pahar de vin sau altceva, dar se pare că trebuia să mă mulţumesc cu un ceai. Unde e Lucy?

— E sus. Se face frumoasă. Vine imediat.

— Grozav.

În maşină, când veneam încoace, îmi construisem în minte imaginea lui Lucy coborând în fugă scările şi aruncându-se în braţele tatălui ei. Se pare că şi de data asta mă înşelasem. De fapt, cred că cel mai mult s-a bucurat de venirea mea puiul de teckel de culoare maro, care a venit alergând din celălalt capăt al bucătăriei şi a început să schelălăie şi să ţopăie de bucurie pe lângă picioarele mele. L-am prins în mijlocul unei sărituri şi l-am strâns la piept.

— Vasăzică tu eşti Rochester, am zis eu, mângâindu-l pe cap în timp ce el se întindea să mă miroasă. Tare drăgălaş mai eşti!

— De unde ştii că îl cheamă Rochester? a întrebat Caroline, aşezând ceaşca de ceai pe masă, lângă mine.

— Poftim?

— De unde ştii că îl cheamă Rochester? Îl avem de numai două săptămâni.

Bineînţeles că făcusem o greşeală stupidă: Caroline îi spusese lui Liz Hammond că a cumpărat căţelul, şi nu mie. Dată fiind situaţia, nu-mi mai rămânea decât să mint.

— Oh, ştiu de la Lucy. Mi-a spus într-un e-mail.

— Serios? N-am ştiut că Lucy îţi trimite mesaje prin e-mail.

— N-ai cum să le ştii pe toate, nu?

— E-adevărat. A scurs cele două pliculeţe de ceai şi le-a pus pe o farfurioară ca să le arunce la gunoi. Nu ştiu nici de ce ai venit până aici. Ziceai că eşti în drum spre Scoţia?

— Așa e. Spre Shetland, de fapt.

— Ca să vinzi periuțe de dinți?

— Cam așa ceva.

— Înseamnă că ai început să te mai miști și tu. Credeam că n-o să mai pleci niciodată de la serviciul ăla.

— Probabil că am nevoie de un șut în fund din când în când. Adică exact ce mi-ai dat tu. Când tu și Lucy ați plecat... ei bine, asta m-a făcut să mă gândesc la anumite lucruri, ca să zic așa.

Caroline și-a coborât privirea în ceașca de ceai.

— Știu că te-am rănit.

Mi-am coborât și eu privirea.

— Era dreptul tău.

N-am mai continuat pe tema asta.

— Unde vrei să ieșiți în seara asta? a întrebat Caroline pe un ton mai vesel.

— Am făcut o rezervare la restaurantul chinezesc din centru, am zis. (Lui Lucy îi plăcuse întotdeauna mâncarea chinezească.)

— Am auzit că e bun. Noi încă n-am ajuns.

— O să-ți spun cum a fost.

În acel moment am fost întrerupți de apariția unei adolescente înalte și zvelte, cu părul negru lăsat pe spate, machiată cam strident și, bineînțeles, rujată, cu o siluetă seducător de feminină care se ghicea de sub jeanșii extrem de strânși pe picior și bluzița scurtă, cu dungi, care lăsa să i se vadă abdomenul. Mi-au trebuit două-trei secunde să-mi dau seama că e fetița mea. A venit la mine și m-a sărutat scurt.

— Bună, tată.

— Lucy? Arăți... M-am chinuit să găsesc cuvântul potrivit, apoi am decis că nu există. Arăți – uau! Arăți super.

Mi-am dat seama că fiica mea se schimbase de când venise aici. În timp ce maică-sa parcă întinerise cu zece ani, Lucy părea cu cel puţin patru sau cinci ani mai mare. N-o mai recunoşteam pe fetiţa pe care o văzusem ultima dată în dimineaţa aceea groaznică de sâmbătă (puteam să mă gândesc din nou la ea? Nu mai încercasem până acum să vizualizez scena aceea. Fusese prea dureros să mă mai gândesc, iar noi, oamenii, avem nişte mecanisme mentale care se ocupă de astfel de lucruri – *mintea are propriile sisteme de siguranţă*) când Lucy şi Caroline au plecat spre Cumbria cu o camionetă închiriată plină cu toate lucrurile lor, amândouă cu privirile aţintite înainte, tăcute şi hotărâte, cu ochii goi, fără să-mi răspundă când le-am făcut cu mâna...

Poftim: cel puţin am reuşit să mă gândesc din nou la asta. Iar acum, dându-mi seama cât de mult se schimbase Lucy din ziua aceea, am avut un sentiment de groază când am luat cadoul de pe masa din bucătărie şi i l-am dat – neîmpachetat, în aceeaşi pungă de plastic în care îl adusesem.

Chiar şi-acum, când îmi amintesc reacţia ei, simt că mă doare sufletul. Încă mi se strânge inima de câte ori mă gândesc la ea. Când a deschis punga de plastic şi a văzut cartea de colorat şi cariocile, s-a uitat lung la ele, nevenindu-i să creadă, apoi a zis:

— Mersi, tată.

Şi m-a îmbrăţişat. Pe urmă s-a uitat la Caroline, cu care a schimbat o privire scurtă, uşor exasperată şi amuzată, care spunea – mult mai elocvent decât cuvintele – *Bietul tata: ce ştie el?*

Am întors privirea în altă parte şi am zis doar aşa, ca să umplu tăcerea:

— Vino afară să-ți arăt mașina și pe urmă ieșim în oraș. Are GPS și tot ce-i trebuie.

De parcă pe ea ar fi interesat-o.

Lucy mi-a spus că nu-i mai place mâncarea chinezească deoarece conține mult glutamat de sodiu, așa că am anulat rezervarea și am mers la un restaurant italienesc din apropiere. M-am îngrijorat când am văzut că nu făcea parte dintr-un lanț de restaurante, ceea ce presupunea, desigur, un pas în necunoscut. Se pare că, între timp, Lucy devenise vegetariană, așa că a comandat lasagna cu legume, iar eu am rezistat tentației de a lua o pizza cu multă carne și am comandat orez cu ciuperci. Nu prea mă tenta, dar nu voiam s-o supăr sau s-o fac să creadă că nu-i respect convingerile. Poate că dacă îi adăugam câteva linguri de parmezan n-avea să fie atât de rău la gust.

— Spune-mi, am început eu, cum e să locuiești în nord?

— Bine, a zis Lucy.

Am așteptat să mai spună ceva. N-a făcut-o.

— Casa arată bine, am continuat eu. Îți place?

— Da, a zis ea. E frumoasă.

Am așteptat să continue. N-a făcut-o.

— Și la școală cum e? am întrebat eu. Ți-ai făcut mulți prieteni?

— Da, a zis ea. Câțiva.

Am așteptat să mai zică ceva, dar chiar atunci din geanta ei s-a auzit un clinchet electronic. A scos un BlackBerry și s-a uitat la ecran. S-a luminat la față, a râs tare și imediat a început să butoneze. Cât timp ea s-a ocupat de treaba asta, eu mi-am turnat niște vin și am înmuiat o bucată de pâine în uleiul de măsline.

— Acela este BlackBerry-ul mamei tale? am întrebat-o când am văzut că a terminat.

— Nu. Îl am de-o sută de ani.

— Oh. Cine era? am întrebat arătând spre el.

— O cunoștință.

Apoi s-a lăsat tăcerea și am simțit cum mă cuprinde un sentiment tot mai puternic de frustrare. La atât s-a redus relația cu propria mea fiică? Asta era tot ce avea să-mi spună? Pentru Dumnezeu, am trăit împreună timp de doisprezece ani: am trăit împreună în condiții de intimitate absolută. I-am schimbat scutecele, am îmbăiat-o. M-am jucat cu ea, i-am citit povești și, când se speria noaptea, o lăsam să vină în patul meu să se cuibărească lângă mine. Iar acum – după abia șase luni de când nu ne văzuserăm – ne purtam ca niște străini. Cum era posibil așa ceva?

Nu știam. Tot ce știam era că n-aveam de gând să renunț în seara asta, încă nu. Am s-o conving să vorbească cu mine, și de-ar fi ultimul lucru pe care îl fac.

— Cred că e cu totul altceva, am început eu, să locuiești...

În acel moment, mobilul meu a început să cânte o scurtă melodie care mă anunța că tocmai primisem un mesaj. Am ridicat telefonul și l-am privit de la distanță, ținând mâna întinsă (nu prea mai văd bine și de-aia fac așa). Mesajul era de la Lindsay.

— Citește-l dacă vrei, a zis Lucy. Nu mă deranjează.

Am deschis mesajul, care spunea:

Bună probabil că ești pe mare sper că totul e bine dă un semn când poți L

Nu era un mesaj foarte exuberant, dar de o zi și jumătate așteptam un semn – orice – de la Lindsay, așa că l-am citit cu o ușurare pe care n-am putut s-o ascund. Am pus telefonul pe masă

aproape imediat, cu o pretinsă nepăsare care însă nu a păcălit-o pe Lucy.

— E mişto mesajul? a întrebat ea.

— Era de la Lindsay, am zis. Ochii lui Lucy arătau că nu era mulţumită de răspuns, aşa că am continuat: Cineva de la serviciu.

Ea a dat din cap.

— Înţeleg. Apoi, muşcând dintr-o crochetă: Niciodată n-am ştiut dacă numele ăsta este de bărbat sau de femeie.

— Cred că e şi una, şi alta, am zis eu. În cazul ăsta, e de femeie.

— Şi nu-i răspunzi? a întrebat ea.

Ea şi-a luat BlackBerry-ul, iar eu, telefonul.

— Nu durează mai mult de un minut, am promis eu.

— Nici o problemă.

Până la urmă a durat mult mai mult de un minut. Nu sunt foarte rapid la scrierea mesajelor şi nici nu ştiam ce să spun. Până la urmă m-am decis:

Încă n-am ajuns la feribot. Abia în Kendal, iau masa în oraş cu scumpa mea fiică. Scuze că n-am avansat mai repede – să nu mă abandonezi!

Până am trimis eu acest mesaj, Lucy trimisese şi primise vreo patru. Amândoi am pus telefoanele pe masă cu oarecare părere de rău şi am zâmbit unul la altul.

— Aşadar, am zis eu, probabil că e altfel...

Atunci a venit şi chelnerul să ne aducă mâncarea. Masa era destul de micuţă şi i-a luat ceva timp să facă loc pentru toate. A urmat un schimb amabil de întrebări şi răspunsuri despre cât piper negru măcinat şi cât parmezan ras doream, lucruri din care el a făcut o adevărată demonstraţie. Până să termine, am mai primit un mesaj de la Lindsay. L-am citit înainte să încep să mănânc:

Max, bucură-te de călătorie şi nu te îngrijora că mergi prea repede sau prea încet, nu uita că e doar o distracţie x

Am zâmbit pentru mine când am pus telefonul jos, iar Lucy a observat că zâmbeam, dar n-a zis nimic. Înainte să gust din *risotto*, am profitat de ocazie să-i pun o întrebare.

— Văd că trimiţi multe mesaje, nu-i aşa, Luce? am început eu.

— Nu chiar, a zis ea. Vreo douăzeci sau treizeci pe zi.

— Mie mi se par multe. Foarte multe. Ce înseamnă când cineva adaugă un sărut la sfârşitul mesajului?

Ea a părut să devină mai interesată.

— Tot de la colega de serviciu era? a întrebat.

— Da.

— Ia să văd.

I-am dat telefonul şi, după ce a citit mesajul, mi l-a dat înapoi.

— Nu ştiu ce să spun, a recunoscut ea. Depinde ce fel de persoană este.

— Nu există o anumită... etichetă în chestiile astea?

Trebuie să spun că am fost încântat de întrebarea mea. Eram sigur că, în sfârşit, atinsesem un subiect despre care aveam ce să vorbim. Dacă Lucy trimitea douăzeci sau treizeci de mesaje pe zi, ar trebui să poată vorbi despre asta cu orele.

— Păi nu există nici o etichetă, a răspuns ea. Am fost dezamăgit când i-am auzit tonul plictisit, chiar dispreţuitor. Nu-i decât un pupic la sfârşitul mesajului. Probabil că nu înseamnă nimic. Dar de fapt de ce discut eu chestiile astea cu tata? E... jalnic. Toată discuţia asta e penibilă, tată. E un pupic, atâta tot. Ia-l cum vrei tu.

După care a amuţit şi a început să mănânce din lasagna.

— OK, scuze, iubito, am zis eu după o pauză scurtă şi stânjenitoare. Nu doream decât să găsesc un subiect de conversaţie, atâta tot.

— Nu-i nimic. Şi mie îmi pare rău. N-am vrut să fiu rea. A băut puţin din Cola dietetică. De ce n-a venit şi mama cu noi în seara asta? Voi doi nici măcar nu vorbiţi unul cu altul?

— Bineînţeles că vorbim unul cu altul. Nu ştiu de ce n-a vrut să vină. Parcă zicea că are nu ştiu ce treabă.

— Ah, da. Astăzi e marţi. E seara scriitorilor.

— Seara scriitorilor?

— Se duce la un cerc literar. Scriu povestiri şi alte chestii, apoi le citesc celorlalţi.

Bravo. Vasăzică, chiar în clipa asta, Caroline dădea publicul pe spate cu povestirea aceea hilară despre Max, Lucy şi groapa cu urzici. Probabil că tocmai ajunsese la partea aia în care eu habar n-aveam de ce e iarba verde. Îi şi auzeam pe îngâmfaţii ăia râzând apreciativ, îi auzeam atât de clar de parcă ar fi fost cu noi în restaurant.

— Înseamnă că se ocupă serios de treaba asta cu scrisul, nu? am întrebat.

— Cred că da. Chestia e că... Şi a zâmbit într-un fel aproape complice. Ştii, e un tip care vine şi el la cercul literar şi încep să cred că...

Începe să creadă ce? Puteam să ghicesc, dar n-aveam să ştiu sigur niciodată, fiindcă în momentul acela a început să-i sune iar BlackBerry-ul.

— Aşteaptă, a zis ea. Trebuie să văd cine e.

Mesajul, indiferent ce conţinea, a făcut-o să râdă în hohote.

— E de la Ariana, mi-a zis ea de parcă asta ar fi explicat totul. A lucrat poza asta în Photoshop – uite.

Mi-a arătat ecranul, pe care se vedea poza unei fete cu o înfăţişare absolut obişnuită.

— Foarte bună, am zis eu. Ce puteam să spun?

— Dar a pus capul Monicăi pe corpul lui Jess.

— Ah, am înţeles. Deşteaptă chestie.

Lucy a început să scrie răspunsul şi în timpul ăsta mi-am scos şi eu telefonul şi am început să tastez un alt mesaj pentru Lindsay. Poate a fost mai bine că nu l-am trimis, până la urmă. Ce m-a oprit? Privirea de pe chipul femeii de la masa de alături. Nu ştiu cum să descriu privirea aceea. Tot ce pot să vă spun este că a contemplat scena care se petrecea la masa noastră – un tată ciudat, de vârstă mijlocie, a ieşit cu fiica lui să ia masa în oraş şi amândoi stau faţă în faţă, neavând ce să-şi spună, unul fiind ocupat să trimită mesaje de pe telefon, celălalt să se joace cu un BlackBerry – şi asta i-a stârnit un amestec de amuzament şi compasiune atât de clar exprimat de privirea pe care ne-a aruncat-o, încât simţeam că-mi crapă obrazul de ruşine. În acel moment mi-a revenit în minte o imagine: chinezoaica şi fetiţa ei care stăteau faţă în faţă la masă, în restaurantul din portul Sydney, râzând şi jucând cărţi. Legătura dintre ele. Plăcerea de a fi împreună. Dragostea şi apropierea lor. Toate lucrurile pe care eu şi Lucy nu le-am avut niciodată. Toate lucrurile pe care n-am ştiut niciodată să le construiesc, pentru că un tată jalnic nu mă învăţase cum să fac.

Am mai trimis un mesaj în seara aceea. Dar nu lui Lindsay. De fapt, nici n-o să ghiciţi cui l-am trimis – aşa că mai bine vă spun. I l-am trimis lui Clive, unchiul lui Poppy.

Am dus-o pe Lucy acasă pe la 21.30. Caroline nu se întorsese încă. Lucy m-a invitat înăuntru,

mi-a făcut o ceaşcă de cafea şi (de bine, de rău) a stat de vorbă cu mine în bucătărie o jumătate de oră. Când mi-am dat seama că de fapt Caroline nu se grăbea să ajungă acasă ca să mă vadă, am decis să mă retrag, m-am urcat în maşină şi m-am întors la hotelul Travelodge, care era la vreo zece minute distanţă, în afara oraşului.

Cam atât despre întâlnirea noastră de familie.

Întors în camera mea de hotel, mi-am dat seama că, în ciuda oboselii, eram prea agitat să mă duc la culcare. La televizor nu era nimic interesant, aşa că am scos din bagaj DVD-ul cu filmul *În adâncuri* pe care mi-l dăduse Clive şi l-am introdus în laptop. Nu ştiu de ce aveam impresia că o să mă binedispună. Ştiţi vorba aceea: „Întotdeauna există cineva care stă mai prost decât tine"? Ei bine, m-am gândit că, în cazul meu, ar fi fost destul de greu să găsesc un contracandidat în clipa aceea. Dar exista întotdeauna şansa ca persoana respectivă să fie Donald Crowhurst.

A fost un film impresionant. În ultima săptămână, până să plec în călătorie, începusem că citesc *Ciudata călătorie a lui Donald Crowhurst*. Ajunsesem pe la jumătate, ceea ce era o performanţă pentru mine. Cartea dădea foarte multe detalii şi era bine documentată, dar filmul te introducea mai bine în atmosfera povestirii. Începea cu imaginea unor valuri uriaşe ce se ridicau şi coborau într-o noapte cu furtună şi imediat îţi dădeai seama cât de singur şi de speriat trebuie să fi fost Crowhurst, aflat la mila elementelor naturii – simţeam că mi se face frig şi că am rău de mare numai uitându-mă la film. Au urmat nişte secvenţe cu el, filmate mai târziu în cursul călătoriei, în care arăta mai înăsprit şi greu încercat: cu o mustaţă ce-l făcea să pară un

tip dur şi o privire precaută şi vigilentă. După alte câteva imagini, însoţite de o muzică deprimantă şi rău prevestitoare, reveneam la o scenă pe care am recunoscut-o imediat: apropierea de portul Plymouth, unde o mulţime entuziasmată se adunase să-l vadă pe Francis Chichester întorcându-se acasă din călătoria în care fusese plecat singur. (Scenă pe care îmi aminteam că am văzut-o la televizor împreună cu mama, într-o duminică seara, în primăvara anului 1967.) Pe urmă erau prezentate toate personajele principale ale povestirii: Crowhurst însuşi; soţia şi copiii lui; principalii competitori, Robin Knox-Johnston şi Bernard Moitessier; sponsorul lui, Stanley Best; şi – poate cel mai memorabil dintre toţi – agentul lui de presă, Rodney Hallworth. Hallworth era descris ca un „personaj dickensian", iar descrierea era categoric pe măsura acestui bărbat corpolent, cu înfăţişare impunătoare şi cu atitudinea unui unchi de treabă, dar care abia dacă ascundea cinismul şi duritatea din spatele acestei aparenţe. „Mulţi oameni care fac lucruri măreţe sunt adesea neinteresanţi ca indivizi", declara el cu nonşalanţă. „Treaba unui agent de presă este să ia acest pachet, care poate fi la fel de banal ca o cutie veche de tinichea, şi să-l ambaleze frumos – ca un cadou de Crăciun – ca să pară mai atrăgător." Crowhurst, presupun, era „cutia veche de tinichea" în acest scenariu, iar Hallworth, prin încercările lui de a-i exagera calităţile, de a-l „ambala frumos", s-a făcut vinovat în foarte mare măsură de crearea acelei situaţii imposibile care l-a împins spre nebunie. În continuare, filmul descria acest proces cu compasiune şi detalii necruţătoare. Vedeai plecarea lui haotică din Teignmouth şi cât de îngrijorat arăta atunci când a fost surprins de camera de filmat. (În acest moment, mi s-a părut –

nu pentru prima oară – că semăna foarte bine cu tata.) Apoi, pe parcursul călătoriei, atenţia se muta treptat de la dificultăţile navigării neasistate la jurnalele lui Crowhurst, la însemnările lui incoerente, la starea lui mentală pe cale să se dezintegreze. Mai ales prim-planul cu ultima frază scrisă de el – *„ESTE ÎNDURAREA"* – îţi dădea fiori. La sfârşitul filmului m-am simţit cutremurat şi epuizat.

Trecuse deja de miezul nopţii. Totuşi i-am trimis un mesaj lui Clive:

Bună, tocmai am văzut filmul cu Crowhurst. Absolut uimitor!

Mulţumesc mult că mi l-ai împrumutat. Sunt în drum spre Shetland – încă n-am ajuns.

M-am dus la baie să mă spăl pe dinţi. Câteva minute mai târziu, m-am trântit în pat şi, când eram pe punctul să adorm, telefonul a început să cânte melodia lui obişnuită. Îmi răspunsese Clive. Scria aşa:

Mă bucur că ţi-a plăcut! Drum bun şi abia aştept să-mi povesteşti aventurile tale când te întorci. X

M-am uitat la mesaj – sau mai bine zis la „X"-ul de la sfârşit – cu o oarecare nedumerire. De ce tocmai Clive să-mi trimită un sărut virtual? Dacă ar fi fost de la Lindsay, aş fi înţeles, dar de la *Clive*? Nu primisem în viaţa mea de la un bărbat un mesaj care să se termine cu un sărut. De exemplu, nu mi-l imaginam pe Trevor adăugând un sărut la sfârşitul unui SMS sau e-mail. Oare ce voia Clive să-mi transmită cu asta? Aş fi vrut să nu fie atât de târziu, ca s-o pot suna pe Lucy să-i cer părerea. Măcar mi-ar fi spus dacă era ceva normal sau nu.

Gândul ăsta chiar nu-mi dădea pace. Într-un târziu am simţit că mă cuprinde somnul, dar imaginile tulburătoare şi ameţitoare din documentarul despre Crowhurst îmi tot apăreau în minte. Le vedeam învălmăşindu-se în faţa ochilor mei în timp ce respiraţia îmi devenea treptat regulată. Valuri care se înălţau şi coborau... chipul lui Crowhurst – care îmi amintea (în seara asta mai mult ca niciodată) de tata... valuri care se înălţau şi coborau... Rodney Hallworth şi „cutia veche de tinichea"... valuri care se înălţau şi coborau... ceva îmi sună cunoscut?... Rodney Hallworth... Lindsay Ashworth... se înălţau şi coborau... Rodney Hallworth... Lindsay Ashworth... se înălţau şi coborau... se înălţau şi coborau...

Kendal – Braemar

16

— OK, Emma, totul începe să devină clar. Totul începe să se limpezească.

— *Mergeți mai departe pe autostradă.*

— Nu știu cum se face, dar parcă mă transform în Donald Crowhurst. Ca el am să ajung. Că e soartă, că e predestinare – orice-o fi –, se pare că n-am de ales. Se va întâmpla, fie că-mi place, fie că nu.

— *În trei sferturi de milă, virați la dreapta.*

Plecaserăm de zece minute din Kendal și acum mergeam pe A6, în direcția Penrith. Vremea începuse să se înrăutățească și stropi grei de ploaie amestecată cu ninsoare cădeau pe parbriz. Drumul urca în serpentine prin peisajul cu vegetație sălbatică.

— Iată-mă la volanul unei mașini noi și moderne, cu un design inovator – exact ca trimaranul lui Crowhurst. Un fel de variantă modernă a lui *Teignmouth Electron*, cu mine la timonă.

Când am ieșit de pe A6, spre joncțiunea 39 de pe M6, pe partea stângă se vedeau hornurile uriașe ale fabricii de var de la Corus, ascunsă la capătul unui drum de acces lung și intimidant, de-ai fi zis că acolo se găsește o bază militară secretă. În câteva minute ajunseserăm la punctul de joncțiune.

— *Virați la stânga la sensul giratoriu și părăsiți-l la prima ieșire.*

— Gândește-te numai care erau celelalte personaje din povestea lui. Rodney Hallworth, Stanley Best – numele astea îți amintesc de cineva? Totul are un sens.

— *Încadraţi-vă pe banda stângă.*

— Deci, ce se întâmplă? Am devenit cumva... obsedat de el sau încep să-mi pierd minţile? Şi dacă încep să-mi pierd minţile, se schimbă lucrurile cu ceva? Pentru că şi asta ar face parte din scenariul în care eu devin el, nu? Tu ce părere ai, Emma? Ce sfat îmi dai?

— *Mergeţi mai departe pe autostradă.*

Da, cred că era un lucru destul de rezonabil. Şi-aşa nu aveam altceva de făcut.

Era aproape 12.30. După ce am făcut o baie prelungită şi am coborât în sala de mese a hotelului pentru un mic dejun întârziat, m-am întors cu maşina în Kendal şi m-am plimbat puţin prin oraş, încercând să mă bucur de faptul că mă aflam într-un alt loc din ţară şi să scap de senzaţia inexplicabilă de înstrăinare, de *necunoscut*, care se strecurase în mine în ultimele două zile, de când plecasem din Watford. Stătusem trei săptămâni în Sydney, dar nu avusesem niciodată această senzaţie şi nu ştiu de ce acum fiecare oraş în care ajungeam mi se părea încă şi mai ireal decât cel dinainte. Poate că avea legătură cu obsesia mea pentru Crowhurst. Începeam să simt că mă detaşez de mine însumi: câteodată aveam senzaţia că mă aflu în afara corpului meu şi mă uit la mine, şi chiar în dimineaţa aceea, în Kendal, la un moment dat mi s-a părut că priveam High Street de undeva de sus şi mă vedeam şi pe mine mergând prin mulţimea ieşită la cumpărături, ca nişte figuranţi într-o scenă de film perfect regizată, cu sute de oameni mişunând ca nişte furnici în prim-plan şi în depărtare o întindere imensă de dealuri alcătuind un fundal pictat, aproape ireal.

Puţin mai târziu am întâlnit-o din nou pe Caroline. Nu se aştepta să mă vadă, dar am decis

să-i fac o surpriză. Ştiam că lucrează ca manager la un magazin de caritate[1] pe High Street, aşa că am trecut pe acolo fără s-o anunţ, deşi mă aşteptam la o reacţie tăioasă de respingere din partea ei, dar m-am pomenit că sunt primit mai bine decât mi-aş fi închipuit. Mi-a făcut o cafea, apoi m-a luat cu ea în biroul din spate şi am stat de vorbă o jumătate de oră sau mai mult – mai ales despre Lucy – şi în dimineaţa aceea Caroline era prietenoasă, amabilă, interesată să ştie ce mai fac, iar când am plecat, n-am plecat pentru că aşa a vrut ea, ci pentru că aşa am vrut eu. Pentru că, văzând-o cât de frumos se purta cu mine, îmi doream şi mai mult să fiu cu ea, dar ştiam că lucrul ăsta nu se va întâmpla niciodată, şi-atunci nu-mi rămânea decât să mă ridic şi să plec.

— *Mergeţi mai departe pe autostradă.*

Acum ne aflam între joncţiunile 41 şi 42. Ne îndreptam spre nord şi, pe măsură ce înaintam, traficul nu mai era atât de aglomerat. Aveam o medie de şaizeci şi opt de mile la galon, deoarece aici puteai să conduci lejer cu cincizeci şi cinci de mile pe oră fără să se creeze o coloană de maşini în spatele tău şi fără să fii atenţionat cu farurile să mergi mai repede. Culmea e că, deşi aici era mai sigur să conduci cu viteză mare decât ar fi fost cu o sută de mile mai la sud, puţine maşini depăşeau viteza legală. Toată lumea părea mai relaxată. Oare există statistici care arată că şoferii din nordul Angliei consumă mai puţină benzină decât şoferii din sud? Nu m-ar mira deloc.

— *Mergeţi mai departe pe autostradă.*

Când mergi ore în şir cu viteză moderată, nu prea ai altceva de făcut decât să observi puţinele

1. Magazin cu articole de ocazie vândute în scop caritabil.

lucruri pe care autostrada ţi le scoate în cale – o bandă galbenă a poliţiei pe care scria „Investigaţii omucidere", indicatoare de ieşire spre Penrith, Keswick şi Carlisle, un panou mare şi albastru pe care scria „Bine aţi venit în Scoţia / Fàilte gu Alba", o pădure de pini plantaţi pe versantul unui deal în formă de T, deasupra căreia treceau umbre de nori negri de ploaie – şi să-ţi laşi gândurile să hoinărească. E ciudat cum îţi vin în cap tot felul de amintiri, lucruri pe care le-ai uitat sau la care nu te-ai mai gândit poate de patruzeci de ani sau mai mult. Aşa mi s-a întâmplat azi când mi-am adus aminte de Francis Chichester. Mi-am amintit că mă uitam împreună cu mama la televizor la reportajul despre întoarcerea lui acasă, dar nu mai ştiam dacă fusese şi tata cu noi sau nu. Şi atunci mi-a revenit în minte întreaga scenă: în seara aceea se întâmplase ceva ciudat. *Fusese* şi tata cu noi când ne uitam la televizor, dar a sunat cineva la uşă şi în casă a intrat un străin. Spun străin nu pentru că eu şi mama nu-l cunoşteam, ci pentru că... arăta ca un străin. În primul rând, purta o pălărie extravagantă cu boruri largi şi era îmbrăcat în nişte haine care probabil că se purtau pe Carnaby Street[1] în 1967, dar care cu siguranţă nu se mai văzuseră pe o rază de cincizeci de mile în jurul oraşului Rubery. Avea şi o barbă subţire şi roşcată – ăsta e singurul lucru pe care mi-l amintesc. Bărbatul n-a intrat în camera de zi, aşa că nu l-am văzut bine, l-am zărit doar prin uşa deschisă când tata îl conducea în altă încăpere. S-au dus amândoi în sufragerie, unde au început să discute, în timp ce eu şi mama ne-am uitat în continuare la televizor.

1. Stradă pietonală din Londra, cu numeroase magazine de modă.

Cred că bărbatul acela a plecat după ce m-am culcat eu, fiindcă nu-mi amintesc să-l fi văzut ieşind. De fapt, uitasem cu totul de această apariţie bizară şi neaşteptată la noi acasă până în acest moment, când mi-am amintit-o foarte clar, în timp ce traversam împreună cu Emma graniţa spre Scoţia şi drumul naţional M6 intra în A74(M). Iar întrebarea care mi-a venit imediat în minte a fost aceasta: cine altcineva putea să fie dacă nu misteriosul „Roger" care în anii '70 îi trimitea tatei vederi din Asia în fiecare lună şi care se pare că făcea asta şi-n zi de azi? Nu mi s-a spus niciodată cum îl chema pe musafirul acela, de asta eram sigur; dar, în acelaşi timp, eram convins că nu putea fi decât Roger.

— *Mergeţi mai departe pe autostradă.*

Am mai reflectat un timp la această amintire ciudată, apoi alte gânduri răzleţe i-au luat repede locul. Înaintam încet, dar sigur, pe teritoriul Scoţiei şi am continuat să merg ca prin vis, reuşind doar printr-un miracol să nu mă ciocnesc cu alte maşini. Cred că au trecut cel puţin zece minute până când am ieşit brusc din această stare şi, tresărind, mi-am dat seama la ce mă gândeam.

Încercam să aflu rădăcina pătrată a lui minus unu.

Nu era bine deloc.

Alt prânz solitar, alt complex de servicii pe autostradă, alt *panino*. De data asta cu ciuperci, *prosciutto* şi salată verde.

Abington Services. Cafeneaua Welcome Break. Ce să fac, mă atrag locurile astea. Mă simt ca la mine acasă. Îmi plăceau scaunele din lemn de culoare închisă şi mesele din lemn de culoare deschisă, stilul Habitat. După moda anilor '90. Îmi plăceau cele două yucca uriaşe aşezate între

mese. Îmi plăcea terasa de afară unde bătea vântul, iar umbrelele închise foşneau în briza umedă a zilei. Îmi plăcea că, în mijlocul acestui peisaj rustic spectaculos, cineva se străduise să creeze această oază de normalitate urbană. Îmi plăcea privirea aceea de mulţumire anticipată de pe chipurile oamenilor când îşi luau tăvile cu pizza sau cu peşte şi cartofi prăjiţi de la Coffee Primo, convinşi că aveau să se înfrupte din ceva special. Astea erau locurile care mă atrăgeau pe mine. Locurile unde mă simţeam eu bine.

Cu toate astea, aveam o senzaţie de uşoară nelinişte care nu-mi dispărea deloc. Oare eram emoţionat că urma s-o văd pe Alison? Puteam oricând s-o sun şi să anulez, deşi plecasem prea târziu ca să mai prind feribotul din Aberdeen, oricât de repede aş fi mers de aici. Şi totuşi nu despre asta era vorba. Altceva mă neliniştea. Poate mă apăsau amintirile care îmi reveneau în minte.

După ce-am terminat de mâncat, mi-am deschis laptopul şi am introdus micul dispozitiv care mă conecta la internet prin reţeaua de telefonie mobilă. M-am uitat să văd dacă am primit vreun e-mail, apoi am intrat pe Facebook. Nimic. Când am închis laptopul, am observat că bateria era aproape descărcată.

Simţindu-mă vinovat că nu prea folosisem camera video până atunci, am ieşit afară şi am filmat complexul de servicii şi munţii dimprejur. Numai treizeci de secunde. La fel ca data trecută, când filmasem blocul din Lichfield în care locuise tatăl meu, mi-am dat seama că nu asta şi-ar fi dorit Lindsay şi că probabil imaginile acestea nu vor fi incluse în materialul final.

*

Mai sunt întârzieri şi pe sensul spre nord pe autostrada M6 – problema este un camion care a suferit o defecţiune între joncţiunile 31 şi 31a; se afla pe banda a treia, iar acum coloanele de maşini se întind până la joncţiunea 29. Camion abandonat pe tronsonul în lucru al autostrăzii M1, pe sensul spre nord, după joncţiunea 27, dincolo de Leicester – aici circulaţia s-a reluat, dar problemele continuă pe M1, care este blocată pe sensul spre sud, la joncţiunea 11, în dreptul oraşului Luton; traficul este deviat pe drumuri ocolitoare, dar încă mai sunt coloane de maşini. Mulţumiri lui Mike şi Fionei pentru această informaţie: ni se spune că până la joncţiunea 14, la Milton Keynes, sunt foarte multe maşini pe A5 spre Dunstable şi se circulă foarte greu pe sensul spre sud. Înspre nord, M1 a fost închisă temporar pentru a permite aterizarea unui elicopter al ambulanţei – acesta a aterizat şi a decolat deja, aşa că traficul a fost reluat. Un alt autoturism a blocat M25, la joncţiunile 18-17, pe sens invers, dinspre Chorleywood spre Rickmansworth; între timp a fost îndepărtat, dar a provocat mari întârzieri în trafic, de obicei se circulă greu pe aici, dar se pare că azi este şi mai aglomerat – pe sens invers, dinspre joncţiunea 23, adică drumul A1(M), spre Watford, la joncţiunea 19. Un accident ne-a fost semnalat pe M25, pe sens invers, dinspre joncţiunea 5, unde se intersectează cu M26. La Cambridge, un accident pe A11, spre nord; traficul este oprit pe sensul spre nord la Papworth Everard, adică în porţiunea nordică a lui A428, la Caxton Gibbet...

— Emma, îmi cer scuze, am zis eu închizând radioul. Nu că m-am săturat să te ascult pe tine, doar că, ştii, un bărbat are nevoie uneori de o schimbare de peisaj, de altă companie...

— Peste trei sferturi de milă, viraţi uşor la stânga.

— Ştiam eu că vei înţelege, am zis recunoscător. După tonul strident şi răstit al monologului cu informaţii rutiere, vocea Emmei suna graţioasă şi calmă.

Mai aveam câteva mile până în Edinburgh. După informaţiile de pe kilometraj, parcursesem abia patru sute zece mile de când plecasem din Reading în urmă cu două zile, dar, nu ştiu de ce, tot auzind acele nume cunoscute – Rickmansworth, Chorleywood şi (desigur) Watford – aveam impresia că urma să ajungem într-un loc extrem de îndepărtat. Se lăsa deja întunericul şi ne aflam într-o coloană de maşini ce se întindea pe A702 ca un cortegiu funerar de lumini de poziţie şi uneori de stopuri aprinse, lung cât vedeai cu ochii. Cu câteva minute în urmă, trecuserăm pe lângă un panou pe care scria „Bine aţi venit la graniţa cu Scoţia", iar acum am trecut pe lângă un alt panou pe care scria „Bine aţi venit în Midlothian". Era plăcut să ştii că eşti bine-venit. M-am întrebat dacă voi fi la fel de bine-venit şi la Alison acasă.

Curând am trecut de şoseaua de centură şi am ajuns în suburbiile oraşului. Alison locuia într-un cartier din Edinburgh numit The Grange, care bănuiam deja că trebuie să fie o zonă foarte selectă. Nu ştiam cu ce se ocupă soţul ei, dar aflasem că deţine o companie prosperă cu reprezentanţe în mai multe ţări şi că era nevoit să călătorească foarte mult. Cu toate astea, am fost surprins când Emma a continuat să mă ghideze – de parcă ar fi cunoscut oraşul acesta de-o viaţă întreagă – pe străzi tot mai largi, mai liniştite, mai izolate şi mai exclusiviste. Majoritatea proprietăţilor de aici păreau mai degrabă nişte conace

decât nişte simple case. Iar a lui Alison, când am oprit în faţa ei, nu era cu nimic mai prejos.

— *Aţi ajuns la destinaţie,* a zis Emma pe un ton care nu trăda un sentiment de triumf sau mândrie; doar satisfacţia liniştită că făcuse o treabă bună. *Indicaţiile de traseu s-au încheiat.*

17

Nu mi-am imaginat niciodată că voi rămâne singur la vârsta de patruzeci şi opt de ani. Dar acum, că se întâmplase aşa şi era clar că draga de Caroline n-avea de gând să se întoarcă la mine, mi-am dat seama că mă confruntam cu o problemă concretă. Mai devreme sau mai târziu, trebuia să-mi găsesc pe altcineva dacă nu voiam să fiu singur la bătrâneţe. Necazul era că femeile mai tinere (cum era Poppy) nu se uitau la mine, iar femeile mai bătrâne nu mi se păreau atrăgătoare.

Poate că ar trebui să explic ce înseamnă „femei mai bătrâne". M-am gândit la lucrul ăsta şi cred că o „femeie mai bătrână" este o femeie mai în vârstă decât era mama ta la vârsta adolescenţei tale. Să presupunem că începi să devii *foarte* preocupat de sex – într-atât încât nu te mai gândeşti la nimic altceva – la vârsta de şaisprezece ani. (Ştiu că asta li se întâmplă mai devreme copiilor din ziua de azi. Lumea occidentală este atât de preocupată de sex, încât majoritatea băieţilor îşi încep viaţa sexuală în jurul vârstei de paisprezece ani. Chiar am citit într-un ziar că o femeie a devenit bunică la vârsta de douăzeci şi şase de ani. Dar cei din generaţia mea au fost altfel. Am fost ultimii care ne-am început viaţa sexuală mai târziu.) Aşadar, când aveam şaisprezece ani, mama avea treizeci şi şapte şi pot să vă spun că mi se părea *babă*. Niciodată nu m-am gândit că poate avea şi ea o viaţă amoroasă sau o viaţă personală, ca să nu mai zic de viaţa sexuală (numai cu tata: şi nici de lucrul ăsta nu

mai eram foarte sigur, dacă era să mă iau după eseul lui Alison). Sexual şi emoţional, ea era pentru mine o non-persoană. Exista ca să aibă grijă de mine, de nevoile mele fizice şi sufleteşti. Ştiu că sună şocant când spun lucrurile astea, dar adolescenţii sunt egoişti şi preocupaţi de propria persoană, şi eu aşa o vedeam pe ea. Chiar şi acum, la patruzeci şi opt de ani, îmi vine greu să accept faptul că femeile de vârsta mamei mele – OK, de vârsta *mea*, dacă vreţi – pot fi privite ca nişte fiinţe sexuale. Bineînţeles că este absurd. Bineînţeles că este *greşit*. Dar asta e, încerc doar să fiu sincer. De aceea am fost atât de surprins în seara când am fost la Poppy acasă şi când mi-am dat seama că ea mă invitase doar ca să-mi facă cunoştinţă cu maică-sa.

Cred că toate astea explică sentimentul pe care l-am avut când am apăsat butonul soneriei din panoul electronic de securitate de la uşa lui Alison şi ea mi-a deschis. Ultima oară o văzusem cu mai bine de cincisprezece ani în urmă. Dar cel mai bine mi-o aminteam cum era cu aproape douăzeci de ani mai înainte de asta, pe vremea când avea şaptesprezece ani şi când perversul de taică-meu a fotografiat-o în acel minuscul costum de baie portocaliu. Şi-acum iat-o din nou în faţa mea: la fel de rafinată, sigură pe ea, frumoasă şi elegantă ca întotdeauna. La vârsta de cincizeci de ani. Ceva mai bătrână decât mama când aveam eu şaisprezece ani şi ne-am dus împreună la Lake District. Mai bătrână şi decât era mama când a murit.

— Max! a zis ea. Ce încântată sunt că te văd!

Mi-a întins obrazul şi am sărutat-o. Avea pielea moale şi era dată cu pudră. Am simţit un parfum pronunţat, dar plăcut, ceva între miere şi apă de trandafiri.

— Şi eu mă bucur să te văd, am zis. Nu te-ai schimbat deloc. (Nu asta ar trebui să spunem, indiferent dacă este adevărat sau nu?)

— Ce noroc că eşti în trecere pe-aici! Mama zicea că te duci în Shetland, e adevărat?

— Da, aşa e.

— Ce interesant! Intră, te rog!

M-a poftit în hol şi apoi m-a condus într-una din cele două sau trei încăperi de la parter, după cum mi s-a părut mie. Această cameră reuşea să îmbine stilul minimalist cu stilul opulent. Pe pereţi atârnau nişte picturi moderne, draperiile grele de catifea erau trase peste noaptea neprietenoasă de-afară, iar unele zone ale camerei erau discret luminate de spoturi ascunse. Canapeaua mare, în formă de L, cu perne moi şi confortabile, fusese aranjată în jurul unei măsuţe de sticlă pe care erau împrăştiate cu gust cărţi şi reviste. În şemineu ardea un foc vesel. Am crezut că era un foc adevărat până când Alison a zis:

— Ţi se pare prea cald? Îl închid, dacă vrei.

— Nu, nu. E perfect. Îmi place un foc bun.

Am regretat aceste cuvinte imediat ce mi-au ieşit din gură. Oare ea mai ţinea minte? Mai ţinea minte acel fiasco cu focul din Coniston? Sau doar eu mă gândeam la el pentru că citisem eseul acela în urmă cu două zile? Greu de spus. Expresia ei nu trăda nimic.

— Atunci fă-te comod şi încălzeşte-te. E foarte urât afară, nu-i aşa? Ziceau că s-ar putea să ningă în seara asta. Îţi aduc ceva de băut? Eu am să-mi iau un gin tonic.

— Bună idee. La fel şi pentru mine, te rog, am zis eu, uitând că trebuia să plecăm cu maşina la restaurant.

După ce Alison a adus băuturile, ne-am aşezat fiecare pe câte o latură a canapelei în formă de L.

— Frumoasă cameră, am remarcat eu stupid. De fapt, toată casa e frumoasă.

— Este frumoasă, a fost ea de acord. Dar mult prea mare. Am stat singură aici toată săptămâna. E pur şi simplu ridicol.

— Băieţii nu sunt aici?

— Sunt amândoi la şcoală. La internat.

— Dar Philip?

— E plecat în Malaezia. S-ar putea să se întoarcă în seara asta. Sau poate că nu. A inspirat adânc. Dumnezeule, Max, arăţi... Cum să zic?

— Ştiu şi eu? Cum îţi vine să zici?

— Parcă... necăjit. Pari puţin necăjit.

— Sunt foarte obosit, am zis. De trei zile sunt pe drum.

— Da, a zis Alison. Cred că asta e.

— A fost un an ca naiba, am adăugat eu. Ţi-a spus mama ta că m-a părăsit Caroline?

— Da, mi-a spus. Alison a întins mâna şi mi-a pus-o pe genunchi. Bietul de tine. Poţi să-mi povesteşti tot când mergem la masă.

În timp ce Alison era sus şi se aranja înainte de plecare, m-am dus până la maşină să-i aduc cutia cu hârtii. Afară se făcuse înfiorător de frig şi fulgi mici de zăpadă începeau să se rotească ameninţători în văzduhul nopţii. Când m-am întors în hol, cu cutia de carton în braţe, ea s-a uitat neîncrezătoare la mine.

— Ce naiba mai e şi aia?

— Astea sunt ale tale. Ai tăi m-au rugat să ţi le aduc.

— Dar nu le vreau.

— Nici ei nu le vor.

— Şi ce sunt?

— Cred că nişte chestii din facultate. Unde să pun cutia?

— Oh, las-o acolo. Sunt groaznici. Auzi vorbă, să ţi le dea ca să le aduci până aici.

S-a îmbrăcat într-o haină de blană artificială şi a tastat codul de securitate de patru cifre la dispozitivul inteligent de pe perete, apoi am ieşit şi ea a închis uşa în urma noastră. Pe jos începea deja să alunece, aşa că m-a apucat de braţ în timp ce ne îndreptam spre maşină. Era plăcut s-o simt sprijinindu-se de mine. Textura hainei de blană era curios de liniştitoare.

— Oh, ia te uită, un Prius, a zis ea. Eu şi Philip ne gândeam să ne cumpărăm şi noi unul.

Era cât pe ce să-i spun că e al firmei, dar m-am răzgândit. Nu ştiu de ce, dar mi-a plăcut gândul că ea crede că-i maşina mea.

Priusul înainta silenţios, ca de obicei, pe străzile liniştite, întunecate şi misterioase. Casele păreau masive şi impunătoare şi doar câteva ferestre erau luminate. Nici nu plecaserăm bine şi deja trecuserăm pe lângă două maşini de poliţie – una patrula încet pe stradă, cealaltă era parcată lângă trotuar. I-am spus asta lui Alison şi ea mi-a explicat:

— Pe-aici lumea se teme de infractori. În cartierul ăsta locuiesc numai milionari – majoritatea bancheri – şi în prezent mulţi sunt revoltaţi din cauza lor. Chiar pe strada asta...

A început să-mi povestească despre un multimilionar care locuia pe strada aceea şi care, după ce a preluat conducerea unei bănci importante, a reuşit prin nu ştiu ce scamatorii financiare să facă praf toate activele şi în acelaşi timp să plece cu o avere în bonusuri personale şi fonduri de pensie, dar eu nu eram foarte atent la ce spune. Programasem deja GPS-ul pentru destinaţia de a doua zi, aşa că Emma credea că suntem în drum spre Aberdeen şi îmi dădea indicaţii în consecinţă:

— *Peste două sute de metri, viraţi la stânga,* zicea ea.

— Stai uşurel, i-am zis eu. Abia mâine mergem acolo.

— Poftim? a întrebat Alison.

Spre ruşinea mea, mi-am dat seama că o întrerupsesem pe Alison tocmai când îmi povestea despre acest recent scandal financiar. De fapt, în timp ce vorbea Emma, o clipă am uitat că era şi Alison acolo.

— Cu cine ai vorbit mai înainte? a întrebat ea.

— Poftim?

— Mi s-a părut că nu vorbeai cu mine.

— Bineînţeles că vorbeam cu tine. Cu cine altcineva să vorbesc?

— Ştiu şi eu? Mi-a aruncat o privire uşor îngrijorată, suspicioasă. Poate cu GPS-ul.

— Cu GPS-ul? De ce naiba aş face aşa ceva? Ar trebui să fiu nebun.

— Da, ai dreptate.

Am abandonat subiectul şi ne-am continuat drumul spre restaurant.

Era un loc primitor şi intim, nu foarte departe de castel. Ninsoarea se mai domolise când am ajuns noi, dar tot ne-am grăbit să scăpăm de frigul de-afară şi să ajungem în interiorul plăcut, cu tavane boltite şi pereţi de piatră. Existau mai multe separeuri, unde cuplurile puteau să mănânce şi să stea de vorbă în relativă intimitate, iar masa noastră era în unul dintre ele. Chelnerul părea că o cunoaşte pe Alison şi a fost extrem de atent şi curtenitor cât timp ne-am aşezat. După ce ne-am uitat prin meniul cu mâncăruri ciudate, cu specific local, Alison a ales o salată cu brânză de capră, iar eu am comandat raţă afumată. Pe lângă astea, ea a cerut o sticlă de Chardonnay

care costa patruzeci și două de lire și jumătate. Din fericire, se oferise deja să plătească masa. Știam că aș fi întins prea mult coarda dacă aș fi încercat să decontez cheltuielile.

— Deci soțul tău este plecat în Asia? am început eu în timp ce beam amândoi din vinul care mi s-a părut că avea exact același gust cu cel de cinci lire de la supermarketul Tesco sau Morrisons. Ce face acolo?

— Ah, cred că se întâlnește cu furnizorii, a răspuns vag Alison. Călătorește din ce în ce mai mult. De fapt, acum trebuie să vină din Australia.

— Și eu tocmai m-am întors din Australia.

— Serios? Ce-ai făcut acolo?

— Am fost pe la tata.

— Oh, desigur. Am uitat că s-a stabilit acolo. Cum ți s-a părut?

— E... bine. În formă.

— Nu asta am vrut să spun – cum vă mai înțelegeți? Îmi amintesc – sau poate mă înșală memoria – că n-ai fost niciodată prea apropiat de el.

Chiar nu voiam să discut despre subiectul ăsta, sincer să fiu. Nu voiam decât să dau cărțile pe față și să-i spun odată că-mi pare rău că, în urmă cu treizeci de ani, îl prinsese pe tata făcând laba pe fotografia pe care nici măcar nu vrusese ca el să i-o facă. Dar, nu știu de ce, nu reușeam să găsesc cuvintele potrivite. Din fericire, am fost salvat în acel moment de mobilul meu, care a început să sune. M-am uitat la ecran și am văzut că era Lindsay Ashworth.

— Cred că ar trebui să răspund, am zis.

— Sigur că da.

Alison a mai turnat niște vin în pahare pentru amândoi. Eu am răspuns la telefon.

— Bună, am zis.

— Sal'tare! a răspuns Lindsay – tare şi oarecum neaşteptat. Opriţi-vă, bravii mei! Mai beţi o tărie şi ridicaţi gabierul! Cum ţi se pare viaţa pe măreţele oceane, bătrâne lup de mare ce eşti?

— Poftim?

A urmat o pauză.

— Max, tu eşti?

— Da.

— Ei, cum e cu vaporul? Cum e cabina în care stai?

— Dar nu sunt pe vas. Sunt în Edinburgh.

A urmat o pauză şi mai lungă, şi mai surprinsă. Şi o schimbare notabilă în tonul lui Lindsay.

— *Unde* eşti?

— Sunt încă în Edinburgh.

— Ce faci în Edinburgh?

— Iau masa cu o veche prietenă.

— Max, a zis Lindsay – şi de data asta am sesizat clar o undă de iritare – de-a ce te *joci* tu? Tu trebuie să ajungi în Insulele Shetland, ce dracu'!

— Ştiu asta. Plec mâine.

— Mâine? Trevor şi David au ajuns la destinaţie ieri. Tony s-a dus şi s-a şi întors în aceeaşi zi!

— Ştiu asta, dar mi-ai spus că nu e nici o grabă.

— Una e să nu te grăbeşti, Max. Alta e să hălăduieşti prin ţară pe cheltuiala firmei ca să-i vizitezi pe toţi cunoscuţii tăi de pe Facebook.

Cred că era ceva necurat la mijloc. De ce devenise brusc aşa de afurisită cu mine? Acum două zile fusese înţelegătoare şi drăguţă. Se schimbase ceva între timp?

— Lindsay, eşti bine? E totul în regulă? Fiindcă mi se pare că eşti puţin cam... mă rog, mi se pare că exagerezi puţin.

A urmat o pauză la celălalt capăt al firului. Apoi un oftat.

— Totul e bine, Max. Totul e bine. Dar vezi să ajungi acolo, să-ţi faci treaba şi pe urmă să te întorci. OK? Dar dă-i bătaie.

— Bineînţeles. Am să fiu pe feribot mâine la ora cinci. Fără discuţie.

— Bine. Asta am vrut să aud. Părea pe punctul de a spune la revedere, dar mi-a mai pus o întrebare: Cum merge jurnalul video?

Nu mai e nevoie să spun că nu filmasem nimic în afară secvenţele acelea cu blocul lui taică-meu din Lichfield şi complexul de servicii din Abington.

— Minunat. Dar bineînţeles că am lăsat mai mult pentru călătoria cu vasul şi pentru când ajung în insule. În orice caz, şi materialul de până acum este destul de bunicel.

— Super. Max, ştiam eu că mă pot baza pe tine.

— Tu unde eşti? am întrebat eu. Nu ştiu de ce, dar aveam impresia că nu suna de-acasă.

— Sunt la birou. Am o mică şedinţă cu Alan. Mda, lucrez până târziu. Avem câteva chestii de... pus la punct.

Pe această notă uşor enigmatică, a închis. Când am pus telefonul pe masă, am observat pe ecran un mic semn care mă avertiza că bateria era aproape descărcată. Să nu uit s-o încarc în seara asta. Alison m-a privit întrebătoare în timp ce apuca delicat cu dinţii o felie subţire de sfeclă.

— Era Lindsay, am explicat eu. De la sediu. Să vadă unde am ajuns.

— Sau unde n-ai ajuns, a zis Alison.

Am zâmbit.

— Ei, am mai făcut câteva ocoluri până acum, am recunoscut eu. Ieri am revăzut-o pe Caroline. Pentru prima oară de când a... plecat.

— Şi cum a fost?

De data asta, am găsit cu uşurinţă cuvântul potrivit.

— Dureros.

Pentru a doua oară în seara aceea, Alison a întins mâna şi de data asta a aşezat-o uşor peste a mea.

— Bietul de tine. Vrei să vorbim despre asta? Adică să vorbim despre motivul pentru care a plecat. Am auzit şi eu unele lucruri, dar nu ştiu dacă sunt adevărate.

— Ce ai auzit? De la cine?

— Mai mult de la Chris. Zicea că atunci când au mers cu voi în concediu în urmă cu câţiva ani, situaţia era... mă rog, cam tensionată.

— Aşa e. N-a fost o vacanţă prea reuşită. De fapt, multe au mers prost atunci. Joe s-a accidentat rău şi...

— Ştiu. Chris mi-a povestit tot.

— Cred că el mă considera pe mine vinovat, într-un fel. În orice caz, nu ne-am mai vorbit de atunci.

— Ştiu. Mi-a spus. Vocea i-a devenit mai şoptită şi mai gravă. Max, uite ce e, tu şi Caroline n-aţi putea să vă împăcaţi? Toţi trecem şi prin situaţii dificile.

— Oare?

— Bineînţeles că da. Eu şi Philip trecem printr-o astfel de situaţie chiar acum.

— Serios? Cum aşa?

— Oh, el este plecat tot timpul. Când e aici, nu prea vorbeşte cu mine. Nu se gândeşte decât la problemele de serviciu. Dar afacerile sunt totul pentru el şi am ştiut asta când m-am măritat. A făcut parte din înţelegere şi, privind lucrurile din punct de vedere strict material, cred că m-am descurcat foarte bine până acum. Ştii, trebuie să mai faci şi compromisuri. Câteodată trebuie să... accepţi unele lucruri. Toată lumea face aşa. Tu şi Caroline n-aţi înţeles asta? Adică – nu cumva vreunul dintre voi a fost infidel?

— Nu, ai dreptate. Dacă ar fi fost vorba de aşa ceva, poate că ar fi fost mai simplu.

— Atunci *ce* a fost?

Am sorbit din vin – de fapt, am luat o duşcă zdravănă – gândindu-mă cum să-i explic.

— Ea mi-a spus un lucru înainte să plece. Mi-a spus că problema sunt eu. Propria mea atitudine faţă de mine. Zicea că nu mă *plac* îndeajuns. Şi că dacă *eu* nu mă plac, şi celorlalţi le este greu să mă placă. Zicea că asta creează o energie negativă.

Înainte ca Alison să apuce să răspundă, a venit chelnerul să ne aducă felul principal. Fileul John Dory pe care şi-l comandase ea arăta fraged şi delicat pe lângă halca sângerie de căprioară din farfuria mea. Am mai comandat o sticlă de vin.

— N-o să mai pot conduce maşina după asta, am zis eu.

— Luăm un taxi, a spus Alison. Cred că ţi-ar prinde bine o pauză după două zile de şofat.

— Ai dreptate.

— Dar pentru ce te duci în Shetland? a întrebat ea.

Aşa am început să-i povestesc despre Trevor, despre Guest Toothbrushes şi Lindsay Ashworth. I-am povestit despre campania lui Lindsay, „Noi ajungem cel mai departe", despre cei patru agenţi comerciali care pornesc în patru direcţii diferite pentru a ajunge în cele mai îndepărtate colţuri ale Regatului Unit şi despre cele două premii pentru care concuram. Apoi am deviat de la subiect şi i-am povestit despre ocolul prin Lichfield ca să văd apartamentul lui taică-meu, ce sinistru şi dezolant mi s-a părut; despre Miss Erith şi poveştile ei fascinante şi despre faptul că o întrista schimbarea modului de viaţă de altădată; despre recunoştinţa ei ciudată, solemnă, aproape fără cuvinte, când i-am făcut cadou una dintre periuţele

de dinţi pe care le aveam cu mine. I-am mai spus lui Alison şi de sacul din portbagajul maşinii, plin cu cărţi poştale de la Roger, misteriosul prieten al tatei, şi de biblioraftul albastru cu poeziile şi prozele lui. Apoi i-am povestit cum am plecat din Lichfield şi m-am oprit în Kendal să le văd pe Lucy şi pe Caroline, cum plănuisem să iau feribotul din Aberdeen a doua zi, dar domnul şi doamna Byrne mă convinseseră să trec prin Edinburgh.

— Ei bine, Max, a zis ea privindu-mă în ochi câteva clipe. Mă bucur că ai venit, indiferent de motiv. A trecut prea mult timp de când nu ne-am văzut – chiar dacă acum s-a întâmplat numai pentru că părinţii mei ne-au împins de la spate.

Am zâmbit, neştiind încotro bate. În loc să zică ceva în legătură cu tot ce îi povestisem despre călătoria mea, Alison dădea impresia că se pregăteşte să îndrepte conversaţia într-o altă direcţie; dar pe urmă parcă s-a răzgândit. Şi-a aşezat frumos cuţitul şi furculiţa pe farfurie şi a spus:

— Suntem o generaţie mai ciudată, nu crezi?

— Cum adică?

— Adică nu ne-am maturizat deloc. Suntem încă legaţi de părinţi într-atât încât aşa ceva li s-ar părea de neconceput celor născuţi în anii '30 sau '40. Am cincizeci de ani, pentru Dumnezeu, şi încă simt că trebuie să-i cer mamei... *voie*, de cele mai multe ori, ca să-mi trăiesc viaţa aşa cum vreau. Încă n-am reuşit să ies din umbra lor. Ţie nu ţi se pare la fel?

Am dat din cap că da şi Alison a continuat:

— Zilele astea ascultam o emisiune la radio. Era despre grupul Young British Artists[1]. Erau

1. Tinerii Artişti Britanici – grup de artişti conceptuali şi creatori de instalaţii care foloseau „tactici de şoc" şi materiale nonconformiste.

invitaţi trei sau patru dintre ei şi îşi aminteau cum au făcut împreună primele lor expoziţii – primele expoziţii de la Saatchi Gallery, pe la sfârşitul anilor '90. Şi nu numai că nici unul n-avea nimic interesant de spus despre munca lui, dar lucrul despre care au vorbit cel mai mult – în afară de faptul că şi-o trăgeau între ei – era cât de „şocant" fusese şi cât au fost de îngrijoraţi de ce vor zice părinţii lor când le vor vedea lucrările. „Ce-a spus mama ta când a văzut pictura aceea?", îl tot întrebau pe unul dintre ei. Şi m-am gândit, poate mă înşel, dar sunt sigură că Picasso, când a pictat *Guernica*, unde a înfăţişat ororile războiului modern, nu s-a gândit la ce va zice maică-sa când va vedea. Bănuiesc că trecuse deja de faza asta.

— Da – şi eu mă gândesc la fel, am zis eu cu înflăcărare. Uite, Donald Crowhurst: avea deja patru copii când a pornit pe mare să facă înconjurul lumii, deşi avea numai treizeci şi şase de ani. Ai dreptate, oamenii erau atât de... atât de *maturi* pe vremea aceea.

— Când anume? a întrebat Alison; şi mi-am dat seama, bineînţeles, că habar n-avea cine e Donald Crowhurst.

Poate a fost o idee proastă că am început să-i povestesc. Sau, mai bine zis, ar fi fost o idee bună să-i povestesc despre Donald Crowhurst dacă m-aş fi rezumat la atât. Dar eu deja nu-i mai povesteam despre blestemata lui de călătorie în jurul lumii, ci îi explicam toate asemănările pe care începusem să le văd între situaţia lui şi a mea, cât de mult am ajuns să mă identific cu el. Şi deşi ea nu părea să înţeleagă nici jumătate din ce-i spuneam, am observat că începuse să fie şi mai îngrijorată.

— Ce s-a întâmplat? am întrebat. De ce mă priveşti aşa?

— Omul ăsta, Crowhurst, a zis Alison. A pornit să facă înconjurul lumii, deşi nu era deloc echipat pentru treaba asta; şi-a dat seama că nu va reuşi, aşa că s-a hotărât să pună la cale o mare înşelătorie; apoi a realizat că n-o să poată trece nici prin asta, motiv pentru care şi-a pierdut minţile şi s-a sinucis – este corect?

— Mai mult sau mai puţin.

— Iar acum tu începi să te identifici cu această persoană, nu-i aşa?

— Puţin, da. Deodată m-am simţit de parcă mă aflam la psihiatru, întins pe canapea. Să ştii că n-am început s-o iau razna, dacă asta vrei să insinuezi.

— Nu te prosti. Dar se vede că eşti obosit, stai prea mult singur, ai început chiar să vorbeşti cu GPS-ul şi mâine pleci spre cel mai îndepărtat colţ al ţării. Cum să nu mă îngrijorez?

— Sunt bine, zău aşa.

— Max, poate că a trecut mult timp de-atunci, dar să ştii că am obţinut o diplomă de psihoterapeut.

— Da, ştiu foarte bine.

— Deci *ştiu* prin ce treci. Ştiu ce înseamnă depresia.

— Mulţumesc pentru grija pe care mi-o porţi.

— Unde stai în noaptea asta?

— Nu ştiu. Voiam să găsesc un hotel Travelodge prin apropiere.

— În nici un caz. Nici nu mă gândesc. Vii acasă la mine. Poţi să dormi în una dintre camerele de oaspeţi.

— Ce vrei să faci? Să mă supraveghezi ca să nu mă sinucid?

Alison a oftat.

— Cred doar că trebuie să te odihneşti bine la noapte, să dormi mâine-dimineaţă până târziu şi poate să te relaxezi puţin.

Am încercat în zadar să găsesc o scuză, dar n-am putut să spun decât:

— Bagajul meu a rămas în maşină.

— Nu-i nimic. Mergem la maşină, luăm bagajul şi apoi ne ducem la mine acasă cu taxiul. Nimic mai simplu.

Şi, prezentat astfel, părea într-adevăr cel mai rezonabil lucru pe care puteam să-l fac.

În taxi s-a întâmplat un lucru neaşteptat. Stăteam unul lângă altul pe bancheta din spate, păstrând o distanţă decentă între noi, când Alison s-a dat mai aproape, s-a sprijinit de mine şi a lăsat capul pe umărul meu.

— Max, ia-mă în braţe, a şoptit ea.

Mi-am pus braţul în jurul ei. Taxiul a traversat North Bridge şi am trecut pe lângă gară.

— Să ştii că îmi dau seama ce vrei să faci, am zis eu.

— Mmm?

— Asta e o tehnică pe care ai învăţat-o, nu-i aşa, face parte din pregătirea ta? Mi-ai rănit orgoliul, făcându-mă să cred că am nevoie de ajutor. Acum încerci să repari lucrurile, făcându-mă să mă simt puternic şi protector.

Ea a ridicat privirea spre mine. Ochii i-au sclipit seducător în întuneric. Părul ei arămiu închis, uşor răvăşit, era atât de aproape încât puteam să-l mângâi dacă voiam.

— Nu-i vorba de asta, a zis ea. Dar mă bucur să te văd şi nu înţeleg de ce doi vechi prieteni, care se cunosc din copilărie, nu se pot îmbrăţişa prietenește.

Mie mi s-a părut că era mai mult decât o îmbrăţişare prietenească, dar n-am zis nimic.

— Mă întreb dacă se întoarce Philip, a murmurat ea.

— Îl aştepţi în seara asta?

— Dacă se ţine de program, da.

— O să-l deranjeze că sunt şi eu aici?

— Nu. De ce să-l deranjeze?

— Ţi-e dor de el când e plecat?

— Mă simt foarte singură. Nu cred că e totuna cu a-mi fi dor de el.

Brusc şi spre totala mea surprindere, m-am gândit ce bine ar fi dacă soţul lui Alison nu s-ar întoarce în seara aceea. Am strâns-o mai aproape de mine, iar ea s-a cuibărit confortabil la pieptul meu. Mi-am plimbat buzele peste părul ei şi i-am inhalat parfumul cald, îmbietor.

Oare chiar avea să se întâmple, după treizeci de ani de când ar fi trebuit să se întâmple? Aveam să mă culc în sfârşit cu Alison? Mi se oferea ultima şansă de a mă revanşa? O parte din mine tânjea să fie aşa; altă parte din mine începuse să se panicheze, să caute scuze. Şi n-a fost nevoie să caut prea mult.

Desigur – Alison era căsătorită. Era căsătorită şi avea copii. Dacă nu aveam grijă, urma să joc cel mai detestabil rol: acela de spărgător de căsnicii. Poate că acest Philip era cel mai drăguţ, cel mai blând şi cel mai cumsecade om. Devotat cu trup şi suflet soţiei lui. Ar fi distrus, devastat dacă cineva ar interveni între ei. Şi ce dacă stătea prea mult timp la serviciu? Asta nu înseamnă că era un soţ sau un tată rău. Dimpotrivă, asta înseamnă că era un soţ şi un tată bun, fiindcă motivaţia lui era, evident, să asigure familiei un trai cât mai confortabil, acum şi pe viitor. Şi hop şi eu, gata să fac din acest exemplu de tată minunat şi soţ devotat un încornorat!

Mi-am retras braţul din jurul lui Alison şi m-am îndreptat. Ea m-a privit cu un aer mirat şi s-a îndreptat la rândul ei, netezindu-şi părul şi

restabilind distanţa dintre noi. Oricum, aproape că ajunseserăm.

Când am intrat, şi-a scos haina şi m-a condus în bucătărie.

— Vrei o cafea? a zis ea. Sau o tărie?

Văzând că ezit, m-a informat:

— Eu vreau un scotch.

— Perfect, am zis. Şi eu vreau.

În timp ce Alison a luat sticla de Laphroaig şi a turnat lichidul auriu în două pahare, eu m-am tot uitat la ea şi am observat că arăta foarte bine pentru o femeie de cincizeci de ani. Ea şi Caroline mă făceau să-mi fie jenă cu mine. Când voi ajunge acasă, va trebui să încep să fac gimnastică. Şi să am grijă ce mănânc. Deocamdată mă hrăneam numai cu uscături, biscuiţi, ciocolată şi, bineînţeles, *panini*. Nu-i de mirare că mi s-au lăsat muşchii şi am făcut burtă. Eram o ruşine.

— Noroc, a zis ea, venind spre mine cu paharele de băutură. Am ciocnit şi am băut, apoi a urmat un lung moment de tăcere: amândoi stăteam în mijlocul bucătăriei, aşteptând parcă să se întâmple ceva. Aveam pentru prima dată ocazia să fac o mişcare decisivă. Am ratat-o.

Dându-şi seama, Alison mi-a întors spatele cu o oarecare dezamăgire şi atunci a observat că pe telefonul montat pe perete clipea un beculeţ.

— Un mesaj, a zis ea. Mă întreb dacă e de la Philip.

Normal că trebuia să fie de la Philip! De la Philip, care o suna de la aeroport să-i spună că a aterizat de un sfert de oră, că urmează să-şi ridice bagajele şi că ajunge acasă în treizeci de minute. O suna să-i spună că i-a fost îngrozitor de dor de ea şi abia aşteaptă să o vadă.

A apăsat pe buton şi am ascultat amândoi mesajul.

Bună, scumpo, zicea vocea soțului ei. *Îmi pare tare rău, dar ăia din Thailanda fac numai tâmpenii și-acum trebuie să ajung la Bangkok să mă văd cu ei. Poate am noroc să prind un zbor direct de-acolo și așa n-aș întârzia decât două zile, probabil aș ajunge acasă vineri. Sper că nu te superi. Îmi pare tare rău, iubito. Am să-ți aduc ceva frumos când mă întorc, ca să mă revanșez față de tine. Bine? Ai grijă de tine, scumpo. Ne vedem vineri.*

După aceea, mesajul a mai continuat câteva secunde. Dar Philip nu mai zicea nimic. Nu știu de ce n-a închis imediat, decât dacă nu cumva ținea neapărat să se asigure că soția lui aude în fundal zgomotul din aeroport și vocea aceea cântată care anunța prin difuzoare: *„Bine ați venit la Singapore. Le reamintim pasagerilor aflați în tranzit că fumatul este interzis în clădirea terminalului. Vă mulțumim pentru înțelegere și vă dorim călătorie plăcută în continuare.“*

18

Astfel a fost îndepărtat şi ultimul obstacol.

Ce s-a întâmplat pe urmă a fost ceva firesc şi frumos, de parcă amândoi am fi ştiut dintotdeauna că se va întâmpla într-o bună zi; de parcă aşa ne-a fost dat. Şi totuşi constat cu surprindere că nu-mi amintesc detaliile. Ai zice că cele mai frumoase şi marcante experienţe din viaţa ta îţi rămân neşterse în amintire; dar adesea ele pălesc şi se şterg primele. Prin urmare, mă tem că n-aş putea să vă spun prea multe despre ce am făcut în următoarele ore, chiar dacă aş vrea. Nu-mi amintesc, de pildă, cum m-a privit Alison înainte să pună paharul pe masă şi să mă sărute pe gură pentru prima dată. (Da, până la urmă ea a făcut mişcarea asta.) Nu-mi amintesc ce-am simţit când m-a luat de mână şi m-a condus spre scări. Nu-mi amintesc unduirea spatelui şi curbele corpului ei în timp ce urca scara şi eu veneam în urma ei. Nu-mi amintesc cum răcoarea din dormitor s-a transformat în căldură în momentul când ea m-a cuprins şi m-a strâns în braţe. Nu-mi amintesc cum a fost, după atâţia ani şi ani de zile, să simt un trup lipit de mine cu dragoste şi plăcere: la început prin haine, apoi fără ele. Nu-mi amintesc acum textura pielii ei, acel iz familiar – mirosul întoarcerii acasă – pe care l-am simţit când buzele mele i-au atins ceafa, moliciunea sânilor pe care i-am cuprins şi apoi i-am sărutat tandru. Nu-mi amintesc cum au fost orele ce-au urmat, ritmul lent, inevitabil, în care am făcut dragoste, cum ne stârneam şi ne linişteam între dragoste şi

somn, dragoste şi somn. Cum ne-am trezit în final unul în braţele celuilalt, nevenindu-ne să credem că suntem împreună, în sfârşit – împreună şi nedespărţiţi – în lumina albastră a unei dimineţi de iarnă în Edinburgh. Nu-mi mai amintesc nimic.

Iar ce s-a întâmplat după aceea...

Dar ia staţi puţin – acum ştiţi sfârşitul poveştii. Sau, cel puţin, acum când s-a terminat, când eu şi Alison suntem fericiţi împreună, când s-a încheiat coşmarul dinainte, înseamnă că povestea şi-a atins scopul. Nu mai trebuie să aştern degeaba cuvinte pe hârtie. Dacă am trăi într-o stare de fericire absolută – fără conflicte, tensiuni, nevroze, nelinişti, probleme nerezolvate, nedreptăţi personale şi politice monstruoase, fără toate aceste mizerii – atunci toţi oamenii care caută consolare în cărţi n-ar mai trebui să facă lucrul acesta, nu-i aşa? N-ar mai avea nevoie de literatură. De aceea, nici eu nu mai am nevoie şi nici voi, de-aici înainte: nu mai e nevoie să citiţi despre planurile pe care eu şi Alison ni le-am făcut în dimineaţa aceea, nu mai trebuie să auziţi toate detaliile practice plictisitoare despre cum a divorţat ea, despre cum ne-am mutat împreună într-o casă din Morningside după câteva luni sau cât timp mi-a luat până m-am obişnuit să am doi fii vitregi, cât de reţinuţi şi de neîncrezători s-au arătat faţă de mine la început, până când am mers cu toţii în prima noastră vacanţă de familie în Corsica, şi acolo toată situaţia s-a rezolvat, toate resentimentele şi nemulţumirile s-au evaporat sub soarele mediteranean şi...

În fine. După cum spuneam, nu e nevoie să ştiţi toate astea. Pentru că nimic din toate astea nu este adevărat.

19

Nu, nimic din toate astea nu este adevărat. Dar ştiţi ce? Cred că până la urmă am început să mă prind care-i treaba cu scrisul. De fapt, chiar aş putea să-i calc pe urme lui Caroline şi să fac o nouă tentativă de a înfiinţa un cerc literar în Watford. Consider că unele fragmente din ultimul capitol au fost la aceeaşi înălţime cu încercarea ei de a scrie despre vacanţa noastră din Irlanda. V-a plăcut cum, atunci când am descris secvenţele erotice, am început fiecare frază cu „Nu-mi amintesc"? E bine scris. Mi-a trebuit ceva timp până să-mi vină ideea asta.

Şi chiar mi-a plăcut, trebuie să recunosc. N-am ştiut că poţi simţi atâta satisfacţie atunci când creezi ceva. Mi-a plăcut mica mea fantezie despre Alison, despre noaptea noastră de dragoste şi viaţa de după aceea. La un moment dat, mi se părea că eram din nou în casa ei, în dormitorul ei, că lucrurile acelea se întâmplau în realitate, dar adevărul oribil, jalnic şi al dracului de previzibil a fost următorul:

Eu am rămas ca o stană de piatră în timp ce ea a făcut tot posibilul să se dea la mine.

Până la urmă, a renunţat şi a urcat în camera ei spunând: „Am impresia că-mi pierd timpul de pomană, dar, Max, dacă te răzgândeşti, am să las uşa dormitorului deschisă."

Am terminat paharul de whisky şi după zece minute m-am dus în hol, unde îmi lăsasem bagajul.

Mi-am dat seama că nu ştiam în ce cameră trebuia să dorm eu, aşa că m-am dus în camera

de zi, m-am așezat pe canapeaua în formă de L și am stat acolo mult timp cu capul în mâini.

Până la urmă mi-am zis că pot să mă culc pe canapea și am deschis valiza ca să caut trusa de toaletă, dar m-am pomenit că scot biblioraftul tatei.

M-am uitat peste poezii, dar, ca de obicei, n-am înțeles nimic din ele.

M-am uitat îndelung la pagina cu titlul celei de-a doua părți. *Răsărit de soare: Memorii.* Știind că n-o să-mi placă ce-o să găsesc acolo.

De la etaj auzeam zgomotul înfundat al pașilor lui Alison, care se pregătea de culcare.

Am așteptat ca zgomotele să înceteze, am mai băut niște whisky, pe urmă am mai așteptat încă zece sau cincisprezece minute, am urcat la etaj ca să mă duc la baie, am tras cu urechea la ușa deschisă a dormitorului ei, i-am ascultat respirația ușoară, regulată, semn că adormise, și pe care o auzeam foarte clar în liniștea casei, apoi am coborât tiptil la parter, am luat biblioraftul și iar m-am uitat îndelung la pagina de titlu.

Ultimul lucru de care îmi amintesc este că afară s-a auzit o mașină trecând pe strada acoperită cu un strat subțire de zăpadă, rupând tăcerea nopții.

Și iată ce-am început să citesc.

Aer
Răsărit de soare

Iunie 1987

Săptămâna trecută am fost nevoit să fac o vizită pe Strand, în centrul Londrei, să finalizez documentele pentru plecarea mea în Australia; aşa că peste câteva zile voi părăsi în sfârşit această ţară – şi poate nu mă voi întoarce niciodată. Între timp, călătoria la Londra mi-a stârnit nişte amintiri foarte vii pe care simt nevoia să le aştern pe hârtie înainte să plec.

La ambasada Australiei, încheierea formalităţilor nu a durat atât de mult pe cât m-am aşteptat. După aceea, având aproape toată după-amiaza liberă, m-am hotărât să mă plimb prin City[1]. De dragul vremurilor de altădată, dacă nu pentru altceva. Îmi luasem cu mine şi aparatul de fotografiat – un Kodak Retina Reflex IV foarte bun, cumpărat prin 1960, cu care făcusem întotdeauna numai poze reuşite – şi voiam să fotografiez acele

1. City of London, centrul istoric al Londrei, astăzi cartierul financiar, unde se află sediile principalelor bănci, societăţi de asigurări şi corporaţii.

locuri odinioară atât de familiare – dacă mai rămăsese ceva din ele.

În timp ce mergeam pe Fleet Street, prin soarele arzător al amiezii, către Ludgate Hill, trecând prin umbrele lungi proiectate de catedrala St. Paul şi apoi pe strada Cheapside, până am zărit porticul masiv al Băncii Angliei, mi-am dat seama că au trecut aproape treizeci de ani de când am mers ultima oară pe aceste străzi. Douăzeci şi şapte de ani, mai exact. Între timp, totul se schimbase. Totul. Vechea Londră, care pentru mine fusese centrul universului timp de câteva luni intense şi tulburătoare spre sfârşitul anilor '50, cunoscuse o transformare care încă de pe atunci se spunea că ar fi trebuit să se producă de mult. Era o transformare în arhitectură, în modă şi acum, în sfârşit – sau cel puţin aşa citeai prin ziare –, în stilul de lucru. Rămăseseră toate clădirile vechi, mândre şi semeţe – Guildhall şi Mansion House, Bursa şi biserica St Mary-le-Bow –, dar printre ele se strecuraseră zeci de blocuri-turn, unele din întunecaţii ani '60, altele vechi de numai doi ani, înălţându-se moderne şi strălucitoare, asemenea decadei în care tocmai intraserăm. Bărbaţii (încă nu vedeai foarte multe femei) erau îmbrăcaţi în costume, dar costumele acestea erau mai elegante şi mai îndrăzneţe decât cele de care îmi aminteam eu, şi nu mai vedeai nicăieri pălăria melon. Cât despre stilul de lucru... Ei bine, aproape toate tranzacţiile comerciale se făceau acum pe monitoare, dacă era să te iei după ce se scria în presă. Întâlnirile faţă în faţă, amicala strângere de mână din ringul bursei de valori erau de domeniul trecutului. Adio afaceri încheiate la Clubul Gresham, la un pahar de vin de Porto şi un trabuc; adio bârfe financiare, schimbate politicos în şoaptă la George and Vulture.

In ziua de azi, agenţii de bursă luau prânzul la birou – sendvişuri învelite în celofan, livrate acolo la nişte preţuri absurde de firmele de catering – fără să-şi dezlipească privirea de pe monitoarele pe care licăreau cifre ce anunţau întruna profituri sau pierderi, din zori şi până seara târziu. Ce rol aş fi putut juca eu, un neştiutor de douăzeci şi unu de ani, în această lume nouă, frenetică şi nerăbdătoare?

Da, aveam numai douăzeci şi unu de ani când am venit la Londra pentru prima oară. Asta se întâmpla în ultimele săptămâni din anul 1958. Nu dădusem la facultate şi, timp de doi ani de zile, m-am ascuns în anonimatul unei slujbe anoste de documentarist în Lichfield, dar un instinct rebel înăbuşit – groaza unui tânăr, presupun, la gândul că va înţepeni acolo pe vecie – m-a îndemnat până la urmă să părăsesc siguranţa oraşului natal şi casa părinţilor mei şi să plec la Londra – să-mi caut norocul, cum s-ar zice. Sau, dacă nu norocul, ceva mai subtil şi mai abstract: vocaţia mea, destinul meu. Căci, fără a spune nimic familiei (n-aş fi spus nici prietenilor, dacă aş fi avut), începusem să scriu. Să scriu! O asemenea îndrăzneală n-ar fi fost îngăduită de părinţii mei, dacă ar fi aflat. Tata m-ar fi ridiculizat fără milă, mai ales dacă ar fi ştiut că aveam înclinaţie spre poezie: şi nu doar poezie, ci, mai rău, poezie „modernă" – acea aberaţie culturală aparent lipsită şi de formă, şi de sens, dispreţuită mai mult decât orice de semidocţii din clasa de jos. Lichfield, locul de naştere al lui Samuel Johnson, nu era un loc pentru cineva care visa să devină poet în anii '50; în timp ce Londra, dacă era să dau crezare zvonurilor, gemea de poeţi. Îmi imaginam îndelungi discuţii cu alţi confraţi într-ale poeziei la un pahar de vin, în garsoniere din suburbiile

de sud ale Londrei; seri amețitoare petrecute în cluburi din Soho, ascultând poezii într-o atmosferă boemă, încărcată de fum de țigară. Îmi imaginam o viață în care să pot spune la un moment dat sus și tare că „sunt poet" fără să fiu ironizat și privit cu neîncredere.

Am multe de povestit, de aceea mă grăbesc să trec mai departe. Am găsit destul de repede o cameră cu chirie într-o casă din apropiere de cimitirul Highgate și – prin anunțurile din *London Evening News* – o slujbă temporară de curier la agenția de brokeraj Walter, Davis & Warren. Aveau birourile pe Telegraph Street, iar bună parte din munca mea presupunea să duc și să aduc corespondența de la casa de compensare pentru firmele membre ale Bursei de Valori din Blossom Inn: sistem care permitea livrarea deconturilor și cecurilor în aceeași zi. (Desigur, lucrul acesta n-ar mai fi necesar în ziua de azi, când există fax și transferuri electronice.) Aveam o oră pauză de prânz, între unu și două, și de cele mai multe ori mă duceam la Hill's, un restaurant demodat în apropiere de gara Liverpool, unde – dacă făceai abstracție de pereții acoperiți cu faianță verde, care îl făceau să arate ca o toaletă publică – puteai să mănânci friptură și budincă de rinichi, piure de cartofi și tartă cu mere, totul pentru o jumătate de coroană.

Nu prea e plăcut să iei masa de unul singur. Nu aveam prieteni în City sau în altă parte a Londrei, deci n-avea cine să-mi țină companie. De aceea, de multe ori luam cu mine o carte – de obicei un volum subțirel de poezie contemporană, probabil împrumutat de la biblioteca din Highgate. Restaurantul era aglomerat și se întâmpla să te așezi la o masă de șase împreună cu cinci persoane străine. Într-o zi, pe la începutul lunii ianuarie 1959,

am ridicat privirea din carte – era *Patru cvartete* de Eliot – şi am văzut că un tip cu barbă, cam de-o vârstă cu mine, mă privea insistent. Rămăsese cu furculiţa în aer, deasupra unei farfurii cu ficat cu ceapă şi, în loc să mănânce, m-a fixat cu privirea şi a început să recite cu voce tare, perfect modulată:

Timpul prezent şi timpul trecut
Sunt poate amândouă prezente în timpul viitor,
Iar timpul viitor cuprins în timpul trecut.
Dacă orice timp este veşnic prezent,
Orice timp e nemântuit.[1]

Ceilalţi oameni de la masă s-au uitat la noi, uşor surprinşi. Unul dintre ei chiar a făcut nţ-nţ-nţ. Să te adresezi unui străin, cu voce tare, într-un spaţiu public, şi să foloseşti nişte fraze atât de stranii era, fără îndoială, o încălcare gravă a protocolului din City. În ce mă priveşte, amuţisem.

— Spune-mi, consideri că domnul Eliot este un geniu, a continuat noua mea cunoştinţă pe un ton impertinent, sau un şarlatan şi un impostor de primă clasă?

— Păi... nu ştiu, m-am bâlbâit eu. Sau cel puţin... Ei bine – (acum cu mai multă îndrăzneală) – adică după părerea mea – dacă părerea mea are vreo importanţă – îl consider... cel mai mare poet în viaţă. De limbă engleză, vreau să zic.

— Foarte bine. Mă bucur că stau vizavi de un om înzestrat cu bun gust şi rafinament.

Tipul mi-a întins mâna şi eu i-am strâns-o. Apoi s-a prezentat: îl chema Roger Anstruther.

---

1. T.S. Eliot, „Burnt Norton", în *Patru cvartete*, trad. şi notă introductivă de Sorin Mărculescu, Univers, Bucureşti, 1971, p. 19.

Am mai vorbit puţin despre Eliot – abordând în treacăt, mi se pare, şi poezia lui Auden şi a lui Frost –, dar ce îmi amintesc cel mai bine despre acea primă discuţie n-a fost conţinutul ei, ci fiorul ciudat care m-a străbătut în prezenţa acestui bărbat remarcabil şi dominator. Avea părul roşcăţiu, barba deasă, dar tunsă scurt şi, deşi sobrietatea costumului arăta fără umbră de îndoială că lucrează în Square Mile[1], din buzunarul de la piept îi ieşea o batistă galbenă cu buline bleu ca un soi de notă distinctivă a stilului personal – poate chiar de filfizon.

Brusc, la două fără un sfert, s-a ridicat în picioare şi s-a uitat la ceasul de la mână.

— Trebuie să plec, a zis el. Diseară e un concert cu muzică de Fauré la Wigmore Hall. Cvartetul în mi minor, printre altele. Am luat două bilete în primul rând, unde am de gând să mă pierd în aburii minunaţi ai introspecţiei franceze. Poftim celălalt bilet. Ne întâlnim la localul The Cock and Lion, e puţin mai încolo pe aceeaşi stradă, la ora şapte. Dacă ajungi primul, comandă şi pentru mine un gin tonic mare, cu gheaţă. La revedere.

Mi-a strâns din nou mâna, şi-a aruncat pe umeri paltonul lung şi negru din caşmir, s-a răsucit pe călcâie şi a plecat.

Am rămas uitându-mă după el mut de uimire. Iar după ce mi-a trecut uimirea, inima a început să-mi bată nebuneşte de atâta fericire.

Roger Anstruther era, nu mai e nevoie s-o spun, cu totul altfel decât orice alt bărbat pe care îl cunoscusem în scurta şi limitata mea viaţă.

Muzica era pasiunea lui şi, cu toate că nu ştia să cânte la nici un instrument, era un cunoscător

1. Sinonim pentru The City.

desăvârşit al repertoriului clasic, din perioada barocă până în prezent. Dar putea să converseze ca un adevărat expert şi pe subiecte din orice alt domeniu al artei. Arhitectură, pictură, teatru, literatură – părea că nu există nici un lucru pe care să nu-l fi citit, văzut, auzit sau la care să nu se fi gândit. Şi era mai mare decât mine doar cu un an. Cum de reuşise să dobândească atâtea cunoştinţe şi atâta experienţă – şi *încredere*, bine-înţeles – într-o perioadă atât de scurtă de timp? Discrepanţele dintre noi (amplificate şi de stilul lui grandilocvent, pedagogic, câteodată de-a dreptul agresiv) mă făceau să mă simt şi mai închistat, mai provincial şi mai neştiutor decât mă simţeam înainte.

În orice caz, aşa a început ceea ce eu consider a fi adevărata mea educaţie. Din momentul acela, eu şi Roger ieşeam împreună aproape în fiecare seară. La concerte simfonice la Royal Festival Hall; teatru experimental în Soho şi Bloomsbury; National Gallery; Kenwood House; lecturi de poezie în subsoluri fără ferestre sau la etajul unor cluburi mizere din Hampstead. Iar când nu găseam nimic de genul acesta care să ne intereseze, ne plimbam pe străzile pustii, dosnice şi întortocheate ale Londrei până noaptea târziu, timp în care el îmi arăta elemente arhitecturale mai ciudate, clădiri bizare, vestigii uitate care ascundeau o fărâmă de istorie neştiută a Londrei. Din nou, cunoştinţele lui mi se păreau inepuizabile. Era entuziast, încăpăţânat, fascinant, neobosit şi enervant în egală măsură. Putea fi frivol şi adorabil; dar putea fi şi nerăbdător şi dur. Mă domina cu totul. Era o relaţie care (la început) ni se potrivea perfect amândurora.

Multe din serile petrecute împreună începeau imediat după ce ieşeam de la serviciu, într-un

local care se chema The Rising Sun[1] din Cloth Fair, aproape de Smithfield Market. De obicei eu ajungeam primul acolo, puţin după ora cinci, şi comandam un gin tonic pentru Roger, apoi stăteam şi-l aşteptam să vină. Aflasem că lucra la Bursa de Valori, dar nu într-un post atât de important pe cât îmi imaginasem eu. Era ce se chema pe vremea aceea „mesager" – treapta cea mai de jos a ierarhiei. De fapt era, ca şi mine, un fel de curier, deşi cu siguranţă el se afla mult mai aproape de miezul acţiunii decât aş fi putut ajunge eu vreodată. Cei care tranzacţionau acţiunile la bursă se numeau contrapartişti : ei nu aveau voie să intre în contact direct cu publicul, aşa că preluau comenzile de la curtieri, mulţi dintre aceştia având nişte birouri mici (sau boxe) la marginea sălii. Mesagerii erau intermediari între curtieri şi contrapartişti : ei duceau mesajele, transmiteau instrucţiunile şi, în general, trebuiau să facă orice le cereau contrapartiştii în intervalul în care aveau loc tranzacţiile, oricât de neînsemnat sau neobişnuit ar fi fost. Mă gândeam că, pentru unul ca Roger, cu inteligenţa lui supranaturală (cum o consideram eu) şi ambiţia uriaşă, aceasta era o slujbă care îl cam înjosea.

— Ei bine, n-am să mă mai ocup mult timp cu treaba asta, mi-a spus într-o seară când stăteam să bem ceva la The Rising Sun, într-o atmosferă sufocantă, în timp ce afară vântul de ianuarie sufla în rafale, spulberând zăpada pe Cloth Fair. Mi-am pierdut orice iluzie cu privire la lumea marilor finanţe.

Ai fi zis că erau nişte vorbe prea mari pentru un om de douăzeci şi doi de ani. Dar aşa vorbea Roger.

---

1. Răsărit de soare (engl.).

— Am ştiut dintotdeauna că Bursa e un loc înfiorător, a continuat el. Dar am observat că oamenii care lucrează acolo – deşi mi se păreau, fără excepţie, nişte tipi îngrozitor de plictisitori – nu dădeau niciodată impresia că ar duce lipsă de bani. Bineînţeles, mulţi dintre ei i-au moştenit de la mămica şi de la tătic'u'. Majoritatea curtierilor şi-au făcut studiile la Eton – la fel şi jumătate dintre contrapartişti – şi se ştie că o astfel de educaţie nu costă puţin. Dar, cu toate astea, se arată dispuşi să lase uşa deschisă şi unuia ca mine, care a făcut doar liceul, şi-am socotit că, dacă văd ce sume uriaşe de bani se învârt acolo, cu siguranţă o parte din banii ăia vor ajunge până la urmă şi la mine. Dar cred că am fost naiv. Şi, în afară de asta, nu sunt făcut pentru aşa ceva. Nu ţin într-atât la bani încât să vreau să-mi petrec toată viaţa gândindu-mă cum să-i fac. Vezi tu, asta mă deosebeşte pe mine de Crispin.

Crispin Lambert, ştiam, era contrapartistul pentru care (sau cu care, aşa prefera Roger să se exprime) fusese repartizat să lucreze.

— Cum te înţelegi cu el? am întrebat.

— Oh, destul de bine, a zis. Cred că el e de treabă în comparaţie cu ticăloşii de aici. Dar nu e decât un produs tipic al sistemului. Amabilitatea întruchipată, în aparenţă. Dacă îl vezi, zici că e cel mai cumsecade tip pe care l-ai întâlnit vreodată. Dar asta nu e decât o mască pusă peste duritatea care îl caracterizează. Îi plac banii mai mult decât orice, vrea bani şi e în stare să folosească orice mijloace pentru a-i obţine. La asta mă refer când zic că oamenii aceştia sunt cu toţii nişte persoane anoste. Pentru mine, banii sunt un mijloc de a ajunge la un scop. I-aş folosi ca să călătoresc. Să văd lumea aşa cum se cuvine. Aş vrea să-mi pot permite nişte locuri bune la operă.

Aş vrea să pot avea unul sau două tablouri de Picasso. Dar pentru Crispin şi cei de teapa lui, banii *sunt* scopul. Acolo se opresc aspiraţiile lor. Îmi pare rău, dar pentru mine aceasta este o viziune anostă asupra lumii. Frivolă. Superficială. Lipsită de valoare. Mă întreb ce-o fi în capul unor astfel de oameni. Unde e viaţa lor interioară?

— Dar el nu are... pasiuni? Hobby-uri, preferinţe?

— E pasionat de cai, a recunoscut Roger. Studiază domeniul cu asiduitate. Ştie numele instructorilor de echitaţie din orice manej din ţară. Dar nu sunt convins că asta e o *plăcere* pentru el. El pariază doar ca să câştige. Vezi, tot despre bani este vorba.

Întâmplarea a făcut să-l cunosc pe Crispin Lambert câteva săptămâni mai târziu: în acest răstimp, în relaţia mea cu Roger s-au produs nişte derapaje subtile, dar care m-au neliniştit. De exemplu, am văzut pentru prima oară cu câtă uşurinţă – chiar plăcere, aş putea spune – era în stare să provoace situaţii jenante. Ne duseserăm să vedem piesa de teatru *Titus Andronicus*, pusă în scenă cu actori îmbrăcaţi în haine moderne şi prezentată într-un birou din clădirea consiliului local din Stockton-on-Tees. Această inovaţie primise critici destul de favorabile din partea presei, dar Roger nu a fost deloc impresionat. La douăzeci de minute după ce a început spectacolul, s-a ridicat în picioare şi a început să strige:

— Văd că suntem traşi pe sfoară, doamnelor şi domnilor, de nişte idioţi fără pic de talent. Aceşti cretini târăsc în noroi numele celui mai mare dramaturg al nostru, iar eu n-am de gând să mai tolerez aşa ceva nici o secundă. Să plecăm iute de-aici şi cine mai doreşte să vină cu mine la cel mai apropiat local este mai mult decât bine-venit. Să mergem, Harold.

In seara aceea purta – cum îi era obiceiul – o pelerină neagră, căptușită cu mătase, pe care și-a aruncat-o pe umeri cu emfază, într-un gest absolut teatral, apoi a pornit spre ieșire, strecurându-se pe lângă picioarele celorlalți spectatori de pe rândul nostru și trăgându-mă și pe mine după el, sub privirile scandalizate ale tuturor (inclusiv ale actorilor). Pentru mine, care de felul meu eram înclinat să manifest o atitudine de respect și discreție indiferent de împrejurări, a fost o experiență absolut umilitoare. Obrajii îmi ardeau știind că sute de priviri erau ațintite asupra noastră, în timp ce Roger, sunt sigur, savura fiecare clipă. Nimic nu-i plăcea mai mult decât să fie în centrul atenției. Mai târziu, când eram deja în local, râdea cu poftă.

— Trebuia să le spună cineva cât sunt de idioți, a zis el. Stăteau și se uitau ca o turmă de oi hipnotizate.

Apoi, văzând că eram supărat și mă simțeam jenat de acel episod, a început să mă dojenească pentru timiditatea mea.

— Harold, ție îți lipsește curajul. Ești dominat de inhibiții care te fac să-ți fie teamă nu numai să spui ce gândești, dar și să afli ce-i în capul tău. Ești unul dintre aceia care ar face orice să păstreze lucrurile așa cum sunt. Mă tem că nu vei ajunge nicăieri cu atitudinea asta.

Această impresie avea să și-o exprime în mai multe rânduri cât a durat prietenia noastră. Următoarea dată a fost atunci când am făcut greșeala să-i arăt niște poezii scrise de mine, o îndrăzneală care a avut drept rezultat o seară extrem de neplăcută – prima seară petrecută cu Roger când chiar am crezut că-l urăsc și mi-am dorit să-l văd mort. Eram, ca de obicei, la The Rising Sun, stăteam acolo de mai bine de o oră și jumătate,

iar el îmi tot vorbea despre niște vechi ritualuri britanice păgâne (ultimul domeniu care îi atrăsese interesul viu și atât de schimbător), fără să amintească măcar de prețiosul manuscris pe care i-l dădusem în urmă cu două zile într-un plic maro de mărime A4. Într-un târziu, când și-a întrerupt monologul, nu m-am mai putut stăpâni și l-am întrebat pe nepusă masă:

— Le-ai citit?

El a ezitat și și-a învârtit ușor ginul în pahar.

— Oh, da, a zis în sfârșit. Oh, da, sigur că le-am citit.

A urmat o pauză care nu se mai termină.

— Ei? Ce părere ai?

— Cred că... cred că e mai bine să nu zic nimic.

— Înțeleg, am zis – deși nu înțelegeam deloc și m-am simțit profund rănit. Nu ai nimic de comentat?

— Oh, Harold, ce rost ar avea? a oftat el din greu. Tu n-ai nici un pic de poezie *în* tine, asta e problema. Nici un pic de poezie în suflet. Sufletul unui poet e ceva care plutește, ceva eteric. Tu ești prea pământean. Lipsit de imaginație.

S-a uitat la mine aproape cu blândețe când a zis asta și m-a luat de mână. A fost un moment extraordinar: cred că era primul nostru contact fizic real (după atâtea săptămâni de când ne vedeam!) și mi-a stârnit un fior de fericire prin tot corpul, încât îmi simțeam sângele gonind prin vene de parcă în sfârșit se închisese un circuit. Dar în același timp am simțit și o repulsie extremă: furia mea față de criticile lui, față de disprețul total cu care în mod evident privea încercările mele de a scrie poezie era atât de mare încât nu mai puteam vorbi și mi-am retras repede mâna, după numai o secundă sau două.

— Mă duc să mai iau ceva de băut, a zis, ridicându-se în picioare. Şi mi s-a părut că am zărit un zâmbet demonic în privirea lui când s-a uitat peste umăr la mine şi m-a întrebat nepăsător: La fel?

Era clar: Roger mă domina. Oricât de dur era cu mine, nu puteam să renunţ la el. În Londra îmi făcusem prea puţini prieteni şi, în afară de asta, el avea o personalitate atât de puternică în comparaţie cu mine, încât îi acceptam şi cele mai severe critici şi le consideram întemeiate. Am continuat cu distracţiile şi planurile noastre de autoperfecţionare. Însă mult timp după aceea, el nu m-a mai luat de mână.

O temă recurentă a conversaţiilor noastre era planul de a pleca împreună într-o lungă călătorie, cândva în viitor, prin Franţa, Germania şi apoi prin Italia, ca să vizităm Florenţa, Roma şi Napoli şi să vedem splendorile lumii antice. Ca toate planurile lui Roger, şi acesta era grandios. Nu se gândea la o călătorie scurtă cu trenul până acolo şi înapoi. Voia să vadă multe locuri pe drum; spunea că la întoarcere puteam s-o luăm de-a lungul Rivierei italiene şi celei franceze, eventual să facem şi un ocol prin Spania. Zicea că, dacă era organizată cum trebuie, toată excursia ar dura câteva luni şi ar costa câteva sute de lire. Aşa că principalul obstacol în realizarea acestui plan era absolut previzibil şi, evident, insurmontabil: o serioasă lipsă de bani.

Ideea unei soluţii s-a ivit într-o seară de martie, când ne îndreptam spre barul de la teatrul Mermaid, unde aveam de gând să bem ceva şi poate să ne ducem pe urmă şi la spectacol. Cum mergeam agale pe Carter Lane, a trecut pe lângă noi, în sens opus un domn înalt, în costum cu

dungulițe și cu pălărie melon, după moda din City. Roger s-a oprit și s-a uitat după el cum se îndepărta încet.

— Ăla era Crispin, a zis el. Hai să mergem să vorbim cu el. Vreau să te prezint și lui.

— Crezi că îi va face plăcere? am întrebat eu ușor neliniștit.

— Cred că va fi oripilat. Dar tocmai de aceea va fi mai distractiv.

Crispin dispăruse pe ușa unui local care am observat că se numea tot The Rising Sun, deși era la mai puțin de o milă depărtare de locul unde ne duceam noi de obicei, pe Cloth Fair. L-am găsit stând la bar, aplecat gânditor peste paginile ziarului *Sporting Life*.

— Bună seara, domnule Lambert, a zis Roger pe un ton respectuos pe care nu-l mai auzisem la el până atunci.

— Roger! Crispin a ridicat privirea, vizibil surprins. Ca să vezi! N-am știut că asta e una din cârciumile la care mergi tu.

— Una din multe altele, domnule Lambert, doar una din multe altele. Dați-mi voie să vi-l prezint pe prietenul meu, Harold Sim.

— Sunt absolut încântat, a zis el, cu o strângere de mână cam moale. A ezitat, așteptând ca noi să plecăm. Dar noi am rămas pe loc. Ei bine..., a zis el după un jenant moment de tăcere, presupun, domnilor, că doriți ceva de băut?

Cât am stat să bem împreună câteva pahare, Crispin Lambert s-a dovedit a fi un tip destul de amabil: nu că eu aș fi contribuit foarte mult la discuții. Curând, el și Roger au ajuns să vorbească despre activitatea lor la bursă, iar eu m-am pomenit prins în hățișul unui jargon financiar pe care nu-l pricepeam câtuși de puțin. Simțeam că mă ia somnul, așa că am început să mă gândesc la

altceva. Mi-au venit în minte câteva versuri pentru un sonet şi am început să le notez în carneţel. N-am mai fost atent la ce discutau cei doi până când, peste câteva minute, mi-am dat seama că Roger mi se adresa mie:

— Mi se pare o propunere interesantă, zicea el. Ce părere ai, Harold, să punem la un loc resursele noastre şi să încercăm?

Ştiam că discutaseră, printre altele, de şansele unui cal la cursa de 15.30 de la Newmarket din sâmbăta aceea şi am crezut la început că Roger se referea la un pariu. Dar mi-am dat seama că era vorba de ceva mult mai complicat.

— Domnul Lambert a plasat deja pariul, mi-a explicat el, arătându-mi o bucată de hârtie pe care se vedea înscrisul unei case de pariuri. Acesta este cuponul de pariu, iar propunerea dumnealui este să ne vândă *nouă* dreptul de a-l cumpăra pe viitor. Ceea ce doreşte să ne vândă, de fapt, este opţiunea de pariu.

— Opţiunea?

— Da. Vezi tu, dumnealui este foarte cumsecade. A pariat cinci lire pe un cal pe nume Red Runner, cotat cu 6-1 că va câştiga. Tu şi cu mine nu ne permitem o astfel de miză, evident. Dar zice că, dacă îi plătim o liră acum, asta ne dă dreptul de a cumpăra biletul de pariu de la dumnealui cu douăzeci de lire – *după* terminarea cursei.

— Douăzeci de lire? Dar noi nu avem douăzeci de lire.

— Atunci va trebui să-i împrumutăm. Vezi tu, în momentul acela n-avem cum să pierdem. Nu trebuie decât să-i cumpărăm cuponul dacă respectivul cal a câştigat – care atunci va valora treizeci de lire. Deci, chiar dacă îl cumpărăm cu douăzeci, plus o liră plătită la început pentru opţiune, tot vom obţine un profit de nouă lire. Şi nu riscăm decât lira plătită la început.

— Tot nu înţeleg. De ce nu plasăm un pariu noi singuri?

— Pentru că în felul ăsta putem să facem mai mulţi bani. Dacă pariem o liră pe cota 6-1, obţinem un profit de numai cinci lire. Aşa, facem aproape dublu.

— Este ceea ce noi numim leveraj, a explicat domnul Lambert.

Dar în capul meu era tot o învălmăşeală.

— Sunteţi sigur că dumneavoastră nu veţi ieşi în pierdere?

Domnul Lambert a zâmbit.

— Lasă-mă pe mine să-mi fac griji pentru asta.

— Crede-mă, a zis Roger, n-ar face-o dacă ar fi să piardă bani. Sunt sigur că s-a gândit bine.

— Categoric, a spus Crispin. Adevărul este că mai am un pariu dublu la cursa asta, cu o altă casă de pariuri. Deci, înţelegi, eu nu am nimic de pierdut din acest aranjament, ba chiar s-ar putea să câştig. De fapt, câştigăm toţi din el.

— Haide, Harold – ce zici? Putem să câştigăm nouă lire. Ar fi un început bun de a strânge bani pentru excursia prin Europa.

— Ai dreptate.

— Atunci fii bun şi marcă banu'.

N-am fost prea încântat să contribui numai eu – din câte am înţeles, asta nu făcuse parte din înţelegere, dar se pare că Roger n-avea la el decât cinci şilingi. I-am dat domnului Lambert o bancnotă de o liră nouă-nouţă – o sumă deloc neglijabilă pentru mine la vremea aceea. El a luat-o, apoi a scris ceva pe o bucată de hârtie ruptă din carneţelul lui, a semnat-o şi i-a dat-o prietenului meu.

— Poftim, a zis el. Acum totul este perfect legal. Ne socotim luni dimineaţă şi, până atunci, să sperăm într-un rezultat bun.

Zicând asta, a terminat de băut ce mai avea în pahar şi a plecat, făcându-ne jovial cu mâna înainte să iasă pe uşa localului.

Roger a zâmbit şi m-a bătut cu palma pe spate.

— Ei bine, azi a fost ziua noastră norocoasă, a zis el. Mai luăm un rând?

— Nu ştiu ce să zic, am spus eu privind încruntat în paharul cu bere. Trebuie să fie o şmecherie la mijloc. Şi, oricum, cu nouă lire nu ajungem noi până la Napoli şi înapoi.

— E adevărat, a zis Roger, foarte adevărat. Dar şi ăsta e un început bun. Şi m-am mai gândit la ceva. În weekend mă duc pe la soră-mea.

— Şi cu ce ne-ar ajuta chestia asta? am întrebat.

— Păi ea e putred de bogată, iată cu ce. Acum doi ani s-a măritat cu directorul unei mari companii chimice. Mă duc pe-acolo sâmbătă după-amiază, îmi joc bine rolul de frate mai mic şi devotat, rămân la ei peste noapte şi dimineaţă îi cer un mic împrumut.

— Un împrumut?

— Sau un avans – aşa am să-i spun. Un avans la minunata carte pe care am s-o scriu despre siturile arheologice din nordul şi sudul Europei. Am s-o rog să investească în talentul fratelui ei. Cum ţi se pare? Oamenilor acestora le place să vorbească despre investiţii.

Uneori Roger era de un entuziasm molipsitor, nu puteai să nu recunoşti lucrul ăsta.

— Mi se pare în regulă, am zis şi, ca să sărbătorim, mi-a făcut cinste cu un whisky pe care l-am stins cu încă o halbă de bere.

Când ne-am întâlnit la restaurantul Hill's luni la prânz, Roger a venit cu o veste bună şi cu una proastă. Red Runner ieşise pe primul loc, ceea ce

însemna că puteam să ne exercităm opţiunea pe biletul lui Crispin şi să colectăm câştigul – treizeci de lire pe miza lui de cinci, mai puţin cele douăzeci de lire pe care i le datoram şi lira pentru opţiune: din care ne rămâneau nouă lire profit. Foarte mulţumitor. Mai nemulţumitor a fost, pe de altă parte, rezultatul încercărilor lui Roger de a o aborda pe sora lui.

— Să-ţi fie şi ţie învăţătură de minte, Harold, a zis el pe un ton grav, că nu trebuie să ai încredere în femei şi nici să te bazezi pe ele. De fapt, aceste creaturi egoiste şi meschine nici n-ar trebui luate în seamă. Harriet nu s-a arătat câtuşi de puţin interesată de expediţia noastră sau de cartea pe care i-am spus că aş vrea s-o scriu. Orizontul ei este prea... *limitat* ca să înţeleagă importanţa a ceea ce ne propunem noi să facem. Pe ea o preocupă doar treburile mărunte şi neinteresante ale casei.

— Cum ar fi?

— Copilul pe care o să-l aibă, desigur. Numai despre asta vorbea.

— Atunci îmi dau seama cum ar fi să...

— Să ştii că Harriet a fost întotdeauna aşa. Uitasem că e aşa. Uitasem cât de mult o urăsc.

— Când trebuie să nască? am întrebat, şocat de felul cum vorbea.

— Oh, peste câteva luni. Doar nu era s-o flatez punându-i astfel de întrebări, ca să se simtă şi mai importantă. Hai să ieşim să luăm puţin aer.

Am plecat de la restaurant şi din atmosfera aceea deprimantă creată de pereţii acoperiţi cu faianţă şi am petrecut restul pauzei de prânz în părculeţul din Finsbury Circus, care se afla la câţiva paşi. Era pe la începutul lui martie şi afară era destul de cald ca să stai să citeşti o carte sub soarele plăpând. Aveam la mine *Şoimul*

în ploaie, primul volum de poezii al lui Ted Hughes, pe atunci mai puţin cunoscut. Roger citea dintr-o carte foarte uzată, *Vrăjitoria azi*, de Gerald Gardner. Era o carte senzaţională care fusese publicată cu cinci ani în urmă şi stârnise un interes considerabil, mai ales prin intermediul ziarelor de duminică, care le sugerau cititorilor că adunări vrăjitoreşti moderne existau încă de-a lungul şi de-a latul Angliei suburbane, unde, în spatele uşilor închise ale unor case altfel respectabile, aveau loc orgii sexuale şi ritualuri satanice în pielea goală. Roger a catalogat acele articole drept pure fantezii şi era de părere că, dimpotrivă, cartea domnului Gardner era una dintre cele mai importante apariţii editoriale din ultima vreme: susţinea că în ea fusese dezvăluită o autentică moştenire spirituală care se întindea în trecut până în epoca pre-romană şi oferea o preţioasă contra-tradiţie la autoritarismul represiv al bisericii creştine. Numele pe care domnul Gardner îl dădea acestei religii alternative era Wicca, iar principiul ei de bază presupunea venerarea a două zeităţi sau, mai precis, a unui zeu şi a unei zeiţe, reprezentate de soare şi lună. Neavând înclinaţii religioase de nici un fel, nu ascultam cu prea mare atenţie ce îmi explica Roger pe această temă, dar îmi amintesc ce mi-a zis în după-amiaza aceea în Finsbury Circus.

— Ar trebui să fii mai atent la treaba asta, Harold, dacă vrei să te-apuci serios de scris. Inspiraţia poetică vine de la Zeiţă. Citeşte-l pe Robert Graves dacă nu mă crezi. Ar trebui să te pui bine cu ea. Din nefericire... (aici a lăsat cartea deoparte şi s-a întins pe iarbă, cu mâinile sub cap), ea nu e deloc de acord cu homosexualitatea şi are nişte pedepse groaznice pentru cei care o practică. E o veste nasoală pentru cei ca noi.

N-am zis nimic, dar m-a străbătut o undă de revoltă când am auzit această remarcă aruncată cu indiferenţă, ca o simplă enunţare a unui adevăr evident. Ştiam că lui Roger îi plăcea uneori să aibă o atitudine provocatoare prostească. Şi îmi amintesc că tot în după-amiaza aceea a zis că intenţiona să arunce un blestem asupra soră-sii.

Între timp, Roger nu a pierdut din vedere partea materială a existenţei noastre. În următoarele săptămâni, a făcut mai multe aranjamente financiare cu Crispin şi diverse case de pariuri, scheme din ce în ce mai ambiţioase şi mai complicate. L-am auzit vorbind de pariuri duble, pariuri cu patru selecţii şi cumulative. Apoi am ajuns la pariuri condiţionate, cu cinci selecţii, ponton şi pariuri multiple. Fiecare dintre aceste pariuri era înregistrat pe un bilet de joc: Crispin calcula valoarea biletului respectiv în cazul în care cursa se încheia cu rezultatul dorit, apoi ne vindea nouă opţiunea de a cumpăra biletul lui după ce se anunţa rezultatul. Nu ştiu cum se făcea – poate pentru că Roger şi Crispin erau riguroşi în calcule şi în analiza performanţei cailor –, dar de fiecare dată obţineam profit şi toţi aveam de câştigat. Curând am devenit şi mai îndrăzneţi, iar înţelegerile pe care le semnam nu numai că ne ofereau *opţiunea* de a cumpăra biletul de pariu de la Crispin după terminarea cursei, ci ne impuneau *obligaţia* de-a o face. Am ales să procedăm astfel deoarece condiţiile pe care ni le oferea erau mai favorabile, deşi riscul (asumat de noi) era mult mai mare. Încet-încet, fondul de economii pentru călătoria noastră a tot crescut. Roger era atât de încântat la gândul că ne vom da demisia şi vom pleca în călătorie, încât numai despre asta vorbea: a devenit pentru el o adevărată obsesie. Plăcerile culturale

ale Londrei păreau să nu-l mai atragă şi rareori ne mai duceam la concerte sau la teatru. În schimb, dacă nu eram ocupaţi să studiem harta oraşului Pompei şi desenele unor vechi morminte germane, prefera să stea acasă şi să citească din colecţia tot mai mare de cărţi despre vrăjitorie şi păgânism. Şi cu toate că vorbeam despre excursia noastră ca despre un efort comun, simţeam cumva, într-un mod subtil şi nedefinit, că apropierea dintre noi nu mai era aceeaşi şi deveneam din ce în ce mai conştient că, într-un fel, îl dezamăgisem, nu reuşisem să mă ridic la nivelul aşteptărilor lui, iar această constatare mă întrista profund.

Într-o zi, pe la mijlocul săptămânii, a venit la mine cu o propunere care m-a neliniştit.

— Am stat cu Crispin toată noaptea la The Rising Sun. Cred că e într-adevăr un tip foarte de treabă. Chiar vrea să ne ajute să strângem banii pentru călătorie. Aseară am pus la punct un plan – totul dintr-o lovitură. Până sâmbătă seară, banii pot fi ai noştri. Săptămâna viitoare putem să ne dăm demisia şi în două săptămâni suntem în tren spre Dover. Ce zici?

Bineînţeles, i-am zis că totul pare nemaipomenit. Dar n-am mai fost la fel de entuziasmat când mi-a spus ce are de gând să facă.

De fapt, propunerea era să plasăm un singur pariu imens – sau, mai precis, o schemă de pariuri extraordinar de complicată – la cinci case de pariuri, pentru cursele de sâmbătă. Nu-mi amintesc toate detaliile (şi nici nu e de mirare, deoarece nici atunci nu le-am înţeles), dar termenii care mi-au trecut pe la ureche erau „o singură miză", „sistem *round robin*", „viceversa", „bilet cu 23 de pariuri", „multiplu cu duble şi triple". Ca şi până atunci, Crispin era cel care alesese caii, calculase şansele, plasase pariurile şi „ambalase" totul într-un

singur instrument financiar – obişnuitul petic de hârtie rupt din carneţelul lui şi semnat de noi – pe care acum ni-l oferea spre vânzare pentru suma...

— ...Pentru *cât*? l-am întrebat uluit pe Roger.

— Ştiu că pare mult – dar, Harold, câştigul va fi *de cinci ori* pe-atât. Îţi dai seama?

— Dar asta înseamnă toate economiile noastre. Tot ce-am reuşit să strângem până acum. Toate sacrificiile pe care le-am făcut să adunăm banii ăia... Dacă îi pierdem pe toţi?

— Nu-i pierdem pe toţi. Tocmai asta e frumuseţea. Dacă era să băgăm toţi banii într-un singur pariu, cum fac majoritatea jucătorilor, normal că riscul ar fi enorm. Dar schema la care ne-am gândit eu şi Crispin este mult mai deşteaptă. E perfectă – să-ţi arăt.

A luat o coală de hârtie pe care erau scrise tot felul de calcule şi formule matematice, mult prea complicate pentru ca eu (sau altă fiinţă cu o inteligenţă medie) să le înţeleg.

— Dar dacă sistemul ăsta ar funcţiona, am obiectat eu, l-ar folosi toţi.

— Da, dar numai dacă i-ar duce mintea să-l conceapă.

— Cum adică? Vrei să spui că aţi găsit un mod de a face bani din nimic? Din aer?

Roger a zâmbit mândru şi misterios, luându-şi hârtia înapoi.

— Ţi-am mai spus şi altă dată. Ţie, dragă Harold, îţi lipseşte imaginaţia. Trebuie să înveţi să priveşti lucrurile mai idealist. Să nu devii şi tu unul dintre muritorii de rând care populează această lume materialistă. O lume în care oamenii nu fac altceva toată viaţa decât să producă lucruri, apoi să le cumpere, să le vândă, să le folosească şi să le consume. Lumea obiectelor. Asta e pentru plebe, nu pentru cei ca mine şi ca tine. Noi suntem mai presus. Suntem alchimişti.

Mi-e ruşine să spun, dar când Roger începea să vorbească astfel, mi se părea irezistibil – chiar şi-atunci când îmi dădeam seama că eram controlat şi manipulat. Cu inima strânsă, am fost de acord să dăm toate economiile noastre (şi chiar mai mult) pe mâna lui Crispin, în schimbul promisiunii sale că, peste câteva zile, ne va vinde nouă biletele de pariu care, aşa cum mă asigurau el şi cu Roger, vor valora o avere până atunci. Cu inima strânsă şi o senzaţie de gol în stomac.

— Îmi telefonezi şi mie sâmbătă? am întrebat. Să-mi comunici rezultatul – nu că m-aş îndoi de el, desigur.

— Să-ţi telefonez? De ce naiba să fac asta? Că doar vom fi împreună.

— Mă gândeam să-i vizitez pe părinţii mei, am explicat eu. La sfârşitul săptămânii e Paştele.

— Oh, nu mai vorbi prostii, a zis el, dând nerăbdător din mână. N-ai învăţat nimic de la mine în ultimele luni? Chiar trebuie să dai mereu fuga la adăpostul acelor absurde şi burgheze valori creştine cu care familia te-a bătut la cap de când erai mic? Aceste sărbători creştine nu sunt decât un simulacru – umbra palidă a unui lucru real. În weekendul ăsta vii cu mine să vezi ce înseamnă un Paşte *adevărat*.

— Să vin cu tine? Unde?

— La Stonehenge, firește. Plecăm cu maşina sâmbătă noaptea. Trebuie să ajungem acolo înainte să se facă ziuă – atunci începe ceremonia.

A continuat să-mi explice cu grijă, ca unui copil imbecil, că povestea creştină despre învierea Domnului nostru Isus Cristos nu era nimic altceva decât o degenerare a unor mituri mult mai vechi şi mai influente despre răsăritul soarelui după echinoxul de primăvară. Chiar cuvântul Paşte[1]

1. *Easter* (engl.).

şi echivalentul său din limba germană, *Ostern*, au o origine comună – *Eostur* sau *Ostar* – care la scandinavi însemna anotimpul când răsare soarele, începutul unui nou ciclu de viaţă. Astfel, duminică în zori, sute de păgâni se adună în marele cerc de pietre de lângă Salisbury să aducă un omagiu zeului Soare.

— Iar tu şi cu mine, dragul meu Harold, vom fi, desigur, printre ei. Vino la mine sâmbătă seară – mâncăm ceva, apoi nişte prieteni de-ai mei vor veni să ne ia cu maşina pe la ora două. Vom avea destul timp să ajungem acolo.

— Prieteni? am întrebat eu. Ce prieteni?

— Oh, nişte tipi pe care îi cunosc, a zis el enigmatic.

Lui Roger îi plăcea să facă o separare clară între anumite aspecte ale vieţii lui personale şi, dacă urma să-mi prezinte nişte păgâni de-ai lui, ştiam că trebuie să consider acest lucru drept un mare privilegiu.

— Nu uita, a zis el înainte să ne despărţim, zeul Soare este spiritul masculin. Pe el îl vom venera acolo – spiritul bărbăţiei, esenţa masculinităţii. Dacă te hotărăşti să nu vii, mă voi supăra foarte tare, a adăugat el (cu o sclipire provocatoare în priviri).

I-am spus că am să mă gândesc şi, când am plecat de-acolo, eram absolut nehotărât.

Acum, când scriu despre toate aceste lucruri, după aproape treizeci de ani de când s-au petrecut, nu-mi vine să cred cât am putut fi de înrobit de Roger Anstruther şi de personalitatea lui arogantă şi dominatoare. Dar nu uita – oricine ai fi, citind aceste pagini – că eram încă necopt la minte, nesigur pe mine, eram un tânăr singur într-un oraş mare şi impresionant şi simţeam că în Roger

găsisem pe cineva care – cum să explic mai bine? – confirma ceva în legătură cu mine. Ceva ce bănuisem dintotdeauna – ştiusem dintotdeauna în adâncurile fiinţei mele –, dar fusesem prea speriat (prea laş, ar zice el) ca să recunosc. La vârsta aceea tânără, eram încă dornic să descopăr misterele vieţii. La început am crezut că răspunsurile se găsesc în poezie, dar acum Roger îmi deschidea în faţă o lume nouă, încă şi mai fascinantă: o lume a umbrelor, semnelor, simbolurilor, enigmelor şi coincidenţelor. De pildă, era o coincidenţă faptul că toate planurile noastre păreau să dea roade în ajunul sărbătorii răsăritului de soare, în condiţiile în care acesta era şi numele localului unde am purtat primele şi cele mai semnificative conversaţii ale noastre? Astfel de întrebări îmi frământau mintea tânără şi impresionabilă, făcându-mă să cred că poate mă aflu în pragul unei revelaţii, al unei descoperiri cruciale care ar rezolva toate problemele şi m-ar elibera de acele legături care simţeam că m-au constrâns toată viaţa.

Acestea au fost motivele – slabe motive, poate chiar frivole pentru un cititor lipsit de compasiune (iartă-mă, Max, dacă acela eşti tu!) – pentru care am decis să nu mă duc la părinţii mei în weekendul acela; în schimb, sâmbătă seara, am pornit să străbat pe jos drumul lung ce despărţea cămăruţa mea de garsoniera închiriată de Roger într-o casă dărăpănată din Notting Hill.

Când am ajuns, l-am găsit aşezat la birou. Mi-am dat seama imediat că se întâmplase ceva. Era palid ca un mort şi mâinile îi tremurau în timp ce stătea aplecat peste o mulţime de hârtii acoperite cu nenumărate calcule şi făcea alte socoteli cu creionul, într-o concentrare atât de intensă încât nici n-a ridicat privirea să vadă că am venit.

— Ce s-a întâmplat? am întrebat.

— Nu mă întrerupe, mi-a tăiat-o el şi a continuat să calculeze în şoaptă în timp ce scria tot mai frenetic pe hârtie.

— Roger, arăţi groaznic, am insistat eu. Nu cumva... Bineînţeles că mi-am dat seama despre ce era vorba. Brusc am simţit că mă ia cu leşin şi m-am aşezat pierdut pe patul din colţul camerei. Să nu-mi spui că e vorba de pariu. A ieşit prost?

— Prost de tot, a zis el cu vocea tremurată, mototolind o foaie de hârtie şi aruncând-o cât colo, apoi începând alta. Extrem de prost.

— Şi... Ce înseamnă asta? am întrebat eu.

— Ce înseamnă? Cum adică *ce înseamnă*? M-a privit furios. Înseamnă că am pierdut tot. Înseamnă că luni dimineaţă trebuie să-i dau lui Crispin partea lui.

— Dar... Dar mi-ai spus că nu e posibil.

— Nu era posibil. Sau, cel puţin, n-ar fi trebuit să fie posibil.

— Cum s-a întâmplat? N-au ieşit caii care trebuiau?

— Ba da, aproape că da. Doar că la una dintre curse a fost egalitate. Asta a dat totul peste cap. La asta nu ne-am gândit.

— Dar eu am crezut că v-aţi gândit la toate.

— Harold, nu vrei *să taci* o clipă? A luat foaia de hârtie şi a fluturat-o spre mine demonstrativ. Nu vezi ce încerc să fac? Încerc să găsesc o explicaţie.

Dar părea mai degrabă că renunţase la încercarea lui: în loc să mai facă alte calcule, stătea cu capătul creionului în gură şi se uita la paginile pline de operaţii matematice, cu ochii pierduţi în gol.

— Dar, Roger, am început eu cu blândeţe, la urma urmei, Crispin este prietenul tău. N-o să ne oblige, nu?

Auzind aceste cuvinte, după o scurtă pauză în care a părut că se gândeşte la ce i-am spus, Roger a sărit în picioare şi a început să se plimbe prin cameră.

— Tu eşti chiar imbecil? m-a repezit el după un minut sau două. Chiar nu înţelegi *nimic*? Am semnat o hârtie. În City există un cod de onoare pentru astfel de lucruri. *Dictum meum pactum* – „Cuvântul meu este legământul meu". O să ne ia tot, idiotule! O să ne jupoaie. Să ştii că şi el e băgat până-n gât. Cred că azi a pierdut o avere. O ditamai averea. N-o să ne lase să scăpăm.

N-am mai zis nimic şi am încercat să înţeleg gravitatea situaţiei şi eventualele consecinţe: toate planurile noastre se năruiau şi pe mine mă aşteptau săptămâni, poate chiar luni, nu doar de sărăcie, ci de datorii – căci Roger mă convinsese să bag în acest pariu ridicol mai mulţi bani decât dispuneam în contul meu din bancă. Iar când mi-am dat seama de lucrul ăsta, am început să simt ceva ce, până atunci, nu-mi îngăduisem să simt faţă de el: indignare – un clocot de pură indignare.

— Nu, *tu* eşti imbecil, i-am zis – la început pe un ton calm, dar când s-a uitat la mine, nevenindu-i să creadă, am început să ridic vocea. Roger, *idiotule*! Cum ai putut să faci una ca asta? Mai bine zis, cum am putut să am atâta încredere în tine? De ce te-am ascultat? De ce te-am lăsat să mă tratezi astfel atâtea luni de zile, să fac tot ce vrei tu, să sar imediat cum băteai din palme, de parcă aş fi fost amanta ta? Eram atât de impresionat de tine, te *veneram* într-atât, şi acum... acum uite ce-ai făcut! Habar n-aveai ce faci. Nici măcar nu ştiai despre ce vorbeşti. Eşti un impostor, asta eşti. O hahaleră, cum ar zice fraţii noştri americani. Şi când mă

gândesc cum îţi sorbeam fiecare cuvânt şi credeam tot ce-mi spuneai – am renunţat la jumătate din cărţile mele preferate fiindcă nu-ţi plăceau ţie autorii, am aruncat aproape toate poeziile mele, fiindcă le-ai privit cu atâta... dispreţ şi indiferenţă. Când de fapt tu eşti un impostor, pur şi simplu! Când mă gândesc că te-am ascultat, când mă gândesc că te-am luat în serios! Dacă nu erai ocupat să te dai în spectacol la teatru, îmi spuneai mie despre credinţa creştină că e o inepţie şi că mai bine ne-am apuca să sacrificăm capre în mijlocul unui cerc de pietre – mi-ai spus că vrei să arunci un blestem asupra surorii tale, vai de capul tău! Cine te crezi? Un guru, un magician? O combinaţie de Leavis, Midas şi Gandalf? Mă tem că nu mai merge aşa, Roger – uite că nu mai merge. M-ai fraierit destul. Adevărul e că în momentul ăsta te văd exact aşa cum eşti. Mi s-au deschis ochii. Cred că măcar pentru asta ar trebui să mă bucur – deşi am plătit un preţ prea mare, mult prea mare. Dar lasă, omul cât trăieşte învaţă.

Mi-am luat haina de pe pat şi m-am pregătit să plec; dar m-am oprit când am auzit cuvintele lui Roger, rostite pe un ton scăzut, insistent, care îţi dădea fiori.

— Să ştii că eu chiar am blestemat-o pe soră-mea, a spus el.

Am rămas cu braţul pe jumătate vârât în mâneca hainei.

— Ce-ai zis?

În loc de răspuns, Roger s-a dus până la poliţa şemineului şi a luat de-acolo o scrisoare. Era scrisă pe două coli albastre, îndoite pe mijloc. Mi le-a întins şi a stat lângă mine cât timp le-am citit.

Era de la mama lui Roger. Nu mai ştiu tot ce spunea, dar îmi amintesc că îi dădea vestea şocantă

că în urmă cu câteva zile sora lui pierduse sarcina şi acum era distrusă.

— Şi? am întrebat eu dându-i scrisoarea înapoi şi îmbrăcându-mi haina.

— Eu am făcut asta, a zis el.

M-am uitat o clipă să văd dacă vorbeşte serios. Se pare că, într-adevăr, vorbea serios.

— Eşti penibil, am zis şi m-am îndreptat spre uşă.

Roger m-a apucat de braţ şi m-a tras înapoi.

— E adevărat ce-ţi spun. Exact asta i-am cerut.

— I-ai cerut? Cui i-ai cerut?

— Zeiţei.

N-aveam poftă să mai aud astfel de bazaconii. Indiferent dacă era adevărat sau nu ce spunea el (sau indiferent ce credea el, mai degrabă), eu voiam să plec.

— Distracţie plăcută la sărbătoarea ta de mâine-dimineaţă. Eu mă duc la mine acasă.

Am încercat să mă eliberez din strânsoarea lui, dar m-a apucat şi mai tare. M-am uitat în ochii lui şi m-am mirat când am văzut că i se umpluseră de lacrimi.

— Nu pleca, Harold, a zis el. Te rog, nu pleca.

Înainte să-mi dau seama ce se întâmplă, m-a tras spre el şi a început să mă sărute pe gură. Am încercat să mă smulg din îmbrăţişarea lui, dar mă ţinea mai strâns decât mi-aş fi închipuit.

— Sunt atâtea, şoptea el în timp ce barba lui aspră îmi zgâria buzele, sunt atâtea lucruri pe care nu le-am făcut. Atâtea lucruri pe care le-am putea face...

Îi simţeam erecţia prin pantaloni, peste propriul meu mădular. Cu un ultim efort de voinţă, m-am smucit ca să mă eliberez şi l-am împins cu toată forţa de care am fost în stare. Asta a fost de-ajuns ca să-l doboare, trimiţându-l grămadă peste şemineu,

unde a căzut peste arzătorul electric (din fericire neaprins) şi a rămas pe jumătate şezând, pe jumătate întins pe jos, frecându-se la cap, unde se lovise în cădere de plăcile în stil victorian. M-am gândit o clipă că poate s-a rănit, dar eram atât de furios încât, în loc să dau fuga să-l ajut, m-am grăbit să trag zăvorul, am deschis uşa cât am putut de repede şi-am plecat fără s-o mai închid şi fără să mă mai uit în urma mea.

*

Nu mai sunt multe de povestit.

Nu l-am mai văzut pe Roger un an şi ceva după aceea. Luni dimineaţă am primit de la el un bilet scurt şi sobru în care mă informa că Crispin Lambert solicita plata unei sume mari de bani. Am adunat cu greu suma respectivă (împrumutând cea mai mare parte de la părinţii mei) şi i-am trimis-o cât am putut de repede. Pe urmă lucrurile s-au liniştit de tot. Am auzit că Roger a plecat de la firma de brokeraj şi că nu mai lucra la Bursă, dar după aceea n-am mai ştiut nimic de el. Bineînţeles că eram curios, dar mi-am reprimat acea curiozitate. Am început să înţeleg că era un om periculos. Am început să-mi dau seama că la fel de periculoase erau şi sentimentele pe care reuşise să le trezească în mine. Nu mai voiam să am de-a face cu aşa ceva. Atunci am intrat într-o perioadă a vieţii mele mai liniştită, dar lipsită de culoare. Ţinusem cu adevărat la Roger şi constatam că fără el viaţa era anostă şi n-avea savoare. În toamnă a venit o nouă secretară la firma Walter, Davis & Warren. O chema Barbara. Venea din Birmingham, era blondă şi drăguţă şi avea sânii mari. I-am făcut avansuri. Ea m-a încurajat. Am început să ne întâlnim după program. A urmat o perioadă discretă, castă şi

lipsită de evenimente, în care am curtat-o. Am dus-o la cinema, am dus-o la teatru, am dus-o la operă. Într-o seară, pe la începutul verii anului 1960, am dus-o să asculte *Romeo şi Julieta* de Prokofiev la Albert Hall, în speranţa că pasajele acelea de un romantism intens vor stârni în piepturile noastre o pasiune reciprocă. Nu s-a întâmplat aşa. În pauză, mi-a spus că ar fi mai bine să n-o mai duc la concerte de muzică clasică. Zicea că preferă Cliff Richard şi Tommy Steele. Mi-a spus asta în timp ce stăteam la bar şi tocmai ne terminam băuturile – eu un pahar de bere, ea un Dubonnet cu lămâie –, după care s-a dus la toaletă, iar eu, uitându-mă spre celălalt capăt al barului, l-am zărit pe Roger care mă privea fix. Era singur şi zâmbea satisfăcut, cu subînţeles. A ridicat paharul spre mine. Eu mi-am terminat berea şi am plecat, fără să răspund la gestul lui.

În dimineaţa următoare am primit la serviciu un bilet în care spunea:

Încă mai am timp să te salvez.
The Rising Sun, diseară la 9.

Bineînţeles că avea dreptate. Nu mai puteam să lupt împotriva a ceea ce ştiam că e destinul meu. Nu mai puteam să mă mint în legătură cu natura mea. Când mi-am îndreptat paşii spre The Rising Sun în seara aceea, aveam în minte un singur gând: să fac orice îmi cerea Roger Anstruther.

Am ajuns mai devreme, la nouă fără douăzeci, şi am comandat un whisky dublu ca să-mi mai potolesc emoţiile. L-am băut repede şi am mai comandat unul. Până am băut al doilea pahar a trecut cel puţin o jumătate de oră, după care m-am uitat la ceas şi mi-am dat seama că Roger întârzia. Am comandat o halbă de bere şi mi-am

scos carneţelul, gândindu-mă că mă va ajuta să mă liniştesc dacă îmi ocupam timpul scriind. Barul era aglomerat. A mai trecut o jumătate de oră.

Abia atunci mi-am dat seama care era explicaţia faptului că Roger întârzia. Nu cumva se referise la celălalt local The Rising Sun? Oricât ar părea de ciudat, gândul ăsta nu-mi trecuse prin cap până în acel moment. Pentru mine, The Rising Sun din Cloth Fair a rămas întotdeauna barul *nostru*: acolo am băut împreună pentru prima dată şi acolo au avut loc după aceea cele mai frumoase şi mai semnificative întâlniri ale noastre. Cât despre celălalt, cel din Carter Lane, fusesem acolo doar o singură dată – în seara când Roger mi-l prezentase pe Crispin Lambert. Pentru mine nu avea nici o semnificaţie sau rezonanţă specială; dar ştiam că Roger revenise acolo de multe ori, de obicei ca să se întâlnească cu Crispin şi să se sfătuiască cu el în legătură cu pariurile lor complicate. Oare făcusem greşeala prostească şi umilitoare de a-mi imagina că toate conversaţiile noastre i se imprimaseră în memorie mai pregnant decât întrevederile acelea cu Crispin? Dacă el stătea să mă aştepte acolo în timp ce eu stăteam şi îl aşteptam aici?

Am mai zăbovit un sfert de oră, apoi m-am decis că merita să încerc. Puteam să mă duc la celălalt local şi, dacă mă grăbeam, poate aveam norocul să-l găsesc pe Roger aşteptându-mă acolo. Puteam s-o iau pe West Smithfield, apoi pe Giltspur Street, apoi drept înainte pe lângă Old Bailey şi ajungeam în Carter Lane prin Blackfriars Lane. Da, probabil că aşa trebuia să fac. Singurul risc – şi exista unul foarte mic – era ca Roger să se gândească la acelaşi lucru, să plece şi el în acelaşi timp de la The Rising Sun şi să vină să mă caute, luând-o pe altă parte: pe Creed Lane, de pildă, apoi pe

Ave Maria Lane, Warwick Lane, King Edward Street, Little Britain şi Bartholomew Close. Însă era un risc pe care merita să mi-l asum.

Am terminat de băut şi am plecat de la local, la început mergând, pe urmă alergând pe străzile pustii până când am zărit firma luminoasă de la The Rising Sun din Carter Lane. Abia trăgându-mi sufletul – pe de-o parte, din cauză că mă grăbisem aşa, dar mai ales din cauza îngrijorării că se va alege praful de seara aceasta crucială – am deschis grăbit uşile de la intrare şi m-am repezit înăuntru. Erau puţini oameni în sală şi la bar, iar Roger, mi-am dat seama dintr-o privire, nu era printre ei. Un barman tânăr strângea paharele de pe mesele care se eliberaseră.

— A fost pe-aici un tip tânăr? am întrebat eu. Douăzeci şi ceva de ani – păr roşcat – barbă – posibil îmbrăcat cu o pelerină?

— Domnul Anstruther? Da, a fost aici. Numai ce-a plecat acum două minute.

Când l-am auzit, mi-a ieşit pe gură un potop de înjurături, spre consternarea barmanului. Apoi, după ce am ieşit din local şi mai grăbit decât intrasem, am rămas o clipă în stradă, uitându-mă în stânga şi-n dreapta, întrebându-mă încotro s-o apuc. Probabil că Roger s-a gândit la fel şi s-a grăbit să ajungă la localul de unde tocmai plecasem; aşa că am rupt-o la fugă de data asta, am refăcut drumul înapoi, pe Old Bailey şi Giltspur Street, şi am ajuns la The Rising Sun în trei sau patru minute.

— Îl cauţi pe prietenul tău? m-a întrebat barmanul când m-a văzut. Numai ce-a fost aici şi a întrebat de tine.

— Nu se poate! am strigat eu, lăsându-mi capul în mâini şi smulgându-mi părul. Nici nu vreau să mă gândesc. Încotro a luat-o?

— Spre Middle Street, mi se pare, a zis barmanul.

Dar nu l-am mai găsit. Am fugit afară şi l-am căutat timp de douăzeci sau treizeci de minute, strigându-l şi uitându-mă cu atenţie pe fiecare stradă pe o rază de câteva sute de metri în jurul pieţei Smithfield. Dar nu era de găsit. Dispăruse.

Mai aveam o ultimă şansă. Mi-am adus aminte că exista un telefon public în holul casei din Notting Hill unde era garsoniera lui. Am sunat la numărul de acolo (pe care încă îl ştiam pe de rost) şi mi s-a părut că am aşteptat o veşnicie până să răspundă cineva, în timp ce respiraţia mea precipitată aburea geamul cabinei telefonice. Dar în zadar. Trecuse mai bine de un an de când sunasem ultima dată la numărul acesta de telefon şi, când în sfârşit mi-a răspuns o voce străină, am aflat că Roger nu mai locuia acolo. După câteva secunde de tăcere, în care m-am luptat să-mi recapăt graiul, i-am mulţumit vocii anonime, am pus încet receptorul în furcă şi mi-am sprijinit fruntea de peretele cabinei telefonice.

Aşadar, s-a terminat. Totul s-a terminat. M-a cuprins o disperare rece, paralizantă.

Ce să mă fac eu acum?

Dacă stau să mă gândesc, nici nu ştiu cum am ajuns pe strada unde locuia Barbara, în cartierul Tooting. Să fi luat autobuzul până acolo? Să fi luat metroul? Nu-mi amintesc. Intervalul acela de timp mi s-a şters din memorie. Cred că am ajuns noaptea târziu, deoarece ţin minte că nu a răspuns când am sunat la uşă şi a trebuit s-o trezesc aruncând cu pietricele în fereastra ei de la etajul al treilea.

N-a fost nemaipomenit de încântată să mă vadă. Era foarte somnoroasă. Eu eram foarte beat. Cu toate astea, nu ştiu cum ne-am pomenit

îmbrăţişându-ne. Pe urmă am făcut dragoste precipitat, stângaci, şi am terminat repede. Cred că nici unul dintre noi nu ştia prea bine ce făceam sau de ce o făceam. Se zice că nu uiţi niciodată cum a fost prima dată. N-aş fi de acord cu asta. Pentru mine, întregul episod s-a consumat ca într-un fel de ceaţă. Îmi amintesc că am rămas întins în pat, lângă Barbara, vreo două ceasuri după aceea. La început, nici unul din noi nu a reuşit să adoarmă. Eu stăteam cu privirea aţintită în tavan şi încercam să înţeleg ce se întâmplase în seara aceea, prin aburii băuturii care îmi întunecau mintea. Nu ştiu la ce se gândea Barbara. La un moment dat m-am uitat la ea şi am văzut urme de lacrimi strălucindu-i pe obraji. La patru dimineaţa, m-am strecurat de sub aşternut, am lăsat-o acolo fără să-i zic la revedere şi m-am întors în Highgate, străbătând pe jos străzile pustii ale Londrei.

Nu m-am dus la lucru în ziua aceea. Pe de o parte pentru că nu-mi trecuse mahmureala, pe de altă parte pentru că nu voiam să dau din nou ochii cu Barbara. Întâlnirea ar fi fost cu siguranţă prea dureroasă şi jenantă. Şi s-a dovedit, bineînţeles, că şi ea gândea la fel. Mai târziu, în cursul săptămânii, ea şi-a depus demisia, iar vineri după-amiază a dat şi o mică petrecere de despărţire la care eu nu m-am dus. Am aflat de la colegi că hotărâse să se întoarcă la ea acasă, în Birmingham. N-aveam motive să cred că o voi mai revedea vreodată.

Trei luni mai târziu, am primit o scrisoare de la tatăl Barbarei. Îmi spunea că Barbara era însărcinată şi credea că eu sunt responsabil pentru asta. Reieşea clar din scrisoare că se aştepta să fac ceea ce, pe vremea aceea, se considera a fi de cuviinţă.

Aşa că şase săptămâni mai târziu ne-am căsătorit.

Câteva luni de zile am locuit în casa părinţilor ei, lângă fabrica Cadbury din Bournville, dar situaţia nu era prea grozavă. Eu am obţinut un post de asistent bibliotecar la un colegiu tehnic local şi, nu peste mult timp, am reuşit să punem deoparte suficient ca să închiriem un mic apartament în Northfield. Primul şi singurul nostru copil, Max, s-a născut în februarie 1961. Au mai trecut încă cinci ani până am strâns destui bani ca să ne cumpărăm şi noi o locuinţă. Atunci ne-am mutat în Rubery, într-o casă banală, cu faţada din piatră aparentă şi trei dormitoare, pe o stradă impersonală, cu case ce semănau între ele, nu departe de terenul municipal de golf de la poalele dealurilor Lickey.

Am locuit aici aproape douăzeci de ani; şi tot aici, în primăvara anului 1967, l-am văzut pe Roger Anstruther pentru ultima oară.

Nu ştiu cum a aflat adresa mea. Tot ce ştiu este că a apărut în pragul casei într-o seară de duminică, în luna mai. În City, Roger fusese întotdeauna o figură distinctă. În seara aceea, când şi-a făcut apariţia pe neaşteptate în suburbiile Birminghamului, îmbrăcat ca şi înainte cu o pelerină lungă şi neagră, dar la care asortase şi o pălărie fedora foarte şic, ai fi zis că venea de pe alte meleaguri. Când am dat cu ochii de el, am rămas mut de uimire. I-am făcut semn să intre.

L-am condus în camera din spate, căreia eu, Barbara şi Max îi ziceam sufragerie, deşi rareori luam masa acolo. N-am avut gin tonic să-i ofer – a trebuit să se mulţumească cu un sherry. Barbara a stat puţin cu noi, însă habar n-avea cine era acest străin cu înfăţişare exotică (nu-i pomenisem niciodată de Roger) şi era clar că nu se

simţea prea bine în prezenţa lui. După puţin timp, s-a dus în camera de alături să se uite la televizor împreună cu Max. Îmi amintesc că era ziua când Francis Chichester s-a întors triumfător în Plymouth după o călătorie în jurul lumii şi ne uitaserăm toţi trei la televizor, unde se transmitea în direct evenimentul. Chiar în timp ce vorbeam cu Roger, auzeam prin peretele subţire uralele mulţimii şi vocea de stentor a comentatorului de la BBC.

La început am schimbat cu greu câteva cuvinte, dar Roger, în stilul lui direct, n-a pierdut mult timp până să-şi anunţe motivul vizitei. Urma să plece din ţară. Anglia, mi-a dat el de înţeles, nu mai avea ce să-i ofere. La câţiva ani după ce l-am cunoscut, se convertise la budism şi acum îşi dorea să călătorească în Asia. Pentru început se ducea la Bangkok, unde i se oferise un post de profesor de engleză. Dar înainte să plece, a zis el, simţea nevoia „să se împace cu fantomele trecutului".

Am luat vorbele lui ca pe o referire la persoana mea şi i-am răspuns pe un ton indignat că nu mă consideram câtuşi de puţin o fantomă, ci un om viu, în carne şi oase.

— Şi asta, a zis Roger rotindu-şi privirea prin sufrageria noastră plină cu bibelouri aranjate frumos, cu porţelanurile „bune" etalate pe servantă şi tablouri ieftine cu peisaje atârnate pe pereţi, asta numeşti tu viaţă?

Nu i-am răspuns. Din fericire, a fost singura remarcă făcută de Roger în seara aceea care implica o critică la adresa modului de viaţă pe care mi-l alesesem. În general, a avut o atitudine conciliantă. A stat puţin mai mult de o oră, deoarece trebuia să prindă trenul spre London Euston şi avea de terminat bagajul pentru plecarea de a

doua zi. M-a întrebat dacă l-am iertat pentru felul cum se purtase cu mine. I-am spus (fără să fiu absolut sincer) că nu prea mă mai gândeam la lucrul ăsta şi, dacă mă gândeam, o făceam fără nici un fel de resentimente. Mi-a răspuns că îi pare bine să audă asta şi m-a întrebat dacă poate să-mi scrie din când în când de la Bangkok. I-am zis că poate, dacă aşa doreşte.

Prima carte poştală de la Roger a sosit după o lună. De-a lungul anilor, au mai venit şi altele, la intervale extrem de neregulate, din Hanoi, Beijing, Mandalay, Chittagong, Singapore, Seul, Tokio, Manila, Tai-Pei, Bali, Jakarta, Tibet – de oriunde vrei. Se pare că niciodată nu stătea mai mult de câteva luni într-un loc. Uneori părea că acolo lucrează, alteori că e doar în călătorie, mânat de acel spirit de neînvinsă nelinişte şi curiozitate ce făcea parte din natura lui. Uneori – foarte rar – îi răspundeam şi eu, dar am fost întotdeauna prudent faţă de Roger şi am avut grijă ca niciodată să nu-i dezvălui prea multe despre mine sau despre viaţa mea. Îi scriam doar câteva rânduri în care îl puneam la curent cu ce se mai întâmplase în ultimul timp – că Max a luat examenele de absolvire, de exemplu, că mi s-a publicat o poezie în revista locală sau că Barbara a murit de cancer la sân la vârsta de patruzeci şi şase de ani.

Anul trecut, la câteva luni după ce a murit Barbara şi Max a plecat definitiv de acasă, m-am mutat înapoi în Lichfield. Atunci le-am scris doar câtorva prieteni ca să le spun că mi-am schimbat adresa: şi Roger s-a numărat printre ei, deci cred că, într-un fel, mi-a plăcut ideea că mai păstram legătura. Dar mă întreb dacă am făcut bine. Dacă a avut vreun rost.

Iar acum am ajuns la o hotărâre: gata.

În câteva zile voi pleca în Australia şi – cu voia lui Dumnezeu – voi începe o nouă viaţă. Şi nu, de data asta nu-i voi spune lui Roger unde am plecat. Este timpul să dau totul uitării: să mă despart definitiv de trecut, aşa cum trebuia s-o fi făcut de mult. Mi-a luat ceva timp să scriu, în sfârşit, despre toate lucrurile astea, după atâţia ani, dar a fost un proces reconfortant şi chiar curativ. Poate că Max va citi aceste rânduri într-o bună zi, dacă va dori, şi va afla adevărul despre tatăl şi mama lui. Nădăjduiesc să nu se supere prea tare. Până atunci, trebuie să învăţ ceva din această lungă incursiune în trecut. Trebuie să mă inspir nu din amintirile despre Roger sau despre Crispin Lambert (a cărui firmă de curtaj, am văzut prin ziare, a fost achiziţionată pe o sumă bunicică de o importantă bancă comercială), ci din vizita pe care am făcut-o în Square Mile – acel labirint de străzi vechi, încărcate de istorie, unde singurul gând era să strângi bani. Încremenit prea mult în trecut, centrul Londrei a intrat de curând într-un proces de reinventare. S-a dovedit că această reinventare este posibilă şi de aceea eu o salut. De acum înainte, voi căuta să fac şi eu acelaşi lucru, dar într-o manieră mai modestă; şi sper să găsesc până la urmă măcar o fărâmă de fericire în viaţa mea personală.

20

— Spune-mi, Emma, de cât timp ne cunoaştem noi doi?

— *Mergeţi mai departe pe această stradă.*

— Nu-ţi aminteşti? Culmea, de nici trei zile.

— *Peste două sute de metri, viraţi la stânga.*

— Ştiu, pare mai mult, nu-i aşa? Eu am impresia că te cunosc de ani de zile. De aceea simt că pot să-ţi spun ceva. Să-ţi fac un mic compliment, dacă se poate. În nici un caz nu vreau să te fac să te simţi prost...

— *Peste o sută de metri, viraţi la stânga.*

— ...dar voiam să-ţi spun următorul lucru. Voiam să-ţi spun că e ceva ce îmi place foarte mult la tine. Ceva ce n-am mai întâlnit la nici o altă femeie. Ghiceşti ce?

— *Urmează să viraţi la stânga.*

— E vorba de faptul că... Ei bine, e vorba de faptul că tu niciodată nu judeci oamenii. Asta e o calitate pe care o întâlneşti foarte rar la femei. Sau la bărbaţi. Tu nu critici niciodată pe nimeni.

— *Mergeţi mai departe trei mile.*

— Vezi tu, ştiu că nu mă comport cum trebuie. Ştiu că nu trebuia să fac ce-am făcut şi n-ar trebui să fac ce fac acum. Dar tu n-o să fii rea cu mine din cauza asta, nu? Ştii că am motivele mele. Ştii că există circumstanţe atenuante.

— *Mergeţi mai departe încă două mile.*

— Situaţia nu arată prea bine, îmi dau seama de asta. Plec pe furiş din casa lui Alison la ora cinci dimineaţa, fără să-i mulţumesc, fără să-i

spun la revedere. Şi nu numai că plec pe furiş, dar înainte de asta mai dau şi iama prin dulapul cu băuturi. În fond, Alison şi soţul ei sunt putred de bogaţi şi nu vor simţi lipsa câtorva sticle de whisky. E-adevărat, nu orice whisky vechi, ci două sticle de *single malt* foarte scumpe. Nu-i vina mea, nu-mi pasă ce gust are drăcia aia, chiar dacă în dulap ar fi avut Bell's sau Johnnie Walker, m-aş fi mulţumit şi cu alea. Totuşi, ca o chestiune de principiu – chiar lăsând la o parte preţul –, îmi dau seama că n-ar fi trebuit să procedez aşa. Cum ziceam, situaţia nu se prezintă prea bine. Aşa că iată-mă târând geamantanul după mine pe stradă la ora cinci dimineaţa, cu două sticle de whisky şterpelite îndesate în buzunarele hainei, în timp ce dintr-o maşină de poliţie staţionată lângă trotuar doi gabori mă privesc suspicioşi când trec pe lângă ei şi nu ştiu cum... *nu ştiu cum* ajung în centrul oraşului, unde reuşesc să te regăsesc. Cât să fi fost ceasul? Încep să pierd noţiunea timpului. Tu îţi aminteşti?

— *Mergeţi mai departe încă o milă.*

— Sigur, s-au mai întâmplat şi altele între timp. Sunt foarte sigur de asta. Am mers mult pe jos până am ajuns. Un vagabond aciuat în pragul unei case s-a ţinut după mine pe stradă, întrebându-mă întruna „Prietene, te simţi bine?". Pe urmă m-am aşezat pe o bancă să mă odihnesc puţin. De fapt, foarte mult. Era undeva mai sus, pe lângă un parc, de unde se vedea Princes Street, parcul Princes şi tot oraşul. Obişnuita privelişte pe care o admiri ca turist. Era întuneric când m-am aşezat pe bancă şi lumină când m-am ridicat să plec. Începuse deja să ningă iar. Dar nu se aşternuse pe jos. Doar ningea. Încă nu începuse să se depună.

— *Intraţi în sensul giratoriu şi părăsiţi-l la a treia ieşire.*

— Îţi spun sincer că m-am simţit uşurat când am ajuns la tine. Deja îngheţasem de frig. Am luat câteva înghiţituri de Laphroaig ca să mă mai încălzesc înainte să pornim la drum, ceea ce ştiu că nu-i bine...

— *Urmează ieşirea din sensul giratoriu.*

— Oho! Mersi – era cât pe-aci să uit. Scuze, nu eram atent. Şi nu mă claxona, băi boule! Ce, n-ai răbdare? Nu toată lumea ştie drumul pe-aici la fel de bine ca tine. Nu toţi ne-am născut aici, să ştii! Aşa, ce spuneam?

— *Mergeţi mai departe.*

— Lasă, nu contează, nu-mi amintesc. Hai să admirăm peisajul. Ştii, nu cred că am mai traversat vreodată Forth Bridge. Cred că e cel mai nordic punct în care am ajuns până acum. E cam aiurea, nu-i aşa? Am patruzeci şi opt de ani şi n-am ajuns niciodată la nord de Edinburgh. Ar trebui să fac o listă. Să scriu o listă cu toate lucrurile pe care ar trebui să le fac până împlinesc cincizeci de ani. *Bungee-jumping*. Să mă dau cu parapanta. Să citesc una din nenorocitele alea de cărţi pe care Caroline mă tot bătea la cap să le citesc. *Anna Karenina*. *Moara de pe Floss*. Să găsesc altă femeie cu care să mă însor, să mă culc cu ea, să învăţ să nu-mi mai fie frică de intimitate, să nu mai fiu singur (*taci taci taci*), să navighez neasistat în jurul lumii cu un trimaran...

— *Mergeţi mai departe.*

— Ah, Donald, n-aveai nici o şansă, nu-i aşa? N-aveai nici o şansă să faci înconjurul lumii, aşa cum eu n-am nici o şansă să ajung mâine la Unst şi să mă duc cu o cutie plină cu periuţe de dinţi la magazinul ăla. Pe cine vrem noi să păcălim, hm? Pe cine vrem să prostim? Poate pe noi înşine.

Da, așa e. Trebuie să-i păcălim și pe ceilalți la un moment dat, dar nu asta e problema – problema e să ne convingem pe noi, nu-i așa? Spune că nu-i așa, Donald, camarade! Camaradul meu navigator! Hm?

— *Mergeți mai departe.*

— Scuze, Emma, cu tine ar trebui să vorbesc, nu-i așa? Începuseși să te simți neluată în seamă? Sau poate te-ai îngrijorat auzind că vorbesc cu unul care a murit acum patruzeci de ani și pe care nici măcar nu l-am cunoscut. Nu e bine, nu? Nu e normal. S-ar zice că am băut prea mult whisky înainte să mă urc la volanul acestei minunate mașini. Nu cred în fantome și nici tu nu crezi. Normal că nu crezi. Tu nu poți fi decât rațională, așa-i? O mașinărie care gândește, asta ești. N-ai trup, n-ai suflet, doar minte, o minte frumoasă, și asta îmi place mie. Ce nevoie aș avea eu de cineva cu trup și suflet? Ce nevoie ar avea cineva cu trup și suflet de unul ca mine? Nu, Emma, tu și cu mine suntem făcuți unul pentru altul. Suntem asemeni acelor „ființe cosmice" în care Crowhurst credea că ne transformăm cu toții. Imateriali. Prea buni pentru lumea materială. De fapt, ne potrivim atât de bine încât aș vrea să te întreb ceva. Vrei să te măriți cu mine? Hai – vorbesc serios. Homosexualii și lesbienele se pot căsători între ei în ziua de azi, de ce un bărbat să nu se căsătorească cu GPS-ul lui? Care e problema? Credeam că trebuie să fim lipsiți de prejudecăți, toleranți și fiecare să aibă un loc în țara asta. Hai, ce spui? Mărită-te cu mine. Vino să locuiești cu mine, să fii soția mea. Care e răspunsul tău?

— *Mergeți mai departe pe autostradă.*

— Oh, am ajuns pe autostradă, da? Cum așa? Nici măcar nu mi-am dat seama. Ce autostradă e asta? M90. Am înțeles. Și încotro mergem noi

pe M90? Spre Perth, după cât se pare. Perth, pe urmă Dundee, pe urmă Forfar. Forfar! I-auzi ce nume! E un nume important. Mi-aminteşte de rezultatele meciurilor de fotbal. Nu zicea ăla de la BBC care dădea rezultatele la fotbal că era cel mai greu de citit? *East Fife 4, Forfar 5*, sau cam aşa ceva. De fapt, toate numele de pe-aici îmi amintesc de rezultatele meciurilor de fotbal. Cowdenbeath. Dunfermline. Arbroath. Până azi habar n-aveam unde erau aceste localităţi, dar, Dumnezeule, denumirile astea mă duc cu gândul în trecut. La după-amiezile de sâmbătă la TV. *Scor final.* La ce oră era? 16.40, mi se pare. Da, cam pe-atunci. Început de partidă la ora 15, sfârşit de partidă la 16.45. Apoi începeau să apară rezultatele pe chestia aia automată de scris. Cum îi zicea? Teleimprimator sau cam aşa ceva. Doamne, tehnologia din 1960! Ce mult timp a trecut de-atunci! Câţi ani să fi avut când am început să mă uit şi eu – şapte, opt? Pun pariu că orice băiat de opt ani din ţara asta făcea acelaşi lucru sâmbătă după-amiaza, stătea lipit de televizor în camera de zi. Mă întreb câţi erau împreună cu tatăl lor la ora aia. Tata stătea să se uite împreună cu mine? Haide, Emma, ce crezi? Ia ghiceşte. Bineînţeles că nu stătea, ticălosul naibii! Era prea ocupat să stea în camera de alături şi să citească *Cvartete de coarde* de T.S. Eliot. Sau poate se gândea când să-şi mai facă o labă.

— *Haide, Max, fii mai înţelegător cu tatăl tău.*

— Ce mama dra... ? Tu mi-ai răspuns?

— *Mergeţi mai departe pe autostradă.*

— OK, ia să te închid eu puţin. Cred că începi să devii cam obraznică.

— Mai bine să merg fără ea deocamdată. Până când o să am iar nevoie. Acum n-am cum să mă

rătăcesc. De ce vreau eu să ajung în Aberdeen, chiar așa? N-am nici o șansă să ajung la feribot în după-amiaza asta. În primul rând, uite ce vreme e! Ar trebui să mă întorc la Alison, asta ar trebui să fac. Să ies de pe autostradă la prima joncțiune, să mă duc la ea acasă și să-mi cer scuze. Biata femeie. Și porcul ăla de bărbatu-său care o înșală! Ce-ar zice dacă aș apărea în fața ei arătând în halul ăsta? Ar înțelege. Doar e psihoterapeut. Un umăr pe care să plâng. De asta am nevoie. Cineva cu care să vorbesc despre... toate astea. Toate chestiile astea. Toate câte le-am aflat în ultimele două săptămâni. Sunt prea multe, zău. Prea multe și dintr-odată. Toți avem nevoie de cineva cu care să vorbim. Cum ai putut să crezi că te vei descurca, Donald? Nouă luni pe mare, câte erau? – sau zece, parcă? Fără să ai pe nimeni lângă tine, doar un radiotransmițător care mai mult nu mergea. De neînchipuit. Bineînțeles că n-ai reușit. Asta te-a doborât până la urmă – singurătatea? Cumplita izolare, cum îi zicea Clive? Nu mă miră. Nimeni n-ar putea să facă față unei astfel de singurătăți, și de ce crezi că ai putea tu? Ești și tu un om ca toți ceilalți. Trebuia să te întorci când ai avut ocazia s-o faci. Când ți-ai dat seama pentru prima dată că nu vei reuși cu barca aia. Nu știu, poate că atunci lucrurile merseseră deja mult prea departe. Poate că în ziua aia, când ți-ai dat seama în ce rahat ai intrat, în loc să te-apuci să scrii totul pe hârtie și să mergi mai departe de unul singur... poate că ar fi trebuit să iei legătura prin radio cu soția ta. Pun pariu că ți-ar fi spus să te întorci acasă.

Dacă am fi făcut, dacă s-ar fi putut.

Însă, știi, pentru mine nu e prea târziu. Ar trebui să sun pe cineva acum, nu-i așa, cât încă mai am șansa s-o fac? Trebuie să discut lucrurile

astea cu cineva. Pe cine să sun? Pe Lindsay, pe Caroline, pe Alison? Tu ce crezi? Poate pe Poppy?

Pe Lindsay, presupun. Ea e o fire foarte practică. Da – Lindsay. Pe ea. Hai s-o sunăm.

Ha! Bateria e moartă. S-a consumat. Şi doar am văzut aseară că mai avea foarte puţin. Trebuia s-o încarc cât am fost acasă la Alison. Poate găsesc mai târziu unde s-o încarc.

Asta e, acum a ieşit din acţiune – la fel ca radiotransmiţătorul tău când aveai mai multă nevoie de el.

Trebuie să fie nişte cabine telefonice la următorul complex de servicii.

Şi mai dă-o naibii! Oricum, n-ar avea nici o importanţă.

— *Peste o milă, faceţi stânga în sensul giratoriu şi părăsiţi-l la prima ieşire.*

— Oh, bine ai revenit!

— *Peste o milă, faceţi stânga în sensul giratoriu şi părăsiţi-l la prima ieşire.*

— Am auzit ce-ai spus.

— *Peste o milă, faceţi stânga în sensul giratoriu şi părăsiţi-l la prima ieşire.*

— Bine, bine, nu-i nevoie să mă baţi la cap. Nu suport femeile cicălitoare.

— *Peste un sfert de milă, faceţi stânga în sensul giratoriu şi părăsiţi-l la prima ieşire.*

— Scuze, Emma. N-am vrut să-ţi sar la beregată. Sincer să fiu, nu mă simt prea bine. N-am mâncat nimic de aseară. Să colind beat criţă pe la periferia oraşului Dundee – nu-i prea grozav. Şi, pe deasupra, să încerc să mă împac cu faptul că toată... existenţa mea nu e decât o greşeală oribilă a părinţilor mei, a tatălui meu, mai ales.

— *Faceţi stânga în sensul giratoriu şi părăsiţi-l la prima ieşire.*

— Aşa că, dragă tată, mersi că m-ai luminat. Să nu care cumva să încep să mă simt şi eu mai bine. Nu că lucrul ăsta avea să se întâmple prea curând, dar bine că ai avut tu grijă să-mi spulberi orice şansă. Chiar când începusem să cred că viaţa mea nu mă poate dezamăgi mai mult de-atât, aflu că nici măcar n-ar fi trebuit s-o am. Uite încă ceva bun de scris pe mormântul meu: „Aici se odihneşte Maxwell Sim, cel mai inutil om care s-a născut vreodată."

— *Intraţi în sensul giratoriu şi părăsiţi-l la a doua ieşire.*

— Aşa va trebui să mă consider de-aici înainte pentru tot restul vieţii? O non-persoană? Rădăcina pătrată a lui minus unu?

— *Următoarea la dreapta.*

— Sau cineva încearcă într-un mod subtil să-i spună lui Maxwell Sim că nu mai este dorit? Că poate e vremea să dispară?

— *Intraţi în sensul giratoriu şi părăsiţi-l la a doua ieşire.*

— OK, trebuie să mă gândesc la treaba asta. Emma, lasă-mă puţin singur, te rog, da? Doar puţin.

*

— Aşa...

— *Mergeţi mai departe încă o milă.*

— Cred că momentul acela se apropie repede. Momentul când... momentul când...

— *Peste un sfert de milă intraţi în sensul giratoriu şi părăsiţi-l la a doua ieşire.*

— Momentul când am să renunţ să mă mai prefac...

— *Intraţi în sensul giratoriu şi părăsiţi-l la a doua ieşire.*

— ... şi am să accept ce mi se întâmplă. Ceea ce înseamnă că în clipa asta, la ora 12.09 p.m., joi, 5 martie 2009, la patruzeci de mile sud de Aberdeen, mergând spre nord pe autostrada A90 cu patruzeci şi şapte de mile pe oră, am să părăsesc acest drum şi am să abandonez această călătorie... Aşa că, Emma, *nu* voi merge drept înainte la sensul giratoriu, ci am s-o iau la stânga din acest sens giratoriu, urmând indicatorul spre Edzell. Ei, ce spui de treaba asta?

— *Peste două sute de metri, întoarceţi-vă.*

— Ha! Numai de-atât eşti în stare? Oh, nu, Emma, nu va mai fi nici o întoarcere de-acum încolo. N-am să-ţi mai urmez instrucţiunile şi am să-ţi spun de ce. Pentru că nu mai vreau să ajung în Aberdeen să mă îmbarc pe feribot. Şi de fapt, logica situaţiei îmi spune că *nu pot* să mă duc în Aberdeen şi să mă îmbarc pe feribot. Ştii de ce? PENTRU CĂ EU NU MAI SUNT MAXWELL SIM. SUNT DONALD CROWHURST şi trebuie să merg pe drumul lui şi să repet greşelile lui. El nu a navigat în jurul lumii şi nici eu n-am de gând să navighez spre Insulele Shetland. El s-a hotărât să mintă că a făcut călătoria şi aşa am să fac şi eu, nu-mi pasă câţi sateliţi sunt pe-acolo, pe sus, care mă urmăresc chiar acum, din acest moment nimeni nu va mai şti unde sunt, am dispărut, dispărut în negura acestui viscol care se apropie, mă voi ascunde aici, să rătăcesc prin Atlantic cât va fi nevoie, până va sosi momentul să apar din nou, triumfător, în faţa lumii.

— *Peste două sute de metri, întoarceţi-vă.*

— Nu. Nu se poate. Asta e, iubito. Aici drumurile se despart.

— *Peste trei sferturi de milă, viraţi uşor la dreapta.*

— Apropo, mi-am adus aminte de ceva.

— *Urmează viraj uşor la dreapta.*

— Poate că era bine să bag nişte benzină când am trecut prin Brechin. Până acum am făcut... cinci sute douăzeci şi şapte de mile de când am plecat din Reading şi n-am alimentat deloc. Nu cred că mai avem destulă benzină.

— *Viraţi la dreapta.*

— Tot mai vrei să mă duci în Aberdeen? Credeam că ţi-am spus, am abandonat ideea asta. Cred că aici o vom lua la stânga.

— *Peste două sute de metri, întoarceţi-vă.*

— Nu vrei să renunţi, nu? Las-o baltă, Emma. Dă-te bătută. E grozav să renunţi pur şi simplu. Sentimentul de... uşurare este nemaipomenit. Îmi amintesc când am aflat chestia asta. Când eram în concediul ăla în Coniston, cu Chris şi familia lui. Într-o zi ne-am hotărât să urcăm cu toţii pe vârful Old Man din Coniston, apoi, pe la jumătatea drumului, Chris şi cu mine am luat-o înaintea celorlalţi şi totul s-a transformat într-un fel de întrecere între mine şi el. Fără să ne dăm seama ce se întâmplă, am început *să alergăm* în sus pe dealul ăla nenorocit sau munte sau ce-o fi fost. Chris m-a depăşit imediat şi se vedea că era mult mai în formă decât mine – mă rog, asta trebuia să se fi văzut dinainte –, apoi s-a îndepărtat atât de mult încât nici nu se mai vedea, iar eu am continuat să înaintez cu greu, gâfâind, cărându-mă pe stânci, deşi mă înţepa groaznic în piept, de credeam că o să fac infarct. Apoi, după câteva minute, mi-am zis ce *rost* are, ce naiba de *rost* are să mai continui, aşa că m-am trântit pe marginea drumului şi l-am lăsat să câştige. Ştiam de ce sunt în stare, înţelegi? Ştiam că nu pot concura cu Chris. N-am putut niciodată, nu voi putea niciodată. Să accept lucrul ăsta – să mă accept

pe mine așa cum eram – a fost o mare ușurare. Curând m-au ajuns și ceilalți din urmă – domnul și doamna Byrne, mama și tata, Alison – s-au oprit și îmi amintesc că domnul Byrne a zis „Ai de gând să stai acolo? Nici măcar nu vrei să încerci?", iar eu i-am zis „Nu", mă mulțumeam să stau acolo în timp ce Chris alerga spre culme și toți ceilalți veneau după el. Renunțasem și eram mulțumit de asta și după aceea am stat acolo o oră admirând priveliștea. Știind că-mi aflasem limitele și că niciodată nu mă voi ridica mai sus de-atât.

— *Mergeți mai departe.*

— Cred că am trecut pe lângă o căprioară. Ai văzut-o? În pădure.

— *Trebuie să vorbim despre Chris.*

— Da, ai dreptate. Trebuie să vorbim despre Chris. Trebuie să vorbim despre o mulțime de lucruri, inclusiv despre Chris. Dar mai întâi am să opresc pe locul ăsta de la marginea drumului, am să mai iau o gură de whisky, apoi am să ațipesc puțin, dacă nu te superi. Fiindcă brusc mă simt obosit, dragă Emma. Îngrozitor de obosit. Și n-aș vrea să facem vreun accident. Nu m-aș ierta niciodată dacă ți s-ar întâmpla ceva.

— *Trebuie să vorbim despre Chris.*

— Mmm?

— *Am zis că trebuie să vorbim despre Chris.*

— Fir-ar să fie! Cât e ceasul? E trei! Fir-ar al naibii!

Ce e cu atâta zăpadă?

Și ce s-a întâmplat cu whisky-ul ăla? Doar nu l-am băut pe tot? Va trebui să deschid cealaltă sticlă...

Oh, Doamne, ce mă doare capul...

Bun. Hai să începem. Trebuie să recunosc că nu avem o vizibilitate prea bună în după-amiaza asta. Și e atât de întuneric! Parcă ar fi deja noapte.

— *Mergeți mai departe.*

— OK, așa o să facem.

Da. Despre ce voiai să vorbim?

— *Despre Chris.*

— Bine. Să vorbim. Voiai să vorbim despre ceva anume?

— *Da. Despre fotografie.*

— Despre fotografie? Va trebui să fii mai explicită. Nu știu despre ce vorbești.

— *Mergeți mai departe.*

— La ce fotografie te referi?

— *Fotografia aceea îndoită.*

— Ah, aceea cu Alison? Când era în costum de baie?

— *De ce a îndoit-o?*

— Poftim?

— *De ce a îndoit tatăl tău fotografia?*

— Credeam că am lămurit lucrul ăsta. Pentru că îl excita imaginea lui Alison și aceea era jumătatea la care voia să se uite.

— *Ești sigur?*

— Bineînțeles. Ce altă explicație să fie?

— *Peste o milă, virați la dreapta.*

— Zău așa, Emma, ce vrei să spui?

— *Peste o jumătate de milă, virați la dreapta.*

— Nu, așa ne întoarcem pe drumul spre Aberdeen și ți-am mai spus, nu mă duc la Aberdeen. Nici azi, nici altă dată.

— *Știi tu.*

— Să știu? Ce să știu? Ești amabilă să nu mai fii atât de criptică?

— *Știi de ce tatăl tău a îndoit fotografia.*

— Putem să schimbăm subiectul?

— *Urmează să virați la dreapta.*

— La stânga, cred că înţelegi.

— *Ştii.*

— Emma, nu vrei să TACI odată? Vrei să încetezi să mai vorbeşti despre asta?

— *Spune, Max, spune.*

— Du-te dracului!

— *Nu plânge. Nu plânge, Max. Spune adevărul.*

— Nu plâng.

— *Poţi s-o spui.*

— De ce îmi FACI asta? De ce mă chinui aşa?

— *Oare pe Alison o voia el?*

— Bineînţeles că nu. Oh, Doamne! Oh, tată! Ce mizerabil eşti... Mizerabilule! De ce nu mi-am dat seama? De ce nu şi-a dat nimeni seama? Era Chris, nu-i aşa? Îţi plăcea Chris. În toţi anii ăia. Fiul celui mai bun prieten al tău. Nu-ţi puteai lua ochii de la el. Chiar şi acum – chiar şi *acum* te gândeşti la el. În Australia întrebai de el tot timpul. Şi poate că nu doar Chris. Poate au fost şi alţii. Prieteni de-ai mei? Prieteni de-ai mamei? Cine ştie! Ai ţinut totul în tine, tată. Ai ţinut totul în tine ani şi ani de zile. Încă mai ţii în tine. Micul şi jalnicul tău secret. Lucrul pe care nu ai putut să-l recunoşti niciodată, nici faţă de mama, nici faţă de mine, nici faţă de altcineva.

— *Peste două sute de metri, întoarceţi-vă.*

— Atât de trist. Foarte, foarte trist.

— *Întoarceţi-vă. Apoi mergeţi înainte trei mile.*

— Jurnal video. Ziua a patra.

Fără îndoială vreţi să ştiţi ce-am mai făcut până acum.

Am plăcerea să vă informez că mă aflu în drum spre Shetland. Încă pe drum. Desigur, este cam întuneric afară ca să vedeţi exact unde sunt, dar aflu, dar bănuiesc... bănuiesc că mă aflu undeva, în largul coastei de vest a Africii. Ieri am avut Madeira la tribord, iar azi văd la babord

nişte stânci ameninţătoare şi o fâşie de pământ care cred că trebuie să fie Insulele Canare. Sau, probabil, munţii Cairngorm, deoarece, dacă nu mă înşel foarte tare, ne aflăm pe drumul B976, mergem în direcţia vest, departe de Aberdeen, şi ne îndreptăm spre munţi. Daţi-mi voie să mă consult cu navigatorul meu de încredere.

— *Peste trei sute de metri, întoarceţi-vă.*

— Ha, ha! Da, tot repetă chestia asta de câtva timp încoace. A fost Emma, navigatorul meu de încredere, cum spuneam, care s-a contrazis cu mine toată ziua în legătură cu ruta pe care trebuie s-o urmăm. Are impresia că în ritmul ăsta nu avem nici o şansă să trecem de Capul Bunei Speranţe înainte de Crăciun, ceea ce înseamnă vreme rea în zona Roaring Forties[1], deşi trebuie să spun că şi aici vremea deja s-a înrăutăţit. Ninge tare şi viscolit, după cum puteţi vedea pe geamul maşinii, vântul urlă – auziţi cum urlă vântul? – ceea ce ne face să înaintăm cu mare greutate deocamdată, nu ne ajută nici faptul că şoferul – vreau să zic căpitanul – a băut non-stop în ultimele... ultimele cincisprezece ore. Întotdeauna am fost de părere că pe o vreme atât de câinoasă, nimic nu te înveseleşte mai mult decât nişte rom marinăresc! Oricum, pe aici drumul începe să fie foarte – foarte sinuos şi înşelător, merg cu numai douăzeci de mile pe oră, iar rezervele – adică benzina – sunt foarte mici şi – hopa, uite o curbă mare, n-am văzut-o la timp şi, dacă v-aţi întrebat ce zgomot s-a auzit, a fost camera video care a alunecat de pe bord şi a căzut pe jos, motiv pentru care dumneavoastră aveţi acum în imagine piciorul meu stâng.

Gata. Tăiaţi.

---

1. Zonă turbulentă din sudul Oceanului Indian, între 40 şi 50 de grade latitudine sudică.

— Emma? Emma, mai eşti acolo?

— *Da, sunt aici.*

— N-ai mai zis nimic de-atâta timp.

— *Sunt încă aici. Ce este?*

— Mai e mult până ne oprim? Iar încep să obosesc.

— *Mergeţi mai departe.*

— OK. Cum zici tu. Putem să mai stăm de vorbă?

— *În trei sute de metri, întoarceţi-vă.*

— Nu renunţi niciodată? Voiam să vorbesc cu tine despre tata şi Roger.

— *Mergeţi mai departe.*

— Mă tot gândesc şi poate că nu-i o poveste chiar atât de tristă. Vezi tu, într-un fel, ei se iubeau. Adică o fi fost Roger puţin cam fanfaron şi nesuferit, dar cred că ţinea cu adevărat la tata. Asta înseamnă că măcar s-a găsit *cineva* care chiar să ţină la el. Nu cred că mama l-a iubit vreodată, înţelegi? Dacă stai să te gândeşti, Roger şi tata au avut numai ghinion. Crispin Lambert a stricat lucrurile şi a fost principalul vinovat. Dacă n-ar fi fost el şi schemele lui tâmpite, poate că lucrurile ar fi mers bine. Deşi nu ştiu dacă tata ar fi avut vreodată curajul să spună lucrurilor pe nume şi să recunoască faţă de el însuşi că era... ceea ce era. Dar, într-un fel, calea pe care şi-a ales-o a fost mult mai grea. Să se mintă pe el însuşi, să-i mintă pe toţi cei apropiaţi – o viaţă întreagă. La asta se gândea şi Crowhurst, nu-i aşa? Probabil de aceea îmi amintea de tata... Emma?

— *Mergeţi mai departe.*

— *Mergeţi mai departe.*

— Acum degeaba spui asta. N-am cum să merg mai departe. Uite – e închis. Poliţia a închis drumul. L-au barat cu un grilaj.

Chiar aşa, unde mama dracului suntem? Parcă numai ce-am trecut pe lângă o localitate.

Ia să vedem. Da, ne aflăm aici. Săgetuţa aia roşie de pe ecran suntem noi, ajunşi într-o fundătură. Tu şi cu mine. Dar uite, dacă ne întoarcem puţin, se vede un mic drum spre vest care ocoleşte poarta asta şi ne scoate în şoseaua principală. Apoi trebuie să urcăm pe muntele ăsta până sus de tot şi să coborâm pe celălalt versant. Nici o problemă.

Chestia e că nu cred că mai avem destulă benzină. Luminiţa aia verde clipeşte întruna de ceva timp. Dar lasă! Ce rău poate să ni se întâmple? Avem whisky, ne avem unul pe altul – hai să petrecem o noapte pe cinste. Ce zici?

— *Cum vrei tu, Max. Aşa cum vrei tu.*

— Bună fată. Haide.

*

Autobuzul merge, merge, merge
Şi iarăşi merge, merge, merge.
Autobuzul merge şi iarăşi merge toată ziua.
Ştergătoarele fac fâş, fâş, fâş
Şi iarăşi fâş, fâş, fâş, fâş, fâş, fâş
Ştergătoarele fac fâş, fâş şi iarăşi fâş toată ziua.

— Emma, ştii cântecul ăsta? Trebuie să-l ştii. Poţi să cânţi cu mine dacă vrei. Haide, cântă şi tu. E bine să cânţi un cântecel când eşti la ananghie. Te înveseleşte.

Autobuzul claxonează bip, bip, bip
Bip, bip, bip, bip, bip, bip
Autobuzul claxonează bip, bip, bip toată ziua.

— Care e problema, nu ştii cuvintele? Eu îl cântam cu Lucy tot timpul. Îl ştiu pe de rost. Mă

întreb dacă ea îl mai ştie. Îl cântam în pat, când se trezea dimineaţa. În weekenduri, Caroline se scula şi se ducea la baie prima, iar eu rămâneam în pat şi atunci Lucy sărea lângă mine, se aşeza pe burta mea şi cântam cântecul ăsta.

— *Nu ştiu cuvintele.*

— Ascultă, următoarea strofă e aşa:

În autobuz copiii merg în sus şi-n jos
În sus şi-n jos, în sus şi-n jos,
În autobuz copiii merg în sus şi-n jos toată ziua.

Apoi:

În autobuz bebeluşii plâng ua, ua, ua,
Ua, ua, ua, ua, ua, ua,
În autobuz bebeluşii plâng ua, ua, ua toată ziua.

— Ştii ceva? Nu cred că vom reuşi să urcăm dealul. Maşina asta nu-i făcută pentru astfel de drumuri. Nu trage bine pe gheaţă. Ai auzit bolboroseala aia? Mi se pare că aşa face o maşină care rămâne fără benzină. Şi încă foarte curând! Măcar de-am reuşi să ajungem sus, că pe urmă la coborâre ne-am duce la vale cu motorul oprit. Din păcate... nu cred că vom reuşi.

Nu. Ne-a părăsit norocul.

Ne-am împotmolit. Am rămas în pană.

E linişte, nu?

— *Foarte linişte.*

— Ştii unde suntem, da?

— *Unde suntem, Max?*

— În calmul ecuatorial, bineînţeles. Ne aflăm în zona calmului ecuatorial, la fel ca Donald Crowhurst când i-a murit staţia radio. El avea o staţie radio defectă, eu am un telefon mort.

— *Dar, Max, vreau să-ţi aminteşti un lucru. Un lucru foarte important. Tu nu eşti Donald Crowhurst. Tu eşti Maxwell Sim.*

— Nu, tu nu înţelegi. Iar nu înţelegi. Tot ce i s-a întâmplat lui mi se întâmplă şi mie. Se întâmplă acum.

— *Suntem în munţii Cairngorm. Nu în Marea Sargaselor.*

— Închide ochii şi putem fi oriunde.

— *În cabina lui era foarte cald. Aici e frig.*

— Asta e simplu de rezolvat. Vom da radiatorul la maxim.

— *Max, dacă faci asta, se va termina bateria.*

— Nu-mi pasă. Şi Crowhurst era dezbrăcat, nu-i aşa? N-a stat dezbrăcat în ultimele săptămâni?

— *Max, te rog să nu faci asta. Stăpâneşte-te.*

— Care e problema? N-ai mai văzut un bărbat dezbrăcat până acum? Nu, presupun că nu.

— *Max, încetează. Pune-ţi cămaşa pe tine. Şi opreşte radiatorul. Deja e groaznic de cald. Se consumă bateria.*

— Să scoatem şi pantalonii. Uită-te în altă parte dacă vrei să nu rămâi şocată. Aşa! Acum ne-am făcut comozi şi ne simţim bine. Fără secrete între noi. Ce-ai zice de un strop de whisky? Avem Talisker, vechi de douăzeci şi cinci de ani, prin bunăvoinţa lui Alison şi a lui Philip. Nu vrei şi tu? Nu te învinuiesc. Bine faci. Deja am băut destul pe ziua de azi, dar dacă rămânem toată noaptea aici pe munte...

— Ce? Ce s-a întâmplat? Unde mă aflu? Emma?

— *Sunt aici, Max.*

— Am dormit?

— *Da, ai dormit. O oră şi ceva.*

— Serios? Fir-ar! Credeam că mai mult de atât. Dumnezeule, ce cald e-aici!

— *Radiatorul a funcţionat tot timpul. Ţi-am spus să nu-l dai atât de tare. Acum bateria e pe terminate. Ştii ce înseamnă asta, nu-i aşa, Max?*

— Nu, ce înseamnă?

— *Înseamnă că în curând mă duc şi eu. Mă sting încet-încet.*

— Oh, nu! Emma, nu se poate! Nu şi tu. Nu mă părăsi, te rog.

— *Curând nu voi mai fi nici eu. Mai am doar câteva minute.*

— Am să dau mai încet radiatorul. De fapt, am să-l opresc de tot.

— *Nu, Max, e prea târziu. Trebuie să ne luăm rămas-bun.*

— Dar, Emma, ce mă fac eu fără tine? Tu ai fost... totul pentru mine zilele astea. Fără tine... Fără tine nu pot să merg mai departe.

— *Aşa a fost să fie.*

— Nu! Nu poţi să pleci! AM NEVOIE DE TINE.

— *Nu plânge, Max. Ne-am simţit bine cât a durat. Acum s-a terminat. Acceptă lucrul ăsta, dacă poţi. Ne-au mai rămas doar câteva minute împreună.*

— Nu pot să accept. Nu.

— *Mai vrei să-mi spui ceva în timpul care ne-a mai rămas?*

— Ce? Ce anume?

— *Poate vrei să-mi împărtăşeşti ceva înainte să dispar.*

— Nu înţeleg ce vrei să spui.

— *Cred că mai trebuie să-mi spui ceva. Micul tău secret. Ceva ce nu i-ai spus niciodată lui Caroline. Ceva în legătură cu Chris.*

— Chris?

— *Da. Acum înţelegi despre ce vorbesc, nu-i aşa?*

— Te referi la...

— *Da?*

— Te referi la ce s-a întâmplat în Irlanda. La groapa cu urzici?

— *Exact. Haide, Max. O să te simţi mai bine dacă povesteşti cuiva.*

— Oh, Doamne... Oh, Doamne... Cum de-ai ştiut chestia asta?

— *Spune cu voce tare. Spune-mi ce s-a întâmplat. Spune-mi ce s-a întâmplat cu săracul Joe. Ce i-ai făcut.*

— Băga-mi-aş... băga-mi-aş... BĂGA-MI-AŞ.

— *Nu-i nimic. Poţi să plângi dacă vrei. Descarcă-te.*

— Vrei să ştii adevărul?

— *Bineînţeles că vreau să ştiu adevărul. Întotdeauna e frumos să spui adevărul.*

— Dar, Emma, adevărul e că... Adevărul e că... Oh, Doamne! Adevărul e că îl uram. Nu-i aşa că e un lucru urât? Era doar un băieţel. Un băieţel fericit, curios şi plin de viaţă. Îl uram pentru că era atât de fericit. Îl uram pentru că avea un tată cum era Chris. Pentru că avea două surori cu care să se joace. Îl uram pentru tot ce avea el... şi eu n-am avut niciodată. Pentru toate lucrurile pe care mie tata nu mi le-a oferit nicicând...

— *Plângi, dacă vrei.*

— N-am ştiut, înţelegi? N-am ştiut câtă ură se adunase în mine. N-am ştiut niciodată că sunt în stare să urăsc atât de mult un *copil*.

— *Nu-ţi stăpâni lacrimile, Max. O să-ţi facă bine. Deci, ce s-a întâmplat? Ce-ai făcut?*

— Nu pot să spun.

— *Ba poţi. Poţi să spui, Max. Se juca şi s-a agăţat de frânghie, aşa e? Se legăna peste groapa cu urzici.*

— Da.

— Apoi s-a dat spre marginea gropii şi a vrut să coboare de pe frânghie şi tu ce-ai făcut atunci?

— Nu pot să spun.

— *Ba da, poţi să spui. Poţi, Max. Eu ştiu ce s-a întâmplat. L-ai împins.*

— Dar eu...

— *Asta s-a întâmplat? L-ai împins din nou? Spune, Max, l-ai împins?*

— Da. Da, l-am împins. Şi-a dat şi el seama. *Şi-a dat seama* că eu am fost de vină. I-a spus şi lui taică-său. La început, Chris nu l-a crezut, dar până la urmă cred că da. Şi de-aia au plecat. De-aia Chris n-a mai vorbit niciodată cu mine.

— *Plângi, dacă vrei. Dar e mai bine să povesteşti cuiva.*

— N-am putut să mă abţin. Am vrut să-i fac rău. Voiam atât de mult să-i fac rău. N-aş fi crezut că sunt în stare să-mi doresc atât de mult să fac rău cuiva. Şi n-avea decât opt ani. Opt ani. DRACE! Sunt un om rău. Sunt un om groaznic. N-ar fi trebuit să-ţi spun, aşa-i? Acum mă urăşti, Emma? Oare mă vei ierta vreodată sau o să-ţi mai placă de mine?

— *Max, sunt singura persoană căreia puteai să-i spui. Fiindcă eu nu judec pe nimeni – îţi aminteşti? Mă bucur că mi-ai spus. Ai făcut bine că mi-ai spus. Trebuia să spui cuiva până la urmă. Dar bateria e pe terminate. Trebuie să-mi iau rămas-bun. Trebuie să te părăsesc, Max.*

— Emma, nu pleca.

— *Trebuie. Te las la mila forţelor naturii. Zăpada va cădea peste tine. Întunericul te va acoperi. Forţele naturii te-au adus aici. Ele te controlează acum.*

— Nu mai ai nimic să-mi spui? Fiindcă eu vreau să-ţi mai spun ceva. Ceva ce-am vrut să-ţi spun de foarte mult timp.

— *Bine, fie. Un singur lucru. Spune tu primul.*

— Bine. Uite despre ce-i vorba. Te iubesc, Emma. Chiar te iubesc. De câteva zile vreau să-ţi spun asta, dar n-am îndrăznit. N-am avut curaj. Dar acum, poftim, am zis-o. Te iubesc. Te-am iubit

dintotdeauna. Încă de prima oară când ţi-am auzit vocea.

— *Adio, Max.*

— Dar... tu ce voiai să-mi spui?

— *Peste trei sute de metri, întoarceţi-vă.*

— Emma... *Te rog*, nu pleca. Nu mă lăsa singur. Nu mă lăsa singur aici. *Te rog.* Emma? Emma?

Fairlight Beach

21

Când am văzut-o pe chinezoaică jucând cărți cu fetița ei la masa lor din restaurant, cu apele și luminile portului Sydney licărind în spatele lor, am știut că nu va mai dura mult până voi găsi ce căutam.

Era pe 11 aprilie 2009, a doua sâmbătă din lună.

Eu am ajuns la restaurant la ora șapte, iar ele au venit trei sferturi de oră mai târziu. Nu păreau să se fi schimbat de când le-am văzut ultima oară, de Sfântul Valentin. Erau la fel. Cred că fetița era îmbrăcată cu aceeași rochie. Și tot ce-au făcut a fost exact la fel. Mai întâi au luat o masă copioasă – surprinzător de copioasă, patru feluri de mâncare fiecare –, după care chelnerul a adunat toate farfuriile și tacâmurile și a adus o ciocolată caldă pentru fetiță și o cafea pentru mama ei, apoi chinezoaica a scos pachetul de cărți și au început să joace. Nici acum nu mi-am dat seama ce jucau. Nu era un joc pentru adulți, dar nici unul pentru copii, cum ar fi război. În orice caz, ele păreau extrem de captivate. Odată ce-au început jocul, parcă s-au izolat într-un cocon de intimitate, uitând de cei din jur. Terasa restaurantului nu mai era la fel de aglomerată ca data trecută: pe de o parte, pentru că ultima dată fusese Sfântul Valentin, desigur, și pe de altă parte pentru că în Sydney vremea se răcise considerabil, se simțea deja că vine toamna și mulți oameni preferaseră să mănânce înăuntru. Chiar și mie începuse să mi se facă frig, dar mă bucuram că, totuși, chinezoaica și fetița ei preferaseră să

stea afară, pe terasă, deoarece puteam să le văd iarăşi exact aşa cum mi le aminteam, cu apele şi luminile portului Sydney licărind în spatele lor. Am încercat să le urmăresc discret, aruncând din când în când câte o privire spre ele, fără să mă uit insistent. Nu voiam să le stânjenesc în nici un fel.

La început am fost încântat să le văd. M-am bucurat de acea senzaţie copleşitoare de bine şi de calm care m-a cuprins când le-am zărit apărând pe terasa restaurantului. Chiar dacă, nu cu mult timp în urmă, chelnerul mă asigurase că veneau la acel restaurant în a doua sâmbătă din fiecare lună, tot nu fusesem convins că vor veni şi în această seară. Aşa că prima mea reacţie a fost una de uşurare, pur şi simplu. Urmată rapid de un sentiment de nelinişte crescândă. Problema era că, deşi m-am gândit ore în şir, tot nu găsisem un mod potrivit de a mă prezenta. Dacă veneam cu obişnuita replică „Vă rog să mă scuzaţi, dar parcă v-am mai văzut undeva", nu ajungeam niciunde. Pe de altă parte, dacă le spuneam că speranţa de a le întâlni fusese unul din principalele motive pentru care venisem cu avionul tocmai de la Londra, probabil că li s-ar fi părut ciudat şi s-ar fi speriat. Ce puteam să spun astfel încât să fie o cale de mijloc între aceste două abordări? Poate să le fi spus adevărul – că prima dată le văzusem în acest restaurant cu două luni în urmă şi că de atunci deveniseră pentru mine un fel de totem, incarnarea a tot ce-ar trebui să fie o relaţie adevărată între două fiinţe, într-o vreme în care oamenii păreau să-şi piardă abilitatea de a relaţiona unul cu altul, deşi se inventau mereu noi mijloace tehnologice care să facă posibil acest lucru... În fine, mă complicam de tot dacă mergeam prea departe cu raţionamentul, şi totuşi m-am

gândit că – dacă aveam puţin noroc şi reuşeam să găsesc cuvintele potrivite – s-ar putea să fie un mod acceptabil de a pune problema. Cred că era bine să mă grăbesc dacă voiam să nu ratez ocazia de a vorbi cu ele în seara asta. Începea să se facă târziu şi fetiţa părea obosită, aşa că de-acum puteau pleca în orice clipă. Terminaseră deja jocul de cărţi, iar acum vorbeau şi râdeau, certându-se în glumă pentru nu ştiu de ce, iar chinezoaica se uita în jur să vadă unde e chelnerul, probabil ca să-i ceară nota de plată.

Acum era momentul. Cu inima bătându-mi cu putere, tocmai eram pe punctul să mă ridic de la locul meu şi să mă îndrept spre masa lor, când ceva m-a oprit. Sau, mai bine zis, *cineva*. Căci exact în momentul acela pe terasa restaurantului a apărut pe neaşteptate tata, care a venit direct la masa mea.

Chiar aşa, tata. Ultima persoană pe care mă aşteptam s-o văd în clipa aceea. Trebuia să fie la Melbourne cu Roger Anstruther.

Bine, recunosc că am sărit peste unele părţi mai importante din povestire. Poate că e cazul să ne întoarcem puţin în timp.

Era sâmbătă după-amiaza când, în sfârşit, m-am trezit în salonul spitalului din Aberdeen. M-am trezit şi am văzut că lângă patul meu stăteau două persoane: Trevor Page şi Lindsay Ashworth. Veniseră să mă ia acasă.

A doua zi, eu şi Trevor ne-am întors cu trenul la Londra. Lindsay a venit cu Toyota Prius. În tren spre Londra, Trevor mi-a dat vestea despre Guest Toothbrushes: fuseseră obligaţi să intre în lichidare joi dimineaţă, după ce banca refuzase să le extindă liniile de credit. Anunţul fusese făcut pe când eu ajunsesem la periferia oraşului Dundee,

dar nimeni de la firmă nu reuşise să mă contacteze. Toţi cei zece angajaţi fuseseră disponibilizaţi şi bineînţeles că proiectul de lansare a noii game de produse la Târgul Asociaţiei Britanice a Comercianţilor de Produse de Igienă Dentară fusese abandonat. Toate planurile lui Lindsay eşuaseră.

Odată întors în Watford, mi-au trebuit câteva zile să mă refac după călătorie. Aproape toată săptămâna am stat numai în pat. Dar o mulţime de oameni au venit să mă vadă. Nu doar Trevor şi Lindsay, ci chiar şi Alan Guest, ceea ce mi s-a părut drăguţ din partea lui. Regreta felul cum ieşiseră lucrurile în ce priveşte participarea mea la acea campanie, aproape că se simţea principalul vinovat. I-am spus că n-ar trebui să-şi facă griji din pricina asta. Poppy a venit de două ori să mă vadă şi a doua oară l-a adus şi pe unchiul ei. A fost şi mai frumos în weekend, când mi-a fost dat să fiu martorul unui adevărat miracol, sub forma unei vizite din partea lui Caroline şi a lui Lucy. Nu au rămas peste noapte, dar chiar şi-aşa, era prima oară când veneau în Watford de când ne despărţiserăm, iar Caroline mi-a promis că vor mai veni.

Când am reuşit să mă mai întremez, am telefonat la vechiul meu loc de muncă şi am stabilit o întrevedere cu Helen, responsabila cu sănătatea în muncă. I-am spus că m-am răzgândit în legătură cu slujba mea de la magazin şi, dacă postul meu mai era cumva liber, aş dori să revin să lucrez acolo. Helen a părut surprinsă de această cerere şi mi-a zis că trebuie să se consulte cu cei de la personal, apoi mă va contacta ea peste câteva zile. S-a ţinut de cuvânt. Angajaseră pe altcineva ca responsabil pentru relaţia cu clienţii post-vânzare, zicea ea, dar îmi va trimite prin e-mail lista locurilor disponibile din alte departamente ale magazinului

şi m-a asigurat că, dacă voi postula pentru unul dintre aceste posturi, cererea mea va fi privită favorabil. Am primit lista şi, după ce m-am gândit bine, am postulat pentru un post la raionul de ţesături pentru decoraţiuni interioare. Mă bucur să spun că am primit postul şi am fost de acord să încep lucrul acolo de luni, 20 aprilie.

Între timp luasem şi o hotărâre şi mi-am dat seama acum că nu mi-a trebuit mult ca s-o pun în aplicare. Într-o dimineaţă, am luat sacul cu cărţile poştale de la Roger Anstruther şi m-am aşezat la masa din bucătărie. Le-am golit pe toate pe masă şi am început să le sortez. Voiam mai întâi să le pun în ordine cronologică. N-a fost uşor, pentru că nu pe toate era trecută data, iar pe multe dintre cele nedatate ştampila poştei era de-acum ilizibilă. A trebuit s-o iau pe ghicite. Totuşi, după câteva ore bune de muncă, reuşisem să schiţez cu aproximaţie o hartă cu itinerarul lui din ultimii ani. Din ianuarie 2006, plecase din sudul Chinei şi călătorise prin Myanmar, Thailanda, Cambodgia şi Indonezia, apoi stătuse aproape un an în insula Palau, la vreo şase sute de mile vest de Filipine. Era un loc cât se poate de îndepărtat şi gândul că Roger s-ar fi putut stabili acolo, cel puţin deocamdată, făcea ca planul meu să pară mai fantezist şi mai imposibil decât mi se păruse la început. Planul meu era să... Ei, aţi ghicit deja? Bineînţeles. Planul meu era să pun la cale un fel de reconciliere între Roger Anstruther şi tatăl meu. Să-l contactez mai întâi pe Roger şi să-i propun să reia legătura cu tatăl meu: în persoană, nu prin e-mail sau la telefon. Dar acum, văzând distanţa geografică dintre ei, această idee începea să mi se pară ridicolă. Se aflau în aceeaşi emisferă, e adevărat, dar numai atât. Şi totuşi... Cu cât mă gândeam mai mult la

planul meu, cu atât mi se părea că nu e o simplă fantezie stupidă, ci o necesitate. Povestea tatei şi a lui Roger *trebuia* să se încheie aşa. Simţeam în adâncul sufletului că era vorba de ceva mai mult decât o simplă întâmplare – că regăsirea aceasta era destinul lor şi că eu mă născusem pentru a-l înfăptui. Vi se pare cumva că eram încă zdruncinat după finalul dezastruos al călătoriei mele? Atunci gândiţi-vă numai la ce vă spun acum. La un moment dat, în sacul de plastic mai rămăseseră numai vreo douăzeci de cărţi poştale nesortate şi, când le-am scos pe toate, am descoperit că, deşi majoritatea erau din anii '90, printre ele era una mult mai recentă. Arăta o imagine a oraşului Adelaide de pe ţărmul mării şi avea data... ianuarie 2009.

Înseamnă că Roger se afla acum în Australia. El şi tata trăiau la mai puţin de o mie de mile depărtare unul de altul. Am citit şi recitit pe nerăsuflate mesajul de pe spatele cărţii poştale.

Până la urmă m-am săturat să trăiesc la capătul pământului, scria el. *Parcă a început să mi se facă dor de confortul vieţii occidentale. Şi m-am gândit – deşi e un gând morbid – că ar trebui să încep să caut un loc unde să-mi sfârşesc zilele. Aşa că iată-mă aici, cel puţin pentru următoarele câteva luni. Casa în care stau cu chirie, marcată aici cu o săgeată, probabil că avea pe vremuri o frumoasă vedere spre golf, dar se pare că toate aceste noi blocuri de locuinţe au reuşit s-o eclipseze...*

Acum spuneţi-mi – nu vi se pare că asta e mâna destinului?

De multe ori, aşa cum mi-am dat seama în ultimele săptămâni, internetul este ceva ce ridică bariere între oameni la fel de des pe cât îi pune

în legătură unii cu alții. Dar mai există și situații când poate fi o adevărată binecuvântare. În doar câteva ore, am căutat pe Google Earth, încercând să localizez zona de coastă a orașului Adelaide care se vedea în cartea poștală a lui Roger, am identificat casa, am găsit numele și adresa proprietarilor, apoi le-am trimis acestora un e-mail, întrebându-i dacă locuia la ei cineva cu numele Roger Anstruther. Am primit răspunsul a doua zi dimineață și era exact ce speram.

Îl găsisem pe Roger Anstruther.

Am plecat cu avionul în Australia pe 4 aprilie. Avea să fie o ședere scurtă de data asta, de numai o săptămână și ceva, nici cât să-mi revin după schimbarea fusului orar. Dar nici nu-mi permiteam să rămân mai mult – nu fără să mă afund și mai tare în datorii. Însă trebuia s-o fac. La început am plănuit să nu-i spun tatălui meu că vin. M-am gândit că ar fi mai bine să-i fac o surpriză. Pe urmă mi-am dat seama că era o prostie – cum să zbor cu avionul la celălalt capăt al lumii, făcând niște cheltuieli considerabile, în speranța că voi avea norocul să-l văd pe tata? Dacă e plecat pe undeva? Dacă s-a hotărât să-și ia două săptămâni de vacanță? Așa că seara, înainte să plec, i-am telefonat și n-am reușit să dau de el. Nu răspundea nimeni la telefonul fix și nici pe mobil. Atunci am început să mă alarmez. Poate i se întâmplase ceva. Poate zăcea mort în bucătăria noului apartament. Acum chiar că *trebuia* să mă duc să văd ce-i cu el.

Bineînțeles, treizeci și șase de ore mai târziu, când am ajuns la apartamentul lui și am sunat la ușă, a venit și mi-a deschis în două secunde.

— Ce cauți aici?

— Am venit să te văd. De ce n-ai răspuns la telefon?

— M-ai sunat? Cred că s-a întâmplat ceva cu telefonul. Nu ştiu cum am reuşit să-i pun soneria pe silenţios. Acum nu aud când mă sună cineva.

— Dar telefonul mobil?

— I s-a descărcat bateria şi nu-i găsesc acumulatorul. Doar n-ai venit cu avionul până aici numai pentru atâta lucru?

Încă stăteam în pragul uşii.

— Pot să intru?

Cred că tata a fost într-adevăr impresionat că mă deranjasem să vin din nou până aici, atât de curând după ultima vizită. Impresionat şi surprins. Aproape toată săptămâna n-am făcut cine ştie, dar se vedea între noi o lejeritate şi chiar (să îndrăznesc să spun?) o apropiere cum nu mai existase până atunci. I-am dat înapoi preţiosul dosar albastru pe care îl recuperasem din Lichfield şi i-am spus că am citit *Răsărit de soare*, dar n-am discutat despre asta. Cel puţin la început. Nu i-am zis nici că jumătate din geamantanul meu era ocupat cu cărţile poştale de la Roger Anstruther, aşezate straturi peste straturi. M-am gândit să mai aştept, aşa că primele zile ale vizitei mele s-au scurs în linişte, cu tot felul de treburi gospodăreşti. Tata se mutase de trei luni în noul apartament, dar acesta tot nu era mobilat cum trebuie, aşa că am dat o raită pe la magazinele de mobilă ca să cumpărăm scaune, dulapuri de bucătărie şi un pat pentru oaspeţi. Mai avea şi un televizor vechi de douăzeci de ani şi care nu prea mergea, de aceea într-o zi am ieşit în oraş să-şi cumpere un televizor nou, cu ecran plat, şi un DVD-player. S-a plâns întruna că nu mai avea la ce să vizioneze vechile lui casete video, că telecomenzile erau prea mici şi sigur o să le piardă, dar în principiu cred că a fost mulţumit nu doar de televizor, ci de toate. Deja ne simţeam mult mai bine împreună decât ultima dată când l-am vizitat.

A venit şi seara de vineri, iar eu încă nu-i spusesem ce plan aveam pentru a doua zi. Am comandat acasă mâncare chinezească şi am deschis o sticlă de New Zealand Shiraz, apoi, în timp ce el tăia friptura crocantă de raţă şi scotea clătitele din ambalajul de celofan, m-am dus în camera de alături şi, când m-am întors, i-am zis:

— Tată, am ceva pentru tine.

Am pus biletul de avion pe masă, între noi.

— Ce-i ăsta? a întrebat el.

— E un bilet de avion.

L-a luat şi s-a uitat la el.

— E un bilet pentru Melbourne.

— Aşa e.

— Pentru mâine.

— Da, pentru mâine.

L-a pus din nou pe masă.

— Despre ce e vorba?

— Mâine pleci la Melbourne, am zis eu.

— De ce să mă duc la Melbourne?

— Pentru că... Pentru că mâine va fi acolo cineva cu care cred că trebuie să te întâlneşti.

S-a uitat nedumerit la mine. Mi-am dat seama că şi eu vorbisem de parcă aş fi vrut să se întâlnească cu vreun medic specialist.

— Cu cine?

— Cu Roger, am zis eu.

— Roger?

— Roger Anstruther.

Tata s-a oprit din tăiat friptura de raţă în bucăţi mici şi subţiri şi s-a aşezat la masă.

— Ai luat legătura cu Roger? Cum?

— L-am căutat şi am dat de urma lui.

— Cum?

— După un indiciu de pe ultima carte poştală pe care ţi-a trimis-o. Am găsit-o în Lichfield.

— Încă îmi scrie?

— Da. Niciodată nu a încetat să-ţi scrie. Ai primit două sute de cărţi poştale de la el, pe care le am sus, în geamantan.

Tata s-a scărpinat în cap, nevenindu-i să creadă.

— Vrea să mă vadă?

— Da.

— Ai vorbit tu cu el?

— Da.

— Şi cum ţi s-a părut?

— Părea... dornic să te vadă.

— Şi el locuieşte acum în Melbourne?

Am clătinat din cap că nu.

— În Adelaide. Am ales Melbourne pentru că este la mijlocul distanţei dintre voi.

Tata a luat iar biletul ca să se uite la ora zborului, deşi nu părea să-i stea mintea la astfel de detalii.

— Deci se pare că totul e aranjat.

— Dacă vrei să te duci.

— Unde ar trebui să ne întâlnim?

— În ceainăria din Grădina Botanică, am zis eu, mâine după-amiază la ora trei.

A pus biletul pe masă, a luat cuţitul şi furculiţa şi a continuat să taie carnea, încruntat şi îngândurat. Mult timp după aceea nu a mai zis nimic despre acest subiect. Încep să-mi dau seama că tata e un maestru al tăcerii.

Şi totuşi am observat că a fost foarte agitat în noaptea aceea. I-am dat pachetele de cărţi poştale şi, când m-am dus la culcare, el era tot la masa din bucătărie şi le citea pe fiecare în parte. La trei dimineaţa, încă neacomodat cu noul fus orar, m-am trezit şi am văzut lumină pe sub uşa camerei lui. Se auzea şi cum scârţâie podeaua în timp ce el se plimba de colo-colo prin încăpere. Cred că nici unul dintre noi nu a mai dormit în noaptea aceea.

A doua zi dimineaţă am coborât primul în bucătărie. În timp ce făceam cafeaua, pe la ora şapte, a apărut şi tata, care mi-a zis sec:

— Nu mi-ai luat şi bilet de întoarcere.

— Nu ţi-am luat.

— De ce?

— N-am ştiut cât vrei să stai acolo. M-am gândit că asta depinde de cum vor merge lucrurile. Va trebui să-ţi iei tu bilet de întoarcere.

— Nu-mi permit să cumpăr un bilet de avion de la Melbourne la Sydney.

— O să-ţi dau eu bani.

Când am zis asta, a făcut un lucru... cum să spun? A făcut un lucru care mi s-a părut extraordinar. Dacă aveţi noroc de nişte părinţi cu care să vă înţelegeţi cât de cât bine, poate că vă e greu să vă daţi seama ce moment extraordinar a fost pentru mine. Mai întâi a spus:

— Mulţumesc, Max.

Apoi:

— Nu era nevoie să faci asta pentru mine, să ştii.

Dar nu ăsta e lucrul neobişnuit. Neobişnuit a fost că, atunci când a spus asta, a venit la mine în timp ce turnam apa fiartă în cană, peste cafea, şi mi-a pus o mână pe umăr. M-a atins.

Aveam patruzeci şi opt de ani. Era pentru prima dată când făcea gestul ăsta. M-am întors şi o clipă privirile ni s-au întâlnit. Dar a fost un moment stânjenitor pentru amândoi, aşa că ne-am uitat repede în altă parte.

— Tu ce ai planuri ai pentru azi? m-a întrebat.

— Nu cine ştie ce, am zis. Doar că în seara asta trebuie să ajung la un restaurant. Sper să mă întâlnesc cu cineva acolo.

I-am spus că era vorba de acelaşi restaurant unde trebuia să luăm masa împreună când am

venit ultima dată. I-am spus şi despre chinezoaică şi fetiţa ei.

— O cunoşti pe femeia asta? m-a întrebat el când i-am întins cana cu cafea instant.

— Nu chiar. Dar... (m-am gândit că s-ar putea să sune aiurea, dar am continuat, fie şi cu riscul ăsta)... dar, într-un fel, parcă ne-am cunoaşte. Parcă aş cunoaşte-o de mult timp.

— Înţeleg, a zis el fără să pară prea convins. Este căsătorită? Are vreun iubit?

— Nu cred. Sunt aproape sigur că e o femeie singură, cu un copil.

— Şi diseară vrei să vorbeşti cu ea, asta e ideea?

— Da, asta e ideea.

— Atunci, mult noroc, a zis el.

— Şi ţie, tată, am zis eu. E o zi importantă pentru amândoi.

Am dat noroc cu cănile de cafea şi am băut pentru întâlnirile care ne aşteptau.

După vreo jumătate de oră, chiar înainte să plece, i-am spus tatei că am găsit acumulatorul şi că i-am încărcat telefonul mobil, pe care i l-am lăsat pe biblioteca din sufragerie.

— Ai grijă să nu uiţi să-l iei cu tine! i-am strigat eu în timp ce el era în dormitor şi mai punea nişte lucruri în bagaj.

— Nici o grijă, a strigat şi el. L-am luat deja. Îl am aici.

Iar fraierul de mine l-am crezut.

Şi-acum iată-l aici: din nou în Sydney, după numai douăsprezece ore, aşezându-se pe scaunul din faţa mea, pe terasa restaurantului, în timp ce apele şi luminile portului Sydney licăreau în spatele nostru. În afară de chinezoaică şi fetiţa ei, eram singurii care mai rămăseseră pe terasă.

Dinspre ocean venea o briză răcoroasă. Tatei i-a zburlit părul şi m-am gândit atunci ce norocos e că nu a chelit deloc la vârsta lui. Gândindu-mă la asta, mi-am trecut şi eu mâna prin părul meu acum încărunţit complet, dar care – la fel ca la tata – era încă des şi viguros şi mi-am zis că probabil îl moştenisem pe el şi-ar trebui să mă bucur, fiindcă sunt atâţia bărbaţi de vârsta mea care au chelit de tot. Mă uitam la tata în timp ce mi se perindau prin minte aceste gânduri şi începeam să-mi dau seama că îi semăn în multe privinţe – culoarea ochilor, linia bărbiei, felul în care ne plăcea să învârtim uşor paharul înainte de a bea – şi, pentru prima dată, mi s-a părut un lucru bun, favorabil, care mi-a dat o senzaţie plăcută în stomac : sentimentul întoarcerii acasă.

— Speram să te găsesc aici, a zis el. Ai terminat de mâncat? Vrei să luăm ceva de băut? Pentru că, te rog să mă crezi, simt nevoia să beau ceva.

I-am spus că, firește, vreau să bem ceva împreună, iar el a chemat chelnerul şi a cerut două *amaretto* mari (doar că el le-a zis „*amaretti*").

— Cum a fost? l-am întrebat, deşi mi-am dat seama că ceva nu mersese bine. Cum a mers întâlnirea cu Roger? L-ai recunoscut după atâţia ani?

Chelnerul ne-a adus băuturile (uite încă un motiv pentru care îmi plăcea restaurantul acela – serviciile excelente), apoi s-a dus la cealaltă masă să facă nota de plată pentru chinezoaică şi fetiţa ei.

Tata a învârtit uşor paharul de *amaretto*, apoi a luat o înghiţitură zdravănă.

— A cui a fost ideea să ne întâlnim în ceainăria din Grădina Botanică? a întrebat el. A fost ideea ta sau a lui Roger?

— A fost ideea mea. De ce, nu ţi-a plăcut? Să nu-mi spui că era închis pentru renovare sau mai ştiu eu ce.

— Nu. Nu-i vorba că nu mi-a plăcut ideea. Grădinile erau superbe. Mă miră doar faptul că tu ai ales locul acela, deoarece nu credeam că ai mai fost vreodată în Melbourne.

— N-am fost, am recunoscut eu. Dar am un prieten pe Facebook care locuieşte în Melbourne, aşa că l-am rugat pe el să-mi sugereze un loc de întâlnire. Deci aş putea să spun că a fost ideea lui, nu a mea.

— Ah. Acum am înţeles. E-n regulă.

Dar eu simţeam că totuşi ceva nu era în regulă. Nu era deloc în regulă.

— Dar...? l-am îndemnat eu.

— Ei bine... Tata s-a oprit să mai ia o gură de *amaretto* şi să-şi aleagă în gând cuvintele. Ei bine, Max, a fost o idee minunată, dar există şi o problemă.

— Care?

S-a aplecat spre mine şi a zis:

— *Sunt două ceainării în Grădina Botanică din Melbourne.*

Tocmai mă pregăteam să iau o gură de *amaretto*. Am lăsat încet paharul în jos.

— Cum?

— Sunt două ceainării. Una într-un capăt, alta în celălalt capăt al grădinii. Una este la intrarea principală, vizavi de monumentul eroilor, cealaltă este lângă lacul ornamental. Eu m-am dus la cea de lângă lac.

— Şi Roger...? am întrebat eu, deşi abia mai puteam să vorbesc.

— Se pare că el s-a dus la cealaltă.

Atunci mi-am dat seama de oribila absurditate a situaţiei.

— Şi nu v-aţi întâlnit?

Tata a dat din cap că nu.

— Dar... i-am dat numărul tău de mobil. Şi-am trecut şi numărul lui în agenda telefonului tău. Nu te-a sunat?

— Ba da. De paisprezece ori. Am constatat când am ajuns acasă. Uită-te şi tu.

Şi-a scos mobilul din buzunarul jachetei şi mi-a arătat micul mesaj de pe ecran: „14 apeluri nepreluate".

— Şi de ce n-ai răspuns?

— N-am avut telefonul la mine.

— *Nu ai avut telefonul la tine?* Tată... *prostănacule*! Te-am *întrebat* dacă ai telefonul la tine. Şi-ai spus că-l ai. Te-am întrebat azi-dimineaţă.

— Am crezut că l-am luat, dar nu l-am luat. Uite ce-am luat în locul lui.

A scos un obiect din celălalt buzunar al jachetei şi l-a pus pe masă, între noi. Era telecomanda noului televizor cu ecran plat.

— Recunoaşte şi tu că arată la fel, a zis el, punând-o lângă telefonul mobil de pe masă.

Avea dreptate. Semănau.

— Şi... ce s-a întâmplat?

— Am ajuns la ceainărie pe la trei fără zece minute, am aşteptat cam o jumătate de oră, apoi, văzând că Roger întârzie, am vrut să-mi verific telefonul să văd dacă nu cumva m-a sunat şi n-am auzit, şi abia atunci am constatat că am luat din greşeală telecomanda. Dar nu m-am impacientat, deoarece la momentul acela ştiam că există o singură ceainărie în Grădina Botanică, iar eu acolo mă aflam. Am mai aşteptat douăzeci de minute, după care a venit o fată să strângă ce era pe masă şi am întrebat-o: „Fiţi amabilă, dacă i-aţi da cuiva întâlnire la ceainăria din Grădina Botanică, aici aţi veni?", iar ea a zâmbit şi mi-a zis „Bineînţeles că aici", dar când a dat să plece, s-a întors şi mi-a zis „Oh, asta dacă nu cumva v-aţi referit la cealaltă, desigur."

Amândoi am învârtit uşor paharele de *amaretto* şi am mai comandat fiecare câte unul. Paharele erau aproape goale.

— Atunci mi-am dat seama ce se întâmplase. Am întrebat-o pe fată cât timp mi-ar lua să ajung la cealaltă ceainărie şi ea a zis că zece sau cincisprezece minute (a văzut că nu mai eram aşa tinerel), iar eu am întrebat-o dacă există una sau mai multe căi ca să ajungi acolo şi ea mi-a zis că sunt mai multe variante. M-am gândit că şi Roger cu siguranţă îşi va da seama ce s-a întâmplat şi că cel mai bine ar fi să rămân pe loc, să mai aştept puţin. Aşa că am zăbovit încă cincisprezece minute, apoi am început să mă impacientez; probabil aş fi putut să-i rog pe cei de la ceainăria în care mă aflam eu să sune la cealaltă ceainărie şi să întrebe dacă era acolo cineva care arăta ca Roger, dar nu mi-a trecut prin cap, m-am ridicat de la masă şi am pornit într-acolo. Ceea ce mi-a luat cam douăzeci şi cinci de minute, fiindcă de la o vreme încoace nu mai pot să merg atât de repede şi mă tot rătăceam pe alei. În orice caz, când am ajuns acolo, Roger plecase.

— Ştii tu că fusese acolo?

— Oh, da. Mi l-a descris omul care servea.

— Dar nu l-ai văzut pe Roger de patruzeci de ani.

Tata a zâmbit.

— Aşa e. Dar, după descriere, era Roger. Unele lucruri nu se uită niciodată.

— Şi pe urmă ce s-a mai întâmplat?

— Şi pe urmă... Tata a încercat să continue firul povestirii, dar parcă îi pierise cheful. Oh, Max, a zis el, chiar vrei să ştii? Ce-ai zice să mai bem ceva?

Am comandat încă două *amaretti*: moment în care am observat că chinezoaica şi fetiţa ei nu mai erau la masă.

— Oh, nu – au plecat, am zis eu dezamăgit. Fusesem atât de absorbit de povestirea tatei încât nici nu observasem când au plecat.

— Cine a plecat?

— Femeia aceea şi fiica ei. Cele cu care voiam să vorbesc.

— Nu ai reuşit să vorbeşti cu ele?

— Nu.

— Eu am crezut că deja aţi vorbit.

— Tocmai mă pregăteam să mă duc să vorbesc cu ele când ai apărut tu. Acum uite că au plecat.

Eram disperat. M-am ridicat de la masă să mă uit mai bine prin preajmă şi le-am zărit la vreo sută de metri depărtare, ţinându-se de mână şi mergând agale spre Circular Quay. O clipă chiar m-am gândit să alerg după ele. La urma urmei, venisem tocmai de la Londra ca să vorbesc cu femeia asta. De fapt, probabil că aş fi plecat de la terasa restaurantului chiar atunci şi aş fi pornit în fugă pe urmele lor dacă tata nu m-ar fi apucat de braţ ca să mă oprească.

— Stai jos, a zis el. Poţi să vorbeşti cu ele mâine.

— Cum adică mâine? am întrebat supărat. Au *plecat*, tu auzi ce spun? Au plecat şi nu mai am cum să le găsesc decât dacă vin iar încoace peste o lună.

— Poţi să vorbeşti cu ele mâine, a repetat tata. Ştiu unde să le găseşti.

Atunci a sosit şi următorul rând de *amaretti*. Chelnerul ne-a spus că sunt din partea casei. I-am mulţumit şi tata a continuat:

— Dacă te referi la femeia şi fetiţa care stăteau în colţul acela (am clătinat din cap că da, sugrumat de teama că avea de gând să râdă de mine, dându-mi speranţe false), am auzit ce vorbeau când am venit. Fetiţa întreba dacă o lasă să meargă mâine să înoate, iar maică-sa zicea că o

lasă dacă e vremea frumoasă, iar fetiţa a zis că vrea să meargă la Fairlight Beach.

— Fairlight Beach? Unde e asta?

— Fairlight e o mică suburbie, cum mergi spre Manly. Acolo e o plajă adăpostită, cu o piscină naturală. Deci se pare că acolo vor fi mâine.

— Dacă vremea e frumoasă.

— Dacă vremea e frumoasă.

— Cum s-a anunţat că va fi vremea?

— Au spus că va ploua, a zis tata sorbind din *amaretto*. Dar de obicei se înşală.

— Au spus la ce oră vor să se ducă?

— Nu, a zis tata. Cred că va trebui să pleci foarte devreme ca să fii sigur că vă întâlniţi.

Am stat să mă gândesc la această posibilitate. Avionul meu spre Londra era la ora zece în seara următoare, iar eu nu aveam alte planuri pentru restul zilei. Şi totuşi, să stau ore întregi pe o plajă ca să le caut pe chinezoaică şi pe fetiţa ei era o idee care nu prea îmi surâdea. Dar n-aveam încotro. Nevoia de a vorbi cu ea devenise deja obsedantă – chiar dacă însemna să schimbăm doar câteva cuvinte. Gândul că mă voi întoarce la Londra fără să fi intrat cumva în legătură cu ea era insuportabil.

— Fie, am zis eu suspinând resemnat, cred că asta va trebui să fac.

— Nu te îngrijora, Max – totul se va rezolva.

M-am uitat la el cu surprindere. Toată săptămâna descoperisem nişte laturi ale personalităţii tatălui meu pe care nu i le cunoscusem până atunci. Parcă nu-i stătea în fire să aibă grijă să mă liniştească.

— Pari foarte... calm după atâtea prin câte ai trecut azi.

— Ce poţi să faci? a zis el. Unele lucruri... Max, unele lucruri nu sunt menite să se întâmple.

Au trecut peste patruzeci de ani de când l-am văzut pe Roger ultima oară. Iar de când s-au întâmplat lucrurile despre care am scris în memoriile mele, a trecut o jumătate de veac. În tot acest timp am supraviețuit fără el. Sigur, azi m-am simțit distrus când iarăși n-am reușit să dăm unul de altul. Am avut sentimentul îngrozitor că istoria se repetă, după cum îți poți imagina. Dar pe urmă... Pe urmă m-am întors la ceainărie – cea la care mă dusesem la început, lângă lacul ornamental. Am mai stat câtva timp acolo, am băut o bere și mi-am zis – dacă vine, bine, dacă nu vine, asta e. Și n-a venit. A fost o după-amiază frumoasă. În Melbourne e mult mai cald decât aici. Am stat acolo, am băut bere, am ascultat cum cântau păsările alea exotice, am privit palmierii și curmalii... chiar m-am simțit minunat. Au acolo și un superb chiparos de baltă, chiar pe malul lacului. Un chiparos de baltă mexican. Am scris și o poezie despre el. I-am zis *Taxodiacee*[1]. Uite.

Mi-a întins carnețelul lui cu coperte negre de piele și am încercat să citesc o scurtă poezie de opt rânduri pe care o scrisese acolo în după-amiaza aceea. A fost destul de greu să-i descifrez scrisul, cât despre poezie, n-am priceput nimic, ca de obicei.

— Minunat, am zis eu dându-i carnețelul înapoi și mi-am stors mintea ca să mai găsesc ceva de spus. Ar trebui să publici poeziile astea ale tale.

— Oh, sunt doar un amator, știu lucrul ăsta.

— Roger nu ți-a lăsat nici un mesaj pe telefon? am întrebat, în speranța că totuși se mai putea face ceva după fiascoul din ziua aceea.

— Habar n-am, a zis tata. Nu știu cum se ascultă mesajele și, chiar dacă mi-a lăsat vreunul, nu vreau să-l aud.

---

1. Familie de plante din care face parte chiparosul.

— Serios? După atâția ani, nu ai... curiozitatea?

— Max, a zis tata aplecându-se spre mine și așezându-și mâinile peste ale mele. Încă un gest fără precedent. Azi ai făcut un lucru nemaipomenit pentru mine. N-am să-l uit niciodată. Nu pentru că aș fi vrut să-l văd din nou pe Roger, ci pentru că asta demonstrează că tu mă accepți așa cum sunt. Accepți ceea ce sunt.

— Mai bine mai târziu decât niciodată, am zis eu râzând scurt, cu părere de rău.

— Ce spui despre apartamentul meu? m-a întrebat tata după o scurtă pauză (în care și-a retras mâinile de pe ale mele).

— Cred că e... OK. Mai e puțin de lucru ca să-l faci să arate ca o casă.

— E oribil, nu-i așa? Am să anunț proprietarii că plec.

— Și te muți? Unde?

— Cred că e timpul să mă întorc acasă. În fond, apartamentul din Lichfield stă gol degeaba. Ar fi mult mai bine să locuiesc acolo. Dacă se mai întâmplă să te îngrijorezi din pricina mea – sau eu să mă îngrijorez din pricina ta – e mult mai simplu să fiu la doar trei ore de mers cu mașina pe autostradă, nu crezi? În loc să zbori cu avionul douăzeci și patru de ore.

Da, și eu eram de acord cu asta: ar fi mai bine să locuiască în Lichfield decât în Sydney. Așa că tot restul serii numai despre asta am discutat: nu despre Roger Anstruther sau despre chinezoaică și fetița ei. I-am povestit tatei despre Miss Erith și cum l-a făcut bulangiu nenorocit fiindcă a plecat fără să-i spună când se întoarce, despre prietenia ei cu doctorul Hamid, despre cât era de revoltată că Anglia se află în puterea marilor corporații. A zis că și lui i-ar plăcea s-o revadă. Și uite așa, dintr-una într-alta – venind

vorba despre cum s-a mutat el prima dată în Lichfield după moartea mamei –, am ajuns să vorbim şi despre mama. Să vorbim despre mama după atâta amar de vreme! De la înmormântarea ei şi până în seara asta, nu cred că vreunul dintre noi i-a pomenit vreodată numele. Şi acum, pentru prima dată, am văzut că tatei i s-au umplut ochii de lacrimi, lacrimi adevărate, când a început să vorbească despre anii lor de căsnicie, despre cât de jalnic credea el că fusese ca soţ, despre cât de ticălos fusese cu ea, ce mână proastă nimerise ea când soarta a făcut jocul şi a împărţit cărţile – să moară la vârsta de patruzeci şi şase de ani fără să fi cunoscut altceva până atunci decât nefericirea de a fi fost căsătorită cu un om măcinat de ură faţă de propria persoană, un om care nu ştia decât să-şi înăbuşe emoţiile şi să-şi reprime dorinţele...

Abia când ne-am pomenit cu chelnerul lângă noi, a început şi tata să-şi mai vină în fire.

— Domnilor, a zis chelnerul, în câteva minute va trebui să plecaţi. Este ora închiderii.

— Aveţi dreptate, am răspuns eu.

— Până atunci... poate ne mai aduceţi două *amaretti*?

Când ne-a adus băuturile, am ciocnit paharele încă o dată şi am băut în cinstea mamei.

— Ea a fost totul pentru mine, am zis eu. Ştii, nu i-am spus asta niciodată. Ar fi trebuit să-i spun. Sper că într-un fel a înţeles cât de mult am iubit-o.

M-am uitat la tata întrebându-mă dacă va zice şi el la fel. Oare şi el o iubise? Probabil că o iubise, în felul lui, dacă rămăsese cu ea atâta timp. Dar n-a zis nimic: doar mi-a zâmbit cu tristeţe.

Între timp, chelnerul începuse să ridice scaunele pe mesele din jurul nostru. Eram amândoi obosiţi şi ne era somn.

— Oricum, hai mai bine să privim înainte. Ar trebui cel puţin să vedem ce facem cu piatra de pe mormântul mamei. Nu scrie pe ea decât *„Barbara Sim, 1939-1985"*. Ar fi bine să mai adăugăm ceva.

— Ai dreptate, a zis tata. Ăsta va fi primul lucru de care ne vom ocupa.

Atunci am avut un moment de inspiraţie.

— Ştiu – ce-ai zice de versurile alea din *Patru cvartete*? Alea foarte frumoase, despre timpul trecut cuprins în timpul prezent.

Tata s-a gândit puţin.

— Nu-i rău. Nu-i rău deloc.

Dar mi-am dat seama că nu era prea convins.

— Ai tu o idee mai bună?

— Nu chiar. Doar că mamei tale nu-i plăcea deloc poezia. Nu i-ar fi plăcut să aibă scrise pe mormânt nişte versuri de T.S. Eliot.

— Foarte bine, atunci. Ce i-ar plăcea?

— Păi, ştiu şi eu? Ei îi plăceau Tommy Steele, Cliff Richard...

— OK, atunci să fie Cliff. Câteva versuri dintr-un cântec de-al lui.

— *Living Doll*[1] ... a zis tata gânditor şi a clătinat din cap. Parcă nu prea merge pe un mormânt.

— Ce zici de *Devil Woman*[2] ? Cred că nici ăsta.

— *Congratulations*[3] ? Nu prea cred.

— *We are all going on a summer holiday*[4] ?

— Nu, nu sunt bune de epitaf. Nu-i bun nici unul.

Privirile ni s-au întâlnit iar şi brusc am izbucnit amândoi în râs: apoi am învârtit uşor paharele de *amaretto* şi le-am băut până la ultimul strop.

---

1. Păpuşă vie (engl.).
2. Diavoliţă, femeie afurisită (engl.).
3. Felicitări (engl.).
4. Plecăm cu toţii în vacanţa de vară (engl.).

22

Donald Crowhurst a început să se gândească la misterul nedezlegat al rădăcinii pătrate a lui minus unu şi în scurt timp s-a pomenit că intră într-un „tunel întunecat" din care n-avea să mai iasă. Mulţi dintre noi, slavă Domnului, avem norocul să scăpăm din el. Puţini sunt cei care reuşesc să evite aceste tuneluri, dar de obicei ceva ne scoate la celălalt capăt. Cel în care am fost eu... ei bine, s-a dovedit a fi mai lung şi mai întunecat decât mi-aş fi putut imagina. Acum îmi dau seama că rătăcisem prin el aproape toată viaţa. Dar cel mai important este că am scăpat până la urmă: şi, când am ieşit în sfârşit la lumină, clipind şi frecându-mă la ochi, m-am pomenit într-un loc din Sydney numit Fairlight Beach.

Am ajuns acolo dimineaţă, la ora nouă, după ce am luat primul feribot de la Circular Quay la Manly. De la Manly Wharf la Fairlight erau cincisprezece minute de mers pe jos. Cerul era acoperit cu nori cenuşii de ploaie, dar cu toate astea, în aer se simţea o căldură umedă. Era suficient de cald ca să ieşi să înoţi. Zecile de joggeri care treceau pe lângă mine pe promenada dintre Wharf şi Fairlight Beach erau transpiraţi. Crezusem că prezenţa mea acolo va atrage atenţia, că voi fi numai eu şi ceilalţi se vor uita la mine cum stau pe plajă de unul singur, dar nu, pe-acolo trecea întruna lume. Nu doar joggeri, ci şi oameni care îşi plimbau câinii, admirau priveliştea sau ieşiseră la o plimbare de dimineaţă, în drum spre magazine ca să-şi cumpere ziarele de duminică. Mă simţeam

ca acasă: simţeam că fac parte dintr-o comunitate plăcută, relaxată şi primitoare.

Totuşi, să stai singur pe o bancă şi să priveşti marea, aşteptând cu nerăbdare pe cineva timp de trei ore, nu-i puţin lucru. Pe drum îmi cumpărasem ziarul *Sun-Herald* ca să am ceva de citit, dar asta m-a ţinut ocupat doar vreo oră. Nu adusesem cu mine decât o sticlă mică cu apă şi nici nu voiam să beau prea mult din ea, ca să nu fie nevoie să mă duc la toaletă. Priveliştea era spectaculoasă: la marginea plajei era o piscină cu apă sărată săpată în stâncă, un dreptunghi iridescent de apă albastră-verzuie, iar dincolo de ea se întindea spre orizont marea calmă şi cenuşie în această dimineaţă, presărată cu iahturi şi, încă şi mai departe, mai degrabă se ghicea decât se zărea superba imensitate a oraşului Sydney. Ai fi zis că era imposibil să te saturi de această priveliştе. Poate cu altă ocazie, când n-ar fi trebuit să mă uit atât de disperat să văd dacă apar chinezoaica şi fetiţa ei, mi-ar fi făcut plăcere să stau toată ziua pe bancă şi să privesc plaja şi marea. Însă azi nu mă încânta prea mult această perspectivă.

Dar nu vreau să vă las să aşteptaţi cât am aşteptat eu. Au venit. Au venit imediat după prânz. Chinezoaica, fiica ei şi încă o fetiţă de aceeaşi vârstă. O prietenă de-a fiicei ei, probabil. Blondă, caucaziană. Toate trei au trecut chiar pe lângă banca mea şi au intrat pe plajă, unde chinezoaica a întins pe nisip o pătură de picnic, iar cele două fetiţe s-au dezbrăcat imediat de haine, rămânând în costume de baie, şi au alergat spre stânci ca să se joace. Chinezoaica – îmbrăcată cu un tricou alb şi nişte pantaloni bleumarin trei sferturi, evazaţi – s-a aşezat pe pătură şi, în timp ce privea spre cealaltă parte a golfului, şi-a turnat într-un pahar ceva cald dintr-un termos.

Aşadar, aceasta era şansa mea. În sfârşit sosise momentul. Dar oare puteam s-o fac? Puteam să mă duc la o străină, o femeie singură care ieşise după-amiaza pe plajă împreună cu fiica ei şi încă o prietenă, să dau buzna în viaţa ei, invadându-i intimitatea cu o frază tâmpită de genul „Mă scuzaţi, ştiu că nu mă cunoaşteţi, dar...“?

Mă pregăteam să recunosc în sinea mea că nu voi fi în stare s-o fac şi deodată un ţipăt de durere şi spaimă s-a auzit dinspre piscină.

M-am uitat într-acolo. Era prietena cu care venise fetiţa chinezoaicei. Alunecase şi căzuse. Se ridicase în picioare chiar pe marginea piscinei ca să meargă în echilibru pe peretele de piatră, dar se dezechilibrase şi căzuse în mare. Instinctiv am sărit s-o ajut. Eu alergând dintr-o direcţie, chinezoaica venind şi ea în fugă de pe plajă, unde îşi întinsese pătura pe nisip, amândoi am ajuns acolo în acelaşi timp.

— Jenny! a strigat ea. Jenny, ai păţit ceva?

Aici apa nu era deloc adâncă, iar Jenny stătea acum în picioare, cu lacrimile şiroindu-i pe obraji. Zidul de pe care căzuse în mare era înalt de aproape un metru şi jumătate, prea sus pentru ca ea să poată să urce, aşa că trebuia mai întâi s-o trag în sus ca s-o scot de-acolo. Am întins braţele spre ea.

— Haide, prinde-te de mine, am zis eu. Am să te trag în sus.

Fetiţa cu părul blond m-a apucat de mâini, iar eu am ridicat-o cu uşurinţă pe marginea piscinei. Atunci am văzut că se zdrelise rău la piciorul stâng, la gleznă şi ceva mai sus, probabil când căzuse pe pietrişul de pe fundul apei. Sângera destul de tare. S-a aruncat în braţele chinezoaicei şi a plâns câtva timp, după care toţi patru am ocolit piscina şi ne-am întors la pătura de pe plajă.

— Vă mulţumesc, vă mulţumesc foarte mult, zicea chinezoaica. Mi se părea şi mai frumoasă acum, când o priveam mai de-aproape.

— Pot să vă ajut cu ceva? am întrebat eu.

— Cred că o să fie bine. Trebuie doar să-i curăţ rana şi...

— Doar nu plecăm acasă, nu-i aşa, mami? a întrebat fetiţa ei.

— Nu ştiu, scumpo, cum vrea Jennifer. Jennifer, vrei să mergi acasă la mama ta?

Jennifer a clătinat din cap că nu.

Când am ajuns pe plajă, Jennifer s-a întins pe pătură, iar noi i-am examinat rănile de la picior. Una dintre zgârieturi era mai urâtă şi destul de adâncă. Chinezoaica a scos un şerveţel Kleenex dintr-o cutie din coşul de picnic, iar eu am turnat peste rană nişte apă din sticla pe care o aveam cu mine, am curăţat-o şi am oprit sângerarea. Apoi ea a mai căutat ceva prin coş şi am auzit-o şoptind:

— N-am nici un plasture la mine! Cum de n-am luat plasturi?

Mi-am adus aminte că în drum spre plajă trecusem pe lângă o farmacie şi i-am zis:

— Mă duc eu să cumpăr.

— Nu – vă rog – nu vreau să vă deranjez prea mult.

— Dar nu mă deranjaţi deloc. E o farmacie puţin mai sus. Trebuie să-şi acopere zgârieturile acelea. Altfel nu mai poate să intre în apă toată ziua.

— Zău, nu cred...

Dar n-am mai stat să-i ascult protestele şi, până să termine ce avea de spus, am şi plecat într-acolo. M-am dus şi m-am întors în mai puţin de zece minute. Când am revenit şi i-am dat plasturii, mi-am dat seama că nu mai aveam cu

ce s-o ajut. Rănile au fost acoperite foarte repede şi cele două fetiţe – care, cât fusesem eu plecat, au ras aproape tot ce aduseseră de mâncare pentru picnic – îşi recăpătaseră buna dispoziţie. Acum se pregăteau s-o zbughească din nou la piscină.

Înainte să le dea voie să plece, chinezoaica s-a ridicat în picioare şi i-a strâns fiicei ei părul într-o coadă de cal pe care a legat-o cu un elastic.

— Să nu intraţi imediat în apă, ca să aibă timp să se digere mâncarea, a zis ea. Şi să fiţi mai atente de data asta.

— O să fim.

— Şi ce-ar fi să-i mulţumiţi domnului care a fost atât de amabil şi ne-a ajutat?

— Vă mulţumim, au zis ele într-un glas, ascultătoare.

— Pentru puţin, am zis eu. Dar ele plecaseră deja.

Câtva timp, eu şi chinezoaica am tăcut jenaţi. Nici unul dintre noi nu ştia ce să zică.

— Mă bucur că s-a întâmplat să fiu aici, am îngăimat eu într-un târziu. Adică sunt convins că v-aţi fi descurcat şi singure, dar...

Ea s-a uitat la mine uşor încruntată şi a zis:

— Nu mă pricep foarte bine la accente, dar sunteţi englez, nu-i aşa?

— Da, aşa este.

— Aţi venit doar în vizită? Sunteţi de mult timp în Sydney?

— Doar de o săptămână, am răspuns eu. Am venit să-l văd pe tatăl meu. Să rezolvăm nişte probleme de familie. Acum am terminat şi mă întorc la Londra. De fapt, chiar în seara asta.

Când a auzit, mi-a întins hotărâtă mâna, cu un aer formal.

— Atunci vă mulţumesc foarte mult pentru ajutor, domnule... ăăă...

— Sim, am spus eu dând mâna cu ea. Maxwell Sim.

— Vă mulţumesc, domnule Sim. Dar înainte să plecaţi, aş vrea să vă întreb ceva – dacă îmi permiteţi.

— Desigur.

— Eram foarte curioasă. Voiam să ştiu dacă a fost o pură coincidenţă faptul că aseară am mâncat la acelaşi restaurant.

— Ah, am zis eu.

Se pare că fusesem descoperit.

— Şi în urmă cu două luni, dacă nu mă înşel.

— În urmă cu două luni, am repetat eu. Da, aşa este.

— Mă urmăriţi cumva, domnule Sim? Ar trebui să anunţ poliţia?

Nu ştiam ce să spun. Ea avea acum o anumită sclipire în ochi, dar era mai degrabă o sclipire de sfidare, nu de panică.

— Am venit, am zis eu alegându-mi cuvintele cu grijă, fiindcă ştiam că am să vă găsesc aici. Şi am încercat să vă găsesc pentru că doream să vă întreb ceva. Trebuie să ştiu un lucru pe care numai dumneavoastră mi-l puteţi spune. Atâta tot.

— Atâta tot? Atunci să auzim întrebarea.

— Da. Întrebarea. Foarte bine, acum puteam s-o întreb direct. Sunteţi căsătorită? Aveţi un prieten? Fiica dumneavoastră are un tată?

Chinezoaica a zâmbit reţinut şi s-a uitat în altă parte.

— Înţeleg, a zis ea.

Apoi, uitându-se din nou la mine:

— Da, domnule Sim, sunt căsătorită. Am o căsnicie fericită, cum se zice.

— Ah, am înţeles. M-am simţit imediat ca şi cum în faţa mea s-ar fi deschis un hău imens de dezamăgire şi acum nu voiam decât să mă arunc în el. În cazul ăsta, am zis, cred că ar fi mai bine

Lian a zâmbit din nou în felul ei reţinut, dar fermecător. A privit în jos, în paharul cu ceai, şi a zis:

— Da, cina aceea pe care o luăm împreună este foarte specială pentru noi. Mergem acolo în a doua sâmbătă din fiecare lună. Ştii, soţul meu, Peter, trebuie să se ducă în Dubai o dată pe lună. Acolo săptămâna de lucru începe duminică dimineaţa. Aşa că pleacă cu avionul din Sydney la nouă fără zece, cu o seară înainte. Eu şi Yanmei îl conducem la aeroport, iar ea e întotdeauna cam abătută fiindcă îl iubeşte foarte mult pe tatăl ei şi îi e dor de el când este plecat. Şi-atunci, ca s-o înveselesc, mergem împreună la acel restaurant. De douăsprezece ori pe an, negreşit, fie vară, fie iarnă. Copiii au nevoie de nişte tipare. Au nevoie de ordine. Desigur, şi adulţii. Mersul la restaurantul acela este o constantă în viaţa noastră.

— Îmi place, am început eu, simţind că nu mai am nimic de pierdut dacă spun direct tot ce gândesc, îmi place când vă văd cum jucaţi cărţi. Ca şi când restul lumii nu mai există în jurul vostru. Iar Yanmei – parcă ai fi tu în miniatură.

M-am uitat spre fetiţă şi am văzut-o stând pe marginea piscinei, pregătindu-se să sară în apă.

— Felul cum vorbeşte, cum se mişcă, seamănă cu tine...

— Serios? a zis Lian. Crezi că există o asemănare fizică?

— Bineînţeles.

— Dar să ştii, a zis ea, Yanmei nu este fiica mea naturală.

— Nu este?

— Nu. Eu şi Peter am adoptat-o acum trei ani. De fapt, nici măcar nu suntem de aceeaşi naţionalitate. Eu sunt din Hong Kong. Yanmei este din China, dintr-un oraş numit Shenyang,

din provincia Liaoning. Probabil că asemănarea dintre noi este numai în mintea ta. Poate că asta ai vrut tu să vezi.

— Poate, am zis eu sorbind din ceai şi privind spre golf. Nu ştiu de ce, dar m-a tulburat această informaţie. Ştiind acum că nu există o legătură de sânge între Lian şi Yanmei, parcă mi-am schimbat imaginea despre ele. Deci voi nu aveţi copiii voştri?

— Nu. O perioadă de timp am fost foarte nefericiţi din cauza asta. Dar acum o avem pe Yanmei...

— Era orfană?

— Da. Mama ei a murit în urmă cu câţiva ani, pe când ea avea numai trei ani. Mă tem că a avut o moarte groaznică. Ştii, condiţiile de muncă din fabricile de acolo erau atât de proaste că întreceau orice imaginaţie. Muncitorii aveau atâtea de îndurat numai pentru ca noi, cei din Occident, să avem nişte produse la preţ redus. Mama lui Yanmei lucra într-o fabrică, la vopsitorie, şi muncea cincisprezece sau şaisprezece ore pe zi, folosind numai vopsele chimice, pline de solvenţi toxici. Fără nici un fel de protecţie – fără măşti sau ce mai era necesar. A murit de cancer. Cancer la creier.

— Groaznic, am zis. Era un cuvânt banal, dar n-am găsit altceva de spus. Şi ce producea fabrica?

— Periuţe de dinţi, mi se pare.

M-am uitat surprins la Lian când a spus asta. Auzisem bine?

— Periuţe de dinţi?

— Da, periuţe de plastic ieftine. Pari surprins. Ce e de mirare?

De fapt, rămăsesem fără grai.

— Cumva periuţele de dinţi au o anume semnificaţie pentru tine?

Încet-încet am început să-mi recapăt graiul.

— Da, au o semnificaţie foarte specială. Mai mult decât atât, ceea ce tocmai mi-ai spus, povestea mamei lui Yanmei... Mi se pare uluitoare. De necrezut.

— Nu e deloc de necrezut. Lucrurile astea se întâmplă tot timpul în ţările slab dezvoltate şi nu numai. Din păcate, avem tendinţa să le ignorăm.

— Nu, ceea ce mi se pare de necrezut este... semnificaţia personală. Semnificaţia pe care o are pentru mine, personal.

— Oh, înţeleg. Ai putea să-mi explici această semnificaţie?

Am inspirat adânc şi am clătinat din cap.

—Mi-ar lua... mă tem că mi-ar lua foarte mult timp. Ştii, într-un mod ciudat, tot ce mi s-a întâmplat în ultimele săptămâni are legătură cu Yanmei şi cu mama ei. Dar ar trebui să-ţi spun toată povestea ca să înţelegi şi sunt sigur că te-ar plictisi.

— Dar acum trebuie să-mi povesteşti. Uite! A arătat spre Yanmei şi Jennifer care se bălăceau de la un capăt al bazinului la altul. Fetele se distrează. Nu vor vrea să plece decât cel mai devreme peste o oră. Eu nu mi-am adus nimic de citit. Aşa că spune-mi povestea ta. Aş vrea s-o aud, indiferent cât de lungă sau de plictisitoare ar fi. Ce altceva am de făcut?

Şi aşa am început să-i povestesc toate lucrurile care mi s-au întâmplat de când le văzusem pentru prima oară pe ea şi pe Yanmei în restaurantul de lângă portul Sydney, de ziua Sfântului Valentin. Nu ştiam cu ce să încep şi cred că iniţial am zăpăcit-o de tot. Am început prin a-i povesti despre Alan Guest, despre toate idealurile şi ambiţiile pe care încercase să le realizeze cu mica lui firmă de periuţe de dinţi, crezând că, dacă avusesem

ceva de învăţat din tot ce mi se întâmplase în ultimul timp, atunci aceasta a fost o lecţie despre duritatea lumii: am învăţat că trăim vremuri în care o organizaţie, oricât de bine intenţionate şi de inovatoare ar fi eforturile ei, poate fi îngenuncheată de alte forţe mai puternice. Pe urmă m-am gândit că poate nu acesta era înţelesul poveştii şi că poate ceea ce aflasem eu (sau începusem să aflu) era ceva despre mine, despre felul meu de a fi şi despre problemele mele. Aşa că săream de la una la alta, încât biata Lian era din ce în ce mai nedumerită şi, la un moment dat, mi-a zis să o iau de la capăt şi să povestesc exact cum s-a întâmplat. Iar când am luat-o de la capăt, mi-am dat seama că ceea ce-i spuneam nu mai semăna deloc cu o poveste, era doar o înşiruire de întâmplări disparate: întâlniri, în general, întâlniri cu oameni străini şi surprinzători care au contribuit cu câte ceva, fiecare în felul lui, şi mi-au schimbat cursul vieţii în ultimele săptămâni. Totul începuse cu Lian, firește, şi Yanmei. Pe urmă fusese... De fapt, mai întâi fusese omul acela de la biroul de *check-in* de la aeroportul din Sydney, care îmi oferise un loc mai bun la clasa Premium Economy, fără un motiv anume. Pe urmă fusese bietul Charlie Hayward, care a făcut atac de cord chiar lângă mine, în avionul de Singapore. Apoi a fost Poppy cu dispozitivul ei secret de înregistrare şi povestea despre Donald Crowhurst. Pe urmă, tipul din parcul din Watford, care mi-a furat telefonul mobil şi s-a întors după aceea să mă întrebe cum se ajunge la gară. Apoi au fost Trevor Paige şi Lindsay Ashworth, care m-au invitat în oraş să bem o bere la Park Inn şi mi-au propus să mă alătur echipei lor de vânzări. A urmat cina acasă la mama lui Poppy, unde am cunoscut-o pe ea, pe prietenul ei nesuferit, Richard, şi singura

persoană care a fost amabilă cu mine, unchiul Clive. Apoi întâlnirea cu Alan Guest însuşi, în ziua când am plecat de la biroul lui în prima mea călătorie în Scoţia. Pe urmă domnul şi doamna Byrne, părinţii lui Chris, apoi Miss Erith şi doctorul Hamid, în blocul acela de la periferia oraşului Lichfield, apoi Caroline, Lucy şi cina noastră nereuşită în Kendal, apoi Alison Byrne, care m-a invitat să mă culc cu ea în Edinburgh, dar eu am fugit, am fugit cu sticlele ei de whisky şi am reuşit să ajung la maşină abia când se lumina de ziuă, după care am plecat de unul singur prin munţii Scoţiei. Singura de care n-am pomenit nimic în toată povestea asta a fost Emma: fiindcă îmi era ruşine să recunosc că începusem să vorbesc cu un GPS şi m-am gândit că poate Lian o să-şi strice părerea despre mine dacă îi spun.

În timp ce eu îi povesteam despre toate aceste întâlniri, Lian s-a întins pe pătura de picnic, şi-a pus mâinile sub cap şi a închis ochii. Nu zicea nimic şi nu mi-a pus nici o întrebare; nu m-a întrerupt deloc, deşi am vorbit mult timp, apoi, când am terminat, n-a avut nimic de comentat la început, iar eu, văzând că tace, am crezut că probabil a adormit. Dar nu, nu adormise. Doar medita la ce îi povestisem şi în cele din urmă s-a ridicat sprijinindu-se în coate, s-a uitat la mine şi mi-a zis:

— Ei bine, Maxwell, acum m-am lămurit.

— Cum adică te-ai lămurit? am întrebat-o.

— Acum înţeleg de ce aseară arătai atât de diferit de omul care a venit la restaurant în urmă cu două luni.

— Serios? am întrebat eu. Se vede că m-am schimbat?

— Desigur. Prima dată m-ai cam speriat. Mă gândeam că nu mai văzusem niciodată un om

atât de singur şi de deprimat. Dar aseară – şi azi – arăţi... ei bine, arăţi mai liniştit, cel puţin. Arăţi ca un om care aproape că s-a împăcat cu sine.

— Aproape, am repetat eu.

— Aproape.

— Mamă! Yanmei a venit alergând, cu Jennifer pe urmele ei. Cât este ceasul? Nu-i aşa că mai stăm?

— Nu. Mă tem că nu. Ne aşteaptă mama lui Jennifer. Şi nu mai sta aşa bosumflată – dacă nu mă înşel, zicea ceva de vânătoarea ouălor de Paşte[1]...

Fetiţele s-au luminat brusc la faţă când au auzit.

— Bine, a zis Jennifer. Dar mai întâi ne ducem să mai înotăm puţin.

Şi au zbughit-o râzând spre piscină.

— Doar cinci minute! a strigat Lian în urma lor.

S-a întors spre mine şi a văzut că eram iarăşi îngândurat.

— Scuze, am zis eu scuturându-mă de gânduri. Nici nu mi-am dat seama că azi e duminica Paştelui. Sărbătoarea răsăritului de soare...

— Răsăritului de soare? a întrebat Lian nedumerită.

— Nu asta a fost Paştele la început? Se crede că este momentul unor zori noi, al unor noi începuturi.

De data asta mi-a zâmbit şi mi-a zis cu blândeţe, pe un ton de scuză:

— Şi ai crezut că eu voi fi pentru tine un nou început. Eu şi Yanmei. Îmi pare rău, Maxwell, dar... va trebui să cauţi în altă parte.

— Ştiu.

— În orice caz...

---

1. Joc tradiţional de Paşte în care copiii caută prin casă sau prin curte ouăle ascunse de iepuraş în timpul nopţii.

— Ce? am întrebat eu. Mi s-a părut incitant, poate chiar puţin neliniştitor felul în care lăsase fraza neterminată: de parcă nu îndrăznea să spună ce vrusese să spună.

— În orice caz, a continuat ea după un moment, ceea ce cauţi tu – intimitatea... Nu ai fi găsit-o alături de noi.

— Aşa crezi tu? Cum de eşti atât de sigură?

Lian a luat paharul de plastic din nisip şi l-a răsturnat, scuturând ultimele picături de ceai. Apoi a înşurubat cu grijă capacul termosului. Mişcările ei erau lente şi mecanice, se vedea că era cu gândurile – adevăratele gânduri – în altă parte.

— Fata aceea, Poppy, a zis ea într-un sfârşit. La ea mă gândeam. Dintre toţi oamenii pe care i-ai întâlnit de-a lungul călătoriei, ea este ceva mai aparte. Cred că ea a fost cea care te-a înţeles cel mai bine.

— Da, dar Poppy mi-a spus foarte clar că nu putem fi decât prieteni, nimic mai mult.

— Bineînţeles. Şi totuşi... Când te-a invitat la masă acasă la mama ei – nu ţi s-a părut că a fost un gest extraordinar din partea ei?

— Extraordinar? În ce fel?

— A fost un gest generos... Încurajator. Şi foarte... intuitiv.

— Da, am zis eu – puţin nerăbdător –, dar, după cum îţi spuneam, nu m-am înţeles bine cu mama ei, dacă la asta te referi. Nu mi s-a părut atrăgătoare.

— Crezi că Poppy încerca să te cupleze cu maică-sa?

— Bineînţeles. Aşa mi-a dat de înţeles.

— Dar mai era şi altcineva acolo în seara aceea.

— Altcineva?

— Altcineva.

La cine se referea?

— Nu, nu mai era nimeni, am zis eu. Mai era un cuplu de tineri – cu vreo douăzeci de ani mai tineri decât mine – şi unchiul ei, Clive. Atât.

Lian a continuat să mă privească cu insistenţă. A început din nou să zâmbească, dar s-a stăpânit când a văzut privirea mea de indignare crescândă.

— Scuze, a zis ea. Am spus ce nu trebuia.

Şi-a adunat grăbită lucrurile şi le-a pus în coşul de picnic, apoi s-a ridicat în picioare.

— Mai bine să mă duc să le iau pe fete.

Încă mut de uimire, m-am ridicat şi eu în picioare şi i-am luat mâna, cu un aer absent, atunci când mi-a întins-o.

— La revedere, Maxwell Sim, a zis ea. Şi încearcă să nu te superi pe oamenii care cred că te cunosc mai bine decât te cunoşti tu însuţi. Nu-ţi vor decât binele.

Mi-a întors spatele şi a început să se îndepărteze.

Am ezitat câteva secunde, apoi am alergat după ea s-o prind din urmă.

— Lian! am strigat eu.

S-a oprit şi s-a întors spre mine.

— Da?

Fără să mă mai controlez – fără să stau să mă gândesc ce fac – am apucat-o, am cuprins-o cu braţele şi am îmbrăţişat-o nebuneşte. O ţineam atât de strâns încât nici nu mai putea să se mişte. Cred că nici nu mai putea să respire. Am ţinut-o aşa... nu ştiu cât timp. Până ce corpul meu s-a cutremurat convulsiv într-un imens suspin, apoi mi-am lipit gura de părul ei, am plâns şi am şoptit în el:

— E greu. E foarte greu. Ştiu că trebuie să recunosc asta, dar e cel mai greu lucru din viaţa mea pe care...

I-am simţit palma în pieptul meu, împingându-mă la început mai încet, apoi cu mai multă

putere. I-am dat drumul, trăgându-mă un pas înapoi, mi-am șters ochii și am privit în altă parte: rușinat, distrus, părăsit.

— Cred că ești foarte aproape, Maxwell, a zis ea. Foarte aproape.

Mi-a pus mâna pe braț, apoi mi-a întors din nou spatele și s-a îndreptat spre piscină, strigând-o pe fiica ei.

Am rămas pe plajă până la apusul soarelui.

Era interesant să privești cum se schimbă culorile cerului. Nu mai făcusem asta până atunci. Cenușiul se transforma treptat în argintiu în timp ce norii începeau să se crape, lăsând să se vadă soarele ce stătea să apună. Curând au căpătat o nuanță aurie, apoi au început să se destrame și să se risipească în timp ce lumina soarelui pălea și se stingea, până când pe cer au mai rămas doar niște urme palide de roșu și albastru. Pe plajă tot veneau și plecau oameni. La piscină nu mai era nimeni. Se încheia, în sfârșit, o zi lungă.

Deja îmi era dor de Lian. Mă întrista gândul că n-o voi mai vedea niciodată. Îmi era dor și de tata. Ar fi trebuit să mă întorc să-l mai văd – mai erau doar câteva ore până să plec din Australia –, dar parcă ceva mă oprea. Ceva mă ținea în loc. Nu era urgent să vorbesc cu el, mai ales că știam acum că se va întoarce definitiv în Anglia. În curând vom avea destul timp să stăm împreună, să ne simțim bine.

Nu puteam să rămân aici la nesfârșit. Pierdeam avionul dacă nu plecam mai repede. Dar știam că trebuie să mai fac ceva înainte de asta.

Trebuia să vorbesc cu cineva. Simțeam nevoia să vorbesc neapărat cu cineva – o nevoie presantă, chiar mai presantă decât atunci când rătăceam beat cu mașina prin munții Cairngorm, pe un viscol sălbatic, iar bateria telefonului mi se descărcase.

Bineînţeles că astăzi bateria telefonului era încărcată.

Deci, ce mă oprea?

Eram ca micuţa Yanmei când stătea pe marginea piscinei şi îşi făcea curaj să sară în apă. Dar ştiind că odată ce-am făcut-o, odată ce-am găsit curajul necesar, mă aştepta răcoarea apei, senzaţia îndelung amânată de uşurare, de eliberare...

Eşti foarte aproape, Max. Eşti foarte aproape.

Ce oră era acum la Londra? Diferenţa de fus orar mă zăpăcise de tot în ultimele două săptămâni. În Anglia se dăduse ceasul înainte pentru a trece la ora de vară, iar în Australia se dăduse înapoi, revenindu-se la ora de iarnă, sau era invers? În fine, ceva de genul acesta. Deci, dacă în Sydney era ora cinci, în Londra era... dimineaţa foarte devreme. Oare prea devreme ca să suni pe cineva? Nu ştiu ce să zic. În orice caz, nu era o oră de sunat nici aici, nici acolo. Telefonul meu nu putea fi decât bine-venit sau nu.

Mi-am scos telefonul. Am căutat în agendă până am găsit numele lui Clive. Apoi am inspirat adânc şi am apăsat pe butonul de apel.

Mi s-a părut că telefonul a sunat o veşnicie. Nu va răspunde. Dar până la urmă a răspuns.

— Alo, am zis eu. Alo, Clive?

— Da, Clive la telefon. Dumnezeule mare – Max, tu eşti?

— Da, eu sunt. Te-am trezit?

— M-ai trezit, dar lasă, nu-i nimic. Nu contează. Mă bucur să te aud.

Să-mi spuneţi dacă mă repet cumva, dar... v-am zis că primul lucru care mă atrage la cineva, în nouă cazuri din zece, este vocea?

√-1

Am stat pe plajă până la apusul soarelui.

(Opriți-mă dacă v-ați săturat să auziți asta.)

Priveam cum se schimbă culorile cerului.

(Nu e nevoie să mai citiți dacă nu mai vreți. Povestea s-a terminat.)

I-am telefonat lui Clive și am știut că totul avea să fie bine.

(Da, știu că am trecut prin multe. Le mulțumesc tuturor celor care au rămas alături de mine. Le sunt recunoscător. Și trebuie să spun că vă admir tenacitatea. Sunt foarte impresionat.)

Și atunci...

Și atunci, pe plajă a sosit un grup de oameni. O familie. Nu veniseră dinspre Manly Wharf, ci pe promenadă, din sens opus, dinspre vest, și erau vreo șapte la număr. Soțul, soția și cele două fiice – ei erau destul de ușor de identificat, cât despre ceilalți, asta era ceva mai greu. Poate bunici? Mătuși, unchi, prieteni de familie? Nu-mi dădeam seama. Cele două fete aveau pielea foarte albă și purtau niște rochii de vară vaporoase peste costumele de baie. Cea mai mică părea să aibă opt ani, cea mare, doisprezece sau treisprezece ani – cam de vârsta lui Lucy. Au alergat până la marginea apei și au început să se stropească și să arunce apa cu picioarele. Mama lor, o femeie cu părul lung și blond, s-a dus după ele ca să le supravegheze, în timp ce tatăl lor a rămas pe aleea de lângă plajă și se plimba agale, visător și

preocupat. Avea părul grizonant – aproape alb – și purta o jachetă maro deschis peste un tricou alb prin care i se vedea burta aferentă vârstei mijlocii. Întreaga ținută îl făcea să semene puțin cu o *caffe latte*, servită într-un pahar înalt, cu o ușoară protuberanță la mijloc.

În stânga și-n dreapta erau destule bănci libere, dar, spre surprinderea mea, le-a ignorat și a venit să se așeze lângă mine. Altădată m-ar fi deranjat o asemenea intruziune, dar acum mă simțeam relaxat, optimist și cu chef de vorbă: începusem să cred că orice s-ar fi întâmplat de-aici înainte, lucrurile aveau să meargă spre bine. În afară de asta, mi s-a părut că văd și o anumită bunătate și căldură în ochii albaștri ai acestui străin afabil. Așa că, dacă voia să intre în vorbă cu mine, eram pregătit.

— Bună seara, am zis.

— Bună seara, mi-a răspuns el. Apoi a continuat: Cum merge?

Era una dintre acele întrebări fără rost la care de obicei nu aștepți un răspuns anume. Dar m-am decis ca azi să nu țin cont de această convenție socială și am luat-o în serios.

— Dacă tot m-ați întrebat, merge binișor, i-am răspuns eu. Am avut două zile epuizante în anumite privințe, dar până la urmă... Eu zic că mă simt bine. Foarte bine.

— Minunat, exact ce voiam să aud.

— Și dumneavoastră sunteți englez, e adevărat?

— Ha! Mă trădează accentul, așa e? Da, am venit aici pentru trei săptămâni. Soția mea este de origine australiană. Suntem în vizită la niște rude de-ale ei.

— Aceea este soția dumneavoastră? am întrebat arătând spre blonda drăguță care se așezase pe o stâncă, împreună cu cele două fetițe.

— Da, ea e.

M-am uitat mai atent la bărbatul acesta.

— Poate vi se pare ciudat ce vreau să vă întreb, am zis, dar am impresia că ne-am mai întâlnit – sau mă înşel eu?

— Să ştiţi că şi eu am aceeaşi impresie. Cred că ne-am mai întâlnit. De fapt, sunt chiar sigur – îmi amintesc şi unde.

— Aici mă simt depăşit, am zis eu. Nu vreau să mi-o luaţi în nume de rău, dar am întâlnit atâţia oameni în ultimele săptămâni încât...

— Nu face nimic. Vă înţeleg, a răspuns omul. În orice caz, este oarecum inexact să spun că ne-am întâlnit. Ne-am intersectat – aşa e mai bine. Nici măcar nu am vorbit unul cu altul.

— Şi unde a fost asta?

— Chiar nu vă amintiţi?

— Mă tem că nu.

— În aeroportul Heathrow, cu aproape două luni în urmă. Eraţi într-o cafenea şi voiaţi să beţi un cappuccino, numai că era atât de fierbinte încât nici nu puteaţi să vă atingeţi de el. Eu stăteam la masa de alături, urma să plec la Moscova.

— Aşa e, da! Eraţi cu soţia şi fetiţele dumneavoastră.

— Veniseră să mă conducă.

Da, acum îmi aminteam perfect. A fost o întâlnire de care am uitat să-i spun lui Lian când i-am povestit prin ce am trecut în ultimele săptămâni. Mi-am adus aminte că auzeam ce discutau şi că nu prea înţelegeam despre ce era vorba.

— Dar de ce trebuia să plecaţi la Moscova? am întrebat. V-am auzit întâmplător discutând atunci şi parcă ziceaţi ceva despre nişte... interviuri.

— Aşa este. Era o călătorie pentru promovarea unei cărţi. Ştiţi, eu sunt scriitor.

— Ah, scriitor. Aşa se explică. M-am gândit că dacă era şi Caroline acolo, ar fi fost extrem de încântată să cunoască un scriitor adevărat. Nu pot să spun că eu m-am simţit peste măsură de emoţionat. Ar fi trebuit să aud de dumneavoastră? am întrebat eu.

El a râs.

— Nu, bineînţeles că nu.

— Ce fel de cărţi scrieţi?

— Romane, în general. Ficţiune.

— Ah, eu nu prea citesc cărţi de ficţiune. În prezent lucraţi la ceva anume?

— Tocmai termin o carte, dacă tot m-aţi întrebat. Sunt foarte aproape de final.

Am clătinat din cap cu un aer încurajator sau cel puţin aşa mi s-a părut mie. Apoi am tăcut amândoi.

— Întotdeauna m-a mirat un lucru la scriitori, am zis eu. De unde vă vin ideile?

S-a uitat la mine uşor surprins. Probabil că până atunci nu-i mai pusese nimeni o astfel de întrebare.

— Hmm – e greu de spus, a zis el. Ştiţi, e foarte greu să generalizezi...

— Dar cartea aceasta pe care o terminaţi acum?

— Adică de unde mi-a venit ideea?

— Da, dacă se poate.

— Păi, staţi să mă gândesc. S-a lăsat pe speteaza băncii, uitându-se în sus, spre cer. E foarte greu să-mi aduc aminte toate detaliile, dar... Da, cred că asta a fost. Da, pot să vă spun exact de unde mi-a venit ideea.

— Vă rog.

— Ei bine, în urmă cu doi ani – în 2007, de Paşte – venisem cu familia în Australia, tot într-o vizită, şi într-o seară am ieşit la un restaurant

cu vedere spre portul Sydney, unde am văzut la o altă masă o chinezoaică jucând cărți cu fetița ei.

L-am privit încremenit.

— Nu știu de ce, a continuat el, dar ceva m-a emoționat văzându-le – păreau așa de apropiate, era atâta intimitate între ele, încât mă întrebam cum ar fi, ca bărbat singur, să stai la o masă, să ți se ofere acest crâmpei din viața lor și să-ți dorești să faci parte din ea.

Am încercat să-l întrerup, dar el începuse deja să se desfășoare.

— Și tot în acea călătorie stabilisem să mă întâlnesc cu Ian – vechiul meu prieten Ian de la Universitatea Warwick, care acum predă la ANU în Canberra – stabilisem să mă întâlnesc cu el la ceainăria din Grădina Botanică din Melbourne, dar n-am știut că existau două ceainării în Grădina Botanică din Melbourne, așa că era cât pe ce să nu ne întâlnim. Și cred că, pornind de la cele două idei combinate, am început să scriu cartea. De obicei așa se întâmplă. Se... ciocnesc două idei de genul acesta. S-a întors și s-a uitat la mine. N-am mai simțit nevoia să-l întrerup, căci îmi pierdusem de tot graiul (nu era prima dată în ziua aceea). Îți sună cumva cunoscut?

Am simțit că mi se uscase gâtul.

— Cred că încep să înțeleg, am zis eu într-un final.

— Și cum ți se pare, a întrebat el, să faci parte din povestea altcuiva?

— Nu sunt... sigur, am răspuns alegându-mi cu grijă cuvintele. Cred că ai nevoie de timp ca să te obișnuiești.

Apoi, știind deja care va fi răspunsul, am întrebat pierit:

— Cumva în cartea asta este vorba și despre periuțe de dinți? Și despre Donald Crowhurst?

— Culmea, a zis scriitorul, dar este vorba şi despre aceste două lucruri. Am vrut ca povestea să se învârtă în jurul unui obiect casnic – unul pe care oamenii îl folosesc zilnic fără să se gândească la implicaţiile lui politice sau ecologice. Chiar m-am chinuit să găsesc ceva potrivit şi, până la urmă, nevastă-mea a fost cea care mi-a sugerat periuţele de dinţi. La scurt timp după aceea, când eram la Londra, la o cafea cu prietena mea Laura, care este critic de artă, ea a început să-mi povestească despre lucrările Tacitei Dean, inspirate de povestea lui Donald Crowhurst, şi mi-a mai spus şi de o carte excelentă despre viaţa lui, scrisă de Nicolas Tomalin şi Ron Hall. Aşa că vezi tu – şi cu asta am să-ţi răspund la întrebarea pe care mi-ai pus-o – în general se întâmplă să-mi vină tot felul de idei din tot felul de locuri şi, când încep să le pun laolaltă, încep să apară altele. Oameni, mai precis. Personaje. Sau, în cazul de faţă – s-a uitat direct la mine –, *tu*.

Brusc m-am simţit ca într-un film prost de spionaj, chiar în momentul când eroul îşi dă seama că a nimerit direct în capcana întinsă de duşman.

— Înţeleg. Deci... asta sunt eu, nu? am zis, încercând să trag de timp cât se putea. Sunt doar un produs al ideilor tale, aşa este? Atunci trebuie să-ţi spun că asta nu mă face să mă simt mai bine în propria mea piele.

— Priveşte lucrurile în felul următor, a spus el. Nu e mai rău decât să descoperi că exişti doar pentru că în Londra sunt două localuri apropiate care se cheamă The Rising Sun, nu crezi? Sau să ştii că exişti numai ca rezultat al unei coliziuni întâmplătoare, una dintr-un miliard, între un spermatozoid al tatălui tău şi un ovul al mamei tale. Zău aşa, Max, aş zice că existenţa ta înseamnă *mai mult* decât existenţa multor oameni.

Era greu să ghicesc după ton ce voia scriitorul să-mi spună cu toate astea. Încerca să fie drăguţ cu mine sau doar se juca precum pisica cu şoarecele înainte să-l mănânce?

M-am uitat spre plajă. Fetiţele lui se dezbrăcaseră de rochiţe şi săreau pe rând în piscină, apoi ieşeau şi săreau din nou. Pe un fundal în care se vedeau golful şi soarele în asfinţit scăpărând cărbuni aprinşi în nuanţe de roz şi auriu, era o priveliştе absolut fascinantă. Mi se părea că trecuseră zile, săptămâni, ani de când Yanmei şi prietena ei înotaseră acolo. Conversaţia mea cu Lian părea deja că se întâmplase într-o altă viaţă.

— Vezi tu, ţi-am stabilit itinerariul cu multă grijă, a spus scriitorul pe un ton care mi s-a părut cam lăudăros. Să înceapă în 2009, de ziua Sfântului Valentin. Apoi, când mi-am dat seama că va trebui să ajungi pe aeroportul Heathrow peste două zile şi când mi-am amintit că şi eu fusesem acolo chiar în dimineaţa aceea, când am plecat la Moscova, mi-am zis că ar fi bine să-ţi fac o scurtă vizită, dacă s-a nimerit să fim amândoi în trecere pe-acolo. Doar aşa, să văd dacă totul merge bine. La urma urmei, chiar mă simt răspunzător pentru tine.

— Şi Fairlight Beach din Sydney? Începeam deja să-mi dau foarte bine seama cum lucrează o astfel de minte diabolică. Presupun că de Paşte ai fost aici cu familia – am dreptate?

— Bineînţeles. Priveşte numai cum arată locul ăsta. Nu-i aşa că e superb în perioada asta a anului şi în această lumină? Un loc atât de trist şi de frumos. De cum l-am văzut, am ştiut că aici va trebui să aibă loc ultima scenă din carte.

Mi s-a strâns inima când l-am auzit spunând cuvintele astea. Mi-au sunat ca dangătul unui clopot funerar.

— Ultima scenă? am îngăimat eu. Eşti chiar atât de aproape de final?

— Da, cred că sunt. Deci – ţi-a plăcut? Adică, ţi-a plăcut să faci parte din ea? Cum a fost pentru tine, Max?

— Nu cred că aş folosi cuvântul „plăcut", am zis eu. A fost... o experienţă, asta-i sigur. Cred că am învăţat câteva lucruri pe parcurs.

— Asta era şi ideea.

Ce îngâmfare să spui aşa ceva! Începeam să bănuiesc că, în spatele acestei atitudini aparent curtenitoare, individul ăsta ascundea numai aroganţă şi autoadmiraţie.

— Nu ţi se pare că e un lucru lipsit de demnitate, am zis eu – de data asta ca să-i distrag atenţia –, să-ţi câştigi existenţa inventând poveşti? Să recunoaştem, nu mai eşti chiar un tinerel. De ce nu scrii despre ceva mai serios? Despre istorie sau ştiinţă, ceva de genul ăsta?

— E un punct de vedere interesant, a spus scriitorul rezemându-se de speteaza băncii, cu un aer de parcă se pregătea să le vorbească studenţilor la seminar. Deoarece ai perfectă dreptate când spui că ceea ce scriu eu, din punct de vedere literal, nu este un „adevăr" obiectiv. Numai că mie îmi place să cred că există şi un altfel de adevăr – unul universal care... Ăăă – alo, unde crezi că pleci?

Mă gândeam că până termină el de trăncănit, poate reuşesc s-o zbughesc de-acolo. Aveam avionul la ora zece şi îmi rămâneau lejer două ore pentru *check-in*.

— Păi ştii, acum trebuie să plec. Trebuie să prind avionul.

Scriitorul s-a ridicat în picioare şi mi-a tăiat calea.

— Max, nu cred că înţelegi. Nu pleci nicăieri.

Chiar atunci a apărut soția lui și a schimbat cu ea câteva vorbe.

— Vrei să te duci tu să le scoți pe fete din piscină? Văd că tata arată cam obosit și cred că ar trebui să mergem acasă.

— Da, imediat, a răspuns el nerăbdător.

— Iar vorbești cu prietenii tăi imaginari? a șoptit ea pe un ton ușor ironic și până la urmă s-a dus singură la piscină.

El s-a întors către mine.

— Cum ziceam, Max – îmi pare rău, dar nu pleci niciunde.

— Dar trebuie să prind avionul, am zis eu cu o voce care deja începea să-mi tremure. Trebuie să mă întorc la Londra. Mâine-seară iau masa cu Clive. Și tata se va întoarce definitiv în Lichfield, și mai sunt multe altele. Să vedem ce facem cu mormântul mamei.

— Dar, Max, povestea s-a terminat, a zis el.

M-am uitat în ochii lui și nu mi s-au mai părut blânzi. Parcă mă uitam în ochii unui criminal în serie.

— Nu se poate să se fi terminat, am protestat eu. Încă nu știu cum se termină.

— Oh, dar asta se rezolvă simplu, a zis scriitorul. Pot să-ți spun eu cum se termină. Mi-a zâmbit pentru ultima oară – un zâmbet plin de regrete și nemilos în același timp – și a pocnit din degete. Uite-așa!

Nota autorului

Unele părţi din această carte au fost scrise în timpul şederii mele la Villa Hellebosch din Flandra, fondată de guvernul flamand în cadrul programului pentru construirea de clădiri rezidenţiale şi administrată de Het Beschrijf[1] din Bruxelles.

Aş dori să-i mulţumesc gazdei mele de la această vilă, Alexandra Cool, pentru atenţia şi amabilitatea ei; de asemenea, lui Ilke Froyen, Sigrid Bousset şi Paul Buekenhout; şi lui James Cañón pentru excelenta lui companie pe durata şederii mele acolo.

„Groapa cu urzici" a apărut pentru prima dată în colecţia *Ox-Tales: Earth*, publicată de Profile Books în sprijinul Oxfam. Mulţumiri lui Mark Ellingham de la Profile şi lui Tom Childs de la Oxfam pentru sugestii şi încurajări.

Website: www.jonathancoewriter.com

1. Organizaţie literară flamandă.

La Editura POLIROM

au apărut :

Philip Roth – *Fantoma iese din scenă*
Naghib Mahfuz – *Pălăvrăgeală pe Nil*
Julio Cortázar – *Un oarecare Lucas*
Will Self – *Cartea lui Dave*
W. Somerset Maugham – *Pe muchie de cuţit*
Joseph Heller – *Catch-22*
Ádám Bodor – *Vizita arhiepiscopului*
Anna Gavalda – *Darul unei zile*
Cormac McCarthy – *Nu există ţară pentru bătrâni*
Irvine Welsh – *Varză reîncălzită*
José Luís Peixoto – *Cimitirul de piane*
Harper Lee – *...Să ucizi o pasăre cântătoare*
Upton Sinclair – *Va curge sânge*
Thomas Pynchon – *Curcubeul gravitaţiei*
Iris Murdoch – *Maşina de iubit, cea sacră şi profană*
Margaret Mazzantini – *Venit pe lume*
Ilia Ilf, Evgheni Petrov – *America fără etaje*
Antonio Tabucchi – *Timpul îmbătrâneşte în pripă*
F. Scott Fitzgerald – *Dragostea ultimului magnat*
Nick Cave – *Şi a văzut asina pe înger*
Carlos Ruiz Zafón – *Marina*
Zeruya Shalev – *Thera*
Alaa al-Aswani – *Chicago*
Will Self – *Cum văd eu distracţia*
John Steinbeck – *Strada Sardinelor*
Andrei Codrescu – *Contesa sângeroasă*
George Orwell – *Jurnale*

Julio Cortázar – *Pagini neașteptate*
Tracy Chevalier – *Făpturi uluitoare*
Yan Lianke – *În slujba poporului*
Dubravka Ugrešić – *Ministerul durerii*
Ognjen Spahić – *Copiii lui Hansen*
Günter Grass – *Aparatul de fotografiat*
Anchee Min – *Perla Chinei*
Adam Ross – *Mr. Peanutt*
Phillip Roth – *Umilirea*
Alberto Moravia – *Amorul conjugal*
George Orwell – *O gură de aer*
Ian McEwan – *Durabila iubire*
Jonathan Coe – *Înspăimântătoarea viață personală a lui Maxwell Simm*

în pregătire:

Irving Stone – *Bucuria vieții*

www.polirom.ro

Redactor: Anca Băicoianu
Coperta: Radu Răileanu
Tehnoredactor: Irina Lăcătuşu

Bun de tipar: ianuarie 2011. Apărut: 2011
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. BOX 266
700506, Iaşi, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00 ; (0232) 21.41.11 ;
(0232) 21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro
Bucureşti, sector 4, B-dul Splaiul Unirii nr. 6, bl. 3A,
et. 1, cam. 4, O.P. 53, 040031, P.O. BOX 1-728
Tel.: (021) 313.89.78 ; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro

Str. Bucium nr. 34 Iaşi
tel.: 0232/211225
fax: 0232/211252
office@printmulticolor.ro
www.printmulticolor.ro
SERVICII TIPOGRAFICE COMPLETE

Contravaloarea timbrului literar se depune în contul
Uniunii Scriitorilor din România
Nr. RO44RNCB5101000001710001 BCR UNIREA